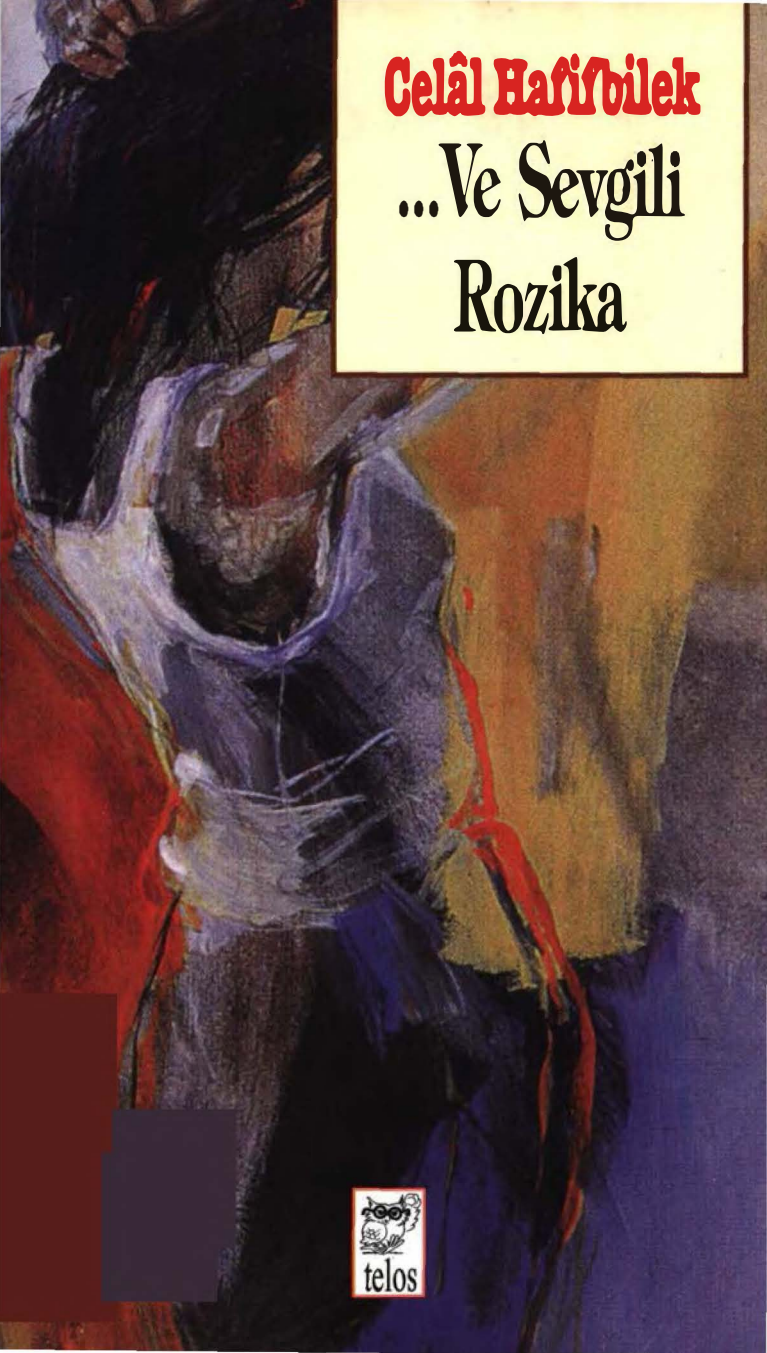
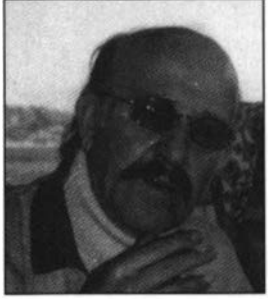
Celâl Hafizbilek

...Ve Sevgili Rozika

telos

Celâl Hafifbilek ana tarafından beş göbek Ankara'lı. İlk, orta ve yüksek öğrenimini bu kentte yaptı. Denizi on bir yaşında gördü. Liseden sonra gazetecilik ile tiyatroculuğu birlikte götürdü. Akşam gazetelerine takma adlarla ısmarlama "tefrika" romanlar yazdı. İlk romanı *Sessizler Sokağı* epeyce ses getirdi. Sonra edebiyatı bırakıp ekonomi dünyasına girdi: Dergi çıkardı, ekonomi kitapları yazdı; bunlarla hem para hem de ödüller kazandı. Yurt dışına gitti, Fransa'da 68 günlerini yaşadı, Rennes'de doktora çalışması yaptı; Zürih ve Viyana'da çeşitli kol işçiliklerinde çalıştı. Türkiye'ye dönünce tekrar gazetecilik yaptı, kendi deyimiyle "diplomat bile oldu".

telos 154
edebiyat 109

Celâl Hafifbilek

•

.... Ve Sevgili Rozika

Kitabın Adı
.... Ve Sevgili Rozika

© Celâl Hafifbilek / Telos Yayıncılık, 1999

ISBN 975-545-152-8

Kapak Resmi
Comyn

Dizgi
C. Hafifbilek

Düzelti
Metin Temiz

Ofset Baskıya Hazırlık
Telos Yayıncılık

Kapak Tasarımı ve Uygulama
Telos Grafik

Kapak ve İç Baskı
Yön Matbaacılık

Cilt
Yalçın Mücellit

Birinci Basım
Haziran 1999

TELOS YAYINCILIK
İmam Adnan Sokak, No:2 Kat:3 80080 Beyoğlu-İstanbul
Telefon: (0212) 249 24 80 Faks: (0212) 249 25 48
web site: www.telosyayincilik.com
e - posta: telos@telosyayincilik.com

CELÂL HAFİFBİLEK

◊

.... VE SEVGİLİ ROZİKA

telos

"adresim yok
ben hep sana yolcuyum"
diyebilene.

Şiir alıntıları:
(T) Turgut Uyar
(Z) Zeynep Uzunbay

BİRİNCİ BÖLÜM

"Deniz genç
Bir fırtına temizliyor ihtiyarlığını
Ve gevşetiyor yaşını.
Güldüğünü duyuyorum, pervasız."
Carl Sandburg

GİRİŞ

Bu öykü şöyle başlayabilirdi; belki, daha da güzel olurdu:

"Adam yorgundu; otel odasının kumaşının rengi kaçkın berger koltuğuna çökmüş, gözlerini kapamıştı: Banyodan gelen su sesini dinliyordu. "Gençlikten, tazelikten fışkıran su sesi," diye, romancı anlatısıyla gülümsedi. Kızın yanaklarından, göğsüne, meme uçlarından göbeğinin altına doğru kayan sabunlu, köpük köpük suları kapalı göz kapaklarının perdesinde aynalaştırdı; dili, parfümü çok kaçmış sabun yalarmış gibi kekremsileşti, dilini üst damağında gezdirip yutkundu. Gözleri de açılıverdi, dilini kekremsileştiren görüntülerin kaybolmasına hayıflanmadı: dudakları sigaraya acıkmıştı; eğildi yandaki sehpadan sigarasını çakmağını alırken, iğreti yerleştirilmiş, biraz sonra birisi alıp gidecekmiş gibi duran tuvalet masasının aynasında uykusuzluktan; belki

de alkolden şişmiş gözaltı torbalarını gördü. Yorgundu. -Otel odalarının eşyaları hep zaten iğreti yerleştirilmiş gibi gelirdi Haldun'a.- Bakışlarını sürdürdü: aynaya yansıyan yüzüne uzun uzun baktı. Yaşlıydı, ama bu yüz onun yaşını taşımıyordu, en az on yaş genç bir adamın yüzüydü; kırışık yoktu, yanakları bıyıklarının üstüne doğru belli belirsiz sarkmıştı, yine de bıyık üstü, yanak arası derinleşmişti. Güneşte çok kaldığında daha bir ortaya çıkıyor, derinlemesine beyaz bir çizgi beliriveriyordu dipte. O da güneşlenirken avurtlarını şişirip dudak uçlarına doğru inen uzun derinliği yüzünün esmerleşen rengine uydurmaya çalışıyordu. -pasaportundaki dört yıl önce çektirdiği resmi ile kıyaslamasa yanaklarının o belli belirsiz sarkmasının ayrımına varamazdı. - Gözlerinin bakışları canlı... ferliydi. Görüntüyü bozan şu göz torbaları da olmasa... Sigarasını yaktı, 'Her yaş güzel derler,' diye gülümsedi. Yaşlılığın güzel yanını; nasıl oluyorsa o, daha yaşamamıştı. Ya gençliğini? Gençliğini... Anımsaması bile zordu. Gençliğini yaşayamayan, yaşlılığı... Düşünmek istemedi. Banyodaki tazelik, gençliğini yaşatmıyor muydu gecikmeli? Yaş bir enerjiydi, güçtü."

Olmadı; Haldun okuyacağınız gibi yazdı. Öyküsünü yazmaya başladığı 27 Ocak günü, pencerenin camına iri kar taneleri yapışıyordu, çam ağaçlarım göremez olmuştu. Yazarken yorulunca bilgisayardan başını kaldırır, çamların yeşiline dalar, gözlerini dinlendirirdi. O gün, yazmak için döner koltuğunu çekip oturduğunda çamlar görünmüyordu. O ne özel bir biçim düşünmüş, ne de bir yenilik aramıştı, ama içindeki öteki Haldun öyle başlamıştı romana: kendi karanlığını, açmazını, biçimle, sözcüklerle paylaşmak, kaynaştırmak, karıştırmak ister gibi:

BAZI ŞEYLERİ SİNDİRMEK ZOR

-1-

"Su bitti gül susadı her şey bitti
bir kurt ihtiyarladı ve soğuk bölgelere gitti
(T)

Huzurevinde okumuştum; çevirmen bir arkadaşımı görmeye gittiğimde ziyaretçi salonunda beklerken: yaldızlı çerçeveler içinde iri, süslü harflerle salonun karşılıklı iki duvarına asmışlardı. Çerçevenin biri biraz çarpık duruyordu, beklemenin sıkıntısından yararlanıp, kalkıp düzeltmiştim. Evde de tablolar asıldığı yerde biraz eğri olsa, hemen düzeltirim. Özdeyişlerin (!); duvarlara yaldızlı çerçeve içinde asıldığına göre özdeyiş olmalı: birinde; "Her Yaş Güzeldir," öbüründe de "Her Yaşın Kendine Göre Güzel Yanları Vardır," yazıları beni şımarıkça güldürmüştü. *Su çok sıcaktı, kaynıyordu. Çok sıcak suyla yıkanmaya bayılırmış.* "Her Yaş Güzeldir," bu huzurevinin özdeyişi, yaşlılıktan başka bir şey çağrıştırmadı bende. Güldüm, yaşlılığa güldüm. Nasıl gülmezsin, yaşlılığın güzel bir yanı olacağına inanamıyorum, kim ne derse desin. Geçici belki, kısa bir süre, şimdi benimki gibi... Huzurevi yöneticileri o yazıları duvarlara asmakla, evlerinde kalan yaşlıları avutacaklarını sanıyorlardı muhakkak. Ne güzel; klişelerle huzuru bu-

luvermişlerdi, politikacılardan öğrenmiş olmalılar. *Su sıcaktı, ama çok az akıyordu, musluk kireçlenmiştir, banyonun yapıldığından beri hiç onarım görmediğine iddiaya bile girebilirim. Zeytin de o evden taşınmalı, hem ev küçük, hem de banyosu kötü. Kitaplarını, bilgisayarını koyacak yer bulamıyor, şiirlerini bilgisayarda temize çekerken çocukların uyumasını bekliyor.*

> Bunalıyorum, sıkılıyorum bu evden. Seni bile konuk edemiyorum.
> Üzülme, ben bir köpek bakıcılığı buldum, yatak, yemek de veriyorlar.
> Ver ellerini bana.

Elliyi çoktan gerilerde bıraktıysanız benim gibi yaşa, yaş konusuna, ne zaman kendinizle kalsanız, tatilde bir otel odasında da olsanız kafanız takılır: bir yerlerden ansızın bir şeyler mızıkçılık eder; kolun sızlar, bacakların durup dururken ağrımaya başlar, soluğunda bir daralma olur, "sigara der," geçersin; beden, 'hadi kendini tanı', diye sinyalini sinsice göndermeyi esirgemez, sağ olsun... Evinizde rahat koltuğunuzda da, bu hain sinyali alırsınız, huzurlu bir tatil ortamında da... Herhalde durup dururken takılmadım yaşlılığa bugün. -beğenmedim bu son cümleyi, değiştirmeliyim.- *O yaşından büyük gösteriyor, on sekiz, on dokuz olmalı, yirmi üçündeyim dedi ama...* Yaş nedir? Geride bıraktığımız yıllar mı? *Zeytin beni çok mu yaşlı buluyor? Bugüne değin yaşımı hiç sormadı.* Yoksa dediğim gibi bedenin her geçen gün kendini tanımada, isteklerine uyum sağlamada zorlanması mı? Yaş yerine enerji ya da güç deseydik daha anlamlı, daha gerçekçi olurdu; hani otomobillerde olduğu gibi, yetmiş beygir gücünde, doksan beygir gücünde. Önemli olan bedenin kaybettiği enerjiyi, ya da gücü rakamlarla açıklamak. Dijital çağda(!) böyle olmalı...O

zaman kendimize karşı da, başkalarına karşı da yaşımız, buna güç diyeceğiz, inandırıcı olur, bedenimizi tanımada, bilmede zorlanmazdık. Daha doğrusu bedenimizi gücünden öte zorlamazdık. *"Michel Michel! gel sırtımı sabunla..." Erotizm bu işte, o söyleyişte, o üç sözcükte...* Yaşlanma doğumla başladığına göre, yeni doğan bebeğin gücünü yüz olarak kabul edersek, her yıl, bir gerileyerek sonuca ulaşabiliriz: -Yaş ortalamasının çok üstüne çıktığımın farkındayım; insanların yüz yirmi yıl yaşamaya programlandığının iddia edildiği bu günlerde benim ileri sürdüğüm yüz yıl varsayımı pek gülünç olmasa gerek.- çocuğa bir yaşında yerine, yüz gücünde diyeceğiz. Aylar da önemli derlerse, ona da bir altgüç deyimi uydururduk: yüz güç, bir altgüç gibi: *Kaç yıl oldu o filmi göreli, "Ve Tanrı Kadını Yarattı," otuz yıl mı? O zamanlar âşıktım Brigitte Bardot'ya. "Michel, Michel" derken, dişiliğinin erişilemez çekiliği çağlıyordu sesinde.* Altmış yaşındaki birinin gücü o zaman kırk olurdu. Kaç gücünde bu adam? Yaş yerine soruyoruz; yanıt: kırk gücünde. Böylece hem gücünün yüzde altmışını kaybettiğini, hem de ne kadar gücü kaldığını bilirdik. Gücü bir sayıyla söylediğimizde, yine de inandırıcı gelmiyor; ben, çok yetmişini aşanlar gördüm, otuzundakine taş çıkarttırırlar. Şimdi bu adamların ilkine otuz gücünde, öbürüne yetmiş gücünde nasıl deriz? Yaş bazen güçle ters orantılı oluyor. Şu, ya da bu, gerçek değişmiyor; insanın içinde saatli bir bomba var sanki, birisi bilmediğimiz bir zamana kuruyor, yaşam tik tak, tik tak işliyor, biz bu tik takların gevşekliğine, keyfine, tadına kapılmışken saptanan zaman sona ulaştığında... gümm!... Her şey bitiyor. *Zeytin bunları duysaydı şimdi, o canım gülüşüyle "Ah ne güzel," derdi. Ne yapıyor acaba? Yazıyordur, bir yandan da "Çocuklar biraz yavaş olur musunuz?" diye sesini yükseltmeden bağırıyordur. O sesini hiç yükseltmez ki...* Yaş önemli değil, önemli olan enerji, bebek

doğduğundan başlayarak hücreler yaşlanmaya başlıyorsa.... Yaşlılık tıbbi açıdan gensel bir olay... Genlere bağlıyorlar yaşlanmayı. Aslında üreme enerjimiz, canlıların soyu sürdürme içgüdüsü yavaşladığı, bittiği zaman yaşlılık başlıyor. Buna en tipik örnek kadınların menopoz dönemi. Cinsel isteğin azalması, kemik erimeleri o dönemde çıkmaz mı? Pelin de korkuyordu kemiklerinde erime başladı mı diye, neyse ki tetkiklerden öyle bir şey olmadığı anlaşıldı, yine de huzursuz. Doktorunun östrojen tedavisini kanser yapar diye korkmasa, menopozu rahat atlatacak. Çok uzadı, cinsel yaşamımızı da yok etti. *Uzattı, suyu çok seviyor olmalı, on beş dakikayı buldu.* Bu işlerle uğraşan birisi olsaydım, üreme enerjisi üzerinde yoğunlaşırdım. Yaşlılığın ilerlemesini durduracak tek çare, üreme enerjisini sürdürmenin yolunu bulmak bence. Viagra'yı da, başkalarını da çıkardılar, ama benim dediğim ereksiyon sorunu değil. Aslında içimizde, yaratılışımızda var olan soyu sürdürme içgüdüsü, canlı, güçlü tutulabilirse sorun çözülür. Çözülür de erkekler için tehlike de çoğalır: yaşlandıkça erkeklik hormonu bir köşesinden prostat kanserine neden oluyor ya. Ben niye düşünüyorum şimdi şu otel odasında kanseri, ölümü? Cinsellik mi ölümü çağrıştırıyor? Ölüm ile cinsellik ikiz kardeşler olmalı, hep el ele dolaşıyorlar. D. M Thomas'ın "Beyaz Otel" romanında Lisa ne diyordu: "Seks düşünmediğim zaman ölümü düşünüyorum. Bazen ikisini bir anda düşünüyorum." Lisa haklı... Cinsel içgüdü yaşamın kendisi değil midir? Cinsel içgüdü yaşam sevinci değil midir? Yaşam sevinci bitince ölümü düşünmekten doğal ne olabilir? *Zeytin'nin şiirlerinde de öyle değil mi? "Sulara yıkadım ölümü / dokunsa tenime bitecek susuzluğum."* İnsanoğlunun hep ölümsüzlüğü düşünmesi de bundan kaynaklanıyor. Kendi becerememediğini mitlerde aramış, tanrılar yaratmış; onları ölümsüzlük tahtına oturtarak bir çeşit doyuma, yaşamın do-

yumuna, yaşam sevincine ulaşmaya çalışmıştır. Bu da ölüm korkusundan geliyor olmalı.

Şair kendi mitosunu kendisi yaratır.
Ya romancı?
Romanda evren yok mu, varoluş sancısı yok mu?
Benim imgelerim, izleklerim romanlardan çıkıyor.
Şiir bir yerlerde karanlıklar içinde, zindanlarda saklı, siz şairler elinizi karanlıklara sokup korkmadan, zindanın duvarlarını parçalayıp şiiri çıkarıp alıyorsunuz ışıklı, pırıl pırıl gözlerimizi kamaştırarak.
Roman, senin dediğin o karanlıklar oluyor bana.

-2-

"İnsanın zamanı varsa çay içmeye ölüm
bir kafiyedir sonunda yaşamaya"
(T)

Suyun sesi kesildi, yıkanmasını bitirdi galiba. Ölümden korkmuyorum diyene ben inanmam. *Zeytin, "Ben korkmuyorum," derdi, bana karşı çıkar görünmek için şimdi o canım gülüşüyle.* Kimsenin de inandığını sanmıyorum. Ölümle yüz yüze gelen her insan korkmuştur. Peki ama, neden korkuyoruz? Karanlıktan mı? Durup dururken birinin sırtımızdan habersizce iteleyeceği başı da sonu da bilinmeyen hiçlik'çe büyük o zift karası uçurumdan mı? "Veda"dan mı?... Aslında habersizce gelen ölüm insanı korkutmuyor; korku, düşününce başlıyor: Doğar doğmaz, yaşamımız ölümle sınırlandırılmış. İnsanın, varoluşunun hüznü burada işte... Yaşam boyunca her gün, her saat ölüme doğru adımlıyoruz. Bir şeyi terk etmeye zorlanmak... Elimizden, gönlümüzden, kafamızdan tüm sevgilerimizi, tüm hayallerimizi, tüm değerlerimizi bizim iznimize gerek duymadan, bize sormadan söküp almak... Veda... Ölüm bir kaybediştir, bir yenilgidir. Kaybetmeyi, yenilmeyi kimse sevmez. İyi kötü yaşadığımız dünyamızdan o karanlık bilinmeyen boşluğa kovulmak... *Zeytin, "Ölüm evrensel şiirselliğin temelidir," der, işin içinden çıkardı, bilirim. Benim Çingenemin vücudu da ışıklı, şiirleri gibi, canım benim.* Ölüm aslında evrensel bir hesaplaşmadan başka bir şey değil. Korku-

tan bu olsa gerek... Hadi alnı açıklar hesaplaşmaya koşun. Siz sahtekârlar, o karanlığı da kandırırsınız... Korkuya dönelim, şu anda benim içinde bulunduğum korkuya benziyor, kendinle hesaplaşma korkusu... Bu kendinle hesaplaşma korkusu, ölü gömme törenlerini andırıyor: ölü toprağa verilirken buz gibi bir yalnızlığa sürüklenir, korkulu bir kedere kapılır, kahredici bir sessizliğe boğulur, anlamını kestiremediğiniz bir biçimde suçlanırsınız... Suçlarsın kendini!... Güya ölene saygı, gülümsemeyi yüzlerinden kendilerini çirkinleştirerek söküp almış, üzüntü maskeli bir sürü insan, öleni öven nutuklar, duygularımızı utanmadan sömürmeler... Ne çok sahtekâr oluyoruz Tanrım!.. Ben de mi öyleyim şimdi? *Ne yapıyor acaba? Anahtar deliğinden baksam mı? Hadi oradan röntgenci. Röntgencilik değil, meraklandım. Ben Zeytini seviyorum. Kara gözlerini, neden zeytin diyorum ona, zeytin karası gözlerinden.* İyi ki kara rengi öğrenmişler, yas rengiymiş, cenaze arabalarını bile siyaha boyuyorlar, müslümanlar yeşili seviyor. Yeşil, cennete uygunmuş. Hadi ölelim hep beraber, cennete gitme garantisi yeşilde. Beyaza boyanmış, üstelik yaldızlı cenaze arabaları da gördüm, hilalle haçla süslenmiş... Ölümü anımsatacaklar, birilerinin içini karartmayı pek severiz, ölümü korkunç göstermek için elimizden ne gelirse yapmışız. Ben siyahı severim, siyaha vurgunum; siyah herkese yakışır. "*Kara'mı özledim, kara köpeğimi.*" Batı biraz daha sessiz karşılıyor ölümü. Bizde, Orta Doğuda özellikle kırsal kesimde yerlere atarlar kendilerini, bağırırlar, çığırırlar bir yakınları ölünce. O çığırmalarda ne güzel ağıtlar vardır, ne güzel ağıtlar yakılır. Doğulu her olayı folkloruna katmayı bilmiştir; ondan olsa gerek Batı gibi folkloru kısır değil. Bu günlerde Türkiye'de bir sanatçı, bir devrimci ölünce, onu alkışlarla uğurluyorlar. Ölümün korkulu yanını azaltıyor gibi geliyor bu davranış bana; söyluca... Geride kalanların

ölümden korkularının nedeni kısa da olsa, *"Yirminci asırlarda üç gün sürer, ölümlerin acısı,"* yaşamdan uzaklaşmaktır, eğer yaşadıysan daha önceleri. İki tip insan var derler: yaşayanlar, bir de yaşayanlara bakanlar... *İlk tanıştığımız günün akşamı meyhanede Zeytin'e sormuştum hangi tiptensin diye. "Herkesin kendine göre bir yaşamı vardır," diye yanıtlamıştı. Aslında o gün bana çok kızmış böyle saçma sapan sorular soruyorum diye, sonradan söylemişti. Kızdığını hiç belli etmemişti, dudaklarında yine o canım gülüşü vardı. Ettiyse de ayrımına varamamışımdır, çok içmiştim. Ne çok konuşmuştum o akşam, Zeytin bile, sus!.. demişti.*

O akşam adam, aptallığını, şaşkınlığını, tutulmuşluğunu, acısını durmadan konuşarak, içerek örtmeye çalışıyor; geçmişine kahrediyordu ayrımına varmadan. Bu kadında bir şey vardı, bu kadın bir yerlere alıp götürüyordu adamı, düşle gerçeğin çatıştığı içinden çıkılmaz bir yerlere, tüm bedeninde sancılar saplanmış gibi dayanılmaz, kurtulunmaz, beklentisiz bir cinsellikle aşk denilen karmaşıklığın tuzağına kapıldığını hissettiği bir yerlere... Cinsellik, seks unuttuğu şeyler değil miydi? Güzel değildi, güzele uymuyordu kadın, ama gülüyordu, hiç bir kadının gülemediği, gülemeyeceği bir gülüşle gülüyordu. O akşama değin bir Kınalı vardı onun için, sevdiği...

Değişik bir gündü benim için; içimde tutamadığım bir şeyler kabarıyor, söze taşıyordu. Yıllardır unuttuğum bir his, bir yabancı esinlenme vardı derinlerde, beynimde, gönlümde, atamıyordum, yaşamımın dönüm noktası olacaktı o akşam. Oldu mu?

Üşüyor musun?
Hayır, sıcaklığını duyuyorum.

Bizi denizin kıyısında böyle görenler iki âşık sanacaklar.
Herkes herkesi bir şeyler sanır.

Montaigne, Platon, Sophokles gibi düşünürseniz belki biraz rahatlarsınız: Ölüm size sağken de, ölüyken de kötülük edemez diyorlar. Sağken edemez, çünkü hayattasınız. Ölüyken edemez, çünkü hayatta değilsiniz. Yaşamanın asıl değerinin uzun yaşamada değil, iyi yaşamada olduğunu söyler törebilimci Montaigne; bunu da doya doya yaşamaya bağlar. Aslında çok soyut bir önesürüm bu. Doya doya yaşama ne demektir? Benim yaşamadan anladığımla başkasınınki birbirini tutmaz. Bir tetikçiyi düşünün, adamın en büyük zevki para karşılığı birilerini öldürmektir. Din adamı da belki, bence biraz şüpheli, ama ömür boyu dudaklarını kıpırdatmaktan mutlu oluyordur. Hep düşünürüm, din adamı, kadını, hoşlarına giden birisiyle şöyle bir kaçamak aşk gecesi geçirmeyi hiç düşler mi? *Türkiye'den getirdiğim kokulu sabunla yıkanmak hoşuna gitmiştir. Bu sabun nefis kokuyor diyordu.* Yaşamak güzel elbette: dedikleri gibi her yaşın kendine göre güzellikleri vardır değil işin esası. *Tuvalet kâğıdını bile beğenmişti. Bizimkiler zımpara kâğıdı gibi diyor.* Yaşarken, hangi yaşta olursanız olun güzel şeylerle karşılaşmak olası demek, daha doğru gibi geliyor bana da, o karşılaştığın güzel şeyler, beklemeden, ummadan karşılaştığın güzel şeyler bazen insanı kara kara düşündürmeye de yetiyor. Boşluktayım şimdi; sevdiğimi biliyorum, Zeytin de seviyor.... mu?...

-3-

"Oyunlar oynandı, gökler kapandı
.....
o zaman başından sezdik yenilgiyi"
(T)

Biz bir oyun oynuyoruz, güzel, içten bir oyun.
Ben oyundan öte algılıyorum.
Biliyorum, ama en gerçeği oyun değil mi?
Aşkı da oyun gibi mi niteliyorsun?
Hayır... Yaşamdan başka ne bekleyebiliriz.

Yanılmışım, suyun sesi yeniden gelmeye başladı. Uzattı. Saçlarını kaç su yıkıyor acaba? Uzun saçları severim, nerdeyse sırtının ortasına geliyor, kolay değil yıkaması. Zeytin kestirdi omuzlarının üstünde bıraktı, baş edemiyorum diyor. Benim gibi saçsız olsa, üç su yeter. Bir de tanıdığını sandığın bedenin, ben eski bildiğin değilim dediği zaman, gücünün belirli bir yüzdesini kaybettiğini anladığın zaman... işte seyreyle depremi... Bedeninin depremi, çöküntü, çökme... Yer yarılıp içine düşmezsin hemen, keşke düşsen, çukurun kıyısında küçük bir esintinin tutsağı olduğunun acısını çekersin ayakta kaldığın sürece. Ah! Alışmak... Ne büyük lütuf tanrının insanlara bağışladığı umarsız günlerde. On yedi yıl oldu Pelin'le yatmayalı. On yedi yıl... Kurtulamadı gitti menopoz illetinden. Bu denli sürer mi canım?, psikolojik boyuta vardı. Benim de pek yardımcı oldu-

ğum söylenemez doğrusu. İşte böyle cinsel yaşantımızı sona erdirdi gitti. Aslında göreve dönüşmüştü: Menopoza girmeden önce de pek istekli görünmezdi sevişmeye. Onun isteksizliği zamanla bana da geçti anlaşılan, uzaklaştım, aramızda "günaydın"lar, "merhaba"lar, "domates, patates kaça"lar kaldı sadece. Dört yıl önce, ne garip, ya da ne tesadüf, bu odada, şimdi içinde bulunduğum odada beraberdik. Pelin bu oteli çok seviyordu, eski bir saray, Çavuşesku otele dönüştürmüş, apartları kocamandı, yatak odası, salonlu, yüksek tavanlı, işlemeli. Yine fizik tedaviye gelmiştik Romanya'ya, masaj, bitki banyosu, sualtı masajı, çamur banyosu pek hoşumuza gidiyordu, bu arada Ana Aslan Gerovital iğnelerini olmayı da unutmuyorduk, gençleşme umudu, hem de Türkiye'nin yarı fiyatına. Bu yıl gelmediği iyi oldu, Ankara'daki bir fizik tedavi merkezine gidecekmiş, "Bana bir yararı dokunmuyor Romanya'daki tedavinin," dedi. Çok iyi oldu da gelmediği; gelmeye kalksa hayır diyemeyecektim, benim gelmeme de fizik tedavi bahane. Kaçtım Ankara'dan, uzaklaşmak istedim. Ankara'dan değil, Türkiye'den, tüm dostlarımdan, kitaplarımdan, yazılarımdan. Yalnız Kara'm, kara köpeğim gözlerimi geride bıraktı. Yeni insanlar, yeni yerler unuttururdu belki diyordum inanmadığım halde. Ah şu Kavafis olmasaydı, o Kent şiirini yazmasaydı, *"Yeni ülkeler bulamayacaksın, başka denizler bulamayacaksın./Bu kent peşini bırakmayacak. Aynı sokaklarda dolaşacaksın. Aynı mahallede yaşlanacaksın."* Geçici de olsa bir süre kendimi kandırabilirdim. *Bir sigara yakayım, nerede şu çakmak?* Patlıyordum, durmadan ağlamak geliyordu içimden. Özellikle sabahları, tutamıyordum kendimi. Kara'mın boynuna sarılıyordum, tek dostum, tek arkadaşım, beni yalnız o anlıyor gibi geliyordu. Elini kucağıma koyuyor, kıpırtısız bekliyordu, boynundan kolumu çekinceye değin. Sonra konuşuyordum onunla, Zeytin'i anlatıyor-

dum, köpek bakışlarının bulandığını görüyordum. Bahçedeki evinden, yatak odama almıştım Kara'mı. Yatağımda sırtüstü, gözlerim sabahı beklerken o da uyumuyor, uzanıp elimi, yüzümü yalıyordu. Biliyordu o, "bu yaşta olacak şey değil," demiyordu. "Aşkın yaşının olmadığını kim söylediyse doğru söylemiş," diyordu. Kara'mdan öğreniyordum; aşkı, âşık olmayı genç yaşlara bırakmak, âşık olmanın genç yaşlara özgü olduğunu sanmak ne budalalıkmış. Gerçek aşkın ileri yaşlarda daha tutkulu olduğunu kimseye inandıramazsın, hatta konuşamazsın, anlatamazsın, kendi yaşındakine söylesen "hadi canım," der, bir gençle konuşsan güler, alay eder. Gerçek aşk yaşlılıkta geliyor, yerleşiyor, bir daha da gitmiyor, kanser gibi... Yaşlılıkta aşk, yalnızca vermektir, karşılıksız vermektir, alıcısını bulabilirsen. Evlisin, evli kızın var, torunun var. Bazı şeyler bilmeden, istenmeden yapılıyor, kendi kendine oluyor, pat diye geliveriyor. Aşk böyle bir şey işte: *"Ne söylesem ürperir mavi/ ne söylesem pembeleşir ten. (Z)"* Aşka davetiye çıkarmazsın, onun davete gereksinimi yok, aşkın davetiyesi her zaman çantanızda, cebinizde hazırdır da, açıp okumaktan korkarız... İğnelerden mi, çamur banyosundan mı bilmem bir akşam, yakınlaşır gibi oldu bana bu odada, on yedi yıl sonra: banyoya girmiş; biraz sonra "sırtımı sabunlar mısın?" diye banyodan seslenmişti. *Banyodan da hiç ses gelmiyor, küvete yatıp uyudu mu?* Viski içiyordum, 'yahu viskim var', diye bağırdım. "İki dakika canım, uzun zamandır sırtımı doğru dürüst sabunlayamıyorum, çıkınca içersin," diye yanıtladı. Brigitte Bardo'nun Michel, Michel diye bağırması aklıma düşüverdi, kafamı iki yanıma sallayarak elimdeki bardağı bıraktım, ıslanmayayım diye de gömleğimi, atletimi, pantolonumu çıkartıp bir donla banyoya girdim, sırtı bana dönüktü, genişlemiş kalçalarını, selülitli bacaklarına bakmadan süngeri elime aldım, sırtını sabunlamaya başla-

dım. Elim göğüslerine doğru kayıyordu. Bir an yüzünü bana döndü, 'Soyunmuşsun zaten, gir de ben de senin sırtını sabunlayayım', dedi.

Ben bir duş alayım. Terledim.
Sırtını sabunlayayım mı?
Oh! Hayır.

Nasıl olduysa itirazsız donumu çıkartıverdim, şimdi su sesinin kesildiği duşun altına girdim, başımı, bedenimi, apış arama değin iyice sabunladı. Banyodan çıktık, havlularımıza sarıldık, o yalancıktan kurulandıktan sonra formunu kaybetmiş belden aşağısını havlunun altına gizleyerek yatağa uzandı, 'Hadi yanıma gel', diye iki elini uzattı. Bir an boşlukta duran ellere baktım, küçücük elleri vardı, bu elleri hep sevmiştim, havluyu atıp yatağa yürüdüm. Ben çoktan uyanmıştım. *Bak ampul getirmeyi unuttum, getirseydim girişe takardım; otelden istesem yok derler, piyasada da bulamam. Ampul darlığı geçmedi gitti şu memlekette.* Eski günlerdeki gibi çırıl çıplaktık. Dudakları dudaklarımdaydı, tükürüklü öpüşmeyi de hiç sevmem, hep tükürüklü öpüşür. Üzerime çıkmıştı: birden gülmeye başlamaz mı; tutamıyor kendini, ne oluyor diye sormama zaman kalmadan sönüverdim, sıcakta kalmış mum gibi bükülüp gitti. Sinirlenmiştim, niye güldüğünü de soramadım, belki de on yedi yılın boşluğunu hatırlamıştı, kalktım viskimin başına döndüm. O da biraz sonra horlamaya başladı. *Suyun sesi duyulmuyor, çıkıyor galiba. Ne güzel vücudu var. Uzun bacaklar, parlak ten, saydam gibi. Zeytin'in bacakları uzun değil. Saçlarını ensesinde toplasa onun da kuğu boynu meydana çıkacak. Zeytin bir şiir okusana. Ağlamayacağım.*

Evet, on yedi yıl oldu Pelin'le yatmayalı. Beni duyan da başkalarıyla yattığımı sanır. Olmadı, istemedim de-

ğil, fırsat da çıktı, belki bana öyle geldi, yok yok, o, Pelin'in arkadaşının kızı avukat hatunun, kızım yaşındaydı olacak iş değil, önümde uzanıp bir bacaklarını ayırmadığı kalmıştı ama, cesaret nerede... Bir yaşına bakıyorsun, bir de karşındakine, olacak iş değil. Yaş korkusu, reddedilirsem korkusu. Kızın yaşında, hatta torunun olabilir. Üff !.. zor şeyler bunlar. O cinsel içtepi denilen canavar peşini bırakmıyor, yaşın geçmiş, hep yaşını düşünüyorsun. Son birkaç aydır sapıttım anlaşılan, nereden çıktı Zeytin karşıma? Ya Kınalı... Kınalı beni rahatlatıyor, ferahlık doluyor içime kavurucu sıcaklarda serin bulutlara yenik düşmüş güneş gibi. Zeytin'in yanında bir yanardağım, korkunç bir enerjiyle kavruluyorum, coşuyorum; çocuklarıyla koşuyor, yarışıyorum, sonra, sonra bir hüzün sarıyor yüreğimi, yerleşik, çıkış yolu kapalı bir hüzün, bir boşluk... bir dipsiz boşluğa düşüyorum, bir dipsiz uçuruma... her karşılaştığımda vedaya tutsak oluyorum. Uçurum'la veda... Tüm uçurumların adını veda koymalılar... Hoşuma gidiyor onları kendi koyduğum adlarla çağırmak. Saygısızlık mı bu? Hayır, tersine saygımdan. Herkesin kullandığı adları söylemek, onları herkes gibi görmek olur diye bir duygu düşüyor içime. İkisi de çok özel iki kadın benim için. Bunca yıl bilmeden aradığım iki kadın. Ah yirmi yıl önce karşıma çıksalardı alır dağa kaçırırdım, dağların doruklarında kartalları kıskandırırdım. Zeytin'e söyledim bir gün, "Ben de gelirdim," dedi. Nasıl coşmuştum bu yanıtı alınca. Aynı sözü Kınalı'ya söyledim, yüzüme baktı, "özgürlük," diye gülümsedi. Kınalı'yı tanıyalı üç yıl oldu: Yayımcımda karşılaşmıştık, ilk öykü kitabı çıkacaktı. Ben bir öyküsünü derginin birinde okumuştum; güzeldi gerçekten. Söyledim, bir küçük kız gibi utandı, yanakları kızardı. İnsanın gözlerinin içine, köpek gözü bakışı ile bakıyordu. İkisi de o bakışı nereden edinmişler? Dikkat edin, köpekler nasıl bakarlar, kıpırdamaksızın

gözlerinizin ta dibine, insanın içine işler bakışları; acımaklıdır, teslimcidir, sevecendir, seninim, bana güven der, sevgi doludur, göz yaşartıcıdır. İnanın göz yaşartıcıdır. O akşam ortak yayımcımız bizi yemeğe götürdü. Geç saatlere değin konuştuk, içtik. Ben biraz fazla kaçırdım alışkanlığımın üstünde. Aslında yayımcımla ben konuştum o dinledi, bir defa söze karıştı, kısa öykü tanımını tartışırken, akademiklerin öykü kuramını kabullenmiyordu, "öykü seziseldir," diyordu. *Banyodaki havluların da yıkana yıkana rengi uçmuş, ama temizler.* Bana yaklaşımı da seziseldi? Evine ben bıraktım o akşam. Kahve içmeye çağırdı. Anahtarını deliğe sokmadan kocası açıvermişti kapıyı. Uzun boylu, yakışıklı genç bir adamdı. Kınalı kahve yaparken kocasıyla çene çaldık. Niye Kınalı diyorum ona? O akşam yemekte, düz taranmış sarı saçlarında beyaz teller gördüm. Birden kına kızılı ona çok iyi gider gibi geldi. İçkinin de etkisiyle olsa gerek, "Saçlarına kına yaksana, sana çok yakışır," deyiverdim. Sarı saçlara kına gider miydi, bilmiyorum, söyleyivermiştim. İkinci karşılaşmamızda kınalıydı saçları. Kocası inşaat mühendisiydi. Çocukları yok, "istemedim," diyor Kınalı. Hiç anlamıyorum, bir edebiyat öğretmeni, bir öykücü nasıl hesap kitapla uğraşan, işinde, içinde hayal olmayan bir adamla evlenir. "Özgürlük" demişti, seni dağa kaçırmak isterim dediğimde. Mutlu değil Kınalı. Zeytin de bir mühendisle evlenmiş, tanıdığımda altı ay olmuştu boşanalı, iki çocuk kazandıktan sonra: Seren'le, Enis. Kınalı'dan duymuştum Zeytin'i: aynı fakültede okumuşlar, dört yıl aynı odayı paylaşmışlar. O gece bana Zeytin'in şiir kitabını göstermişti. İlk defa görüyordum, bayıldım, hayran kaldım şiirlere. Son dört yıldır şiirden uzaklaşmıştım. Aynı ortak yayımcımız basmıştı kitabı bu yıl. Sonraki günler, yayımcımdan da, Kınalı'dan da Zeytin'i çok dinledim. Ben çok şey öğrendim Zeytin'den diyordu Kınalı. Bir gün Zeytin'e söyle-

dim, o da Kınalı'dan çok şey öğrendiğini söyledi. Birbirlerini çok etkilemişler, telefonda seslerini karıştırdığım oluyor, ama "Alo"dan sonra hangisi olduğunu çıkartıyorum. Kınalı diye Zeytin'e, Zeytin diye Kınalı'ya çok telefon ettiğim oldu. Kınalı ile sık sayılmasa da buluşmaya başladık, ama hemen hemen her gün telefonla konuşuyorduk. Ben hep bir neden buluyordum aramak için. Ankara dışına kısa gezintiler yapıyorduk arabayla, hava iyiyse kırlarda çiçek topluyor, akşam yemeğine kalıyorduk bir yerlerde. Buluşma fırsatı da her zaman kendiliğinden çıkıyordu: Şiir akşamları, söyleşiler fırsatlarımızdı. Konuşmalarımız çok ender öykü, roman dışına taşıyordu, cinselliği irdeliyorduk örneğin, yine de öykü, roman içine sokuyorduk her şeyi. Işınmıştım ona, bana huzur veriyordu. Belki o da ananç bir duyguyla bana sokuluyordu, öyle sanıyorum da, hâlâ bilmiyorum. Şarap içmiştik bir akşam, önce ikişer bardak bira sonra iki şişeye yakın şarap; yemekten sonra evine gittik, kocası İstanbul'daymış; kahve pişirdik, mutfağa birlikte girdik de ondan pişirdik diyorum, birbirimizin falına baktık. Kanepede yan yana otururken Kınalı'nın bir ara midesi bozuldu, başı döndü. Başını göğsüme yaslayıverdi, bir eli elimdeydi, sıkı sıkı parmaklarını avucuma batırıyordu. Sonra sızar gibi oldu, ama elimi hiç bırakmadı. Kınalı'nın saçlarını okşadım, sırtını, başını kaşıdım, bir bebek gibiydi, melek gibiydi. Avucumda parmaklarının baskısı gevşeyince, kucaklayıp yatağına götürdüm, kucağımda gözlerini açtı, gülümsedi, bir elini boynuma doladı, hiç konuşmadık, yatağına bıraktım, yavaşça kapıyı çekip, evden çıktım. Ertesi gün bana geldi, evime. Kapıda tüm gücüyle sarılıp, öptü yanaklarımdan, vücudu, vücuduma sıcacık yapıştı, uyanmıştım, o da teninde bir kabarıklığı duymuş olmalı, utandım, kollarımı gevşetiverdim. Filtre kahve yaptık, son yazdığı öyküden konuştuk. Genç olsaydım o akşam nasıl davranırdım acaba?

İçim istemişti, hem de delicesine, zor tutuyordum kendimi; yaşlılığın verdiği kendine hakim olma gücünü kullanabilmiştim. O da istemişti belki... Umut!.. Ama yaşlılık... Daha doğrusu hep kendini yaşlı hissetme... *Niye gecikti, banyoda fenalık geçirmiş olmasın, çok zayıf.* O adam neden oldu buna, biliyorum. İlkokul diplomasını alıp eve dönerken karşılaştığım o sütçü. Diplomayı sallaya sallaya, hoplayıp, zıplayıp gidiyordum. Yolumu kesti, "Ne haber delikanlı, ortaokulu mu bitirdin? Aferin sana." "Yok", dedim, "ilkokulu". Sütçü elindeki süt kovasını yere bıraktı, suratını buruşturup, bir bakış fırlattı yüzüme tükürük gibi, unutamam. "Hep çift dikiş gitmişsin anlaşılan, boyundan utan, ayıp, ayıp..." Sütçü haklıydı, boyuma bakanlar, üç beş yaş daha büyük sanırlardı beni. Yaşımdan büyük gösteriyordum, ama hiç kimse o sütçü gibi beni aşağılamamıştı. O gün, yaşıma göre, beni yaşlı gösteriyor diye boyumun uzunluğundan nefret ettim. O sütçü neden oldu kendimi hep daha yaşlı hissetmeme. Yalnızca yaşlı hissetmemi değil, bir yalnızlığa sürükledi beni, yaşlılık duygusu, yalnızlık duygusuna dönüştü koyu koyu, içine kapanık biri, benim dışımda diğer biri olup çıktım. Okulda arkadaşlarımla oynarken bile tek başına hissederdim kendimi. Evde; okulda, işte, her yerde... Pelinle yatakta bile. Öbür bir konuşur, ben dinlerim, öbür biri güler, eğlenir, ben susardım.. Hâlâ da öyle miyim? Bir öbür birim ben, bir öbür adamım. Yalnızlık gün geldi içime pençesini saldı, içimdeki ben'i söktü, Baudlaire'in dediği gibi bir öbür adama çekti götürdü beni. Ah ikisini bir örtüştürebilsem. Ayrımına varmadan öbür biri oynadığım zamanlar mı mutlu oluyorum?

Niye sustun?
Seni düşünüyordum.
Ankara'ya gidince düşünürsün.

-4-

"Anılardan utanan çocuk
yaşlanınca şaşar kendine"
Gülten Akın

Zürih'te tanıştığım şu İspanyol kız, bir süre beni bu kendini yaşlı görme duygusundan kurtarmıştı. *Radyatörün üzerindeki havluyu kapıdan uzatsam mı acaba? Ben tek havlu kullandım, başına yüz havlusunu sarar herhalde.* Zürih'e kaçtığım zaman kaç yaşındaydım, yirmi dört. Kaçmasam iki yıl hapis yatacaktım, suçum Tedbirler Kanunu'na muhalefet. 1960 askeri darbesi, görünüşte yönetimi sivillere bırakmıştı. Eski iktidarın başı, iki bakanı idam edilmişti. İçişleri bakanının da işin başında tutuklu bulunduğu Harp okulundaki odasının penceresinden atlayarak intihar ettiği söylenmişti. İktidar partisinin bütün milletvekilleri hapsedilmiş, bu ortamda seçimler yapılarak, yönetim, darbenin başı generalin cumhurbaşkanı olduğu sivillere devredilmişti. Ne günler... Askerlerin zoruyla Kurucu Meclis eski iktidarı öven ya da eski iktidara ilişkin faaliyette bulunmayı yasaklayan, adına 'Tedbirler Kanunu' denilen bir yasa çıkarmıştı. Ben ne yapmışım, muhabir olarak çalıştığım bir gazetede ihtilâlden önceki iktidarı bir yazımda övmüşüm. Övme filan yok. O günlerde bir karayolu yapımı tartışması başlamıştı basında, politikacılar arasında. Güncel diye düşük iktidarın başı Adnan Menderes'in karayollarına verdiği değeri, yaptığı işleri anlatmıştım yazılarda. Bu arada kurulan yeni ağır endüstriden yol ulaşımı dolayı-

sıyla örnekler de vermiştim. Oysa ben demiryollarının önemine inanan biriyim. Dizi yazıydı, sonuçta kıyaslamalı olarak Menderes'in yanıldığını, eski Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün -o sırada başbakan- yıllardan beri sürdürdüğü demiryolu politikasının daha doğru olduğunu belirtecektim. *Çok uzun yıkanıyor, Rozika'yla olsaydım İsviçre'de, günler daha kolay geçerdi. İspanyol kızı unutuverdim bak...* Hatta yazı işleri müdürüm, İsmet Paşayı övdüğümü ileri sürerek bu bölümü çıkarmamı istemişti, gazete yeni düzene karşı ya; tartışıp, müdürü ikna etmiştim, Ama Ankara Sıkı Yönetim Komutanı sabredememiş, dizinin sonu gelmeden yazıyı kestirmişti. Savcı bey de dizinin yayımlandığı bölümüyle davayı açmıştı. Sonuçta iki yıl hapis cezası.

Menderes döneminde de Haldun, Eskişehir'de altı ay içerde kalmıştı, meclisin ünlü Soruşturma Kurulu'nun -McCarthy'cilerin- kararıyla. 1960 ihtilâlinin ertesi günü serbest bırakılmış, Ankara'ya dönmüştü. Eski çalıştığı gazete, -o gazetedeyken içeri girmiş, gazetede üç gün kapatılmıştı.- işe almamıştı fazla sivri buluyorlardı. O da kalkıp, sağ bir gazetede muhabir olmuştu. -İlle muhalif kalacak- Kendinden de bir şeyler kattığı romanına bunları neden eklemediğini anlayamadım.

Yargıtay'ın cezamı onaylayacağı gün trene atladığım gibi Zürih'e kaçtım. Cebimde topu topu iki yüz dolar var. O zaman devlet yurtdışı çıkışlarında iki yüz dolardan fazla vermiyordu. Avrupa'da gördüğüm ilk şehir Zürih oldu, hiç sevmem. İspanyol kız olmasaydı üç ay kalamazdım orada, neler çektim. Rozika mı güzeldi, İspanyol kız mı? İsmi bile aklıma gelmiyor, yüzünü nasıl hatırlayacağım, ama ateş gibiydi, öpüşürken eridiğimi duyardım. "Ya"dan başka Almanca bilmeyen bir adam, gece yarısını hayli geçe Zürih tren istasyonundan çıkıyor, bir klein taksiye biniyor, Migros çalıştırıyormuş, küçük taksi diyorlar, ucuz diye duymuştu. Almanca-

Türkçe sözlüğü açıyor, "ucuz" sözcüğünü buluyor. Şoföre "Billing otel", diyor, şoför anlamıyor, yeniden sözcüğe bakıyor, pahalıyı buluyor, önüne bir 'yok' getiriyor, "Nicht teuer otel", diyor, şoför bir otele götürüyor, o gün altmış doları otel parası olarak gidiyor. Ertesi günü istasyonda elinde transistörlü radyo taşıyan birine rastlıyor, bıyıklı, esmer, Anadolu'nun bir kasabasından alınmış bir kasket başında. "Bu Türk"tür diyor, selam veriyor, yanılmıyor, Türk. Durumunu anlatıyor, kasketli, "Café de Turc" diye bir adres veriyor, "oraya git sana yardım eden çıkar," diyor. Kapısına iki yanlı asılı levhasında fesli Arap resimli Café de Turc'ü buluyor; güzel bir mekân, rahatlatıcı bir dekoru var kahvenin. Kapıdan girer girmez Türkçe dolmaya başlıyor kulaklarına, herkes Türkçe konuşuyor, seviniyor. İlk karşılaştıkları İstanbullu Yani ile Erzincanlı Kadir. Yani parlak bir oğlan, Kadir sırım gibi. Çay ısmarlıyorlar, biraz sohbetten sonra Kadir, rahatça, "paran var mı abim," diye sorabiliyor, "yoksa, çekinme söyle." Yani söze giriyor, "Bugün paralı ağabey Kadir, bir konfeksiyoncu buldu, herif ibne, hafta sonlarını onlarla geçiriyor, hem herifin, hem karısının gönlünü hoş edip cepleri para dolu dönüyor. Baksana sırtındaki cekete. Benim de bir Kleopatram var ağabey, bir göreceksin. Herif bitiyor bana. Ben bunun gibi hak deliği varken bok deliğine gitmem, herifi oyalayıp paralarını sızdırıyorum." Hep beraber gülüyorlar. O sırada birisi yanlarına yaklaşıyor, Kadir kulağına eğilerek "6-7 Eylülün meşhuru diyor, o da senin gibi gazeteciymiş. Adı Adnan, tüymüş buraya, içeri atarlar diye."

Tanıştırıyorlar. Adnan yeni gelenle ilgileniyor, yeni gelen pek memnun değil bu tanışmadan ama: Migros'un Genel Müdürü, aynı zamanda Zürih kantonunda milletvekili, Harold Egger diye birisini tanıdığını, Türklere iş bulduğunu, kelle başı da komisyonunu aldığım söylü-

yor. Ertesi günü Migros'a gidiyorlar. Gerçekten iş buluyor Harold amca, bir kanal inşaatında. İki günde kazma sallamaktan elleri, kürek diplemekten tabanları kabarıyor. Tuzlu suya sokuyorlar ellerini, ayaklarını deneyimli Türk işçileri. Üçüncü günün sabahı kazma kürek omuzda işe giderken şef çağırıyor, meslek hanesinde gazeteci yazan pasaportunu görmüş, ona ayrı bir iş veriyor. Almanca rakamları iki günde ezberlemiş, şefle beraber yeni kurulan sitenin yollarında ölçüm yapıyorlar. Rahat iş, keyfine diyecek yok. On beş gün sonra, polis gelip tüm kaçak işçileri işten atıyor, yine Adnan'ı buluyor. Adnan "İltica et" diyor, "sen siyasi suçlusun. Adamlarımız var, üç günde iltican kabul edilir, İsviçre vatandaşlarının haklarını kazanırsın." Kabul etmiyor, suçlu olduğuna inanmıyor ki... Adnan, "Bir şeyler yaz, şiir de olur; yeter ki Türkiye'ye söv."

İspanyol kıza da Fransızca akrostiş bir şiir yazmıştım, saklıyor mu ki?...

"Türkiye'de ineklerle insanların bir arada yaşadığını yaz, sefalet edebiyatı yap, burada krallar gibi yaşarsın. Çevirmesi bizden. Senin adın da var. Biz ne yapıyoruz sanıyorsun?.."

Yüz karası 6-7 Eylül olaylarını düzenleyen, Selanik'te Atatürk'ün evi bombalandı bahanesiyle İstanbul'da Rumların işyerlerini yağmalatan, yakıp yıkan, milyarlarca liralık milli serveti yok eden, "İlk bayrağı ben taşıdım," diye övünen, Rumların İstanbul'dan kaçmasına neden olan kirli maşanın böyle konuşmasına şaşırıyor. Günler geçiyor, işsiz üç ay doluyor, gecesi iki Franka kaldığı hamama bir gece polisler geliyor, on beş gün çalıştığının vergisini alıyorlar, kollarından tuttukları gibi tren istasyonuna götürüyorlar. "Nereye gitmek istersin? diye soruyorlar." "Türkiye'ye dönemezsin, biliyoruz," diyorlar. Nereye gitsin. Avrupa'yı tanımıyor ki. Ağzından Viyana çıkıyor, caddelerinden Mozart'ların,

Debussy'lerin, Ravel'lerin taştığı Viyana... Trene bindiriyorlar, sabaha Viyana'ya varıyor. Doğru iş bulma kurumuna. Müdür dinliyor, belgelerine bakıyor, sonra telefon ediyor bir yere, "Spricht nicht Deutsch, aber elagant," diyor, o seviniyor: "Almanca konuşamıyor, ama zarif, kibar," dedi benim için diye duyduklarını içinden Türkçeye çeviriyor; seviniyor iyi bir iş bulduğuna umutlanıyor. Elindeki adrese gidiyor, karşısına bir çamaşır fabrikası çıkıyor. Altı ay sonra, Türkiye'den aldığı bir mektuptan siyasi af çıktığını öğreniyor, günde on ton çamaşır yıkadığı çamaşır fabrikasından ayrılıyor, cebindeki parayla, karısına armağanlar alıyor, yetmeyince bir Türk işçisine deve tüyü paltosunu satıp vatanına dönüyor.

-5-

"Ve kadınlar
bin türlü güzellik şarabıyla kanayarak
sarhoş ettiler erkekleri"
(z)

Zürih'te bir akşam diskoya gittim, gittiğime de bin pişman oldum. Eğer içkimi söylemeseydim, durmazdım orda, ne çok utanmıştım çevremdekilerden, hepsi on beş, on altı yaşında gibi gelmişti bana. Yirmi dört değil, elli, altmış yaşımda gibi görmüştüm kendimi onların yanında. İçkimi çabucak içip tam diskodan kaçacakken o İspanyol kızı kurtarmıştı beni. Yanıma gelip, "Voulez vous dansez avec moi," demez mi? Şaşırıp kalmıştım. Kız elimden tutmasa kalkacağım yoktu herhalde. Beni Fransız sanmış, ben de onu Fransız sanmıştım Fransızca konuşunca, oysaki hiç Fransızca bilmiyordu, şarkıdan koparıp aldığı o cümleden başka. O gece sabaha değin dans ettik İspanyol tazeyle, on sekiz yaşındaydı, bana güven vermişti, daha doğrusu yaş konusunda yıllardır kapıldığım panikten o dönem beni kurtarmıştı. İsviçre polisi sınır dışı edene dek de arkadaşlığımız sürmüştü. Ya şimdi... Yaş paniği yok, ama bedenin ihaneti var. *Bir yudum viski içsem iyi olacak. Rozika ne çok içiyor, barda üç dubleyi yarım saatte devirdi insanın inanası gelmiyor.* Beden huysuzluk etmese, yaş akla gelmiyor kolay kolay. Her sabah yeni bir istekle uyanmıyor muyuz? İstekler, amaçlar bitmiyor, ayakta tutan da bunlar. Yetmi-

şini geçmiş birinin yeni araba aldığı, yeni bir ev aldığı görülmemiş şey değil. "Kaç yıllık ömrüm kaldı şurada?" diye birilerine laf olsun diye, belki de acındırmak için, iç geçirerek, hatta biraz da artistikçe dertleniriz. Gönülden, içten değildir dertlenmemiz, bunu biliriz de, yüreğimizi hoş edecek bir yanıt bekleriz, o da çoğu kez gelir. Ah, bazen geleceğe yönelik küçücük bir hayaliniz olur, bir sohbette söz arasında açıklayıverirsiniz. Eğer karşınızdaki geri zekalının biriyse alacağınız yanıt bellidir: "Bu yaştan sonra mı?..." Çileden çıkar, susarsınız, ona söyleyecek bir sözünüz yoktur. Zamanın nasıl kanatlı olduğunu o da bir gün anlayacaktır; kırıldığınızla kalırsınız. Yaşlanınca üzüntülerinizi de, sevinçlerinizi de, hayallerinizi de kendi içinizde sindirmek, yoğurmak zorundasınızdır. Aslında hiç söylememek gerekir, o geri zekâlılar her zaman her yerde karşımıza çıkabilirler. İnsanı yenileyen, ayakta tutan tutkulardır: çocuklarına, eşine, işine, kendine, sevgiline, hayallerine... Neden üç beş roman daha yazmayayım? Neden şu mutluluk denen kalleş şeyi birazcık tatmayayım? Ne çapraşık mutluluk... Kınalı'yı da seviyorum. Yüreğime soruyorum, Zeytin mi, Kınalı mı? Hınzır hınzır gülüyor, yanıt vermiyor, ama ayırdığı yer Zeytin'e daha geniş, daha derinde, biliyorum. Gönül delikanlı yaşında da olsa, onu kaldıramayacağı kadar istekle doldurursan, bazı şeyleri söylemek de, içine sindirmek de zor oluyor. *Banyodan hiç ses gelmiyor. Temizlik mi yapıyor yoksa. Zaten temizdi, Türk kadınları gibi Romenler de temizliyorlar demek ki oralarını, ama bir farkla, tamamen değil, merkezin kenarlarında tüylerden, kıllardan demek daha doğru, ince bir çerçeve bırakarak... Estetik...* Evet kabullenmek zor da olsa bedenin ihanetini, bu bir gerçek. Ama benimkisi heyecandandır belki, midem de ağrıyordu, Talcit almıştım, ya ters etki yapıyorsa, ondan da olamaz mı? On yedi yıl bir kadınla yatmayan, yattığı kadın da yirmi

üçünde olursa başka ne beklenir? Bir delikanlının diriliğini gösteremezdim, ama o organın da bunca duyarsız olduğundan haberim yoktu. Sonuna doğru canlanmaya başladı, birkaç saniye, hepsi o kadar. Oysaki ben babamın yetmiş bir yaşındaki çocuğuyum. Benimle alay etmiştir, gülmüştür içinden. Hiç renk vermiyordu, kibarlığından mı, yoksa alacağı paranın hatırına mı? Benimle para konuşmadı ki, hatta sezdirmede bile bulunmadı. Allah'tan sevişme tek bir organla yapılmıyor; nasıl karşıladı acaba? Rezil ol... Bunca yıl romanlarımda yaşadım aşkı da sevişmeyi de. Buruk bir acı veriyordu aslında iki kişinin sevişmesini anlatmak. O sevişmeyi eğer tam anlamıyla yazamadığım zamanlar ikisini de öldürmek gelir içimden. Hayal ediyorsun, yazıyorsun, gözlerini kapıyorsun, onlar dudaklarını uzatırken, sende uzatır gibi oluyorsun, kahramanlarının her davranışını milim milim kendinde yaşıyorsun, yazıyorsun. Gerçekte sende ne aşk var, ne sevgili. İşkence bu, işkencelerin en korkuncu... Olsun, ben yazarken mutluyum.... Kınalı da böyle söylüyordu. Sanırsam biraz şımarıklık bu söylediklerim, hatta sahtecilik: Hem mutlu olduğunu söyleyeceksin, hem de işkence çektiğini; yaşamın doğasına ters. İtiraf etmem gerekir ki, yazmak her şeyin önünde geliyordu bana ona güne değin: Karımın, kızımın, torunumun, hatta köpeğimin. Ya bugün?... İşkencenin ne olduğunu bilmemişim, anlamamışım, polisin bedenime uyguladıklarının gerçek bir ilişkisi yokmuş.

-6-

"tanla geleceğim
elimde bir incir fidanı olacak
hazır mısın?"
(z)

Rozika banyonun kapısından başını uzattı. Gülümsüyordu. Yüz havlusunu Hint mihracelerinin sarığı biçiminde başına sarmıştı, yanakları ala bulanmıştı. Göğsünün üstünden bağladığı havlunun örtemediği uzun bacakları, duvardaki deniz kızı kabartmalı cam aplikten kaçan kırmızımsı ışıkla tazeliğin dayanılmaz çekiliğini ışıldıyordu. Adam da kıza gülümsedi: Çok güzeldi, yarı açık göğsünden çıplak bacaklarına doğru gözlerini indirdi, yuvarlak diz kapaklarının bitiminden, nemli baldırlarına, oradan ayak bileklerinin inceliğine kaydırdı, parmaklarının ince uzunluğunda durdu. Nefisti!..

Yarabbi!.. Tanrıçalar da mı böyleydi?

Banyonun açılan kapısından odayı dolduran buğulu sabun kokusu yaşlı adamın gözlerinde nemlendi. Yutkundu, utanmasa ağlayacaktı. Doyumsuz güzelliklere ağlanır, güzellik insanı sarhoş etmez, coşturur, kabından taşırdır, gözlerinde yağmur bulutları oluşturur. Sizin de birden karşınıza çıkan, kafalarınıza sokulmuş cennet hayali gibi bir manzara, görmediğiniz bir güzellik kar-

şısında içinizin coştuğu, yüreğinizin küt küt attığı, gözlerinize yağmur bulutları indiği olmadı mı? Olmadı diyenler varsa, ah ne yazık, ne kayıp onlar için.

Adam hep kendini yaşından büyük duyumsamıştı, ama; şimdi... düşlemeye gücü, cesareti yetmeyeceği gençlik, tazelik, güzellik somutlaşıp kucağına atılmıştı. Rozika!.. Yüreğindeki yaşlılığı silip götürüyor, eritip sürüklüyordu sel gibi, yönü belirsiz salak bir rüzgâra kapılmışçasına. Rozika yürüdü, aynanın karşısında durdu. "Çok güzel yıkandım," dedi, başını adama çevirerek: "Gözlerin parlıyor." Ne bilsin Rozika, adamın gözlerinin parlamasının göz pınarlarının hüznünden kaynaklandığını... Adam boğazındaki düğümle konuşmaya çalıştı, bir şeyler söylemek için: 'Sen çok güzelsin, bir armağansın bana. Bu armağanın değerini...' "Su yeterince sıcak mıydı?," diye sorabildi. Sıcaktı, küvete gömülüp, uzun uzun yıkanmayı seviyordu. Küveti ovmuştu önce, gıcır gıcır yapmıştı, isterse ona da hazırlardı. Ankara'ya dönünce köpüklü sabun alıp, küvete gömülmeyi düşledi adam. Başucuna da buzlu bir viski. Böbrek ağrıları geçtiğinden beri yıllar oldu, belki yirmi yıl, hiç küveti doldurup içine girmemişti. "Bacağımı da kaldırıp, poz verir miyim?"

Sarhoş olduğu gün Kınalı'nın başını yıkamıştım lavobada, ayılsın diye şimdi anımsadım. Zeytin'in banyosu hiç iç açıcı değil, odunlu termosifon. Ne yapsın doksan beş milyon maaşla daha rahat bir apartmanda oturamaz ki. Diyorum o'na, uygun bir apartman bulalım, farkını ben öderim. Bırak şu planları diye bana kızıyor. Karşı çıkıyor; plan yapmıyorum, hayal kuruyorum, diyorum. Tamam, diyor, hayal kur, bırak onları kendi yönünde, ilerlerse ilerlersinler. İlerliyor mu?

Rozika memelerini gizleyen uzun, düz siyah saçlarını

arkaya doğru atarak, beline doğru indirdi. Adam kalkıp o saçları yüzüne sürmek, koklamak istedi, *Zeytin'in saçları*... ama gözleri, havlunun açıkta bıraktığı, deniz kızı desenli aplikten kaçan kırmızımsı ışığın vurduğu uzun bacaklarda kaldı. Kulaklarına da öğrenciliğinde Paris'te gittiği bir gece kulübünün striptiz müziği doldu birdenbire iç gıcıklayıcı. Rozika da duymadığı müziğe uymuş, show yaparcasına kurulanıyordu: kollarını kaldırıyor, göğsünün altından başlayıp, hafif yana kıvrılarak koltuk altlarını kuruluyor, öne doğru eğilip bacaklarını açarak, bacak aralarını, dışarı çıkmış yuvarlak kıçını ovuyor, belini geriye kırıp, sırtını kurularken diri memeleri ileriye doğru atağa kalkıp süngüleşiyordu. Kurulanmıyor, striptizin kışkırtıcılığında okşuyordu. Adam ağlamaklı gözlerini, yüreğinin sıklaşan vuruşlarını dindirmeye çalışarak ömründe görmediği, bir daha da göreceğini sanmadığı -ona göre- bu ilahi güzellikten kaçırmaya çabalıyordu. Rozika, gösterisinin sessiz müziğinin son notasına uyarak sıcak sudan pembeleşmiş, düzgün bacaklarını kurulayıp, iyice ovup, havluyu bu akşam el yakan radyatörün üstüne serdi, yüzünde ince bir gülücükle, çırılçıplak, memeleri kıpır kıpır adama doğru yürüdü, dudaklarından küçücük öpüp, yandaki koltuğa oturdu, arkasına hafifçe kaykıldı, başını berger koltuğa dayayıp, bacak bacak üstüne attı.

"Bana viski koymayacak mısın?

-7-

"tut ki geldiniz
susamış bir düşü
kandırabilir misiniz"
(z)

Kaldı mı şarabımız?
Umudumu yitirmeyeceğim.

Adam elini yarılanmış şişeye attı. "Üşüyeceksin öyle," diyerek gözlerinden ılıcık taşan sevecenlikle koltuktaki ovulmaktan kızarmış yakıcı çıplaklığa çekingence baktı, viskiyi bardağın dışına döktü. Bir kadının vücudu bu denli güzel olabilirdi. Vücudun ritmine, tümündeki armoniye dalıp gitti. -Yaşamın gizini yalnız şairler mi güzellikte bulur?- Düzgün, pürüzsüz, parlak uzun bacaklarının bitiminde içine çekilmiş yuvarlak karnı, arkasına yaslanınca, yerlerinden ileriye atılmaya hazır koşucular gibi duran dik memeleri, kuğu boynundan omuzlarına doğru dağılmış siyah saçlarıyla kızarmış yanaklarının arasındaki yüzüne tıpatıp uyan burnunun altındaki az dolgun, gel öp beni'ye yakışan dudaklarıyla bu kadın, Tanrının yeryüzüne bir armağanıydı.

Ben Tanrının iyi kullarından biri miyim ki? Bu kadına elini sürmek değil, onu seyretmesi bile harika. Kınalı'yla denize gittiğimiz zaman, bacaklarının düzgünlüğüne hayran olurdum, uyluklarındaki incecik pembemsi varis çizikleri Tanrı'nın özellikle işlediği nakış gibi gelirdi bana. Zeytin'in küçücük memeleri var. Bikinisinin üst parçasının içinde iki küçük mavi portakal gibi gülümser. Karnı çocuk doğurmuşa benzemez, yusyuvarlak.

Göbeği biraz aşağıda mı?

Özledim seni, çocukları da.
Biz de seni özledik.
Gelmemi ister misin?
Gel tabii.
Yarın geliyorum. Yakın bir otel biliyor musun Cihangir'e?
Bizde kalırsın.

Yarım saat önce koynundan kalktığı kızdan gözlerini alamıyordu. Sevişirken, bu denli güzel olduğunun ayrımına varamamıştı.

Heyecandan, başarılı olup olamayacağım korkusundan. On yedi yıl sonra, bırakın on yedi yılı, bu yaşta ne yapabilirdim, bilmiyordum. Oysaki ben babamın yetmiş bir yaşındaki çocuğuyum. Hiç ummadığım bir anda yatağıma girmişti. Düşümde görsem inanmazdım. Barda sohbetlerken, sesinin tatlılığına kendimi kaptırmıştım. Kızımı çağrıştırmıştı bana, bir tanecik kızımı, Öykü'yü... Neden?... Öykü, oysaki hep sert sert konuşur?

Rozika'nın, -tahmin ettiği gibi diyeceği- "Üşümem," yanıtını beklemeden bardağın dörtte birine viskiyi doldurdu, dökülenleri kâğıt mendille sildi, kıza doğru uzattı. Kız başını dayadığı koltuktan kaldırarak, adamın başını sağ eliyle kendine doğru çekti, sol eliyle bardağı alırken dudaklarına da bir öpücük kondurdu. Adamın bacakları titredi, kız şerefe derken korkuyla geri çekildi. Rozika yeniden sevişmek mi istiyordu yoksa? Daha yarım saat, bilemedin kırk beş dakika geçmişti, yapabileceğini sanmıyordu. Elleri hafifçe titreyerek kendi bardağına da *free shop*'tan aldığı Black Label'dan bir parmak kadar daha koydu. Şerefe!...

Şerefe de, yine midesi başladı. Bir Talcit daha alsa mıydı?

Zeytin'in yanında hiç midem tutmuyor.

İKİNCİ BÖLÜM

BARMENİN ARMAĞANI

"İyi ki geldiniz, burada bulundunuz
Her şey öyle uzun, biz soğukuz ve
öyle solgunuz."
(T)

-1-

Bu sabah uçaktan indikten sonra taksiye, iki yüz altmış kilometrelik yol için seksen beş dolar ödeyip Călimaneşti'ye gelmişti. Çok ucuza trenle de gidebilirdi Bükreş'ten, ama trenden gözünü korkutmuşlardı. Şu Çingene korkusu...

Nüfusunun beşte biri Çingene olan Romanya'da, Çingeneler neredeyse tüm Romenler için de çekinilecek bir toplumdu. Polis hemen hemen bir şey yapamıyordu bunlara. Romenlere göre bütün polisiye olaylar, hırsızlık, cinayet, soygun, hep Çingeneler tarafından işleniyordu.

Belki biraz abartıydı söylenenler, ama konuştuğu bir Çingene "Romenleri yıldırmak için bu eylemlere girişiyoruz," demişti, "hırsızlık yapan da var aramızda, yalan değil, fakat bizim esas amacımız kavga çıkartmak, barlarda, lokantalarda, otellerde. Kralımızın bize öğüdü: önce sokağı ele geçirmek, sokağı ele geçirdikten sonra gerisi kolay gelir," diyor. "Biz de özgürlüğümüzü kazanmak, ayrı bir devlet kurmak istiyoruz."

Tarihte hiç Çingene devleti olduğunu anımsamıyorum. İlk geldiğimde Bükreşli bir şoför, "Trenle sakın gitmeyin," demişti, "Çingeneler trende fır dönerler satıcı kılığında. Senin yabancı olduğunu anlayınca kompartımanının kapısını yavaşça açar, içeriye uyutucu spreylerden sıkar, sen ne olduğunun ayrımına varmadan uyur kalırsın. Sonra gerisi onlar için kolay. İnsanı bir donla bırakırlar."

Çingeneleri kötüleyenlere çok kızıyorum, ah bir onları tamsalar söylediklerinden utanırlar. Zeytin'le karşılaşmadan önce aldırmıyordum Çingenelere atıp tutanlara. Zeytin de bana o canım gülüşüyle büyüleyici püskürttü, canım Çingenem.

Merhaba, Köprüdeyim, trafik çok. Yarım saat sonra oradayım.
Aa geldin mi?
Gel, dedin geldim.
Akşam altıda buluşalım, o kahvede. Nerede kalacaksın bu gece? Benim bir konuğum var.
.....
Bulurum bir yer. Bir köpek bakıcılığı.

Otobüs güvenliydi, dört-beş saatte giderdi. Otobüse binmek için, havaalanından, Gare du Nord'a değin taksiye binmesi gerekirdi, taksi de on dolardan aşağı almazdı. Otobüs de üç dolar. Acelesi vardı. Neden? Neden olduğunu kendi de bilmiyordu. Taksi, otobüsten taş çatlasa üç saat önce varırdı otele. Geçen yıl karısı Pelin'le geldiklerinde, otobüsle gitmişlerdi. Hatta Pelin taksiyle gidelim diye tutturmuş, o da tatilde paralarının hesabını bilmeleri gerektiğini söyleyerek karşı çıkmıştı. Ya bugün?... Acelesi vardı.

Bilmiyordum ama, gerçekten acelem varmış. İki saat sonra gelseydim, belki Rozika'yla karşılaşamayacaktım.

Rozika'yla karşılaşamayacak, Tanrı'nın armağanını alamayacaktı. Armağan, umulmadık bir zamanda, beklenmeyen bir yerde verilirse değerine değer katar. Adam, Rozika için kendisine Tanrı'nın verdiği bir armağan demişti. Oysaki Tanrı o sıralar pek meşguldü, kimseye armağan verecek vakti yoktu: Bosna'da ölen çocukların, dul kalan eşlerin, tecavüze uğrayan kadınların, toplu öldürümlerin çetelesini tutuyordu.

Barmen Boris bu günlerde işsiz sayılırdı, onun deyimiyle yolsuzdu. Kış bastırmış, turist de elini ayağını çekmişti. Turistler de eskisi gibi, Çavuşesku zamanında akın akın gelen İskandinavlar, Almanlar değildi. Devrimden sonra bakımsızlıktan tesisler eskiyince, pislik de dört yanı sarınca, beleşe yakın fiyatlar da artınca Avrupalı turist parasının karşılığını alacağı ülkelere yönelmişti. Yazın, ara sıra kışın, devletin fizik tedavi için gönderdiği işçiler de para bırakan cinsten değillerdi.

Paraları yok ki, ne para bıraksınlar. Onlar yanlarında içecekleri kendi damıttıkları suikalarını bile getiriyorlar.*

Bir umut İtalyanlarda kalmıştı. Yol inşaatı ihalesini İtalyanların kazandığı söyleniyordu. Hatta karşıdaki Vilcea Otelini kiralamışlardı. Düşerlerdi buraya. İtalyanlar gelirdi, elindeki kızlar da güzeldi, onlara kızları otuzkırk dolara nasıl olsa pazarlardı. Her kızdan yirmi dolar. Kısa günün kârı, hiç de fena değil, fena değil ne demek, şahane: ayda otuz dolar maaş aldığını hesaplayınca... Satardı da kızları... kaç gün? İtalyanlar yerleşince kendileri de kız bulurlardı hem de çok ucuza, bir yemeğe bile. *Çapkın İtalyanlar yapışmasını iyi bilirler, sakız gibidir-*

* Romen milli içkisi

ler... Kızdan çok ne var?

Bar boştu. Boris bir eli şakağında, gözleri Playboy dergisinin orta sayfasındaki Madonna'nın masum yüzünde düşünüyordu: Oteller yapılmadan önce, buraları ineklerin otlatıldığı ıssız yerlerdi. Oysaki on iki çeşit şifalı su çıkıyordu İsa'nın hikmetinden, mide ülserinden, kısırlığa dek iyi gelen. Çam ormanlarının bittiği yerde, yanından demiryolu geçen koca Oltu Nehri akıyordu. Kötü bir karayolu vardı. Çavuşesku önce karayolunu adam gibi yaptırmış, ardından nehirle yol arasına otelleri dikmişti. Oteller dikilirken de, önce şifalı suları bir yerde toplamış, çevresini gezi, dinlenme alanına çevirmişti. Yörede yaşayanlara iş olanakları sağlamıştı, lise düzeyinde turizm personeli yetiştiren okulu da açıvermişti.

Görmüştü ilerisini, Yugoslavya'da savaş çıkacağını bile; şimdi Avrupa'ya gidip gelen tüm tırlar, arabalar zorunlu olarak bu yoldan geçerler. Biraz dar, dar da İsa değildi ya, bu kadar tırın geçeceğini bilecek.

Bir gün üşenmedim oturdum saydım, canım sırf saymak için oturmadım ya lokantanın yanında saatlerce, tır şoförlerine biraz para bozalım, biraz da erkeklik ihtiyaçlarını gidermeye hizmet edelim diye. Otobüs durağındaki sıraya mini etekli üç kız dizmiştim, düzüle düzüle hangarlaşmış cinsinden, günahlarını almayım ya, Hepatitleri de olur bunların. Sorarım namussuzlara önce bir hastalığın var mı diye, akıntı falan... vermem hastalıklı kızı kimseye, benim satacağım kız temiz olmalı. Bazen söylemiyor namussuz sefil fareler, adımız kötüye çıkacak. Uyarıyorum da yanınızda prezervatif taşıyın diye, ama Türk şoförler sevmiyormuş, ee o da onların sorunu, ben ne bok yiyeyim. Şoföre seç abi diyordum yirmi beş mark. Her kız yanaşmıyor, tırlarda sevişmeye, kokuyorlar diye, kim bilir yataklarının çarşafları iki ayda bir yıkanıyordur, adam uzun yoldan geliyor. Olur mu yahu her tır parkında duş var şimdi. Bir saatte tam seksen iki Türk tırı

geçti karşılıklı. Yanımda yirmi kız olsaydı giderdi. Her zaman olmaz böyle şans, yalnız biz mi yapıyoruz bu işi, tüm tır parkları kız dolu. O gün yortuydu da kızlar günahlarını affettirmeye kiliseye gittilerdi herhalde. Dünyada en çok Türk tırı olmalı, arada bir Alman, Macar; Bulgarları da yabana atma ha, çok tırları var. Bırak Bulgarları canım, onlardan iş çıkmaz, kızlarını bile yanlarında taşırlar. Ulan bir tır parkı açamadık gitti be. Bir paralı adam bulsam, bu işi kurarım hemen, para akar, akar Oltu Nehri gibi akar İsa aşkına. Param var Allah'a şükür de, yeterli değil daha.. Gıcır gıcır, sıfır Mercedesler ithal edeceğim, hele biraz zaman geçsin, Romenler biraz tüylensin, palazlansın, bizim paralar çoğalsın.

Büyüktü Çavuşesku; Onun diktiği binaları şimdikiler boyayamazdı bile. Sayesinde ekmek yemişti Boris, sosyal konutlardan ev almış, araba almış, yastığının altına da dar günler için biraz döviz istif edebilmişti. İşte bu günleri biliyormuş gibi. Şu Avrupa'ya kapağı bir atabilseydi. Yanında iki kız da götürür. Almanya iyiydi, ama iki defa vize başvurusunu geri çevirmişlerdi. Turist olmayınca kaynak kurumuştu, hep hazır yemek de olmuyor ki. Bol turist varken otel müdüründen üç şişe içki alırsa, kendisi de karaborsadan on şişeyi bara koyuyordu. Otelin verdiği üç şişe bir türlü bitmezdi. Otel müdürü de bilirdi, ama ses çıkarmazdı, onun da kendine göre hesapları vardı. Resepsiyonda çalışan kızlara kendi bastırttığı faturaları verirdi. Devletin otelcilik şirketinin gerçek faturaları, sayfası açılmadan kasada beklerdi. Şirket genel müdürü arada sırada ikaz ederdi, yeter şu faturalar bitsin diye, olur ya Bükreş'ten gelecek müfettişlerin ciddi bir denetim yapacakları tutardı. Her zaman bir yemek ziyafeti, bir şişe viski, bir karton sigarayla bu işler dönmeyebilirdi. Boris her şeyi görürdü. İki şişe yerli konyağa, bir yemeğe faturaları basan matbaacıyı da tanırdı. Ne de olsa on yıldan beri aynı otelde çalışıyordu. Şimdi hükümet

otelleri özel sektöre satmayı ya da kiralamayı düşünüyordu. Karadeniz sahillerinde Eforia'da, Köstence'de başlamışlardı bile devlet otellerini kiralamaya. Sıra buraya da gelecekti. İşte o zaman barmenlik ölürdü, elin adamı yedirir mi? Bir tır parkını açabilse, saatte seksen iki Türk tırı...

Boris, bu akşam ne kasetçalara, ne de videoya kaset koymuştu ikisini aynı anda çalıştıran Romanya barlarının alışılmışlığının tersine. Tezgâhın arkasındaki taburenin üzerinde bir eli şakağında düşünüyordu; motosiklete yan oturmuş Madonna'nın masum yüzünden, uzun çizmelerinin çıplak bıraktığı bacak arasındaki karartıda gezinip duran göz bebekleriyle. Kızlar da gelmiyordu bar boş olunca, Vîlcea gibi büyük şehirlerdeki barlara takılıyorlardı. Vîlcea'da, Romanya'ya iş yapmaya, yatırım yapmaya gelen Türklerle, Almanlar vardı. Almanlar kolay kız buluyorlardı, dil sorunu olmuyordu, kızlar çat pat İngilizce, Almanca bildiklerinden. Türkler kendi dillerinden -onu da ne denli konuştukları şüpheli- başkasını bilmediklerinden hep orospu peşinde koşuyorlardı. İyi müşteriydi Türkler, bol para veriyorlardı, yattıkları kızlara armağan bile alıyorlardı. Romanya'ya gelen hovarda Türklerin yaptığı reklamlardan, İstanbul da Romanyalı fahişelerle dolmuştu. Gitse ya, yanına iki, üç kız alıp İstanbul'a... O bıyıklı adamlardan korkuyordu, buradan on kilometre ilerdeki tır parkını işleten o Türkün kulaklarına değen bıyıkları vardı. Belinde tabancasını da görmüştü adam eğilince ceketinin altından. Ah bir tır parkını açabilseydi... yeri bile ayarlamıştı. Para, para...

Ne para kazanıyor ama, iki yollu: yaşasın tırlar, yaşasın kızlar. Türk tır şoförleri de hep bıyıklı, onların da tabancaları vardır. İyi de arka odada yatan kızın anlattığına göre, iki saat oldu mu geleli?, hiç sorun olmuyormuş İstanbul'da, fahişelik yapan kızları polis yakalayınca, pasaportlarına 'giremez' damgası vurup, sınır dışı ediyor-

muş, hepsi o kadar. Kızlar da Bulgaristan'da bir gün kalıp, 'giremez' damgasını çamaşır suyuyla çıkarttıktan sonra, geri dönüyorlarmış. Bu kız iki yıl kalmış Türkiye'de. 'Fahişelik yapmadım', diyor, barlarda konsomatris olmuş, patronları müşterilerle çıkmalarını yasaklamışmış. İnanmıyorum ya kalkmış gelmiş Braşov'dan. Oranın turizm mevsimi, millet kayak yapmaya gidiyor. Bizim gece müdürünü bekliyor, 'akşam dokuzda bürosunda olur', demişler, İş arıyormuş, muhasebeciymiş, 'bir yol parası buldum geldim', diyor, ne işin var burada kızım kalsana Braşov'da, turist dolu orası şimdi. Senin gibi güzel kızla herkes çıkmak ister. Korkma, yüz dolar iste, iştahlısını bulursan verirler. Boris gibi yanında biri olsa, sana günde üç yüz dolar kazandırır Braşov'da. İş araması ayak, neden buraya geldi, Boris'e? Bir nedeni var: Braşov'da yapsa o işi, memleketi, tanınır çabuk; ailesi vardır, sevgilisi vardır, olmaz. Calimaneşti gibi küçük yerlerde kimse onu tanımaz, hem de fazla yorulmaz. Duymuştur İtalyanların yol inşaatını aldıklarını, duymuştur Boris'in adını bir yerlerden. Bir pezevenk Boris vardır, iyi işadamıdır, kızları ezmez demişlerdir. On beş gün izin alıp otelden, kızla Braşova gitmeli. Bir de sormalı Almanlar, İskandinavyalılar var mı diye. Belki yine Ruslarla, sefil fare Polanyalılar doldurmuşlardır. Türkler de geliyordur. Eğer Ruslarla, sefil fareler doldurduysa Çavuşesku zamanındaki gibi gitmeye değmez. Ama Türkler... Uyanınca bir sorayım. Bu kızı kendime ayırmalıyım, fıstık gibi, zaten satacak kimse yok. Belki de karşı çıkar satılmaya. Boş versene sen be Boris, işsiz, parasız, doları, markı görünce atlayacaktır. Enayinin yatacağı yeri bile yok, geldi, bir bira içti, 'şu arka odada biraz kestirebilir miyim?' dedi. Ee, hayır mı diyeceğim. Bizim kızlar gelmiyorlar, sermayesiz kaldık. Bira parasını almadığım iyi oldu, çabuk bağlanır, akşama da karnını doyurdum mu buradan bir daha ayrılmaz. Hesabına yazarım tabii.

-2-

"sevmenin ince eli
tutup öptüğüm
git dediğim sonra
aşkımın uzun yolcusu"

(z)

Boris elini şakağından çekmeden gözlerini Madonna'nın masum yüzünden ayırıp kapıdan giren adama baktı, her zaman yaptığı gibi girenin tipini tepeden tırnağa belleğine kaydetti. Tanrı vergisiydi bu, kendiliğinden oluyordu, beyni gördüğünü kamera gibi yakalar, kaydını tutardı. Unutmazdı kimseyi, on yıl önce bir kerecik gördüğü bir insanı bile hemen hatırlardı. Övünürdü bu yeteneği ile Boris, gizli polis olmalıymış.

Belleği karıştı bu defa. Adamı hem tanıyor, hem tanımıyordu, olamazdı böyle bir şey. Açık kahveden sarıya dönüşen saçlar şakakların uç kesimlerinde kırlaşmış, tepesi açık, bakışları canlı, adımlar yere sağlam basıyor, uzun boylu. Taramaya başladı belleğini, böyle biri vardı.

Adam bara doğru yürüdü, "Buno sera", dedi, iyi akşamlar, günaydın, nasılsınız gibi günlük konuşmada kullanılan pek çok Romence sözcük öğrenmişti on beş günlük fizik tedaviye geliş gidişlerinde. Biraz da yazarlık

merakından fırsat buldukça Romencedeki Türkçe sözcükleri araştırıyordu sora sora. Köstence'nin yakınındaki Eforia Nord'da yine fizik tedavi olurken, Tatar, Türk ailelerle tanışmışlar, onlardan oldukça yararlanmıştı. Dobruça bölgesinde yüz binden fazla Türk asıllı Romen yaşıyordu. Boris de "iyi akşamlar", diyerek elini şakağından çekti, oturduğu tabureden hırsla kalktı, çıkartamıyordu adamı, Madonna yere düştü. Tamam Norveçli, o içkici, şimdi viski ister. Yok yok o birazcık daha gençti. Yaş konusunda da uzmandı. Yüz adamın tek tek yaşını sorsalar, doksan dokuzunu şıp diye bilebilirdi, eh bir iki farkla. Bu adam elliden yukarıydı ama, ne kadar? Elli altı da olabilir, altmış altı da. Boris şakağını kaşıdı, bu sefil fareyi bilememişti. Yüzünün yukarıdan aşağıya inen çizgileri derinleşti. Yine de viski isteyecekti, emindi. Rahatladı biraz, tanıyamasa da, yaşını tam kestiremese de içeceğini bilecekti. Adam da raflara bakıyordu. Şişelerin çoğu boştu, süs olsun diye konulmuştu anlaşılan. İyi kalite bir viski içmek istiyordu canı Romanya'da bulamayacağını bildiği halde. Bir şişe Fransız, iki şişe Kanada viskisi gördü; gözlerinin yerini değiştirdi: zehir zemberek yerli konyak şişeleriyle bakıştı, yanlarında da bir Martel duruyordu. İçi de Martel miydi acaba? Boris'in "buyurun", demesiyle, İskoç viski sordu. 'Tamam', dedi içinden Boris, 'tamam Boris'ten kaçar mı? Norveçli içkici.' Eğildi, tezgâhın altındaki dolabı açtı, iki elinde iki şişeyle gülümseyerek doğruldu, şişeleri tezgahın üzerine koydu. Adam şişelerin etiketlerini okudu. Black Bush Old, İrlanda; Old Mac, İskoç. Bulduklarına razı oldu, İskoç, okey... Boris sek viskiyi doldurup tezgâha bıraktı. Adam, arkalıklı, oturma yeri barın ahşap dekoruna uymayan çiğ kırmızı kumaşla kaplanmış, kumaşın kalça kemiklerinin en çok sürttüğü, iz bıraktığı yerleri kara kirli gres yağı rengine dönüşmüş, oldukça rahat yüksek bar iskemlesini çekip oturdu, yerdeki ma-

sum yüzü kıvrılmış Madonna'nın bacaklarına bir an gözleri takıldı, sonra elini cebine atıp Rothmans sigarasını çıkardı, önce Boris'e uzattı, kendisi de bir tane aldı, Boris sigaraları yakmadan Playboy dergisini yerden kaldırıp, tezgahın altına koydu. "Norveçlisiniz, değil mi?" diye kendinden emin sordu. Türk olduğunu duyunca kızdı, Türkler esmer olmaz mıydı? Yaşlı adamın ensesinde tepesinin ardında birikmiş, at kuyruğu yapılabilecek sarıya yakın kumral saçlara bir daha baktı, yüzünün rengi de beyazdı. Gülüştüler karşılıklı, Boris'inki sırıtmaydı. Adamın geldiği iyi olmuştu, canı sıkılıyordu, sohbet edecek birisi çıkmıştı. Boris bildiğince ingilizce, Fransızca çenesini açtı. 'Ne iş yapardı?' yazardı, Boris çok kitap okurdu, Romanya'da her yerde yazarlar evi vardı, Çavuşesku zamanında yazarlara çok değer verilirdi. Adam, 'rejim yazarlarına', diye düşündü. Romanya'yı sevmiş miydi? Otel de bu günlerde boştu. Yaşlı adam şanslıydı, üç gün önce yüzden fazla tarım işçisi doldurmuştu oteli kadınlı erkekli. Beleş buldu mu koşardı bu sefil fareler; yani beleş sayılırdı, otel ücretinin yüzde onunu öderlerdi. Şu serbest piyasa ekonomisine bir türlü geçememişlerdi.

-Sosyalizmi de beceremedik, vahşi kapitalizmi de.

"Meraklanma, biz de öyle, devletçiliği de becerememedik, serbest piyasayı da, hepsini kokuşmuşluğun çarkında erittik, altmış, yetmiş yıldır, deneyip duruyoruz."

-Yaramazlar bir işe bu köylüler, Çavuşesku haklıydı, asalaktırlar, topraklarını geri aldılar, yine de asalaklıklarından kurtulamadılar.

"Senin Çavuşesku'nu da onlar götürdüler."

-Bara gelip de bir bira içmezler. Odalarında yanlarında getirdikleri suikaları vardır, içer karılarının tepesine çullanırlar. Bunlar pek azgındır, günde en az iki kere o işi yaparlar. Yapmazlarsa karıların gözleri çevrede aygır arar. (İştahını kabartmalı, içerdekini bir ayarlasam yüz

dolarını keserim. Yok canım, Boris adam sarrafı, bu tiplerin kadında, kızda gözü yoktur.)

Boris Pat diye sordu:

-Yalnız mısınız?

- Evet, yalnızım. Karım gelmedi bu yıl.

Adam evli.

- Daha önce geldiniz mi hiç?

- Bu dördüncü, her yıl karımla gelirdik.

- Tamam, sizi görünce hatırladım. Yalnız karıştırmışım, bir Norveçliye benzettim .

- Geçen yıl, bir defa bara uğramıştım.

- Olsun, sizi hatırladım, yüzünüz bana yabancı gelmedi.

- O gün kısa boylu birisi vardı gibi geliyor sizin yerinizde.

- Olabilir, biz Romanya'da on iki saat çalışır, yirmi dört saat dinleniriz. Herkese iş bulma politikası. Ama ben her gün gelirim. Çalışmam da bir köşede otururum.

İşte sonunda hatırlamıştı, adam geçen yıl gelmişti. Boris'in neşesi yerine oturdu, çenesi de iyice açıldı.

- Ne diyordum, ha, eskiden de sütün kaymağını yiyenler vardı, şimdi de aynı adamlar, eski yöneticiler bu gün iş adamı oldular. Devlet zengin ettiği bir iki kişiyle ekonomiyi yürütmeye çalışıyor, onlar da hep bana diyor, gerisi kuru kaşkaval peyniri kemiriyor, sefil farecikler.

"Farkımız yok."

- Öyle olduk ki, her şey mafya ile çözümleniyor. Şu benim barmenlik bile. Size verdiğim viski kaçak. Özel müşterilere.

Mafya bizde devletin içinde genç adam, üzülme.

- Sağol, iyi de burası devlet oteli değil mi?

- Bu Boris'in özel hizmeti.

- Bir içki alır mısın benden, Boris?

Müşterinin aptalı barmene içki ısmarlar.

- Ben alkol kullanmam. Bir kola içebilirim.

Boris havası kaçmış, köpürmeyen kolasını bira bardağına doldurdu, bardağı uzatıp şerefe dedi.

- İyi de Çavuşesku zamanında hepimiz birdik, herkes ne giyiyorsa, ne yeyiyorsa aynıydı. Şimdi öyle mi ya, vitrinler mal dolu, kedinin ciğere baktığı gibi bakıyoruz. Mühendisi, doktoru bile ayda kırk, elli dolar alıyor, sefil fareler.

- Şimdi mi iyi, o zaman mı?

- O zaman daha iyiydi, işsizlik yoktu. Kazancımız yetiyordu, her şey çok ucuzdu. Araba, ev alabiliyorduk. Şimdi otelleri, her şeyi özelleştiriyorlar. İşsizlik artı da arttı. (Ulan o zaman da sefil fareleri oynadığımızı saklamasana. Ne saklaması be, farkında değildik ki.)

Birden Boris'in çipil bakışları aydınlandı, yukarıdan aşağıya çizgili yüzü bu defa genişledi. Tezgah'in alçak kapısını açıp çıktı, yürüdü. Adamın gözleri de Boris'in peşinden gitti. İki küçük çocuk, biri kız, biri erkek, genç bir kadın barın giriş kapısında kendilerine doğru gelene gülümsüyorlardı.

Boris çocuklara sarılıp öptü, güleç kadına sarılmadan yanağına dudaklarını kondurdu, iki kolunu açıp üçünü içine aldı, kapıda kayboldu. Adam boşlukta kalakaldı.

Seren! Enis! Çok özledim ikinizi de.
Ben de, biz de.
Sen!
Elbette. Oturalım. Çocuklar senden söz ettiler Hasan'a.
Hasan?
Ayrıldığım kocamın adı, söylememiş miydim? Ben de anlattım. Tanışmak istiyor. O denli çok konuştuk ki merak ediyor.
Tanışalım.
Sanırım çocukların sana düşkünlüğünden merakı.

Sıkıntılı mı bu yüzden?
Hayır, nerede kalacaksın bu gece?
Yine köpek bakıcılığına giderim.
Kaç lira veriyorlar sana günde?
On milyon Enisciğim.
Öff, sen annemden çok alıyorsun.

Boris kaybolduğu kapıdan gülerek döndü.

- Karım, çocuklarım, dedi, adama.

Adamın, İngilizce söylediği 'güzel çocuklar'ına teşekkür edip tezgâhın arkasına geçmeden bir tabure çekip oturdu.

-Hayat, dedi, bilgiç bilgiç, şu çocuklar için çalışıyorum, çok çalışmakla para kazanılmıyor, paranın kuyusuna inmek gerek, örneğin bir tır parkı açacaksın burada.

Barın arkasındaki rafların sol yanına düşen hem depo, hem de dinlenme amaçlı kullanılan odanın kapısı açıldı; uzun boylu, uzun siyah saçlı kızı, yüzü oraya dönük olduğundan ilk adam gördü. Kız, yarısı sağ omzundan göğsüne düşen saçlarını, kollarını kaldırmış avuçlarıyla sıvazlayarak sırtına aktarıyor, bir yandan da esniyordu göz göze geldiklerinde. Gülümsedi kız acemice. Yattığı yerden kalkar kalkmaz saçlarını bile düzeltmeden kapıya mı koşmuştu? Kızın yanakları bir suç işlerken yakalanmış gibi kızardı, aslında sol yanağı diğerinden daha kırmızıydı. Soluna yatmış olmalıydı. Oda kapısının önünde ne yapacağını bilmezcesine iki erkeğe acemice gülümsemesi donana değin dalgın dalgın baktıktan sonra açık bıraktığı kapıdan içeriye doğru eğildi, doğrulduğunda sol elinde kot kumaşından bir ceket taşıyordu. Adamın gözlerinin başka yere takıldığını fark eden Boris de başını çevirdi, kapının önünde tedirgince durarı görünce tır parkını durdurdu, pardon filan demeden kıza doğru yürüdü; çiğ sesini tatlılandırarak,

'Dinlendin mi?' diye sordu. İyi dinlenmişti, gece otobüste hiç uyuyamamıştı. Adam sigara paketine elini uzattı.

Konuşalım biraz.
Konuşuyoruz ya.
Hayır öyle değil. Korkuyorum; bu ilişkiden korkuyorum.
Biz oyun oynuyoruz demiştin.
Evet, ama gelişiyor. Ben hazır değilim.
Şimdi bırakalım çocukların yanında. Yarın konuşuruz.
Yarın yalnız kalmak istiyorum. Yarın, öbür gün, hep çalışmak istiyorum. Kitaplarıma dokunmak istiyorum.
Gel demiştin. Özlemiştik.
İşlerini yap gelmişken.
Benim işim yok ki İstanbul'da.
İşin yoksa dön. Arabayla mı geldin?
Evet, tamam, sizi eve bırakayım, oradan giderim. Enis gel seni öpeyim.
Ben de seninle gelmek isterdim.
Seren...

-3-

"söyleme biliyorum
en yaşanası yerinden yaraladım seni"
(z)

Boris, kızdan başını çevirip yaşlı adama baktı, adamın gözleri, Rothmans paketinden sigara çeken parmaklarındaydı. Tekrar kıza döndü, gözleriyle sigara paketini odaklayıp, kızın kulağına fısıldadı:

-Sen Türkçe konuşuyorsun değil mi? Bak burada bir Türk var. Yolunu bulursun.

Kız, Boris'i duymamış gibi tezgâhın alçak kapısını iteledi, odadan çıkar çıkmaz gördüğü adama doğru yürüdü, yanına geldi, dudaklarına, yanaklarına bu defa ustaca bir gülümseme yerleştirdi; yaktığı sigarasını dudaklarından çekerken gözlerini, tâa barın alçak kapısını itelediğinden beri kendisine dikmiş adama -adamın hep bayılacağı sesiyle- Türkçe "Merhaba," dedi. "Hoş geldiniz."

Adamın içine kızın sesinden süzülen şakımalı, ılık titreşimlerden kan dolaşımını belirsizce hızlandıran bir heyecan doldu, açık renkli gözlerine tatlı, canlı bir gülüş uçup konuverdi; yine kızın sesinden kaynaklanan sıcacık, neşeli bir 'merhaba' yanıtı döküldü o anda pembesine yeniden kavuşuveren kuru dudaklarından.

Merhaba! Nasılsın?
İyiyim, ya sen?
Biz de iyiyiz. Seni merak ettik, Enis de telefon etti.
Evde yoktun akşam.
Meyhanedeydim.
Rahat gittin mi?
Dört saatte girdim eve. Tüm arabalar bana sövdü saydı, kollarını salladılar, herkesi solladım. Lânet araba yüz doksandan fazla gitmiyor.
Sana çocuklarla pencereden uzun uzun baktık. Sen dönüp bir kez bile bize başını kaldırmadın. Oysaki kapının önünde çok oyalandın.
Çocuklar nasıl?
Sana öpücük gönderiyorlar.
Benim için öp onları.
Öperim. Seni seviyorum.

Niye bir heyecan dolmuştu içine, kızın Türkçe konuşmasından mı? Sonraları çok soracaktı bunu kendi kendine yüreğini birdenbire coşturan, ılıklaştıran sevincin nedenini... Soracaktı da, hep araya bir şeyler girip, yanıt veremeyecekti. Yanıt verdiğini sandığı zamanlar da oldu olmasına, ama onlar da gerçekten çok uzak düzmece, kendini aldatmaca, bir çıkar yol aramaya yönelik yanıt bile denemeyecek sayıklamalardan başka bir şey değillerdi.

Merhaba! Nasılsın?
ıyiyim, ya sen?
Biz de iyiyiz. Çalışıyor musun?
Çalışamıyorum.
Neden?
Sen mi soruyorsun?
.....

Sen bir şeyler yazabildin mi?
Hayır, okuyamıyorum da, yazamıyorum da.
Neden?
Yeter, yeter kapat telefonu. Kimseyle konuşmak istemiyorum. Seni de üzmek istemiyorum. Hoşça kal.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MEKTUPLAR

-I-

"masada çini vazo
içinde tutsak kuş izi
ve yavrulayan yalnızlığıma
susan telefon sesi"
(z)

24 Temmuz, Ankara
S: 05.30

Zeytin,

"Seni üzmek istemiyorum", diyorsun, sağ ol!

Biliyor musun ki, beni senden başka kimse üzemez.

Biliyor musun ki, beni senden başka kimse sevindiremez.

Sevincimin de üzüntümün de tek kaynağı var, nasıl

başkaları beni üzebilsin?

Senden başka 'özne', ya da nesne yok ki.

Başkalarının beni üzebilmesi, sevindirebilmesi için başkalarının olması gerek.

Sohbet ettiğim, akşamları rakı içtiğim, arkadaşım dediğim

kişiler, sensiz yalnızlığımı, senin şiirindeki denizin dip karanlığının katranında koyulaştırmaktan başka ne yapabilirler?

Boğazımda düğümler sıralanıyorsa "O Canım Gülüş"üne özlemimden.

Kulaklarım çınlıyorsa, dudaklarından duyamadığım bir dizeye hasretimden.

Başım dönüyorsa, o küçük ellerinin desteğine yoksunluğumdan.

Gözlerim kararıyorsa, zeytin gözlerinin gülen ışığına vurgunumdan.

Evimde günlerdir kendimi tutuklamam; içimi sevinçle coşturacak, beni Herkül gibi güçlendirecek bir 'alo'na muhtacımdan.

Neden bağışlamıyorsun senden kaynaklanan sevgimi Seren'e, Enis'e ulaştırmaya düşkünlüğümü?

Onların kuş ötüşlerini, adımı söylemelerini duymak istemem neden seni zorluyor?

Neşemin, sevincimin, gücümün kaynağı,

Boğazımda düğümler biter, kulaklarım çınlamaz olur,

gözlerim kararmaz, dünyaya sevgi dağıtırdım bir ellerini öpebilsem.

Senin yanında esrime halindeyim, biliyorsun esrimenin anlamını, "Vecit." Vecde gelmek, kendi dışında olmak.

Geçmişe, ya da geleceğe hayal kurmak, şimdiki zamanın dışında olmak değildir. Esrime: Geçmişi, geleceği tümüyle unutup, şimdiki anla özdeşleşmek demektir.

Senin yanında, seninle özdeşleşiyorum, ah bir bilebilsen.

Bana öğrettiğin bir şey var: "Denizi görmek istiyorsan gözlerini kapa," demiştin. Gözlerimi kapamaya korkuyorum. Boğulmaktan korkuyorum, seninle özdeşleşmekten değil, boğulursam her şey biter; ben seni yaşamak istiyorum.

H.

-II-

"gözlerine baktım
çay içtim dudaklarınla
gözlerin denizi gördü
dudakların dişimi"
(z)
25 Temmuz, Ankara
S: 12.45

Zeytin,

Ankara bu yıl çok sıcak, inanılmaz nemli.

Çok terliyorum.

Sabahları yatağımı toplayamıyorum: Çarşafın bir ucu yataktan sarkmış, ortası bumburuşuk, kenarları üçe beşe katlanmış, yatak yüzü görünüyor, yastığın ortası çukurlaşmış, kılıfı bir kenardan yastığı terk etmiş umarsız... Akşamları kendimi saman çuvalı gibi yatağa attığımda nemi hâlâ kurumamış oluyor çarşafın da yastığın da. Buruşukluğu, katlanmışlığı düzeltsem kuruyacak. İstüme örteceğim çarşaf dertop yerde geziniyor. Karyolanın arkalık görevini yapan dar dolap kapağının üstü, yastıklar, pike, bornoz, gömleklerim -onlar temiz olmalı- birbirine girmiş, gözüme hurdalık gibi görünüyor. Kirli çoraplarım, çamaşırlarım da halının üstünde bir köşede yığılmış... Kınalı görse şaşırır. Kırk yılda bir bana uğradığında, açık duran yatak odamın kapısından kaçamak bir göz attığını biliyorum: Yastıkları düzgün, pembe yatak örtüsü başı kıçı bir santim yatak

uçlarından kaçmadan serili, iki sırt yastığını çapraz yatağın üzerinde görmeye kaçamak bakışları alışkın çünkü. Bir öykümde tertipliliğimle övünmüştüm. Ne yanlış... İnsan, yaşamında tek bir şeyle övünebilir: Dostuyla... -dostluklarla değil- Ben, seni, "tanıma" şansının lezzetine erdiğim için övünüyorum. Benim gibi "geçmiş"ler buldukları ile yetinmesini bilmeli.

Sabaha değin terliyorum, su içindeyim. Yataktan doğrulmaya güç bulursam, havlu bornozumla suyumu almaya çalışıyorum. Bornoz da yatağın başındaki hurdalık arasında duruyor demiştim ya; üşeniyorum, kaldıramıyorum banyoya.

Klimayı neden çalıştırmıyorum?..

Serseri ruhum terbiye mi olacak odanın yirmi dokuz derece sıcağının bunaltısında?..

Bu günlerde apartmanın altındaki fare düşse başı yarılacak dükkânın sahibi bakkal efendi, iyi bir müşteri bulmuş, kasa kasa biralarını satabiliyormuş; kapıcının dediğine göre, müşterisine selâm gönderiyor, hatta hatırını soruyormuş. Dışarıya çıksa o adam rakı içecekmiş, o meyhane kalabalığında gözünü kapayıp denizi göremeyecekmiş. Aslında deniz her yerde görülür, ama evindeki gönüllü tutukluluğunda biranın köpüğü ile deniz iyi bağdaşıyormuş.

İç gündür İtalyan usulü sphagetti -'h'siz mi yazmalıydım?- pişirmeyi düşünüyorum, domates soslu. Zor iş... İncecik doğranmış domateslerin baharat, soğan, sarmısak, biber, nane, kimyon, fesleğen, biber salçası ile saatlerce yavaş yavaş kaynaması gerek. Uğraşamam...

İnadıma inat, bu gün pişireceğim, elimden gelen en iyi yemek bu. Bulaşıklarımı da yıkacağım. Hem makarna insandaki mutluluk hormonlarını çalıştırıyormuş. Ne kolay değil mi mutlu olmak.

Sen şimdi Şile'desin. Kınalı gelmedi daha Bodrum'dan. Gelseydi seni konuşurdum ona çaktırmadan.

Şile"desin. İnsanlar denizde, güneşte. Seren'le Enis de denizdelerse diye bir avunma payı arıyorum.

Sen bugün Şile'desin, bilgisayarın başında şair olmayan bir Alamanyalı kadının şiir denmez şiirlerini düzeltip, yazmaya çabalıyorsun. Alacağın üç beş kuruş karşılık senin bir dizene, tek bir dizene değer mi? Ya senin zeytin gözlerin?... Kişi sahip olduğu güzelliklerin değerini ah bir bilse.

Şaire(!) hanım çocuklara iyi bakıyordur umudundayım. Güneşte fazla kalmamaları için göz kulak oluyordur.

Sana faks gönderdim dün saat yedide; ne zaman alırsın bilemem. Belki de hiç almazsın, kaybolur... Belki yırtar atarlar. -Bir kopyasını bu zarfa koyacağım.- Önce APS ile yollayacaktım, "Daha hızlı bir yolunuz var mı?" diye sordum postanedeki görevliye; "Var," dedi. "Tele-Post." Evinde faksı olmayanların adresine, bölge postanesinden dağıtım yapıyorlarmış. Ne güzel değil mi?

Sana ulaşmaya neden hep iviyorum? Sesini telefonda duyamasam da, zeytin gözlerin karaladıklarımla gezinecek diye kıvanıyorum şimdi. O karaladıklarımda benim de miyoplu, hipermetroplu, astigmatlı gözlerim var.

Mektubu postaya vermek için beş dakika tutukluluğuma ara vermiştim; -Postanenin bitişiğinde oturuyorum, iki dakika bile yeter.- sokağa çıktım: insanlar, kadınlar, evet kadınlar şortlu, mini etekli, göğüsleri, göbekleri açık, cıvık cıvık gülüşlü, vıcık vıcık terli, yılışık gözlü, genç, orta yaşlı kadınlar. -Mizojin oldum galiba.- Bana bir gün, ben bir şey anlattıktan sonra, "Çevrende çok mu kadın var?" diye sormuştun. Evet vardı: aynı yılışık bakışlı, seks düşkünü, - cinselliği ayıplamıyorum, en doğal olay, bunlar seks manyağı- sahteci, boyalı saçlı, şair, öykücü kazıntısı, sekreter, mimar, nüfus memuru, kendilerini sosyalist gösteren, Atatürkçü, aslında faşist birkaç "kadın kopyası," Kardelen'de, Mülkiyeliler

Birliği'nde, 'till', İstanbul Tüyap'a değin. Kadın kopyasının ne olduğunu da açıklamama gerek yok, sen benden daha güzel yorumlarsın. -Senin doğal halinin hayranıyım, bildiğini yinelemek ne saçma- Neyse, sokakta birbirine bağıranlar, trafik polisi ile tartışanlar, posta memuruna bir şey sorup azarlananlar, -ben sormadım.- arabalar, bitmeyen kornaları, kapakları açık, kokusu çiğ, atıkları taşmış iğrenç çöp sandıkları... Dışarısı cehennem... Kırk derece, yüzde doksan nem daha insancıl.... Tutuk evime kaçtım.

Sen daha güzel yorumlarsın dedim yukarıda. Ben senden çok şey öğrendim. Benden yıllarca genç olmana rağmen. Kavgalı, ya da kavgasız her sohbetimizde, her telefon konuşmamızda bana ne dersler, ne imgeler verdin bilemezsin önümü açacak, yol gösterecek. mürşidim gibi oldun. Arada söyleyiverdiğin bir dize, bir tümce yazdıklarıma, yazacaklarıma esin kaynağı oluşturdu. Ayrımında değilsindir bunların; o denli dolusun ki, küçücük bir dokunuşla taşıveriyorsun benim yüreğimin dereleri gibi.

Benim enerjimsin. Sevgi kaynağımsın. Tatlı, duygusal bir sözcükle telefon konuşmalarımız sona erdiğinde, çok zaman "Hey!" diye haykırmışımdır, "Heyyy!" "Seni seviyorum"u senin kadar içten söyleyenin olamayacağına inanıyordum. "Hoşça kal"a alıştırmak mı istiyorsun beni?

Seni seviyorum, ne gizemli iki sözcük. Senin dudaklarından çıkınca dağları yıkacak güçle doldurur kaslarımı, beynimi; sevgiyle coşturur depremli ruhumu... Ferhat olurum... O zaman:

Benim yapabileceğim tek şey vardır, yazı masama koşmak. Yazmaya başladığımda tuşlar yetişemez olmuştur kafamdakilere artık. Son yazdığım roman çok kuru geliyordu bana, ne denli uğraşsam yarar sağlamıyordu. Yüz elli sayfa kadar da ilerlemiştim; bir gün bir "Seni se-

viyorum"un her şeyi değiştirdi, oturdum, yeni baştan aldım, heyecanla, zevkle... Ve... kurgu, konu sonunda yerli yerine oturdu on beş gün içinde, hem de insan sevgisi dolu. Romanın gerçeği sevgidir. Yaşadığımız dünyada kapana kıstırılmış insan yaşamını araştıran roman sevgisiz olur mu? Romanda insana, doğaya aşkı, şefkati ararsın, günlük anlayışa ters gelen, ahlâksal, dinsel, cinsel, uğraşsal hoşgörüyü arar, gerçeğin dışındaki gerçeği kurarsın. Roman özgürlüktür. Özgürlüğe sevgisiz ulaşabilir misin? Evet, o, on beş günde yaptığım düzeltmeleri üç ayda yapamazdım, ama benim tükenmez enerji kaynağım vardı. Onu kaybetmekten korkuyor, titriyorum. Belki de sana düşkünlüğüm bundan. Aşk sandığım olabilir mi bu?

Benim enerjim, benim sevgi kaynağım şimdi Şile'de şair olmayan paralı bir hatunun şiirlerini temize çekmeye uğraşıyor insanlar denizle oynaşırken. Dayanılır mı?

Sana yazıyorum. Karşımda resmin var: "O Canım Gülüş" gülüyor; yanında balıkçı başlıklı bir adam, yakışmıyor yanına; yakışmadığının ayrımında olduğu halde adam mutlu. Bir koluyla sana sarılmış çekingen, parmakları sol kolunun üzerinde boşlukta duruyor gibi, teninin sıcaklığını duymaktan ürküyor. O da gülüyor en çirkin gülüşüyle, hiç gülemedi ki ömründe, güzel gülmesini becersin. Adam uçuyor; sağ elini havaya kaldırmış dünyayı selâmlıyor kavuştuğunu sandığı mutluluğuyla. Her şey o anda başlamış diyebilirler fotoğrafı görenler. Hayır, adam İstanbul Tüyap'ın kafesinde otururken, iki erkek bir kadın geliyor, erkeğin biri işte bu "Zeytin" diyor; adam bakıyor, şaşkın: çok kısa boylu, -o zaman öyle geliyor- omuzlarına düşmüş kabarık kara saçlı, gözlüklü, köpek bakışlı, güler gibi bakan. "Zeytin bu mu?" diye tüm kabalığıyla şaşkınlığını yüksek sesle duyuruyor. Zeytin'i arkadaşlarından çok duymuş, tanıyor gibi, ama kafasındaki hayali daha değişik. Zeytin, "O Ca-

nım Gülüş" gülüyor kara gözleriyle: saflıktan, şefkate; yücelikten teslimiyete uzanıyor bakışları. Bakmıyor kutsallıyor karşısındakini. Adam bir an, kara gözlerin köpek bakışına dalıyor; işte her şey o an başlıyor. "Küçük bir Çingene bu." Adam içinden "Çingenem," diye geçiriyor; göz uçlarında tutmasını beceremediği damlacıklar oluşuyor. Kimse gözlüklerin altından damlacıkları göremiyor, ama adam Zeytin'in o parıltıyı sezdiğini sanıyor, kıvranıyor.

O akşam aptallığını, şaşkınlığını, tutulmuşluğunu, acısını durmadan konuşarak örtmeye çalışıyor. İçinden geçmişine kahrediyor.

Ah Boğaz!.. Seni bir daha yaşayamayacağımı biliyorum. Allah belânı versin... Tut eşek, domuz, serseri, adi herif, pis moruk göz yaşlarını. Göz yaşı bile sana yakışmaz.

Sevmezse sevmez.

"Aşk bir yerde yalvarmaktır," demiştin bana.

Öğretsene...

Ve ben hâlâ göndereceğim dediğim son şiirini bekliyorum.

Bu mektubun son satırlarını yazmak istiyorum.

Yatağıma uzanıp, gözlerimi kapayacağım, denizi göreceğim.

Pardon, uzayan tırnaklarımı keseceğim önce, bir haftalık sakalıma dokunmayacağım.

H.

-III-

-o mektubu neden yırttın
hani zamfiri dinlediğimiz
fülüdün sesine kondurup
içine çekmiştin beni

Z.
26 Temmuz, Ankara
S: 16,30

Zeytin,

Bugün Pazar, boğucu bir sıcak var.

"Beni ilk defa güneşe çıkardılar," demeyeceğim, kendim çıktım sabahleyin.

Bu mektup bitince, yine asansöre binip, bir dakika yürüyeceğim, postanın klimalı salonunda APS'yi dolduracağım. Eve dönünce belki sana bir son mektup yazarım.

Sabahleyin kısa bir yürüyüş yaptım, evin arkasındaki çıplak tepeye doğru. İki çingene çadırı gördüm, aşağıda anlatacağım.

Dün sphagettiyi pişirdim, acısı az olmuştu. Seversen sana da pişiririm.

Bu sabah yatağımı da düzelttim, hurdalığı topladım. Kirlileri çamaşır makinesine tıktım.

Düzeliyorum mu dersin? Yoksa zamanlı zamansız gözlerimi kapadığımda, yatak odamın perişan halini göreceğinden mi korktum? Yine de bana gözlerimi kapatmayı öğrettiğin için teşekkür ederim.

Her şey çok iyi. Ah bir de Kara'mı görebilsem. O kö-

pek bakışları özledim, çok özledim. İstanbul'a gelirken Köpek Bakımevine bırakmıştım, gidemedim almaya. Gideceğim ama...

Sen bugün de Şile'desin, bilgisayarın başındasın, ama yazdığın dizeler senin değil.

Olsun, çocuklar denizde ya.

Dün gece tuhaf bir rüya gördüm, uyumuyordum, ama gözlerim kapalıydı. Rüya değil, eskilerin deyişiyle "hülya" olmalı, bocaladım durdum gördüklerimden. Bir yanda kitabın, "Suların Yalnızlığı", bir yanda da O Canım Gülüş. İkisi de bir ağızdan, "Söyle, söyle, hangimizi çok seviyorsun?" diye, çevremde dolaşarak art arda soruyorlardı, sesleri alaycı... Boğazım kurumuştu, dilim dönmüyordu ağzımda, yanıtlayamıyordum. Yanıtlayabilsem, soruları alaycı da olsa "İkinizi de," diyeceğime emindim o an. Birden bir kamyonun -çöp kamyonu sokağa her sabah saat beşte gelir- homurtusuyla gözlerim açılıverdi. "Akşamcı Suların Yalnızlığı" da, O Canım Gülüş de kayboluverdiler. Kalktım, balkona çıktım, dağdan gelen bir esinti mahmurluğumu aldı. Dağ pırıl pırıldı yeni ayda. Gözlerimi kapamadım. Salona döndüm, bir sigara yakıp, yeniden balkona çıktım. Ben kimi, neyi daha çok seviyordum sahi? Yoksa şiirlerine mi âşık olmuştum da onlara kafamda etten kemikten bir biçim vermiş, adına da Zeytin mi demiştim? Hâlâ düşünüyorum: Şiirlerini Zeytin'den, Zeytin'i şiirlerinden ayırabilir miyim?

Biliyor musun bir Çingene tutkusu başladı bende, Kara'ya özlemden olmalı. Sabahleyin dediğim o kısa yürüyüşte, -önce bakkala uğramış, sigara altı olsun diye çikolata almıştım.- Çingene bir kız çocuğu gördüm, ot topluyordu, benim bilmediğim otlar. Çikolatayı ona verdim. Saçlarını okşadım. Kimseler görmeden de sıvıştım, ne olur ne olmaz... Kızın zeytin gibi kara gözleri vardı, kirli sarı kara yüzünün üstünde pırıl pırıl iki kara ışık-

tı... Köpek bakışlarıyla gülümsüyordu.

Yaşlıların aklından ölüm çıkmaz. Ölüm evrensel bir şiir de olsa, o şiiri okumaktan, dinlemekten çekinirler. Bende biraz tersi oluyor gibime geliyor; ölümü düşündüğümde, içim coşkuyla, mutlulukla doluyor, şimdiden mutlu ölebileceğimden mutluyum. Eskiden, anamdan, babamdan duyduğum gibi, "Üç gün yatak, dördüncü gün toprak," derdim. -Anamın, babamın duaları kabul edildi.- Bugün, bana yatakta ölmek bir zül, aşağılayıcı bir durum gibi geliyor. Ölümüm şöyle olsun diye Tanrıya yalvarmanın ne gereği var. Ölümse benim ölümüm; kime ne? Onun biçimini de, yerini de kimseye yalvarmadan ben seçmeliyim. Sana anlatmıştım, nasıl bir ölüm istediğimi, kafamda hep o var: Kayalık bir deniz kıyısında girince çıkması zor olan, kolların, bacakların, boynun, ağırlaşan başın, güm gümleri sıklaşan yüreğin yeter diyene değin yüzeceksin. Ne kolun kıpırdayabilecek, ne ayağın; gücü yitmiş boynunun taşıdığı başın suya gömülecek. Sırtüstü yatmaya bile fırsat bulamayacaksın belki. Yüreğin tıkanırsa acısını da çok kısa duyacaksın, ağzından, burnundan sular hücum edecek ciğerlerine, belki bir iki defa çırpınacaksın, gözlerine mavilikler dolacak önce, bir iki saniye sonra karanlıklar esir alacak tüm bedenini; ruhunun kanat çırpışını göreceksin.

Günü gelince deneyeceğim; bunu düşünmek bile heyecanlandırıyor, gizemli bir sevince boğuyor beni.

Neden yazdım bunları, çürük domates fiyatına duygu sömürüsü için diyebilirdim, ama sen de ölümü seversin. "Ölümün bir hak olduğunu," ama bu hakkı kullanmayı geciktiren "sevgiler"den söz etmiştin bir gün, anımsadın mı? Aklıma seni yazmaktan başka bir şey gelmiyor, yazmadıklarım da bende kalsınlar diyorum.

Evet, şiirlerini mi yoksa seni mi? Ben gevezeliklerimi sıralarken bilinçaltım çalışıp yanıtı bulmuş: İKİSİNİ DE diyor. Gözlerim kapalı, denizi görmeye çalışırken yanıt-

lamak istediğimden başka bir şey olmadığına çok sevindim.

Üçünüzü de kucaklıyor, öpüyorum. Siz benim, yedi beyaz gülden süzülmüş üç gülümsünüz.

(Arkaya bir son sayfa eklendi.)

SON SAYFA

'Yoruldum' gözlerimi kapamaktan
'Örtüstüme' okyanusları.

Hamiş: Kınalı'yı üç, dört günlüğüne görmeye gelir misin? Özlemişsindir. Siz laflarken ben de çocukları her gün gezdirirdim. Evden taşınmayı düşünüyordun, ne oldu?

Yukarıda, eve dönünce belki bir son mektup daha yazarım demiştim. Son mektubu yazmayacağım. Bir çuval mektubun arasına da katılmak istemiyorum. Son bir söz:

SENİ SEVMEYİ SEN BİLE YÜREĞİMDEN SÖKÜP ALAMAZSIN

Kızımsın, dert ortağımsın, gönüldaşımsın, sevgilimsin, esinimsin, Çingenemsin.

(Neden Tanrı beni şair olarak yaratmamış? Bir gün soracağım O'na. Elbet gün gelir: kafayı çekince kapımın önünden yolunu şaşırıp geçer.)

Bugün bir şiir okudum:

"bir dalgınlıkta okudum,/ perçem olmuş karanlık uyku alacasında/ kopuşun harlı soluğuymuş yüzünü yakan/ sarılış sanmış kendi terini/ çiğ gülden süzülürken yakarmış: / söyle BAĞIŞLAMASIN AŞK/ silip kaldırdığın günler kırılmış/ korktuğun renge bak anne!"(z)

(Hayır, hayır, ağlamayacağım.)

H.

-IV-

15 Ağustos, saat 18.30

Toz ve kuş çığlıkları
yanık akşam üstünde.
Bu rezil satırları yazmaktayım.
Octavia Paz

ZEYTİN,

Adını, yinelerken korkuyorum: İçimden bir şeyleri kaybedecekmişim, bir şeyler yok olacakmış gibi geliyor; korkuyorum. Tüm yaşamım 'ZEYTİN'de toplanmış, 'ZEYTİN'le bütünleşmiş, bedenim, ruhum 'ZEYTİN'le kaplanmış. 'ZEYTİN' bir ad değil, dünyayla benim aramda tek bağ, tek duygusal ilişki. Onda, zeytin gözlerin var, saçların var, sesin var, o canım gülüşün var, evet şiirlerin var: Seren var, Enis var. Ağzımdan ZEYTİN adı çıkarsa, bunlardan biri uçar gider, kaybolur diye korkuyorum. Sana bile 'ZEYTİN' diye hitap etmekten çekiniyorum. 'ZEYTİN' bir ad olmaktan çıktı bende, bir yara, bir kan, bir ölümle eşdeğer oldu. (Ah ölürken seni karşımda görebilsem, ya da sesini telofonda duyabilsem.) Oysa herkesle seni konuşmak, herkese seni anlatmak, seni duymak, seni yazmak, seni yeniden yeniden yaşamak istiyorum.

Beni hiçbir hastalığın öldüremeyeceğini biliyorum. Ölüme götürecek, ölümünü geciktirmeyecek, ya da ölümü benden çok uzaklarda tutacak, beni ölümsüzlüğe eriştirecek şeyin adın olduğunu, onu korkmadan söyleyebilmek olduğunu nasıl anlatabilirim?

Sen hiç sabahleyin yataktan ağlayarak kalktın mı?

Ben bu sabah, -ayın kaçı? On beşi mi? Salı olduğunu biliyorum- yaşamımda ilk kez ağlayarak yataktan kalmak mutluluğuna eriştim. Tanrı'yı tanıdım, Tanrı'ya tam olarak inandım. Tanrı'nın sevgiye dönüşerek yüreğime aktığını hissettim. Hissetmedim, gördüm, yaşadım. Tanrı'nın sevgi olduğunu anladım. Uyanmıştım, ama gözlerim kapalıydı; kalkıp, dün gece başladığım -hep boş duran yandaki yastığın üzerindeki- kitaba devam etmeyi düşünüyordum. (Okumak avunmaydı benim için, zor okuyordum, satırları iki üç defa okuduğum oluyordu, çünkü her satırda sen vardın, yine de zaman zaman senden uzaklaşabiliyordum.) Birden göz kapaklarımın içine o canım gülüşünle doldun; "ZEYTİNNN!" diye sessizce haykırırken, -inanmazsın belki de- kocaman mavi bir ışık seli süzüldü tavandan, indi, indi seni de içine aldı, sen de mavi bir ışık oldun, eridin içinde, ışık inceldi inceldi üzerime, tam yüreğimin üstüne ılık ılık akmaya başladı. Duyuyordum ışık, tüm bedenim gevşedi, ışığın ılıklığı her yanımı sarmıştı, tatlı, dayanılmaz tatlı bir zevk, bir doyum haline ulaştım. Ağlamaya başladım, tutamıyordum kendimi, hıçkırıyordum. Bu sevgiydi, bu Tanrı'nın ta kendisiydi. Tanrı'nın sevgi olduğunu tanıdım. Yunan mitolojindeki ışık tanrısı Helios değildi bu; tüm Tanrı'ydı, sevginin kendisiydi.

Aklıma geldi: Héloise ve Abélard'de, Héloise mektubunda -tam anımsamıyorum- Tanrı'ya karşı çıkıp, "Tanrı yapacağım sevgiyi o zaman," der. Acıdım ona; böyle büyük bir aşkta bile sevginin Tanrı olduğunu anlayamamış.

İşte sen içimdesin, Tanrı'yla birlikte, mavi bir ışıksın: Sarmadığın, ulaşmadığın ne bedenimin, ne ruhumun bir zerresi var. Şimdi de ağlıyorsam, yazdıklarımı görmekte zorlanıyorsam, mutluluktan ağlıyorum. Mutluluk gözyaşları bunlar, sana tümüyle kavuşmanın gözyaşları. Tanrı ile seni içimde, kalbimde taşıyorum. Bundan daha bü-

yük haz, daha büyük coşku olabilir mi? Acı da verse. Acının haz, doyumsuz bir haz olduğunu öğreniyorum, ömür boyu bıkmadan, usanmadan taşınacak.

Geceki telefon konuşmamızdan sonra, "Yarın sabah seni ararım," demiştin, aramayacağını biliyordum. Kendimi alıştırmaya uğraştım, yine de telefonun her çalışına, sensin diye atıldım, sen değildin, konuşmaları birkaç saniyeyle sınırladım, ararsan meşgul çıkmasın diye. "Alo,"n gelmeyince, sesini duymayınca kahrolmak nedir bilir misin, kahroldum. İçim kan doldu. İşkenceyi tanırsın sen, elektrik verirler, cop sokarlar, bedenin haykırır, bedenin mahvolur, yaralar içinde kalırsın, ölür kurtulursun. İşkence yalnızca fiziki araçlarla yapılmıyor; bir bekleme, saatlerce bekleme, bekleme de değil, seni yaşatacak, soluk almanı sağlayacak o sesi duyamamak işkencelerin en büyüğü. Nasıl dayanıyor kalbim, bilemiyorum? Geçen her dakika, umutsuzluğa götürürken, gelecek dakikalar yeni bir umut yaratıyor. Ondan belki. Ama ne yaparsan yap, sana kızamıyorum.

Saat birde evden çıktım, ölümü arar gibi, arabayı yollara saldım. Bilerek mi, isteyerek mi? Hayır, araba öyle gidiyordu.

Telefon edersen bile, "Vaktim yok, uzun konuşamayacağım," diyeceğini de biliyordum. Oysaki ben sana bir gece önce yarım kalan öyküyü anlatacak, seninle ilgili bir iki şeyden söz edecektim: Benzincide senin benzerini gördüğümü, nasıl heyecanlandığımı söylemiştim. O gün, (Cumartesi) Konur sokağa gittim. "Kelle-İktidar" mıydı? Her iktidar kelle götürür de. İktidarı yayıncılarda da, dergilerin yönetmenlerinde de görüyoruz. Kelleni, ya da başka bir şeyini almadan sana yaşama hakkı vermezler. -Kitle ve İktidar'ı, senin eski yayıncından çıkan,- hani aranızda bir aşk geçen- ilk kitabını, -neden yeniden aldım bilmiyorum.- Homero Arıdjıs'in, Son Günlerin Efendisi'ni aldım. Keşke senin o ilk kitabını almasaydım. Yol boyunca ara-

bada o yayıncıyı kıskandım durdum. Kapaktaki kadınla erkekte, seninle onu görüyordum. Senin bugününü değil, geçmişini de geleceğini de kıskanıyorum. Bir farkla, boşandığın kocanı, Hasan'ı kıskanmıyorum. Hayır, onu da yalnız bir yerde kıskanıyorum: öğrencilik yıllarınızda kapı kapı dolaşıp fotoğraf albümleri satmanızı. Hasan'ın yerinde ben olsaydım. Benzincide gözlüklerinin altından zeytin gözleriyle gülen, uzun giysileriyle, sana benzeyen o kadım, yanındaki çocuğu gördükten sonra, eve değin, o kadın, Seren, Enis kafamın içinde top oynadılar, güldüler, şakalaştılar. Dilime bir şairin dizeleri takıldı, kendime göre değiştirdim onları: *Sen o sevdiğim çocukları koştur, -hayır güldür- yüzünde / ikisi birden taş atsınlar dalgınlığıma / Sabırsız, soruları çok olan (Seren) / Dalmasın, girmesin yalnızlığıma.* Yalnızlığıma çocukları nasıl sokabilirim? Eve geldim, hep çalışma odamda otururum. Orada, masamın başında, ucuz döner koltuğumda rahat ediyorum. *Son Günlerin Efendisi*'ni açtım, sana benzeyen kadın yine yanımdaydı, gözlerimin içinden gülümsüyordu. Birden sağ kürek kemiğimin altına bir bıçak saplandı. Derken bıçak sağ kürek kemiğimin altından çıktı, sol kürek kemiğimin altına saplandı, kıvranırken birden geçiverdi, rahat bir soluk aldım; birkaç saniye mi dakika mı bilmiyorum, sancı tüm sırtımı kapladı. Kitabın üzerine kapandım ellerim ulaşabildiğince sırtımda. "Ölüyorum," dedim. Sesini duymak istedim, mutlu ölmek istiyordum belki de. Parmaklarım telefonun tuşlarına dokundu, "alo" diyen seni duydum, telefonu kapadım.

Seni tanıdığımdan beri, hep senin ölümünü düşünüyordum. Bir haber gelecek, "ZEYTİN öldü," diyecekler diye titriyorum. Nasıl dayanırım, sen ölürsen? Tuhaftır, ölü yüzünü de görmek istiyorum, o yüze doya doya bakmak istiyorum. Bıraksınlar beni, senin ölü yüzünü, -sararmış yüzünü- günlerce seyredeyim istiyorum. Bir saçmalık daha var, sen ölürsen, dayanırım diyorum kendi kendime,

dayanırım ZEYTİN'in ölümüne. Yeter ki, Seren'le Enis'i bana versinler, ben büyüteyim. Senin ölümüne üzülmem o zaman sanıyorum. Seni çocuklarda yaşarım.

Şimdi telefon ettin, beklemediğim bir anda. -Yazacaklarımı unuttum- Konuşamadım birden. Tutulmuştum. "Sesin iyi değil, Haldun iyi ol, senin iyi olmam istiyorum neden beni üzüyorsun?" diyordun. "Derdin nedir? Ne istiyorsun?" diye soruyordun. Nasıl yanıtlardım sorunu, derdim neydi? Aman Tanrım,sen bana dayanma gücü ver. Ya da yaşatma!...

Sesini duymak, ellerinin sıcaklığını duymak, gözlerini görmek, gülüşünü işitmek mi deseydim? Ne diyebilirdim, nasıl yanıtlardım sorularını?... Yoksa bir şey istemiyorum, bir derdim yok; bilmesen de, hissetmesen de "Sen benimle birliktesin, mavi bir ışık oldun Tanrımla içimdesin mi?" demeliydim.

Şu "Seni seviyorum," cümlesi az geliyor bana. Hiçbir şeyi ne anlatıyor, ne de açıklıyor. "Derdin nedir?" in yanıtı, "Seni seviyorum," olabilirdi belki, ama "Ne istiyorsun?" gibi aşağılayıcı bir cümlenin senin ağzından, o "kehribar balı" ağzından çıkabileceğine inanmak çok güç.

Acıma "tat" kattın.

Allah kahretsin beni...

Yine de yaşamla aramda tek bağ, tek ilişki olan sana, Seviyorum, diyeceğim yüreğimi anlatmasa da. Seni seviyorum.

H.

Hamiş: Geçen mektubumda bu son mektup demiştim, ama sözümde duramadım. H.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DÜŞLER(SİZ)

"bir düş kurarsın diyorum
sürüp gelirsin düşlerime"

(z)

-1-

Kızın Türkçe konuşmasına hiç şaşırmadı. Köstenceliydi belki, belki de Türk'tü. Hayır, Türkler de böyle uzun bacaklı, daha doğrusu uzun kalçalısı yoktur. Mankenlerimizin bile kalçalarına baksanıza hep kısa, yirmi üç, yirmi beş santim arası, bu Latin ırkının otuz santime ulaşıyor. Kızın bacakları sıkı sıkıya sarıldığı kot pantolonunun içinde, yüz yirmi santim uzunluğundaki bacaklarıyla Guinnes rekorlar kitabına giren Çek model Adriana gibi geldi adama.

- Hoş bulduk. Ne güzel. Türkçe konuşuyorsunuz.

Merhaba, nasılsın?
İyiyim, ya sen?
.....
Yeter...

Hemen adamın yanına gelmem tuhaf olmadı mı?. Boris burada bir Türk var deyince, ne bileyim yürüyü-

verdim işte.

- İstanbul'da iki yıl kaldım. Oturabilir miyim?

Özlemiş olmalıyım, İstanbul'u mu, yoksa?.. Ah ha-. yır...

- Elbette, memnun olurum, yalnız, şey ne içersiniz?

Ne içersin?
Balık yiyeceğiz değil mi? Beyaz şarap içelim,
senin sevdiğinden Çankaya, buz gibi.
Çocuklar da olsaydı.
Bugün Hasan'la beraberler. Şiir dosyama bakar
mıyız? Getirdim, bir ad da bulalım.
Hadi okuyalım... Ben buldum bile.
Söylesene.
İkimiz ayrı ayrı birbirimize göstermeden şuraya
yazalım, sonra açar bakarız, bakalım aynı ad
olacak mı?
Olmazsa yazı tura atarız.

- Siz ne içiyorsunuz? Viski galiba. Ben de içerim.

Kız, çiğ kırmızı kumaş kaplı yüksek bar iskemlesini çekerken adam atıldı:

- İsterseniz şöyle masaya geçelim, daha rahat konuşuruz.

Boris'e iki viski söyledi, kendi bardağı da boşalmıştı. Barın giriş kapısını arka yanda bırakan bir masayı seçtiler. Kız, ceketini sandalyeye bıraktı, eğilince yeniden omuzlarından göğsüne düşen uzun saçlarını bir baş silkmesiyle arkaya kaydırırken tuvalete gitmesi gerektiğini söyledi, kapıya yürüdü. Adam kızın ceketini koyduğu sandalyenin karşısına geçip oturdu, birden midesinde bir yanma başladı. Yediği etten olmalıydı, fazla kızartmışlardı bifteği yağda. Pasaportunu, küçük not defterini, seyahat çeklerini, cüzdanının dışında yedek koyduğu dolar, markları -yurt dışına çıkarken ne olur olmaz diye

gereğinden fazla para alırdı yanına.- taşıdığı el çantasını açtı, iki Talcit hapını ambalajından söküp, ağzına attı, yavaşça çiğnemeye başladı. Merak etmişti kızı, iki yıl ne yapmıştı İstanbul'da? Fahişelik mi? Bu genç yaşında; sanki fahişe olmak için yaşlı olmak mı gerekiyordu. İyi de on sekiz, on dokuz yaşında gösteriyor. İstanbul'a gittiğinde on altı yaşında olmalıydı. Hem ne zaman döndü Romanya'ya, bir yıl önce dönse, yok canım on beş yaşındaki kız da fahişelik yapacak değil ya. Boyu uzun, narin yapılı, ama benim gençliğimdeki gibi yaşından fazla gösteriyor... Bebek gibi kız, siyah saçlı...

Gözlerin saçlarından da kara. En kara zeytin. Sana Kara'm desem...
De.
Köpeğimin adı Kara.
Olsun.
Yok, sen benim Zeytinimsin.
Açalım mı?
Balığımız bitsin, sonra.
Meraklandırıyorsun, mızıkçı.

İçinden bir öfke kabardı, kendi kendine kızdı. İstanbul'a gelen, her Rus, her Romen fahişeydi sanki.

Tüm Rus kadınlara Nataşa demiyor muyuz? Nataşa'yı fahişelikle özdeşleştirdik. Kibar milletiz doğrusu, fahişe dememek için Nataşa adını taktık. Bir yandan da bavul ticareti yapıyor, memleketinden bir şeyler getirip satıyor, sattığının beş, on mislini de alıp götürüyor. Senin çıkmazdaki ekonomini elin kadınları adam etmeye uğraşıyor. Her milletin orospusu var yahu, Türkiye'de piyasayı bulunca geliyorlar. Rus, Romen, Polonyalı, Gürcü, Azeri, her milletten var işte, ithal orospular gelince, bizimkilerin fiyatları düştü. Bir yerde okumuştum, ahlâk polisi, bizim derdimiz kayıt dışı fahişeler diyor-

muş. Kayıt dışı ekonomi gibi.

Boris viskileri getirdi, "Buno apetito" diyerek bardakları yavaşça alçak masaya bıraktı, adam Romence teşekkür etti, "Multımesk," gözleri de alttan yukarı Boris'in yüzünde bir şeyler arıyordu: kızgın, kırılgan, ya da yılışık bir surat, bir bakış. Kimdi bu kız? Boris'in sevgilisi olmasın?.. "Acaba hata mı yaptım?" diye telaşlanırken, Boris bir sandalye çekip, masaya teyelleniverdi:

- Ben yazarları severim, diye, söze başladı. Romanya hakkında merak ettiğiniz şeyler olursa bana sorabilirsiniz, bakarsınız ilerde Romanya'yı konu alırsınız. Romen edebiyatı deyince dünya Panait Istratie'den başkasını pek bilmez. Romantizmin en büyük şairi Mihail Eminescu'yu tanımaz. Siz değil sadece, Batı Avrupa bile bizi tanımıyor. -Adam yıllarca önce Eminescu'dan çeviri bir kaç şiir okumuştu.- Şimdi Türklerin çoğunluğu eminim, İstanbul'daki fahişelere bakıp, Romanya'yı öyle düşünüyorlardır. *Boş ver bunları bu adam paralı gibi.* Aslında Romanya Türkler için bir fırsatlar ülkesi. Siz bile yatırım yapabilirsiniz, örneğin bir tır parkı, tır parkı bu memlekette büyük gelir kapısı, siz...

Boris sözünü tamamlayamadı, kapıdan iriyarı bir kadının girdiğini görünce sesini alçaltıp usulca "Bizim patron" deyip kalktı. Adamın ağzından derin bir ohh çıktı, rahatlamıştı. Ortada hatalı bir durum yoktu. "Kültürlü biri," diye kendi kendine söylendi. "Türkiye'deki garsonlar da kendi edebiyatçılarını tanır"dı. İçinden güldü. Aslında Boris haklıydı şu İstanbul'daki fahişeler konusunda. Bükreş'ten gelirken, yolda şoför de şikâyet ediyordu. "Karımla, annesiyle alış verişe gittik İstanbul'a, iki kadını da rahat bırakmadı sizin erkekleriniz," diyordu. Türkler adına üzülmüştü şoför.

Kız göründü, uzun siyah saçlarını ensesinde toplamış, kuğu boynu meydana çıkmıştı tüm çekiciliğiyle, gözlerinin de sadece altına kalem çekmiş, dudaklarını

uçuk çingene pembesiyle belli belirsiz boyamıştı. Adam, gözleri kızda ayağa kalktı, kız sandalyenin üstündeki ceketini kaldırıp, oturdu. Hemen elini viski bardağına uzattı. Yüzü ışıklanmıştı, gülümsüyordu. Çınn diye bir ses çıktı kesme cam bardaklardan, şerefe dediler.

-2-

"Söz diri söylenir, ancak
yaşarken ölebilir insan"
Orhan Alkaya

Açalım mı?
Açalım... Harika!.. İkimizinki de aynı.
Kitabın adının şerefine!
Sana!.. Ne güzel!... birlikte bulduk kitabın adını. Öp beni.
Yüreklerimiz şiirin adını duydu.

*

Şerefe! Aldığın ödülün şerefine, sen tüm ödüllerden büyüksün.
Adını birlikte koyduk, unutma.
Sadece adını.
Şişirme beni. Artık yılda sekiz on şiir yazacağım, okuyacağım, okuyacağım, şiir hakkında yazılar yazacağım. Şiir çözümlemeleri yapacağım.
Gönderdiğin saksıdaki çiçeği de hiç kurutmayacağım, sulayacağım, sulayacağım.

Kız kocaman bir yudum aldı, hafifçe yutkunup viskinin tadını ağzında kaybetmek istemezmiş gibi burnundan nefesini verdi.

- İyi gelecek bu, yorgunluğumu alır.

Yorgun muydu? Anlattı kız, Braşov'dan iki otobüs

değiştirip gelmişti. Bir gün önce de hiç uyuyamamıştı, annesinin sancıları tutmuştu. Gece hastaneye götürmüşlerdi. Kanserdi, gelecek ay ameliyat edeceklerdi. "Ne kanseri," diye soramadı adam, üzüntüsünü belirtmekle yetindi.

-Hazırlıklıyız biz; ben, ağabeyim, ama doktorlar ümitli, metastas yapmamış diyorlar. Siz ne zamandır buradasınız?

Adam o gün geldiğini söyleyince kız, önce nedenini bilemediği bir sevinç duydu; sevinci kısacık sürdü, öfke aldı yerini, ardından hüzünlendi, beş on saniye sonra yeniden neşeye büründü. Kafasından geçen isimlerdi art arda sevindiren, öfkelendiren, neşelendiren: Kemal, Ömer dayı, Christ... Ömer dayı...

Adama garip gelmişti, annesi hastayken çıkıp buralara geliyordu, soramazdı, sorması hoş kaçmazdı. Kız sorulamayan soruyu duymuş gibi konuştu. İş için gelmişti.

-Şansımı denemek istedim. Belki çoktan almışlardır aradıkları elemanı, ilan laf olsun diye verilmiştir, umut işte.

- Belki düşündüğünüzün tersidir.

Kız yeniden elini viski bardağına götürürken, gözlerinin ışığını adama çevirdi.

- Romanya'da önce insanlar işe alınır, ardından ilan verilir. Ağabeyim gitme dedi, ben denemekte ısrar ettim. Torpilsiz, rüşvetsiz olmayacağını bile bile.

Sen gel de bizdekini gör a kızım.

- Babanız ne iş yapıyor?

Bana ne babasının ne iş yaptığından, peki ne konuşacağım ben bu çocukla?

- Babam öldü.

Hay Allah nereden sordum dangalakça. Ne diyeceğim şimdi, başınız sağ olsun, anlamaz ki, anlar iki yıl kalmış ya İstanbul'da.

- Üzüldüm, başınız sağ olsun.
- Siz sağ olun.

Bak nasıl biliyor yanıtı.

- İşten atmışlardı, dayanamadı, felç oldu, bir gün de.

Fazla konuşuyorum, ailenin bütün dertlerini anlatmadığım kaldı Ömer dayıya. Saçmalıyorum, ne ilgisi var Ömer dayıyla. Bütün yaşlı Türkler benim için Ömer dayı oldu. Kaç yaşında acaba?

Kız bardağına uzandı, dibinde kalanı da iki yudum da içiverdi.

- İstanbul nasıl?

Bıktım İstanbul'dan, seneye kendimi Antalya'ya, ya da Ankara'ya tayin ettirmek istiyorum.
Niye Antalya, niye Ankara? İstanbul sanat merkezi.
Antalya'da deniz, Ankara'da Kınalı var, ama Ankara'da üşürüm ben.

.....

- Bilmem... İyidir... Ben Ankara'da oturuyorum.
- Ankara'ya hiç gitmedim, siz içmiyorsunuz.

Enis gel seni öpeyim.
Ben de seninle gelmek isterdim.

Adamın gözleri kızın bardağına ilişti, boştu. Kendisinden önce de bir duble içtiğini söyledi, kız bir tane daha alır mıydı? Gülücükler saçan dudakların üflediği hı hı'larla sorusu onaylanınca kendilerine bakan Boris'e boş bardağı gösterdi.

Bu kadar içmesi doğru değil, daha çok genç. Kızının evlenene kadar arada sırada bir bira, yemekte de bazen sadece bir bardak şarap içtiğini anımsadı.

- İstanbul'u özledim.

Özledim mi gerçekten? İstanbul ne verdi bana, ama güzel günlerdi, parasız değildim, istediğimi alabiliyordum. Ya şimdi?...

İstanbul özlenir, üç gülüm var orada.

- Özlediyseniz niye gitmiyorsunuz?

İşin yoksa dön.

Boris viskiyi masaya bırakıp, hemen uzaklaştı. Kız konsomatrisliğe yine başladı diye içinden geçirdi, içtiği biranın karşılığını veriyor.

Rozika loş karanlıkta gülümsemeye çalıştı, dudaklarını kenetleyip, gülümsemesinin ağız boşluğundan çıkmasına izin vermedi. Adam hafifçe şişen yanakların altında beliren gamzelerden öpmek istedi. Kızının da gamzeleri vardı, sevgili kızı, *Öykü mutlu., şükürler olsun.*

Gidemezdi, pasaportuna çıkışta Türk polisi, "giremez" diye damga vurmuştu. Daha önce de damga yemişti, ama bir yolunu bulup tekrar girebilmişti. Pasaportunu değiştirirse mümkün olurdu, yine de iki yıl beklemesi gerekirdi. Döneli bir yıl olmuştu. İstanbul'da konsomatrislik yapmıştı, zor günlerin yanında hâlâ unutamadığını heyecanlı, mutlu günleri de olmuştu.

Rozika cıvıl cıvıldı. Sesi mi yüzünü etkiliyor da dudaklarında, yanaklarında gülücükler oluşuyor, yoksa gülücükleri mi dinleyeni neşelendiren, heyecanlandıran o cıvıl cıvıl sese dönüşüyordu? Karşılaştığı olumsuzlukları, sıkıntıları söylerken çok tatlı bir olayı anlatıyormuş gibi gülerek konuşuyordu?

Çok sancım var?

Ah Zeytin'im, çok sancım var derken de gülüyorsun, yanında olmak isterdim. Çorapsız gezme, kısa

konçlu bir çorabın yok mu?
Var, giyerim.
Ihlamur iç bolca.
İçerim.
Seni seviyorum.
Ben de...

Öykü hiç böyle konuşmazdı, nedense suratı hep asık olurdu, annesi gibi, devamlı bir yerleri ağrır, acır.

-Şimdi daha sıkıymış, bilgisayarlara işliyorlarmış.
Kız sustu.
Öykü neden böyle değil? Benim kızım... Şu çocuğa bak, çekici, candan, içten. Açık açık konuşuyor her şeyi; konuşmuyor, ninni söylüyor, şarkı söylüyor gibi, kaslarımın rahatladığını duyuyorum, insanın içine keyif veriyor sesi.

Senin yanında, sen konuşurken, telefonda da konuşsak dünyayı unutuyorum, nasıl mutlu oluyorum bilemezsin.
Bende...
Sende?... Bir dizeni okur musun bana?
Seni seviyorum.
En güzel dizen. Seni seviyorum.

*

İşin yoksa dön.

Gençlik... İki bardak viskiden olmasın keyiflenmem.
Kız bardağını kaldırdı, şerefe dedi, durdu.
- Daha tanışmadık bile. Benim adım Rozika, Rozika Rotaru.
- Ne güzel adınız var, şiir gibi. Anlamı gül olmasın.
Kız bardağı sol eline aldı, sağ elini uzattı, adam Romen geleneklerine uyarak kızın küçük, bembeyaz, sıca-

cık elini avucunun içine aldı, uzun kalem gibi parmaklarının ucunu dudaklarına götürdü. Parmak uçlarını öpmenin de gecikmiş bir tadı olduğunun ayrımına vardı, şaşırdı, tüm vücudu irkildi.

- Tut ellerimi.

Rozika elini yine bardağa götürdü, koca bir yudum daha aldı, boğazını yakan içkinin acısını giderecek bir şeyler arandı, yutkundu. Bir sigarası var mıydı? Adam paketini çıkardı, kıza uzattı, çakmağını yaktı, kız adamın çakmaklı elini sıcacık avucunun içine aldı sigarası yakılırken.

Deneyimli konsomatris.

Paket masanın üzerinde kaldı.

Beyoğlu'nda Ritz Barın önünde nasıl sabahlamıştım kadın gelecek diye. On yedi yaşın toyluğu. Sen kapıda bekle sonra bize gideriz demişti kaltak tüm paramı kokteyl suyuna yatırttıktan sonra.

-Tatile mi geldiniz buraya, yoksa bir iş kurmaya mı?, binlerce Türk Romanya'da işyeri açtılar da, Braşov'da bile var, fırın, bar, kablolu televizyon, aklınıza ne gelirse... İş kuracaksanız, çevirmeniniz, muhasebeciniz hazır.

Sesi yine şakımaya başlamıştı. Romen şivesiyle, Türk şivesinin karışımı Türkçesi, Türkçeye değişik bir tat, değişik bir akış veriyordu. Hızlı akan küçük derelerin sularının taşlara, çakıllara çarpınca çıkardığı incecik çağlama sesi gibi, ya da güneş doğarken sabahçı su kıyılarına su içmeye, yıkanmaya inen minik kuşların ötüşleri gibi şakıyordu.

Ankara'da İncesu deresinin üstü kapatılmadan önce sabah yürüyüşlerimi hep dereye doğru yöneltirdim, suların, kuşların sesini dinlemek için. Kızım bebekken ya-

rım yarım konuşmasıyla kuşları dinliyorum sanırdım. Artık duymuyorum sesini sayılır, onlar İstanbul'da oturuyorlar kocasıyla, arada bir telefon ediyor, telefonlar da hep şikâyet dolu: torunum, daha iki aylık, uykusuz bırakıyormuş, kocası çok çalışıyormuş, ben evime çekilmişim, yazılarıma gömülmüşüm, hiç ilgilenmiyormuşum... İyi ki annesi yanındaymış. Hep şu yazılarımdan şikâyet ettiniz ana-kız. Kınalı sorar da, Zeytin hiç sormaz ne yazıyorsun diye. Zeytin'in sözlüğünde soru sözcüğü yok, bilmez. Ne anlatırsan onu dinler.

-3-

"adımları gitti geldi adamın
yüreği gitti gelmedi.

(z)

Merhaba, nasılsın? Seni yazıdan mı kaldırdım?
Hayır, iyi miyim? Bilmem.
Ne oldu, kocanla yine bir sorun mu var?
Yeni bir şey yok, gündem bizde değişmiyor. Bir hafta önce bir öykü yazmıştım, bugün ele alayım dedim, sanki o öyküyü ben yazmamışım. Sen ne yazıyorsun, o romana devam mı?
Bugün ben de çalışamıyorum; Çıkıp bir kahve içelim mi, Sheraton'un havuzu başında, seversin orayı.
İyi olur.

- Braşov'da şirket kuran bir Türk'e yardım ettim, bu arada bütün mevzuatı öğreniverdim. On bin doları bankaya yatırıyorsunuz...

Adam gülmeye başladı, uzanıp kızın elini tuttu.

-Yorulmayın, buraya iş kurmaya gelmedim. Tatilde olduğum da pek söylenemez. -Eli bıraktı.- Fizik tedavi, yani sizin dilinizle *tratement Balneofizicale* için geldim. Gelirken çanta bilgisayarımı da getirdim, fırsat buldukça çalışacağım. Burasını çok seviyorum, sessiz, şu tren düdüğü olmasa, makinist tam buradan geçerken düdü-

ğünü öttürmeye başlıyor. Odam arka tarafta, ırmağa bakan yönde olduğu için tırların sesini duymuyorum. Burası gerçekten çok güzel, ormanda dolaşıyorum, ırmağın kenarında yürümekten hoşlanıyorum. Akşamları küçük barlara gidiyor, işçilerle suika, Romen konyağı, bira içiyorum. Çingenelerle sohbet ediyorum. Romen birası da hoşuma gidiyor, belki gençliğimizde tanıştığımız bizim Tekel birası tadında olduğundan.

Rozika, küsmüş çocuklar gibi, -küsecek bir şey geçmemişti, daldığı zaman yüzünün aldığı biçim öyle olurdu, nedense dalmıştı, adamı pek dinlediği söylenemezdi.- alt dudağını üst dudağının üstüne koymuş, eğik başının altından, loş aydınlıkta büyümüş göz bebekleriyle, gözünü kırpmadan karşısındakinin sadece gözlerinden aşağısına bakıyordu. Adamın açık kestane, dudak uçlarını biraz geçen, hafifçe çarpık burnunun altına yakışan bıyıklarını, konuşurken açılıp kapanan dudaklarını, beyaz dişlerini inceliyor sanılırdı.

Bıyıklarını kesse nasıl olurdu? Bıyık daha yaşlı gösterirmiş, babası hep bıyıksızdı, ama adamdan da daha genç görünmüyordu. Aynı yaştalardı belki. *Bana ne adamın bıyıklarından.*

Bira sözcüğü kulaklarına takılınca birden yine şakıdı:

-Ben hiç Tekel birası içmedim, Efes, Tuborg...

Aklına önündeki bardak geldi, viskiyi dudaklarına götürürken, düşündü: Çalışıyormuş, ne çalışıyor ki? Koca bir yudum alıp, bardağı masaya bıraktı. Bardak yine boşalmıştı. Boris başlarında beliriverdi. Bu defa iki viski söylediler.

- Siz ne iş yapıyorsunuz?

-Yazarım ben, öyküler, romanlar yazıyorum.

- Benim öykümü de yazın öyleyse, diye pat diye söyleyiverdi. Basılmış kitaplarınız var mı?

Beş on tane vardı.

- Herkesin hayatı bir romandır değil mi? Gerçek roman nasıl olur?

-Gerçek roman olmaz. Romanın kendi gerçeği vardır.

Boris viskileri getirdi. Rozika hemen bardağını aldı,

- Hadi sizin romancılığınız için içelim.

Romancılığı için mi? Kitap tanıtımlarında bile, kimsenin romancılığı için içtiğini duymamış, görmemişti..

- Bana?,... ben kötü romancıyım belki.

- Olsun, romancı olmak kolay mı? Şiir yazdım lisede, üniversite de okurken, yayımlananlar oldu okul dergilerinde. Bir gün de roman yazmaya kalktım, neresinden başlayacağımı bilemedim. Başlamak zordur her işte, ama devam ettirmek çok daha zor. Benim romanımı gerçekten yazar mısınız?

- Anlatırsan, belki bir yerlerde kullanırım.

- Ama önce senin romanlarını okumak isterim. Ben İnce Memet'i okudum Türk romanlarından sadece. Nazım Hikmeti çok iyi tanıyorum, lisede okuttular bize. Eminescu gibi çok güçlü bir şair. Sen ne yazıyorsun?

-Bilmem, romanın konusu her zaman insan olmuştur.

- Yanında hiç romanın, öykü kitabın yok mu?

- Var, son basılan kitabı alıp gelmiştim, şöyle bir görmek için, dizgi yanlışı var mı diye.

- Hadi bana göster,

- Şimdi mi?.. Kitap odada. Yarın getiririm.

-Ama ben şimdi görmek istiyorum. Hadi odana çıkalım.

Hadi sana gidelim.
Bana mı?
Evet, romanından biraz okumak istiyorum.
İçkilerimizi bitirelim.
Evde içki yok mu?

Var.
Saat kaç?
Üç buçuk.
Onda geldik buraya. Aman Tanrım kaç saat geçmiş. Önce viskili kahve, sonra blody Mary'ler. Geç olmuş, ben kendi evime gitmeliyim. Bu sabah bana yabancı gelen öyküme devam edebileceğimi sanıyorum. İyi oldu geldiğimiz. Sağ ol. Sen tuvalete bile gitmedin, nasıl dayandın? Prostatı olan benim galiba.
Kınalı var yanımda.

Rozika ayağa kalktı, barın arkasındaki odada çantasını bırakmıştı, alıp gelecekti. Boris ne oluyor diye kapıda durdurdu. Çantasını alacaktı, müdür de geldiyse görüşecekti. Boris önünden çekildi.

- Viskilerimizi alalım.

Rozika iki bardağı tek eliyle kavradı, imperteks sırt çantasını omzuna astı. Adamın bara yöneldiğini görünce, "Benim de bir biram olacaktı," diye, boynunu büküp, elâ gözleriyle teşekkür etti. Boris çoktan birayı hesaba eklemişti. Hesap ödendi, ödendiğinin dörtte biri kadar da bahşiş bırakıldı. Boris gülüyordu.

-4-

"yaralı benim alaca öpüşlüm
titrersin gene de üstüme
bilmez miyim?"
(z)

Alo!.. Sistit oldum biliyor musun? Çok acım var..
Şaka mı yapıyorsun?..
Hayır, doğru... Uykudan mı kaldırdım seni, saat sabahın biri olmuş.
Okuyordum. Gülerek anlatıyorsun da şaka sandım, doktora gittin mi?..
Gittim, antibiyotik de yarar sağlamadı...
Hay Allahım! Çorapsız dolaşma evde, ıhlamur iç, çok su iç...
Olur içerim, telaşlanma bir şey değil, geçer, üzülme... Keşke İstanbul'da olsaydın.
Yarın gelirim. Tanıdığım iyi bir doktor arkadaşım var.
Hayır gelme. Çalış. Geçer dedim ya.
Beni rahatlatmak için gülüyorsun değil mi o canım gülüşünle. Çocuklar nasıl?
Aldığın oyuncaklarla oynuyorlar bütün gün. Seni seviyoruz.
Ben de sizleri seviyorum.

BEŞİNCİ BÖLÜM

*'Ti'*LARLA YAŞAM(A)

"Öpüyor musun kirpiklerimden ne"
(z)

-1-

Adam elini karnına götürdü, yine başlamıştı midesinin iç derisinin yüzülmesi; yerinden kalkıp elbise dolabına koyduğu el çantasından iki Talcit daha alıp ağzına attı kıza göstermeden, döndü, Rozika'nın kendine uzanmış elleriyle karşılaştı.

- Gel yanıma.

Adamın midesinin üzerindeki acıyı bastırmaya çalışan ellerinden tutup, kucağına çekti, boynuna sarılıp oturttu.

- İşte böyle, benim koca bebeğim.
- Ben ağırım, bacakların ağrır.
- Olsun.

Rozika koltuğun üzerinde ikinci bir koltuk kaplaması gibi olmuştu, yumuşacık, sıcak... Memelerinin sıcaklığının yün kazağımdan sırtıma işlediğini hissediyordum, onun çıplak dik göğüsleri de ağırlığımın altında eziliyordu, elimden geldiğince öne doğru vermeye uğraşıyordum ağırlığımı, komik bir görünüşümüz olmalıydı. Bizi

böyle görenler olsa, gülmelerini tutamazlardı. Kınalı görse tiksinirdi benden. Ya Zeytin?... Durur karşımda seyrederdi, sessiz, sorusuz, güleç... Kazaklı, pantolonlu koca bir adam, çıplak, incecik bir kızın kucağına oturmuş, adamın başı dik, ellerini nereye koyacağını bilmez, bakışları şaşkın, ayaklarını yerden kesememiş, sipsivri kazık gibi biri... Kız bacakları ile adamın bacaklarını düğümlemiş, sanki kucağındaki koca bebek düşecekmiş gibi de beline sıkı sıkıya sarılmış.... Bir yandan da ensemi, kulaklarımı öpüyordu. Ürperiyordum. Kınalı da sarıldığı zaman ürpermiştim. Sarhoş olduğu gecenin sabahı bana teşekküre geldiğinde. Unutamıyorum o sarılışı, öyle bir sarılıştı ki, sanki vakumlamıştık birbirimizi. Yatakta bile böyle bir sarılış zor olur. Hemen uyanmıştım, sarılmayı sürdürüyorduk, açık yatak kapısının önünde sarılıyorduk, sürükleyebilirdim odaya sarılmayı bozmadan. Kucağıma da alabilirdim, ama o sarılış, o vakumlaşmış sarılış bozulurdu. Yapamadım, kollarımı gevşettim, "Gel sana bir kahve yapayım," dedim, o da kollarını gevşetti, mutfağa yürüdüm.

Karşılık vermeliydim Rozika'ya, öyle put gibi duramazdım: üzerine oturduğum uzun kalçalarını okşamaya başladım. Bir saten kumaşın insanın içini gıcıklayan duyusu parmak uçlarımdan içime ılık ılık yayıldı, baygınlaştı. Pelin, gençken yazları saten kumaştan entari giyerdi, okşamak değil, görünüşü bile tahrik ederdi beni. Yine öyle bir şeyler oluyordu ya şüpheliydim. Bir canlanma yoktu. Oysaki ben babamın 71 yaşındaki çocuğuydum, o genleri taşıyordum. Yaşam arzum ondan geri kalamazdı. Anlıyordum, Rozika yeniden sevişmek istiyordu. Nemli kokusu, öpüşleri beni de yeni bir sevişmeye doğru itiyordu. Duyuyordum bunu, bedenim ürpertiler içindeydi, ama sonuca ulaşacağıma güvenim yoktu. Sarhoş gibiydim: kokusundan olmalıydı, her nefes alışta kokusu ciğerlerime doluyor, başımı döndürüyordu. Çe-

kici, dişi kadınların öz kokularının insanın doğrudan doğruya beynine hücum edip, libidosunu dinamitlediğini bir yerlerde okumuştum, Zeytin'in kokusu... işte aynıyla gerçekti. Koku ciğerlerimden beynime ulaşıyor, insanı cinsel zevk almaya yönelten, sigara, alkol gibi alışkanlık yaratan dopamin moleküllerinin üretimini artırıyordu. Bu kız bende alışkanlık yaratacaktı. Onunla yeniden yatmaya cesaretim yoktu, kucağından bir kalkabilseydim. Gözüm viski bardaklarına ilişti, dolu sayılırlardı; yana doğru çarpılıp, sehpanın üzerinden bardağın birini aldım, geriye doğru uzattım. Ne yapmak istediğimi anlayınca, Rozika bacaklarımdaki düğümü çözdü, kolundan birini belimden çekti, beni kenara doğru iteleyip, altımdan kalktı, dönüp kucağıma oturdu, dökülecek diye havaya kaldırdığım viski bardağını elimden kaptı, ağzıma doğru uzattı. Bir yudum aldım, sonra kendisi de bir yudum içti. Bardağı sehpaya bıraktı. Sehpadaki açık sigara paketinden de iki sigara alıp yaktı, birini, ucu hafifçe ıslanmışını dudaklarımın arasına yerleştirdi. Sessiz film gibi konuşmadan sürdürdük bu kadar işi. Viskisinden bir yudum daha içip sigarasından da bir nefes çektikten sonra başını göğsüme dayadı, bacaklarını kucağımda büzdü. Ana karnındaki bebek oldu. "Göğsünde uyumak istiyorum," diye çocuksu çocuksu mırıldandı. Sevinmiş olmalıyım o an, sevişmek istemiyor, uyumak istiyordu. Sigarayı elinden aldım, kendiminkiyle kül tablasına bıraktım. "Uyu" dedim, sana ninni söylerim. Sol kolunu göğsünün altına çekti, sağ kolunu boynuma sardı, gözlerini kapadı, kirpiklerinin bu denli uzun olduğunu ilk defa fark ettim. Eğildim, kirpiklerinden öptüm. Sonra bir elimle sırtını sıvazlarken, bir elimle de yavaş yavaş başını kaşımaya başladım. Aklıma annemin bana söylediği, "dan dini dastana, danalar girmiş bostana, hu danacı danacı, yiyip bitirdiler lahanayı," ninnisi geldi, beğenmedim, sesimi inceltim,

Brahms'ın ninnisini fısıldamaya başladım: *Uyu yavrum kollarım seni hasretle sarsın/Umut dolu yollarım üzerinde sen varsın.* Umut dolu yollarım?... devam edemedim, içime bir hüzün bastı, ninniyi kestim; Münir Nurettin'in uyu yavrum ninnisine geçtim. Öykünürsem sesimin Münir Nurettin'in şarkılarına gittiğini biliyordum. Ne tuhaf, ya da ne acı, Öykü'me hiç ninni söylememiştim, Pelin bırakmazdı ki. Rozika... kucağımda yumuşacık bir kediydi, hani sıcaklığını dizlerinizde duyduğunuz o kadife tüylü kedicikler gibi. Okşarsınız o tüyleri, ellerinizden bir haz yayılır içinize, huzurlu, acımaksız bir sevecenlik kaplar ruhunuzu. Okşarken sıkmak sıkmak, yoğurmak istediğiniz olmuştur kediciği, bilemezsiniz sevginizi, mutluluğunuzu nasıl göstereceğinizi. Anlayamadığınız, değişik, coşturucu ya da sakinleştirici bir keyif duyarsınız. Ben coşuyordum, kucağımdaki Rozika kedisini göğsümü yırtıp içine sokmak istiyordum: İçimde kalsın, hiç dışarı çıkmasın bana verdiği coşkuyla, mutlulukla... Unuttuğum, yıllardır tatmadığım bir haz içindeydim. Kızım bebekken kucağıma alır, -Pelin'in çok işi varsa bırakmazdı- küşküşleyerek uyuturdum. Onun güller gibi kokan taze nefesini duyardım. Ellerimi başında, sırtında dolaştırırken bir yerini acıtır mıyım diye korkar, ellerimin kuş tüyünden olmasını düşlerdim. Şimdi Rozika'nın başını kaşırken, sırtını yavaş yavaş okşarken yine aynı duygular koşuşturuyordu; ne çelişki: bir yandan göğsünü parçalayıp içine sokmak, bir yandan incitir miyim korkusu... Biraz sonra, şimdi evli kızımın bebekliğinden hatırladığım o düzgün soluk alış-verişleri duydum. Rozika uyuyordu, gerçekten uyuyordu, bebekler gibi, kızım gibi uyuyordu. Yorgundu, dün gece hiç uyumamıştı. Birden uykusunda atıldı, rüya mı görüyordu, ya da kasılan kasları gevşiyordu. Uyandırsam mı diye düşündüm, iş için otelin gece müdürüyle görüşecekti. Uyandırmaya kıyamadım, Rozika kucağımda

yavaşça ayağa kalktım, oldukça zorlandım, bacaklarım titriyordu, düşürürüm diye korkuyordum. Yatak odasına geçtim, nevresimli yorganın ucunu dirseğimle açtım, kucağımdaki bebeği yatağa bıraktım, kolu hâlâ boynumdaydı. Kolunu göğsünün üstüne koyup, kalçalarının altındaki yorganı çekip, üzerine örttüm, bir an uyandı, gözlerini açmadan "Sen de gel," diye mırıldandı. "Olur," dediğimi duyduğunu sanmıyorum, sağına yuvarlandı, bacaklarını yuvarlak karnına çekip derin soluklar almaya başladı. Dönüp kalktığım koltuğa oturdum, iki bardağın da dibinde viski vardı, birini diğerine boşaltım, bir yudum aldım, sigaramı yaktım. Rozika uyuyordu. Ne zaman uyandırmalıydım. Yoksa geceyi benim odamda mı, geçirmeyi düşünüyordu? Nerede kaldığını, kalacağını söylememişti. Biz tanışmadan birkaç saat önce gelmişti, barın arkasındaki odada biraz uyuduğunu biliyordum, önceden tanışıyorlardı sanırım Boris'le. Orada biraz dinlenmeye girmiş olmalıydı, sonra gidip müdürle görüşecekti. İşi alacağına inanmıyordu ya deneyecekti. Kızın programı bozuldu, kitabımı görmek için odama çıktık, kaldı işte burada, nasıl oldu? İçeri girdik, viski bardakları elinde. Apart çok hoşuna gitti, koltuklardan birinden kalkıp birine oturdu, yatak odasının kapısını açıp baktı, tuvalet masasının karşısındaki aynada kendini seyretti, saçlarını tarar gibi yaptı. İmperteks çantası hâlâ sırtındaydı. Çanta şimdi elbise dolabının yanında, ne zaman koydu görmedim. Yeni bir yere gelen köpek yavrusu gibi her tarafı kokluyordu. Sonra gelip koltuğa oturdu, el çantasından Romenlerin çoğunun içtiği Yunan sigarası Assos'tan yaktı, viskisinden bir yudum aldı, ben de o sırada kitabı çıkartıp verdim. "Çok kalınmış," diye güldü, "tuğla gibi," kızım da öyle söylemişti ilk gördüğünde, hepsi o kadar, annesi gibi bir sayfasını açıp okuduğunu sanmıyorum. Rozika kitabın son sayfa numarasına baktı, dört yüz elli sayfa, "Bu ka-

dar uzun nasıl yazdın?" diye sordu. Kitabın arka kapağındaki tanıtım yazısını okudu, ilginç diye söylendi. "Kokuşmuşluğu yazmışsın anlaşılan" diye konuştu, sonra birden coştu, sözcükleri soluk almadan art arda sıralamaya başladı: Sizde de kokuşmuşluk var, ama bizde bunu herkes bilir, açıktır ve ona göre davranır. Sıkılmadan, utanmadan, gazete manşetlerine geçirmeden, işlerini kokuşmuşluğun kuralları içinde yürütür. İstanbul'da gece kulübünde çalışırken çok şey duyardım Türkiye hakkında, müşteriler anlatırlardı, patron da adamları gösterip ne dolaplar çevirdiklerini anlatır, paralarını sızdırmamızı isterdi. Sizler de kimin ne yaptığını az çok biliyorsunuz, ya da tahmin ediyorsunuz, önlem alınsın diye bağırıp çağırıyorsunuz, ama bir şey yapamıyorsunuz, kendinizi yoruyorsunuz. Gazeteleriniz yazıyor, televizyonlarınız gösteriyor, neleri ama... Bilmeniz gereken kadarını. Bir Ömer dayı vardı, benim babam gibiydi, bunlar da işin içinde derdi. Biz Romenler, eski rejimin eğitimiyle sessizce kabulleniyoruz. Biliyoruz ki sonuçta değişen bir şey olmayacak. Benim için hiç önemi yok bunların, aldırmıyorum. Bir işim olsun, geçinecek kadar da param... Millet ne yaparsa yapsın, ilgilenmiyorum. Her şeyi olduğu gibi kabulleniyorum artık. Okumayı, sporu seviyorum. Şimdi koşamıyorum, kitap okumak bana yetiyor. Kitabını üzerinde çalıştıktan sonra, bana imzalar mısın? "Hiç bir yazarın imzaladığı kitabım yok." "İmzalarım," dedim, teşekkür etti, kitabın ilk sayfasını açıp okumaya başladı.

Kızın sözlerini şaşkın şaşkın dinlemiştim. Hakkında da bir şeyler öğreniyordum, bir Ömer dayısı vardı, babası gibiydi. Olaylara kendine göre değişik yaklaşıyordu; sorunlardan söz ediyor, sonra da onun için önemi olmadığını söylüyordu. Her şeyi olduğu gibi kabul ediyordu. Kitap okumasını seviyordu. Yazarınca imzalanmış bir kitabı yoktu; benim de, benim yanımda kitabımı

okuyan bir okuyucum olmamıştı. Okurken, birden başını kaldırıp "Duyumsama, ne demek?" diye sordu, "Hissetme," dedim. Yine başını kitaba eğdi. Ben de karar verdim, bundan sonra duyumsama yerine hissetme diye yazacaktım. Buraya gelmeden bir kaç gün önce devlet televizyonundaki bir çocuk programında, çocuklar da duyumsama, duyumsamak demiyorlar hissetme, hissetmek diye konuşuyorlardı, şaşırmıştım bütün öz Türkçe çabalarımıza rağmen çocukların tanık yerine, şahit dediklerini de duymuştum. Rozika'yı seyrederken dilde geriye mi dönüyoruz diye düşünüyordum. O birden ayağa kalktı, "İlk sayfadan itibaren insanı sarıyor," dedi. Güldüm, hoşuma gitmişti. Kitabı masanın üzerine bıraktı. Bırakırken de.tuvalet masasının üzerine koyduğum vitamin haplarına baktı, tek tek eline aldı: "Vitamin ve mineraller, dört yüz ünite E vitamini, Ester C, bu ne? Polen. Romanya'da çok kalitelisi var." Ben de almıştım, burada çok ucuz. 'Bizde büyük bal sanayii var, kozmetikten, afrodizyak'a kadar her şeyi yapıyorlar. Babam hep afrodizyak tabletlerinden kullanırdı, sadece o iş için değil, zekâyı açıyor, belleği de kuvvetlendiriyor. Ben bu bal ürünü satan dükkânlardan birinde tezgâhtarlık yapmıştım. Ne hoş!.. Bunların hepsini alıyor musun?" "Alıyorum," diye yanıtladım. Ben yaşlıyım. "Ne hoş," olan neydi anlayamamıştım. Şu bal dükkânlarından burada var mıydı?

Güldü, yanıma geldi, kaç yaşında olduğumu sordu, söylemedim. Onun tahmin etmesini istedim. Durdu, yüzüme baktı, ayağa kalkmamı istedi. Kalktım, çevremde dolaştı. Yaşım meydana çıkacaktı. "Kırk yedi," dedi. Sevindim, rahatlamıştım. Gençler genellikle ileri yaşları tahmin etmekte zorlanırlar, hep hatalı tahminler yaparlar: yirmi, otuz yaşlarındakiler için, kırk, elli yaş ulaşılamayacak uzaklıktadır. Bilmezler ki göz açıp kapayıncaya değin kendileri de o yaşa gelecekler; bir de arkaları-

na bakacaklar ki, masallardaki gibi bir arpa boyu yol gitmişler. Rozika'yı "Nasıl bildin, bravo," diye ödüllendirdim. Babası da kırk yedi yaşında ölmüş. Yatak odasının açık kapısından aynaya baktım, yaşımı göstermiyor muydum? Türkiye'de yaşımı öğrenenler, "Maşallah, hiç göstermiyorsunuz," derlerdi. Zeytin hiç yaşımı sormadı; o sormadı ama, yaramaz Seren, Zeytin'in kızı, sekiz yaşında, o sordu bir akşam Pizza yerken. Ben de "bin yaşındayım," diye yanıtlamıştım. Belki de bin yaşındayım. Oğlunun adı Enis, on yaşında, bayılıyorum ikisine de. Dördümüz bir yere gidersek uçuyorum mutluluktan, bir aile oluyoruz, o anda, kırda lokantada, çocuk bahçesinde, sadece birbirimiz için var olduğumuzu birlikte hissettiğimizden eminim: konuşuyor, gülüyor, oynuyor, dört yanımızı görmüyoruz. Zeytin'in gözlerinden de mutluluk pınarları çağlıyor önce, gizleyemiyor, sonra duruluyor; yüzünde hüznün bulutlarını görüyorum. Ben de hüzünleniyorum. Zaman zaman çevrenin hayran bakışlarını, gıptalı bakışlarını yakalıyorum, onlar da öyle algılıyorlar gibi geliyor bana. Neden böyle bilmiyorum, bir insan kendisinin olmayan çocukları bu denli sevebilir mi? Bilmem, bir aile olamadığımızdan mı kızımla, Pelinle. Öykü doğduktan sonra Pelin'le dışarıya yemeğe çıktığımız sayılıdır, o da bazı toplantıların sonunda verilen yemekler. Öykü'yü hep evde bakıcıya bırakırdık. Pelin'in Öykü'ye aşırı düşkünlüğü, benim kızıma yaklaşmamı engellemiş olacak. Ah tüm bunların nedeni sevgisizlik, aramıza oturtamadığımız sevgi. Kınalı biliyor olmalı gerçek yaşımı, bir gün evde masanın üzerindeki basın kartımı görmüştü. Eve geldi mi belli etmeden her şeyi gözleriyle tek tek karıştırır, meraklı taze. Daha otuz yedi yaşında, belki de biraz çekimser davranması ondandır, aradaki yaş farkı, aman Tanrım. Yalnız ondan olur mu, ne yapsın kızcağız evli de. Dış görünüşüm yaşımdan genç, öyle ama... ya bedenin ihaneti... Tersine

döndü dünya, gençken hep yaşlı gösterirdim, nasıl nefret ederdim yaşımı büyük söyleyenlerden, şimdi de genç. Mutlu olmalıydım. Bütün bu laflar boşuna; yaşlılığı en güzel Oscar Wilde özetlemiş, Dorian Grey'in Portresi'nde Lord Henry'e, "Yaşlılığın trajedisi insanın yaşlı olmasında değil, genç olmasında yatar," dedirtir. Belki içimizden bir türlü söküp atamadığımız çocukluk da diyecekti, ama Lord Henry biraz çekinmiş olmalı kendisiyle gırgır geçerler diye. Rozika'nın oynayacak bir şey arayan çocuk gibi bir hali vardı, çevresine bakınıp duruyordu; daha doğrusu biraz önce de dediğim gibi, sahibini tanımak isteyen yaramaz yavru kaniş köpeklerine benziyordu. Küçük salonda başka bir şey bulamayınca, yürüdü banyoya girdi, elinde İpana marka diş macunuyla döndü, Türkiye'de o da bu markayı kullanırmış. -Ben nefret ederim, ama aradığım markayı bulamamıştım acele yola çıkarken- Dolaşması, bir şeylere bakması beni kızdırmıyordu, hatta hoşuma gidiyordu. Odanın içine neşe dolmuştu, oda daha aydınlanmış gibiydi. Yatak odasından fotoğraf makinemle çıktı geldi, video kamera mı bu? Değil dedim, fotoğraf makinesi. Böylesini hiç görmemişti, Canon diye markasını okudu, sonra objektifi bana çevirdi. Nasıl çalışıyor bu diye sordu. Yandaki düğmeye basmasının yeterli olduğunu söyledim. Çocuk gibi bir çığlık atıp flaşı patlattı.

- Çektim mi?
- Elbette.
- Ne güzel!.. Sen de beni çeker misin?

Yeni kitaba resim istiyorlar.
Ben çekerim sana portre.
İlk kitaptaki resmim var sadece, o da
Kumkapılı şarkıcı gibi çıkmış.
Ben de beğenmiyorum.
Çek öyleyse. .... Çektin mi? Saçlarımı tarıyordum.

Kadının saç tararken o denli dişi göründüğünü ilk defa fark ettim de ondan.

Kalktım, saçlarını toplamak istedi, bekledim. Odama girince saçlarını açmış, omuzlarına bırakmıştı. Ben saçlarımla çok oynarım diye de toplayıp açmasının nedenini söyledi. Canı bir şey yapmak isteyince saçlarıyla oynarmış. Çabucak saçlarını yanlardan toplayıp, arkasında topuz yaptı, beyaz, uzun boynu yeniden meydana çıkmıştı. Koltuğa oturdu, başını hafifçe arkaya attı, deklanşöre bastım, teşekkür edip gülerken bir daha bastım. Koltukta yan döndü, tekrar çektim. Memnun, biraz utangaç bir yüzle ayağa kalktı. Filmimi fazla ziyan etmemeni söyledi. Calimeneşti'de iyi film bulamazdım. "Yanımda on kaset var," dedim. İsterse daha çekeceğimi söyledim. Sen istersen diye yanıtladı. Neden olmayacaktı. Boy aynasının önüne geldi, iki poz da orada aldım. Balkona çıktı, kapıdan buz gibi soğuk içeriye doldu, parmaklıklara dayandı, Oltu ırmağından çepeçevre ışıklarını yakmış bir tekne geçiyordu, ayın ışıkları ırmağın üzerinde oynaşıyordu, teknenin ışıklarını da karenin içine sokup, objektifimi ayarladım, deklanşör bir daha çıt dedi. "Dondum," diyerek içeriye koştu, ben balkonun kapısını kaparken, yatak odasına girdi, ayakkabılarını çıkarıp yatağın üzerine uzandı. Sol kolunu başının altına aldı, tam çekerken, elbiselerle yatakta resim çekmenin komik olacağını söyledi. "Ben de soyun öyleyse," dedim. Yüzüme baktı, hiç çıplak resim çektirmediğini söyledi.. Bu defa sustum, soyun dediğimden utanmıştım. Kalktı, imperteks çantasını açtı, içinden naylon sandığım kısa bir gecelik çıkardı. Ben küçük salona döndüm, bir sigara yaktım, ömrümde hiç kimsenin çıplak resmini çekmemiştim. Pelin plajda bile resminin çekilmesini istemezdi. Bu yaz, Kınalı'ın Sheraton'un havuzunda bikinili birkaç resmini çekmiştim. Bardağa iki üç damla viski

koyup içtim, midem yanmaya başladı. İçerden "Hazırım," diye bağırdı. Yatak odasının kapısında durakaldım. Gecelikliydi, elbiselerle uzandığı gibi uzanmıştı. Çorabını çıkarmıştı, beyaz donu, kısa geceliğinin altından görünüyordu, memesinin biri nerdeyse yakasından dışarı fırlamış gibiydi. Özelikle mi öyle bırakmıştı? Tüm doğal güzelliğiyle karşımdaydı. Dışarı kaçmak istedim, olmadı, deklanşöre basarken elimin titrediğini hatırlıyorum. O yan döndü, çektim, oturdu, çektim. Geceliğini çıkardı, siyah saçlarıyla memelerini örttü, çektim. Kendimi model fotoğrafçıları gibi görmeye başlamıştım. Film bitti, yenisini koydum. Poz verdiriyordum artık, şöyle dur, gülümse, başını arkaya at, saçlarının yarısını göğsüne bırak, donunu çıkarır gibi yap, yapıyor; çıkart, çıkarıyor; sırtını yarım dön, başın önde, utanıyor gibisin. Ayağa kalk, aynanın önüne geç, bir elinle memenin birini tut, onu değil öbürünü, eğil biraz, bacağını öne at, sol elini orana koy. Film bitiyor, yenisini koyuyorum. Ben ne dersem Rozika yapıyor. Böyle mi, böyle daha iyi mi? Tamam kıpırdama. Esrime içindeydik ikimiz de: o poz veriyor, ben çekiyordum durmadan. Halının üzerine yatıyor, kıvranır gibi yapıyor, koltuktan bacaklarını sarkıtıyordu. Çabuk dudaklarını boya, kalın boya biraz, kırmızı rujun yok mu? Başını eğerek, kaşlarının altından bak, daha sert. Şimdi, başını kaldır, hafif sağa çevir, dudaklarını arala, gözlerini süz.

Ne kadar sürdü bilmiyorum, üç makarayı boşaltmıştım. Rozika yorulduğunu söyledi, üzerine bir şey giymeden yatağa uzandı, ben de yorulmuştum. Yatağın kenarına oturuverdim, şakaklarımdan ter akıyordu. "Terlemişsin," dedi, elimden çekti, başlarımız birbirine yaklaştı, öpüşmeye başladık.

-2-

"hiçbir numaramız yoktu
evlenip yatağa girmekten başka"

(z)

O uyuyor şimdi içerde, geceyi burada mı geçirecek diye sormuyorum artık kendi kendime. Evet Rozika burada kalacak, benim odamda, benim yatağımda. Ah, hep kalabilse... Yarın sabah onu tekrar göreceğim, cıvıl cıvıl sesini duyacağım. Otuz beş yıllık evliliğimde karımı aldatmadım desem yalan olur, hep gelip geçici küçük maceralardı gezilerde karşılaşılan. Bu da küçücük bir macera, ama yıllar sonra gelen. Buna geçici macera demek yanlış, unutulmayacak, yaşam boyu anımsanacak bir anı dersem daha doğru olacak. Unutulmayacak ve belki de ne yazık ki bir daha yaşanmayacak. Ah biraz romantik olup da, ömre bedel bir anı neden diyemiyorum. Pelin'le cinsel ilişkimiz bittikten sonra, sanki benim de cinsel gücüm tükenmiş gibi hiç aklıma bile gelmedi seks. O karımın avukat arkadaşının kızını bile nerdeyse terslemiştim. Son on yedi yıllık yaşantımda en iyi şeylerin anlamını yitirdiğini anlıyorum şimdi. En iyi şeyleri farkına varmadan içimde boğmuş, öldürmüştüm. Bunun komik diye adlandırabileceğim bir yararı da oldu elbette, Pelin'e küçük yalanlar söylemekten kurtulmuştum. Küçük yanılgılardı bunlar, insana yaşamdan küçüklüğü ölçüsünde neşe almayı, huzur bulmayı sağlayan... İnsanı rahatlatan küçük yanılgılar sonunda, kendini sorumlu gördüğün kişiye karşı söylenen küçük yalanlarda bir keyif gizlidir. Keyiflenirsin, kendi kendine yarattığın o vicdan azabını duyduğunu sanarak. Ortada

azap filan yoktur, birlikte yaşamın içine yerleştirdiği önyargının, toplum yaşamında değerlendirilmesinin basit bir sonucudur vicdan azabı dediğimiz. Aldatmak aslında içimizde çöreklenmiş gizli, gizli olduğu için de çekici bir duygudur. Her gizli şey, hepimizde ona karşı bir imrenme, bir ilgi uyandırmaz mı? Uyandırır, bunun sonucunda da kendimizi en güçlü hissettiğimiz bir zamanda bile bir bakarsınız ki, koyuvermişiz bütün benliğimizi aldatmanın sıcak kucağına. Bu bir keyif değil midir? Yaşamsa keyif alınacak bir dünya içindir. Küçük yanılgılardan sonra ortaya çıkan gizemli bir keyif vardır ki buna ortak keyif diyebiliriz. Ne tuhaf... Farkına varmadan küçücük yanılgılar peşinde koşmuyor muyuz hep? Küçük yanılgılardan doğruyu bulmayı düşlüyoruz da, bunu fark edemiyoruz... Doğru... rahatsız edicidir, o halde neden doğruyu arıyoruz. Doğruyu aramak, duyguları dizginlemekten başka nedir ki? Ben duygularımı akıl süzgecinden geçiririm diyenleri hep azarlamak gelmiştir içimden. İyi halt ediyorsun serseri. Kendi kendini bir hücreye kapattığının farkında olmayan budalalardır böyle konuşanlar. Zavallılar, akıllı, mantıklı görünmeye çalışırlarken aptallıklarını sergilediklerini bilebilseler şaşar kalırlardı. Doğruyu aramak yaşamdan kaçmaktan başka bir şey değildir. Ya sen, doğruyu mu aradın ömür boyunca? Hayır değil mi? Doğru-yanlış diye bir şey düşündüğünü sanmıyorum. Eğer hep doğru göründüysen başkalarına, belki olanaklar eline geçmediğinden, belki de beceremediğindendir. On yedi yıl Pelin'den başka bir kadın tanımamanın doğrulukla, dürüstlükle bir ilgisi olmadığını sen de biliyorsun. Sen yaşamın kırıntılarıyla yaşamaya koşullandırmıştın kendini küçük adam. Yazacaksın, kitabın basılacak, bir kaç övücü yazı çıkacak hakkında, edebiyat günlerine katılacaksın, orada otuz, kırk kişiye konuşup mastürbasyon yapacaksın, on, on beş tane kitap imzalayacaksın, sokakta yürürken dük-

kânların vitrinleri dev aynası olacak, güneş tam arkandan vurduğu zamanki gölgenle yaşayacaksın, seni küçük adam seni. Bir otel odasında kızından küçük bir kızla yatınca, dünyada yaşanacak pek çok şey olduğunun farkına varacaksın, ama geçmiş ola. Günah çıkarma çabalarından da vazgeç, sen kırıntılarına dön, yaşantına dön...

Hep kırıntılarla idare ediyoruz işte: Yaşantıyla... Yaşantıyı, yaşam haline getirdiği gün insan oğlu mutlu olacaktır. Ne güzel sözcük yaşantı. Tı... Kırıntı, mırıltı, fısıltı, vızıltı, sızıntı, kıpırtı, tıkırtı, şıpırtı... Tı, her şeyi küçültüyor, ufaltıyor, indirgiyor. Yaşantı da yaşamın, hayatın bir parçası, ya da kırıntısı. İki anlamı oluyor yaşantının: Biri hayatın, yaşamın bir bölümü, benim on yedi yıllık son yaşantım gibi. Bizimkine yaşam denmez, bizimki yaşantı derse birisi yanlış olmaz. Yazmaktan başka beni mutlu ettiğini sandığım ne var bu on yedi yıl içinde. Efendim benim yaşam biçimim bu, sevsinler seni. Rozika hücremin kapısını araladı. Cinsellik mi insanı mutlu kılan? Tanrım anlatamıyorum, anlayamıyorum kendimi; bir yaşlılık krizine mi gömüldüm. Bir yanda cinselliğe koşuyor, bir yandan aşkı yüceltiyorum, ama tek kişide değil. Rozika da cinselliği yaşıyorum, Zeytin'siz yapamayacağımı biliyorum, seviyorum onu, çocuklarını da. Bu sevgi bir aile tutkusu, aile arayışı olmasın? Ama Zeytin beni coşturuyor, elimi tuttuğu, gözlerime baktığı zaman ben ben değilim, hatta öbür adam da değilim, üçüncü bir adam, genç, kabına sığmayan, yıldızlarda düşler kuran bir adam doğuyor. Yanımdan ayrılır ayrılmaz da kendine güvenini yitirmiş bir adama dönüşüyorum. Kınalı başka türlü yükleniyor üzerime, bana huzur veriyor, rahatlıyorum, yazma hevesim kamçılanıyor, dürtüyor beni bir şeyler karalamaya. Ona gelecek buluşmamızda bir şeyler yazdığımı söyleyebilmek için masamın başına geçiyorum, biliyorum soracak, ne

yaptın, neler yazdın, diye. İlk zamanlar onlarla, ikisiyle de, yatmak hiç aklıma gelmezdi. Aldığım huzur, aldığım coşku yetiyordu bana, şimdi telefonla bile konuşsam onların cinselliğini duyuyorum, uyanıyorum. Yaşlılık ürküsü, yaşlılık nevrozu sarmış bedenimi, ruhumu. Islah eyle Tanrım...

-3-

"orta boylu bir yanlış bırakıp hayata gidecekmiş, gitsin."
(z)

Bütün gece bana sarılıp yattı. Bir ayağı hep üzerimdeydi. Sıcak tenini tenimde duymak içimde dayanılmaz bir fırtına koparıyordu. Onu uyandırırım, bacağını üstümden, kollarını bedenimden çeker korkusuyla hiç kıpırdamadan yattım. Kolum, bacağım uyuşuyordu, aldırmıyordum, kolumu bacağımı, kaslarımı gevşetip sıkarak uyuşukluğu gidermeye çalışıyordum. O zaman da binlerce karınca etimi dişlemeye başlıyordu. Çene kemiklerim ağrımıştı dişlerimi sıkmaktan. Sık sık atılıyor, inliyordu, rahat değildi uykusunda. Başımı hiç çevirmedim, onun soluğunu solumak istiyordum. Bebeklerinki gibi saf temiz kokuyordu soluğu. Pelin'in soluğuna hiç dayanamadım, ilk yıllarda bile; yanlışlıkla birbirimize yakınlaşmış olsak, hemen başımı çevirirdim, o da çevirirdi ya. Ne zaman uyuyabildim tam bilmiyorum, ama bir ara perdenin aralığından gün ışığının, belki de sokak lambasının ışığının sızdığını hatırlıyorum. Gün ışığı olmalı, gün ışığının kendine özgü bir parlaklığı vardır iç açıcı, huzurlu. Bana sarıldığından mı, yoksa iki kişi bir yatakta uzun yıllardan beri yatmadığımdan mı uyuyamadım, uyumak istiyordum, sabaha dinç olabilmem için uyumam gerekti. Gözlerim karanlığa dikili bakıyordum, karanlığın içinden Boris geliyor, uçak geliyor, taksi şoförü

konuşuyor, Rozika, "Hiçbir şeye aldırmıyorum," diye yüzüme gülümsüyor, "Resmimi çeker misin?" diye soruyor, makineyi elime alıp, durmadan deklanşöre basıyordum. Memelerini görüyorum, etrafında çepeçevre tüyler bırakılmış organını görüyorum, etli dudaklarını dudaklarıma yanaştırıyor, "Annem kanser, babam işsizdi, öldü" diyor, Pelin "Bu gün tansiyonum yükseldi yine," diyerek çalışma odama giriyor, gözlerimi bilgisayardan kaldırıyorum, o konuşuyor: Torunumun telefon ettiğini, dedemin ellerinden öperim, dediğini söylüyor. Konuşmasında yaşımı başıma vuran bir eda var. Odadan çıktığında ne yazacağımı unutuyorum. Zeytin gülüyor, o canım gülüşüyle. "Plan yapma" diyor, Serencik, "Bak nasıl ayak parmaklarımın ucunda yürüyorum," diye o gün kursta öğrendiği bale eğitiminden örnekler sunuyor. Enis, "Biz halk oyunlarında yarışmaya çıkacağız," diyor. "Serenler okulda gösteri yapacak," diye küçücük kıskançlığını saklayamıyor. Kınalı'ya "Gözlerin çok güzel," diyorum, "Farketmedin mi, dediğini yaptım, alt tarafına kalem çektim," diye beni sevindiriyor. Romanlarımın kapakları geliyor, dizi dizi. İnsanlar çıkıyor içinden, gülüyorlar, kahkahalarla bana gülüyorlar. Kovuyorum onları, "Gidin" diyorum, gitmiyorlar, daha çok gülüyorlar. İsimsiz bir kitap kapağı iniyor uçarak diğer kapakların arasına, gülmeler duruyor, dışarı çıkan roman insanları kendi kapaklarının içine kaçıyorlar. İsimsiz kapağın üzerine bir ışık vuruyor, harfler dans ediyorlar kapağın üzerinde müziksiz. Sonra bir el harfleri sıraya sokuyor. Okuyorum: "Denizin Getirdiği Gençlik." Bu isimde bir roman yazmalıyım, diye düşünüyorum. Rozika harflerin arasından başını uzatıyor, "Sen gençsin," diyor. Gözlerimin sulandığını hissediyorum.

Uyandığımda arkası bana dönüktü, birbirimize değmiyorduk, yorgan-nevresim çıplak sırtından kaymıştı,

üstüne çekerken eğilip omuzlarından öptüm. Yavaşça yataktan çıktım, pijamalarımı üstümde görünce bana bir tuhaf geldi. Oysaki bacağı üzerimde iken sıcak, kadifemsi tenini tenimde duyuyordum. Saate baktım, dokuzu geçiyordu. Bu otelde kahvaltı saat yediyle dokuz arasındaydı, kahvaltıyı kaçırmıştık. Küçük bir su ısıtıcısıyla, neskafem vardı, birkaç paket de bisküvi, çikolata getirmiştim. Yatak odasının kapısını yavaşça çekip, banyoya gittim, su sesi gitmezdi odaya şimdi, duşumu aldım, tıraş oldum. Rozika daha uyanmamıştı, giyinmek için odaya girip onu uyandırmaktan çekindim. Pijamalarımı yeniden sırtıma geçirip su ısıtıcısının fişini prize taktım. Her sabah bir çay kaşığı aldığım polenden iki kaşık aldım. Polenin prostata iyi geldiği söyleniyordu. Benimki de sınırdaydı, kendimce önlem alıyordum. Tarifesinde okumuştum, nelere iyi geldiği sıralandıktan sonra şöyle bir not da gözümden kaçmamıştı: fazla seks yapanlar günde üç defa bir tatlı kaşığı almalıdır, hiçbir yan etkisi yoktur. Gülmüştüm o zaman, benimle ilgili değildi. Ben bir çay kaşığı ile yetinmiştim. Bugün tarifeye uymam gerektiğinin doğru olacağını düşündüm, günde üç defa üçer çay kaşığı almaya karar verdim, yanımda tatlı kaşığım yoktu. Rozika'nın dediği bal dükkânları aklıma geldi, geçen yıl Türkiye'ye dönerken bir yerden nefis kokulu bir bal almıştık, dükkânın yerini hatırladım. Gidip afrodizyak soracaktım. Rozika bal dükkânlarında satıldığım söylemişti. Su kaynamıştı, bisküvileri çıkardım, dün akşam Rozika yattıktan sonra yıkadığım viski bardaklarından birinde kahvemi yaptım. Uyanır uyanmaz kahvaltı etme alışkanlığım vardı. Kahvaltıdan sonra doktora gidip fizik tedavi saatlerini alacaktım, on beş günlük kürün parasını peşin yatırmıştım. Rozika uyanmazsa gidemezdim, temizlikçi kadınlar gelir, Rozika'yı içerde görürlerdi. Belki gidip resepsiyona da söylerlerdi. Bütün otele rezil olurdum. Yaşına başına bak-

madan odasına kız almış diye, temizlikçi kadınların, garsonların konuşmasını istemiyordum. Boris anlamış mıydı acaba Rozika'nın geceyi bende geçirdiğini? Ne yapacaktı bugün Rozika, iş için gidip konuşur muydu? Ya akşam... Akşamı düşününce ürperdim. İş yok derlerse, çekip giderdi. Gitmese bile, benimle yeniden olmak isteyecek miydi bakalım? Şimdi uyanınca, "Çok güzel bir geceydi, bye bye" derse. Para vermeli miydim? Ne kadar? O söylerdi herhalde. Fazla vermeliyim, istediğinden fazla. O zaman yeniden kalmak isteyebilir. Rozika hakkında böyle düşündüğümden, onu bir fahişe gibi algıladığımdan içim karardı. Bir fahişe bile olsa, ömrümün en mutlu gecelerinden birini yaşatmıştı bana. Ona fahişe diyemezdim. Unuttuğum, tadını, zevkini unuttuğum aşkı yaşatmıştı bana, aşkı yoldaş kılmıştı. Yaşlılıkta insanlar daha kolay âşık olurlarmış. Ömrün biteceği korkusu, sona giden zamanın azalması korkusu, duyguları daha canlı tutuyor olmalı. Kınalı'ya, Zeytin'e âşıktım ben, ikisine birden. Kınalı ile beraberken Zeytin'den, Zeytin'le beraberken hep Kınalı'dan konuşmak istiyordum. İki iyi arkadaş olduklarından mı, yoksa birinde ötekini gördüğümden mi bilemiyorum. Aslında konuşmaları, seslerinin tonu nasıl birbirine benzer. Ama Zeytin'in o canım gülüşü... derdini bile gülerek anlatır. Hep gülsün istiyorum. Bir gün hasta olduğunu söylemişti telefonda, yine gülüyordu, ama o canım gülüşü duyamıyordum. Kahroldum, o İstanbul'da, ben Ankara'dayım. Elimden bir şey gelmiyor, bir süre konuşamadım, kıvrandım. Sistit olmuştu, öyle diyordu, ama idrarı sıcak, kıpkırmızı geliyormuş. Aklıma hep kötü şeyler doldu; bir doktor arkadaş buldum Ankara'da, telefon ettirdim. Karşılıklı konuştular. Canım benim, sonra beni aradı, hastalığını unuttu, seni üzdüm diye üzüldü. Kınalı, neden Zeytin gibi hiç gülmez? Mahzun sevgilim.

İçim sıkılmaya başladı, kahvenin içine soktuğum bis-

küvi eriyip dağıldı, kahvem rezil oldu. Kızıyordum: kime, niye, ne olduğunu bilmeden. Bilmez olur muyum, biliyordum, yaşıma, bedenimin benden sinsice bir şeyler çalıp götürmesine. Genç olsaydım, hiç olmazsa on, on beş yaş daha genç olsaydım Rozika ağır bir taş gibi yüreğimin üstüne oturup bu denli ezemezdi, kızmazdım kendime. Rozika çok güzeldi, şimdiye değin tanımadığım bir güzelliği vardı, çok gençti. Keşke bu denli genç, bu denli güzel olmasaydı. Ne vardı bunda?... bir gecelik aşk diye düşünemez miydim? Paramla satın aldığım bir aşk. Hepsi bu kadar işte. Paramla da olsa, bırak şimdilik Pelin'i, kızımı, torunumu, temizlikçi kadınları, Boris'i; iki saygılı kadının bana saygı, sevgi duyarlar mı şimdi? Kendime saygımı mı yitirdim, yaşlılığın içimde çörekleyeceğini hissettiğim panikten. Panik... Kaybetmek korkusu, geç kalmak korkusu, yok olmak korkusu... Peşinden aptallık, şaşkınlık, tutarsızlık, delirmişlik... Tüm bunlarla nasıl baş edebilir insan? Kınalı, "Akılcı olmak istiyorum," diyordu; korkuyordu duygularının tırısa kalkmasından, onları dizginleyememekten korkuyordu. Panikte duygular biter, akıl biter, düşünemezsin. Ah, işte ömür boyu süren bu sorgulama. Kafamda yerleşik, dur durak bilmeyen... görevine bağlı, tatilsiz bir sorgu yargıcı taşıdım; soran, eleştiren, hareketlerini kontrol eden... Hep savunma, savunma, kendi kendimi sürekli bir aklama kaygısı, kusurlarımı tanıyıp, olgun, kişilikli bir insan olma çabası. Niye içimden atamadığım bir yanlış yapma korkusu? Niye? Ömür boyu panik içinde yaşadığımı anlıyorum şimdi. Banyo yapsam evde, havlumu kurutup yerine asarım düzgünce. Yataktan kalkar kalmaz yatağımı düzeltir, pijamalarımı katlar öyle bırakırım yatağın üzerine. Diş macununu ortadan sıkmam, ağzını açık bırakmam. Çişimi yapsam klozetin kapağını hemen kapatırım, benden bir kir kalacak diye ince ince kontrol ederim, pantolonum koltu-

ğun, sandalyenin üstünde durmaz, elbise dolabına asılır. Yatağımı toplamasam, pijamalarımı katlamasam, diş macununu bir gün de ortasından sıksam, nokta gibi bir leke kalsa klozette ne olur sanki? Hiç... Birinin çıkıp da "Yanlış yaptın," diyeceği korkusu bilinçaltıma işlemiş. Pelin hep sorgulamadı mı beni? Tüm konuşmalarımız soru yanıt şeklinde geçmez mi? O sorar ben yanıtlarım. Şimdi düşünüyorum da, meğer kendime ne denli yabancı imişim, benim de bir yaşamım olduğunu, bu yaşamı ben, ben olarak yaşamam gerektiğini bilememişim bu yaşa değin, şu koskoca evrende insan yaşamının yıldız tozlarının mikroskobik görüntüsünden öteye gidemediğini, bir hiçin hiçi olduğunu anlamamışım. Nereden bu maceraya itildim? İşte yine sorgulama başladı. Yanıtını istiyorsan, küçük bir kazaydı, küçük bir kaza ve hemen unutulabilecek.

-4-

"Buldum güzelliğini ırmağı beyazladım
kurtulmanın ve seninle yatmanın"
(T)

Adam, eriyen bisküviden tiksindirici bir renge bürünen kahvesini banyonun lavabosuna döktü, su ısıtıcısını yeniden doldurdu. Yatak odasının kapısında Rozika göründü, kollarını havaya kaldırmış geriniyordu: kısa naylon geceliğine arkadan vuran ışıkla çıplak gibiydi, gerilen geceliğinin altında göğüsleri iyice dikleşmiş, yuvarlak karnı ince bulutların arkasına gizlenmiş ayın gümüşi parlaklığınca belirginleşmişti, iyice yukarıya doğru kalkmış geceliğinin altından, üçgenimsi küçük kabartı görünüyordu. Kollarını indirip, yüzündeki uykulu, tatlı gülümseme ile "Günaydın" diyerek gelip adamı öptü. Adam, "Kahvaltı" derken Rozika radyatöre doğru yürüdü, havluyu sordu, banyodaydı.. "İki dakikada geliyorum." Adamın çıplak başına bir öpücük kondurdu; beş adımlık yolu ayak parmaklarının üstünde bir bale gösterisi yapıp banyoya girdi, düzgünce katlanmış havluyu yerinde buldu. Adamın gözleri banyonun kapısına mıhlandı.

Bu otelde oda servisi diye bir şey yoktu, kahvaltı siparişi yapamadığını söylerdi. Rozika da belki biliyordur Cälimaneşti otellerini. Bisküvi paketlerini açtı, masanın üzerine düzgünce serdi, viski bardaklarının içine üçer

çay kaşığı kahve koydu, su hazırdı, beklemeye başladı. Dün gece gözleri karanlığa dikili bakarken, karşısında beliren roman adını düşündü, birden hatırlayamadı, sonra buldu, Denizin Getirdiği Gençlik: Roman adı değil bu, olsa olsa yaz başlarında gazetelerin magazin sayfalarında çıkan denizle ilgili sağlık yazılarının başlığı olabilirdi. Güleceği tuttu, ne saçma şeyler insanın kafasından geçiyordu. Birden gözleri karşı duvardaki deniz manzaralı röprodüksiyona dikildi. Hayır saçma değildi. Deniz güçtü, hareketti, canlılıktı, sevgiydi, aşktı, şiirdi, müzikti. Deniz gençti, hep öyle algılanmıştı. Deniz gençlikti. Rozika denizdi, onunla gençliğe koşmuştu, roman adı değilse bile bir gerçekti bu. Bilinçaltına giren roman adı değildi, Rozika'nın yaşlılığına getirdiği gençlikti...

Rozika fazla kalmadı banyoda. Sarındığı havlunun altında uzun kalçalarının yarısı açıkta kalmıştı, saçlarını yüz havlusunun içinde arkadan fiyonklayarak toplamıştı. Salona parmak uçlarında iki adım atar atmaz, odayı dalga dalga ıslaklık kokusu, Rozika kokusu doldurdu. Adam öyle diyordu içinden ciğerlerine çektiği kokuya. Rozika yaklaşıp dudağından yeniden öpünce, koku daha da güçlendi, başı döndü, kokunun tansiyon yükseltici özelliğini kavradı. Rozika bir taraftan kurulanarak gelip yarı çıplak koltuğa oturdu. Adamın gözleri genç kızı saran havluya kaydı, yıkana yıkana rengini, yumuşaklığını yitirmişti. Bu güzel vücudu o havluya kurulanmaya kendisi mecbur etmiş gibi alınganlaştı, içi kararardı. Böyle ahı gitmiş vahı kalmış havluyu Rozika'nın üstünde görmeye tahammül edemeyecekti. Kalktı, hiçbir şey söylemeden yatak odasına girdi, bavuluna koyduğu daha hiç kullanılmamış kocaman Bursa havlusunu çıkardı... Havluyu arkasına saklayıp salona döndü, kızın arkasına dolandı, çıplak sağ omzunun ensesine yakın yerine dudaklarını değdirdi, memelerinin üzerinden ıslak havluyu çekti, sırtından aşağıya düşürdü, kız "Kah-

ve içmeden öncede mi?" diye şaşkınlığıyla başını geriye çevirirken, Bursa havlusunu göğsünden sırtına doğru doladı. Rozika, adamın ellerini tuttu, avuçlarının içini öptü. Gözlerinde bir damla yaş belirdi. Adam yerine döndü, sıcak suyu içinde kahve olan bardaklara boşaltı.

- Kahvaltıyı kaçırdık, oda servisi de yapmıyorlar.

Kız, nemlenince daha çok parlayan gözlerini karşısındakine çevirdi, duygulanmasını aktarmak ister gibi adamın gözlerini aradı, adam önüne bakıyordu. Gamzelerini ortaya çıkararak ılık, mahzun, huzurlu bir sesle konuştu.

- Ben kahvaltı etmiyorum, sabahları bir fincan kahve içiyorum.

Gitmek için acele ediyor, kahvaltı etmemesi bahane. Dün gece sarhoş olduğu için yattı benimle.

Adam başını kaldırdı, kızın gözlerindeki nemli parlaklığı gördü; içinde bir yerlerde bir şeylerin eridiğini hissetti.

- Bugün etmelisin, hatta alışmalısın. Sesi sözünü dinleten bir babanın sesiydi. Gün kahvaltıyla başlar, sağlık için de önemlidir.

Adam bir an gerilerde duraladı. Kızına bir gün bile babaca sert bir şey söyleyememişti; Pelin izin vermezdi. Kızı küçükken, yemeğe küsme huysuzluğu yapsa, Pelin, "Sen karışma, ben hallederim der," babayı uzak tutardı kızından.

Rozika, adam konuşurken, onaylar gibi başını sallıyor, yaramazca gülümsüyordu.

- Haklısın, şimdiye kadar bunları bana kimse söylemedi. Hem sevdiğim Türk bisküvileri var. Özlemişim.

- Sen niye yemiyorsun bisküvilerden?

- Yerim.

Uzandı bir bisküvi aldı, kahvesine batırdı, erimeden ağzına attı.

- Bugün hava güneşli, dedi kıza.

Profesyonel olsaydı, işin başında bitirirdi kaç para isteyeceğini.

- Günlerdir kapalı geçiyordu Braşov'da, ama belli olmaz yağmur yağabilir.

Yine de beklemeliyim. O benden nasıl olsa bir bahane ile ister. Yol parası der, anneme ilaç parası der, bir şeyler bulur. Off, böyle olmasını istemiyor gönlüm. Neden? Onun bir fahişe olduğunu anlayacağım için mi? Saçma, bir fahişe belki, ne çıkar? Bana ömrümün en güzel gecesini yaşatmadı mı?

- Otel müdürü ile görüşecek misin?

- Şimdi gideceğim. Sen de doktora...

ALTINCI BÖLÜM

RUHLARINI DORUKLARDA SELÂMLIYANLAR

"söyle yorulur mu
her şey gibi korkularda
bezer mi gelgitler, görünmezlik
yazılır mı külün altı
yarım kalan o sevişmek"
(z)

-1-

Adam doktora gidecek, küçük bir kontrolden geçecek, doktordan uygulanacak fizik tedavilerin saatlerini öğrenecekti. Çamur banyosu, sualtı masajı, normal yarım masajdan fazla bir şey istemiyordu. Bir de omuz başlarına yapılacak sıcak parafin. Elektrikle yapılan fizik tedavilerde zayıf düşüyordu. İlk geldikleri yıl, doktor, boynunu döndürme güçlüğünü, omuz başlarındaki tutulmaları duyunca, "Yazar mısınız?" diye sormuştu. "Nereden bildi", diye düşünürken, "Biz buna yazar hastalığı deriz," demişti.

Rozika gidip müdürle konuşacak iş için. İşi alırsa burada kalır, belki onu yine görebilirim. Ya alamazsa?.. Yollar vedaya açılacak işte o zaman. Ve benim içimde

bir Rozika yaşamaya başlayacak, zamanla ayrımına varmadan yaratacağım bir Rozika. Gözlerinin rengi benim seçtiğim renk olacak, saçlarını belki kısaltacağım, belki siyahtan başka renge boyayacağım, bacakları bu denli uzun olmayabilir de, ama o benim Rozika'm olacak, benim yarattığım Rozika. Seni unutamayacağımı biliyorum. Gözlerim dolacak, kimselere göstermeden bir yerlerde burnumu çekeceğim, bazen yazarken, bazen sırt üstü yatağımda uzanmışken Rozika seni istiyorum diye kendimden bile gizleyerek boşluğa sesleneceğim sesimin sana ulaşacağına inanarak.

Kızın kuğular gibi ak boynuna, havludan kaçan bacaklarına, siyah saçlarına, ışıldayan elâ gözlerine son defa baktığını düşünüyordu kahvaltı ederlerken. Genç bir erkek olsaydı, bir daha bu güzelliğe sahip olmadan bırakmazdı kızı. Bacaklarını öper, ayak parmaklarını öper, karnını öper, göğüslerini öper, dudaklarını öper, kendisine merhaba diyen kısmetin selâmını alırdı. Kız da istiyor olmalıydı gitmeden son defa sevişmeyi, istemese tüm çekiciliğiyle böyle yarı çıplak karşısında oturur muydu? Sevişme isteği beyninde kabarıyor, beyin tüm gücüyle farmakolojistlerin arzuların ve zevklerin kraliçesi dedikleri dopamin moleküllerini üretiyordu, ama daralan kan damarlarından yeterince kan hücumu ilgili organa ulaşamıyordu. Adam farkındaydı durumun, cesareti kırılıyordu: Beyinsel çabanın fizyolojik yapının gereği kasıklara yaptığı baskı sonucu erbezlerine kan akımının pompalanması çoğalınca, sperm üretimini artıran sağdaki ya da soldaki erbezlerinin dayanıksız olanında sürekli bir ağrı başlar diye kafasından geçiriyordu ilaç kutusundan çıkan bir prospektüsü okur gibi. Derdin çaresi boşalmaydı, ama ilgili organın kan damarlarının tıkanmasından meydana gelen duyarsızlığı, birleşmeye olanak sağlamayabilirdi. Bunun başka yolları da vardı, ama bu yaşta... Beyinsel jimnastiği dur-

durmalıydı, düşündükçe dopamin moleküllerinin üretimi artar, sonunda seks bağımlısı yapabilirdi, seks manyağı. Tüm sorun daralan damarlardaydı. Ah şu sigara!... Lânet olsun. Afrodizyakların damarları açma özelliği olmalıydı.

Adamın korktuğu başına geliyordu, kız yatak odasına giyinmeye gitmişti. Giyinecek, "Bye bye," diyecekti. Gitmese, on beş gün yanında kalsa ne olurdu? Yatağa girmek şart mıydı? Konuşurlar, gezerler, ona hediyeler alırdı. Ya on beş gün sonra?.. On beş gün sonrasını düşünmek istemiyordu. On beş gün birlikte olurlarsa, daha çok alışırdı, ayrılmak daha zor gelirdi. En iyisi, o "Bye bye!" deyince, 'Güle güle' demesini bilmesiydi. Bir gece yaşamıştı Rozika'yla, hayal edemeyeceği, düşünde bile göremeyeceği bir gece. Bu yaşta düşler bile değişiyor. Ya Pelin vardır düşünde, ya kızı... Neden Kınalı'yla, Zeytin'i düşünde hiç görmüyordu? Olaylar hep onlarla beraber karanlıklar içinde geçer, gündüzleri hatırlayamaz bile. Öleli kırk sene olan annesi sık sık düşündedir, nedense hep elini uzatır, oraya almak mı istiyor diye düşünür. Bazı geceler bir titreme gelir, ter basar, uyanınca annesini görür karşısında, bir ürperti dolar içine. Başını kaldırır, annesi duruyordur hâlâ, sağlığındaki gibi incecik gülüşüyle. Kolunu uzatır başucu lambasını yakar, annesi kaybolur. Dünyası mı küçülmüştü, hayal gücü mü kayboluyordu, kâbus gibi düşlerinde başka hiçbir şey göremiyordu. Rozika düş değildi, gerçekti. Başarısız da olsa, mutluydu, Tanrı bir armağan yollamıştı bu yaşında, bir gecelik, bir gecelik bir mutluluk. İnsan yaşamında yaşadım denecek kaç gün vardır ki?.. Mutlu olmuştu, ölmeyi isteyecek kadar mutlu.

Hiç âşık oldum mu Kınalı'yla Zeytin karşıma çıkana değin? İtiraf etmeliyim, âşık olduğumu sandığım zamanlar oldu, sonra aşk sandığımın cinsel arzudan başka bir şey olmadığını anlardım. Aşkı arıyordum sanırsam, san-

ki aramakla gelirmiş gibi.

Sana bir şiir okuyayım mı, sadece sonunu yazdım. Olsun, oku.

Aşk yine sokaklarda anne/ Senin yürüdüğün tozlu sokaklarda/ Ayak izlerine muhtaç şiirle aşk/ Nereye gizledin lütfen söyle.

Zeytin de sürekli aşkı arıyor işte. Bulabildi mi?

Pelin'e âşık olmuştum; üçüncü sınıftaydık, bir gün kafeteryada tanıştık. O İngiliz filolojisinde okuyordu, ben de Türk dili ve Edebiyatı. Arkadaşlığımız sürdü, gün geçtikçe birbirimize bağlanıyorduk, âşıktım, o da bana. İki yıl geçti, diplomalarımızı aldığım gün bana hamile olduğunu söyledi. O gün anladım Pelin'e âşık olmadığımı. Ben onun taze etini sevmiştim. Pelin de benden sadece hoşlanmıştı. Yıllar sonra bir gün küçük bir tartışma sırasında söylemişti bana âşık olduğundan evlenmediğini. O da hamile kalınca anlamış kendisindekinin aşk olmadığını. Şimdi olsa evlenmezdik herhalde, çevre vardı, ailesi vardı. Evlenmeden bir hafta önce de bebeği aldırmıştık. Birbirimize ilk ihanetimiz birbirimizi sevmeden evlenmemiz olmalı. Dünyada kaç kişi gerçek bir aşkla birbirlerini severek evleniyor? Biraz hoşlanma, biraz seks uyuşması yetiyor evlenmelere. Şimdi de aids korkusu var, insanlar tehlikesiz çiftleşmeyi garanti altına almak için evliliği yeğliyorlar. Cinsel özgürlük çılgınlığını dünya çabuk atlattı. Küçük bir araştırma yapmışlar, savaşlardan sonra evlilikler artmış, bir de aids çıktıktan sonra. Pelin'le de çok güzel aşk gecelerimiz oldu, evlilikten önce de sonra da. İkimiz de gençtik, cinselliğimizi doyasıya yaşamak istiyorduk. Yıllarca çocuk yapmaktan uzak durduk. Cinselliğin bizi nereye dek mutlu edeceğinden haberimiz yoktu. Kızımız doğduktan sonra, Pelin kendini bırakıverdi. Kısa zamanda kilo aldı, kilolarını vermek için de bir çaba harcadığını görmedim.

Zaman zaman rejime başladım demeleri hep sözde kalıyordu. Bana karşı da soğuklaşmıştı, elimi sürmemi istemiyor gibiydi. Zamanla bu bende, benden tiksiniyor duygusunu uyandırdı. Aramızdaki cinsel ilişki aslında o zaman bitti işte, on yedi yıldan daha önce, odamı ayırdım. Yapmasam belki daha doğru olurdu, daha anlayışlı olmalıydım, belki geçici bir şeydi, yapamadım. Kendimi kırılmış, gururu incinmiş gibi hissediyordum, işin ters tarafı Pelin'e karşı o zamana değin duymadığım bir sevgi de uyanmaya başlamıştı içimde, anlayamıyordum; yakınlık göstermeye, sevgimi belli etmeye çalıştığım günler de Pelin'den ters tepkiler alıyordum. Kilolarla birlikte, yaşlanmaya da başlamıştı, yüzünde çizgiler belirmişti, gittikçe de derinleşiyordu. Ben çok genç gösteriyordum yanında. Aynı yaşta evlenmelerin sonucu. Kadınlar her zaman erken yaşlanıyorlar. Bugün de bir şeyler var ona karşı, sevgi mi bilemiyorum, alışkanlık değil, alışkanlığın dışında, sevgiye yakın bir şey belki. Pelin'le bir ömür yaşamak isterdim aşkla. Hayatı, gerçekle ilgisi olmayan kendi ürettiğim hayallerle, sevgilerle doldurmaya, yaşamaya çalıştım. Kendime tuzak kurduğumun farkında değilmişim. Şimdi ne yapıyorum?

Gerçek nedir, nerededir biri bana söylese ya...

-2-

Hazırsın da. Biliyorum. Ama
sana bir boyun atkısı gerek. Kış geldi."
(T)

Rozika bir gecelik aşkım. Şimdi odadan çıkıp "Bye bye" diyeceksin, daha asansörün kapısında bu yaşlı adamı unutacaksın. Gençsin, elbette unutacaksın. Bilemeyeceksin ki, o yaşlı adama ömrünün en güzel gecesini, ummadığı, umamayacağı bir zamanda, bu geç yaşında yaşattın. Arkandan gözlerimde iki damla yaş belirirse beni ayıplama.

Rozika giyinip salona döndü, elinde imperteks çantasının olmadığını adam hemen gördü. Çantayla müdürün yanına gidecek değildi ya, sonra uğrar alırdı. Belki de Boris gelip isterdi.

-Doktorda işin uzun sürerse, ben müdürle konuştuktan sonra, bar de ziede seni beklerim.

Adam duyduklarını birden algılayamadı. Rozika çabucak konuşuvermişti, içinden bir daha geçirdi: "Doktorda işin uzun sürerse... ben seni gündüz barında beklerim," diyordu... Gitmiyordu, Rozika gitmiyordu. Atılıp kıza sarılmak istedi, midesinde yanma başladı, yüzünü ekşitti, anlamsız bir "Olur," çıktı ağzından. Elini cebindeki Talcit kutusuna attı.

- Hazırsan çıkalım.

Adam kapıyı açtı, başını çıkarıp iki yana baktı, kori-

dor boştu, uzaktan temizlikçi kadınların tartışan sesleri geliyordu.

Çıktılar, at arabası gibi iki yana sallanan asansöre bindiler, Rozika adamın koluna girip bedenini zemine inene değin adama yükledi, asansör durunca başını kaldırdı, adamı dudaklarından öptü, dilini ağzında gezdirdi, kapıyı açıp dışarı fırladı. Adamın gözleri, asansörün panosundaki 'Alarm' düğmesini ezberledi.

Otelin gündüz barına girdiğinde, Rozika masada bulduğu bir gazeteyi okuyordu. Adamı hemen gördü, yüzüne bir gülümseme yayıldı dudaklarından gözlerine değin. Adam gelip oturdu, masanın üzerinde boşalmış iki bira şişesi duruyordu. Çok bekletmişti kızı, ama sabah sabah iki bira... Sabahı kalmamıştı, saat on ikiyi geçiyordu aslında. "Ne oldu?" diye ilk Rozika sordu, "bitti mi her şey?" Başını salladı. "Rutin şeyler, ya sen ne yaptın?" İş verilmişti, müdür, "Geç kaldınız," demişti. Rozika gülüyordu, "Hep geç kaldınız derler." Avutmaya çalıştı, başka iş bulunur, üzülme. Üzülmemişti, alışıktı, üniversiteyi bitirdiğinden beri, ne okuduğunu sormuştu tam burada adam kızın sözünü keserek: "İşletme." Pek çok defa "Geç kaldınız"la karşılaşmıştı. Türkiye'ye gidişi de böyle bir geç kaldınızın sonunda olmuştu. Bir bira içebilir miydi? İki boş şişeye adam bir defa daha baktı: "Saat biri geçti, yemeğe gitseydik," diye Rozika'nın gözlerinin içine gülerek babacan bir sesle konuştu. Canı şimdi yemek istemiyordu, sonra giderlerdi. Adam bara gidip iki bira aldı, o da içecekti, çevredeki masalarda oturanlar da bira içiyorlardı. Bardaki biri yüksek sesle konuşuyordu dili yalpalayarak, sarhoşun, biraları alıp gelirken, "Arkadaş bir sigara ver," dediğini anlamamıştı. Sarhoş arkasından geldi, sigara isteğini yeniledi, Rozika, "Bir sigara ver şuna da gitsin," dedi. Adam paketi uzattı, paketten üç sigara eksildi, peltekleşmiş diliyle teşekkür edip sallanarak uzaklaştı sarhoş, ar-

kasından gülüştüler. Romenler de Sırplar, Macarlar gibi çok içki içiyorlardı. 'Şerefe', dediler yine, biraları tokuşturdular. "O zaman çok kızmıştım," diye söze başladı Rozika. Adam anlamadı, hangi zamandı? İlk defa iş için gittiğinde geç kaldınız dedikleri zaman, Türkiye'ye gitmesine neden olan.

Ben hiç işsiz kalmadım, hep bir işim oldu.

Rozika gülüyordu, Çavuşesku devrildikten sonra gelen kapitalizmi sihirli değnek sanmışlardı, herkes zengin olacaktı iki gün içinde. "Bugünkü şikâyetlerimiz kaynağı bu," diyordu. "Yönetenler bile serbest piyasa ekonomisinin koşullarına yabancıydılar o zaman. Ama bizim sabrımız yoktu, hemen refaha ulaşmak istiyorduk."

Biralarını bitirince adam, yemeğe gidelim diye ısrar etmek zorunda kaldı, Rozika canının yemek istemediğini söyleyip duruyordu. Yolun öte yanındaki lokantaya gittiler sonunda. İçerde iki üç masa doluydu, bir köşeye yan yana oturdular. Etten, domates turşusundan başka bir şey bulunmayan lokantada etlerini yediler, Murfatlar marka şaraplarının dörtte üçünü Rozika içti. Yemekleri bitince adamın bal alma isteğine genç kız da uydu. Balcıda adamın gözleri aradığını buldu, balcı kadına Rozika'ya göstermeden işaret etti, ama Rozika gördü, "Sen yazarsın, belleğin güçlenir," diye erkeği utanmaktan kurtardı. Bir küçük kavanoz ıhlamur balı da aldılar. Balcı kadın, adamın gereksinimini sezmişti. Havası alınmış tüplere konulmuş arısütü çıkardı, ister miydi? Rozika da önerdi, saf arısütüydü bunlar, devlet denetimde üretiliyordu. Adam öneriyi geri çevirmedi, Kore malı *ginseng* tabletlerini görünce üç kutu da ondan istedi. Rozika "Polen de al," dedi, "kullanıyorsun, burada Türkiye'den çok ucuz. Romenler Türkiye'ye giderken polen götürüp satıyorlar." Haldun tablet haline getirilmiş polenleri yeğledi. Balcı kadınla, Rozika, masaya eğilmiş hesap yaparlarken afrodizyak tabletten, ***ginseng***'ten, po-

lenden birer tane ağzına atıverdi. Dükkândan çıktılar ellerinde naylon poşetle. Şifalı suların bulunduğu parktan geçtiler, kadınlı erkekli gruplar muslukların başında, ellerinde mataralar, şişeler, küçük plastik bidonlarla sıraya girmişlerdi. El ele, üzerlerine dikilen gözlere aldırmadan yürüdüler. Bir bankta iki genç öpüşüyordu, yanlarındaki bankta da iki yaşlı kadın örgü örüyorlardı. Oltu nehrinde bir tekne kıyıya yanaşmıştı, üzerinde restoran yazısı vardı. Rozika, "Akşam burada şarap içelim mi?" diye kolunu adamın beline dolarken sordu. Üşümez miydi? Hayır. İkisinin de birer ellerinde birer poşet, diğer elleri birbirinin belinde parktan otele doğru yürüdüler. Otelin giriş kapısının önüne gelince Rozika merdiven basmağına oturuverdi. Kiliseye gitmek istiyordu, nereden çıkmıştı kilise?

- Sen odaya çıkabilirsin.
- Sen?
- Ben kiliseye gitmek istiyorum dedim ya.
- Sonra?
- Bilmem.

Rozika'nın sesi sertti, üç bira, dörtte üç şarap sesinin tatlılığını alıp götürmüştü. "Bilmem," diyordu. Gelmeyecekti, odaya dönmeyecekti.

- Ya da... Ya da? İstersen benimle gel. Önce şu poşetlerini odaya koy yalnız. Ben beklerim.

Adam sevinçli, hızlı adımlarla otele girdi, asansörün kapısında, "arızalı" levhasını gördü. Merdivenlere atıldı, basamakları ikişer ikişer çıktı, ikinci katın merdivenlerinde tıkanacak gibi oldu, biraz soluklandı, bu defa yavaş yavaş, her katta soluklanarak beşinci kata vardı, yüreğinin gümlemesi kulaklarında yankılanıyordu. Odaya girdi, poşetler kucağında koltuğa çöktü, kollarını koltuğun iki yanından sarkıttı, yüreğinin atışları yavaşlayana dek öylece kaldı. Sonra toparlandı, kutuları açtı, her tabletten birer tane aldı, arısütü tüpünün camını, birlikte veri-

len minik testereyle kesti, üzerinde *solven* yazılı sıvıdan katıp, ağzında ekşiyen tabletlerle sehpanın üzerindeki sürahiden bir bardak su doldurup içti. Sigara paketinin jelatinini çıkarıp, afrodizyak haptan iki tane sarıp, cebine koydu. Odadan çıktı, merdivenlere doğru yürüdü, beş katı inmek zor olmayacaktı, bir ses duydu, döndü baktı bir asansörün kapısının kapanan sesiydi. Koridorun karşısında da bir asansör daha olduğunu unutmuştu. Asansöre yürüdü, zemin kat düğmesine bastı.

Basamakta oturur bıraktığı Rozika yoktu; gitmişti, merdiven çıkarken güm güm atan yüreğinde bir an tüm sesler durdu. Rozika gitmişti. Kolları iki yanına düşüverdi, beş kat çıkmaktan yorulmuş bacaklarının tükenişini duydu; Rozika gitmişti, durduğu yere çöküverdi. "Kiliseye gitmek istiyorum," demişti, onu bekleyecekti... Odaya göndermesi bir oyun muydu kaçmak için. Söyleyebilirdi, oyuna ne gerek vardı? Kiliseye gitse miydi? Kiliseye gitmemiştir ki... Oraya gidecek olsa beklerdi. Yine de kiliseye gidip bakmaya karar verdi umudunun boşa çıkacağını bile bile... "Bilmem," demişti kiliseden sonrasını... Yerinden kalkamadı.

Karşısında çam ormanı tepelere doğru yükseliyordu. Gök alçalmış; bulutlar çamların arasında alaycı hayaletlere dönüşmüştü. Sabahki güneş bir yerlere gizlenmişti. Birden ormana dalıp bulutların arasına karışmak, gücü yettiğince kendine sövmek için dayanılmaz bir istek duydu içinde. Sövgü sözcüklerinin en kabalarını taradı kafasında: anası, bacısı, karısıyla geliyordu tüm sövmeler aklına. O kendine sövecekti: aptal, salak, akılsız, rezil herif, utanmaz adam, pespaye... Başı önüne düştü, midesine tanıdık sivri tırnaklı pençe el attı yeniden.

Birden tanıdığı iki el arkasından gözlerini kapadı. Parmak aralarından sızan ışıkla, güneşler doğdu, çamların arasından alaycı hayalet bulutlar yok oldu. Elleri bileklerinden tutup, gözlerinden dudaklarına indirdi.

"Rozika," diye fısıldadı. Midesinden pençenin tırnakları çekiliverdi.

Önce on dördüncü çağdan kalma Cozia Manastırını gezdiler. Rozika duvarda asılı camlı levhanın önünde durdu, Haldun da levhadaki Romence yazıları okuyup anlamaya çalıştı; kızın yazıyı çevirmesini boşuna bekledi.

- Ne yazıyor?

- Tarihini.

Rozika yürüdü.

Geçen yıl Pelin'le gelmişlerdi manastıra, Pelin çok severdi eski eserleri, bir ara sanat tarihi de okumuştu. Kınalı'nın nedense tarihi kalıntılara hiç ilgisi yoktu; "Benim gözlerim hep görünenin arkasına bakar," derdi. Kınalı'nın eskiden her Bir Mayıs'ta içeriye alındığını anlattığı kafasından akıp geçti. Manastırdan kiliseye yan yana yürüdüler konuşmaksızın. Kapıda duran rahipten dört tane mum aldı adam, Rozika'ya verdi. Geçen yılki deneyiminden nereden mum alacağını biliyordu. Nedense Pelin çok inanırdı böyle şeylere. İçine bir huzursuzluk çöktü.

- Geçen yıl karımla da gelmiştik buraya.

Gereği var mıydı karısıyla buraya geldiğini söylemeye? Rozika'nın suskunluğu mu neden olmuştu yoksa yersiz konuşmasına. Adamın kafasından geçenleri bilseydik bu soruyu sormazdık. Şimdi düşünelim: daha önce orasını gördüğünü, belki de eski yapılarla ilgilendiğini belirtmek istiyordu. Karşısındakinin merakını çekip bir soruya muhatap olmamak için de ne zaman ve kiminle geldiğini güzelce açıklayan tam bir cümle söyledi diye kabul edersek ortada bir sorun kalmayacak. Tabii, mevsimini, günün hangi saatini söylemediğini önemsemezsek. Bir de çok açık bir insandır kadın, erkek fark etmez, birisiyle ilişkiye girmiştir, -bazıları çok gülünç

durumlara da düşseler, evliliklerini saklarlar ya- karşısındakinin bir süreklilik ümidine kapılmaması için evli olduğunu söyler, ya da hiçbir şeyi anıştırma yapmayı düşünmeden konuşmanın normal akışı içinde söylenmiş olabilir. Adamınki ne yapalım ki öyle değildi. Kiliseye gelmişlerdi, kutsal bir yere, Tanrının evine. İnanan insan camiye, kiliseye, sinagoga niye gider, günahlarından arınacağına inandığı için. Adam da mum alırken rahipten derin bir günahkârlık duygusuna düşmüştü. Geçen yıl Pelin'le geldiklerinde böyle bir şey duyumsamamıştı. Mumları Rozika'ya uzatırken kızın yüzüne bakamadı, içine inanılmaz bir huzursuzluk çöktü. Ona güvenen birinden korkunç bir sır saklıyordu, gizli bir ilişkisi vardı. Göğsünün üzeri ateş düşmüş gibi yanmaya başladı, nefesi daraldı. Açıklamalıydı gizli ilişkisini, evli olduğunu Rozika'ya; aldatamazdı onu. Böyle durumlarda insan karısını aldattığından huzursuzlaşır; adam evli olmasından, nasıl olduysa evlenivermiş, kızcağızı aldatıyormuş, ihanet ediyormuş gibi hissediyordu kendini. Kız ona bir şey sormamış, konu da geçmemişti şimdiye değin. Onu evli düşünmediyse bile, bu yaştaki adamın kendisi kadar çocuğu olacağını bilirdi, bilmişti de, yaşını sorduğu zaman. Bir gecelik sevgilisini, "aldatıyorum, ihanet ediyorum," diye bir duyguya kapılmanın açıklaması nasıl yapılabilir, bilemiyorum? Kınalı, Zeytin yoktu ortalıkta, kafasında; onlara âşıktı. İhanet Pelin'den mi kaynaklanıyordu? Ah şu kilise yok mu? Her şey onun dingin, tinsel havasına uygun geçiyordu. Bir şeyi açıklamak istiyor da değildi, kiliseye gelince aklına günah çıkarmak mı düşmüştü? Müslüman'dı kimliğine göre, ama hiçbir dinle arası yoktu, neden kiliseye girince kendini suçlu hissetsin? Böyle mekânların kim ne dersin, kendine özgü yüce bir havası oluyor, onun etkisinde kalmıştır desem de adamın o an içinde bulunduğu duygusallığı nasıl açıklayabiliriz? Şöyle düşünelim; evli olduğunu açıkla-

yarak günah çıkartacağını sanmıştı. Daha dün tanıştığı biri için böyle karmaşık bir duyguya saplanan bir adama sadece zavallı demiir demeye de dilim varmıyor. Yaşlılık çok zor olmalı aşkın sorumsuzluğuna katlanmada. İşin esası, adamın kafasından geçenleri bizim değil, onun da bilmesi olanaksızdı o anda. Kızın sesinin sertliğinden kaygılanmıştı herhalde. İkincisi Pelin'le dolaştığı aynı yerlerde dolaşması ihanet duygusunu kabartıyor olmalıydı. Bu da kızı ciddiye aldığının açık bir belirgisi, gibi mi dersiniz? Pelin'le kaldığı odada Rozika'yla sevişirken peki neden aynı duyguya kapılmamıştı?.. Aslında Rozika'nın onun evli ya da bekâr olmasını umursamayacağını buz gibi kestirebiliyordu. Buna rağmen içten içe kıvranıyordu.

Ne oluyor bana? Birkaç saat önce fahişe olduğunu düşünmüyor muydum? Fahişeye ihanet!.. Fahişeye ihanet derken aşağılayarak söylemiş değilim, ihanet ile fahişe sözcükleri yan yana gelince bu yakınlaşmadan ne anlam çıktığını bulmak istedim. İhanet güvendiğin, sevdiğin birine kötülük etmek, yıkmak, aldatmak olduğuna göre çok önemli, değerli bir olaydır, önemi, değeri olmayan şeye ihanet edilemez, yani genel kanı içinde önemi, değeri olmayan bir şeye karşı yapılan kötülüğe, aldatmaya ihanet denilemez. Genel kanı içinde fahişenin yeri nedir? Yanıtı bir sonraki cümleye bırakalım. Fahişe ile ihanet sözcüklerini yan yana kullandığımız zaman fahişenin, fahişeliğin değerini vurgulamış oluyoruz. Toplumun yobaz kesimi fahişeleri elinin tersiyle itelemiş olsa da, onların önemini küçültmeye güçleri yetmez. Eğer bu gericiler eski çağlardaki tapınaklarda, cinselliği öğreten fahişe rahibeler olduğunu bilselerdi bedenlerinin en dokunulmaz yerlerine kaktüs dikenleri batardı. Fahişeliğin önemini kavrarsanız, fahişe ile ihanet sözcüklerini yan yana kullanabilirsiniz.

Burada önemli olan karısı değil mi? Aslında ihanet

ettiği karısı, Pelin... Bir gecelik olsa da... saklı ilişkisi Rozika... Duyguları denetimden mi çıkıyordu? Kendisini, evliliğini gizlemekle Rozika'ya ihanet ediyor gibi mi duyumsuyordu? -Hissetmek yerine duyumsama daha güzel.- Sorumlu olduğu, eviydi, Ankara'ydı, karısıydı; karısının üç yıldan beri torununa bakmak için İstanbul'da kızıyla oturduğunu saymazsak, belki kızı, torunu. Ya Rozika?...

Cinsellikle, aşkı ayırmayı öğreniyordu. Kafasındaki bu tartışmanın içine Zeytin de, Kınalı da girmiyordu. Onların yeri ayrıydı, neresiydi o yer?

-3-

"sokulup yalnız bir yürüyüşe
indik kıyısına gecenin"
(z)

Rozika adama baktı, gülümsedi.

- Çakmağını versene.

Sesi yine adamın alıştığı ses: cıvıl cıvıl, su şırıltısı gibiydi

Adam, sırtındaki gocuğun sağ cebine elini soktu, çakmağı bulamadı, sol cebinde, pantolonunun iki cebinde de yoktu. Her zaman çakmağı, sağ ceplerinden birine koyardı, telaşlandı, yeniden aynı cepleri araştırdı, sonunda hiç koymadığı gömleğinin üst cebinde buldu, nerdeyse ağzından bir ohh çıkacaktı. Çakmağı kıza uzattı, o da gülüyordu.

Rozika aziz Mihail Viteazul'un ruhu için mumları yaktı. Dua etti. Adam kızın duasında, iyi bir iş, yakışıklı genç bir eş istediğini düşündü, Azizden. "Annesinin hastalığını da unutmamıştır." Adam da ellerini kaldırıp, bir şeyler mırıldandı. Kız adamın da dua etmesine şaşırmış göründü, müslüman olduğu halde kilisede dua ediyordu. Adam, dini, kimliğine yazılırken hiç kimsenin ona sormadığını söyledi, sadece Allah'a bir şeyler göndermek istemişti. "Müslüman da olsam fark etmez, eğer inanıyorsan burası da Tanrı'nın evi," diye kızın merakı-

nı giderdi. Gülerek ekledi,

-İsa'nın evi olsaydı girmezdim, haneye tecavüzden dava açabilirdi.

Rozika sorulu gözlerle yaşlı adama baktı, geldi, koluna girdi:

- Çocukken Çavuşesku babamız vardı. Kâğıtlı şekeri, ben hiç çikolata yemedim çocukken biliyor musun, tahtadan oyuncakları o verirdi. Okulda helva dağıtılır, sizin helvalarınız gibi değil, değişik, helvaları da Çavuşesku babamız gönderirdi. Canımız şeker çekerse, üzülür, sıkılırsak ondan yardım istememiz öğretildi. Şimdi o yok, ulaşılmaz bir güce inandırılmış insanlar, onun boşluğunu İsa'yla doldurmaya çalışıyorlar, kiliseye sığınıyorlar. Ben de senin kadar güçlü olsaydım, hiçbir dine inanmazdım.

- Belki de güçsüzlükten diye yanıtladı adam. Bir çeşit aşağılık duygusu da olabilir, bir peygamberin yolundan gitmemekte direnmek. Peygamberler insanlara sadece Tanrı'nın varlığını bildiri görevi yüklenmişlerdir. Başka bir işlevleri yoktur. Bizler onlara işimize geldiğince görevler vermişiz, kitaplar yazıp adlarına kutsal kitaplar demişiz. Muhammed öldüğünde Kur'an yazılı değildi, tüm ayetler belleklerden derlenmiştir; çok güçlü şiirsel bir dili vardır, din kitabının yanında, bir toplum, bir yönetim düzeni kurmak ister, İncil'den büyük farkı bu olsa gerek. Fakat Kur'an oldukça sosyal içeriklidir o günün koşullarına göre. İncil'in sayısı da belli değil, önüne gelen İncil yazmış. Ne olursa olsun inanmak çok güzel bir şey. Her şeyin başında inanç geliyor, inanç insanı güçlü kılar. Yahudiler inançlarının güçlülüğünden İsa'yı çarmıha gerdiler.

- İnançsızlık da bir inançtır. Sen de inançlı sayılırsın.

- İnançsızlık da diyebilirsin, ama tanrıya inanmamak ise oldukça farklı. Modern çağın belirtisi dünyanın tanrısızlaşması oldu. İnsanlar tanrıları defterden sildiler,

bütün dinler, tanrının, insanı kendinden bir parça, kendisinin bir sureti olarak yarattığını söyler. Böyle olunca düşünen birey, düşünen ben, tanrıyı kendinde buldu, yüksek bilince ulaştı. Yüksek bilinç Tanrının ta kendisidir, kısaca dünyanın tanrısızlaşmasının, bunun ateislikle bir ilişkisi yok.

Kiliseden el ele çıktılar. Rozika bedenini adama dayamış din, toplum hakkındaki düşüncelerini anlatıyor; sesine ne denli ağırbaşlı bir ton vermeye çalışsa da sözcükler ağzından yine cıvıl cıvıl çıkıyordu. Kızın konuşması adama küçük çocukların o bilgiç konuşmalarını anımsatıyordu.

- Din benim kuşağım için yeni bir olgu, inanıp inanmadığımı da pek bilemiyorum, ama kilise bana huzur veriyor. Peygamberlerin hepsi çobanlık yapmışlardır biliyor musun?

- Biliyorum, insanları gütme derslerini ilk çobanlık yaparken öğrenmişlerdir.

Rozika adamın kolunu sıktı.

- Hepimizi koyun yapıyorsun. Sen ne dersen de, peygamberler büyük insanlar.

Adamın buna hiç itirazı yoktu, hepsi çok akıllı insanlardı, ama o hoşlanmıyordu.

- Hepsi de aşka karşı gelmişlerdir. Zina sözcüğü dünya dillerine Musa zamanında girmiştir. Cinsel özgürlüğe karşı gelmiş, zinayı icat etmiştir.

Ne demek istiyordu? Cinsel özgürlüğü mü savunmaya başlamıştı? Bilemedi, ne zamandan beri cinsel özgürlüğün savunucusu kesilmişti? Dün geceden beri olmasın? Kendi kendine bir karara varamadan devam etti.

- İsa, kendisi evlilik dışı meydana geldiği halde, evlilik dışı ilişkileri yasaklamıştır. İsa ne zararını görmüştür ki evlilik dışı dünyaya gelmesinin de evlilik dışı yaşamı yasaklamıştır, bilinmez. Dünyaya yön veren pek çok insan böyle bir yaşamı yeğ tutmuşlardır. Galile'nin evlilik

dışı üç çocuğu vardır, Lenin de evlilik dışı ilişkisini ömür boyu sürdürmüştür. Atatürk bir defa evlenmiş, kısa sürede pişman olup boşanarak, kendi kişisel düzenini kurmuştur. Kur'an' da evlilik dışı ilişki haramdır. O yine de bir yolunu bulmuş çok eşliliğe izin vermiştir, erkeklerin bazı koşulları yerine getirmeleriyle birden fazla kadınla evlenmelerini serbest bırakmış, Peygamber için bir sınır tanınmamıştır ama... Ben peygamber olsaydım, her şeyin başı aşk derdim, seviniz, sevişiniz derdim. Dünya o zaman, ancak güzelleşirdi.

- Ben de senin dinine girerdim.

Küçük baraj gölünün set duvarının üzerindeki yoldan karşıya geçtiler, Oltu nehrinin kenarından yavaş yavaş akıntı yönünce yürüdüler, ırmağa küçük taşlar attılar, trenler geçerken pencereden bakan yolculara, yolcu treni değilse makinistine el salladılar, öpücük gönderdiler. Nehrin öte yüzünde kalan otelin karşısına gelince hangi odanın onun olduğunu tahmine çalıştılar. Adam o odayı, ömür boyu unutamayacağını biliyordu. Oda çekiyordu adamı, beyni bir noktaya odaklanmıştı korkulu, telaşlı, umutlu... Umutlanıyordu: aldığı haplar içinde kıpırtılar uyandırmaya başladı gibi geliyordu, üç beş saatte bu denli etkili olacaklarını sanmadığı halde. Duyumsadıklarının gerçek olup olmadığındandı korkusu, telaşı. Ne olursa olsun odaya dönmek istiyordu, gözleri Rozika'nın fotoğrafını çektiği balkondaydı; balkondan içeri atlıyor, camlı kapıyı iteliyor, küçük salona giriyor, işte yatak odasının kapısı karşısında...

Hemen ilerdeki köprüden karşıya geçmek için, kızın elinden tutarak adımlarını açtı. Adam hızlanınca Rozika elini kurtarıp koşmaya başladı, adamın hızlanması bir oyun gibi gelmişti. Bir anda köprüyü arkasında bıraktı, sonra durdu, kollarını açıp, "Hadi sen de koşşş," diye bağırdı. Adam köprünün korkuluklarına yapışıp kaldı, "Sen gel," diyecekti, ama Rozika'nın kolları onu

bekliyordu. Kız şakıyarak, "Hadi koş koş, beni yakala," diye yamaca, ormana doğru fırladı. Adam elini korkuluklardan çekti, Rozika onu çağırıyordu, köprüyü, odayı unuttu, kızın kollarına atılmak için koşabildiğince koştu, kız ormanda ağaçların arasında bir ağaçtan bir ağaca koşarak dans ediyordu. Adam yamacın başında soluk soluğa kalmasına aldırmayıp küçük tümseği aştı, kızı kucakladı, çevresinde üç defa döndü, birden kalp atışları yeter dedi, soluğu daraldı, başı dönmeye başladı, kızı bırakmak istedi, yapamadı, tutunacak bir şeye gereksinimi vardı, tüm ağırlığıyla kızın üzerine yüklenince yere, iğne çam yapraklarının, kozalakların üzerine birlikte yuvarlanıverdiler. Düşer düşmez Rozika toparlanıp adamın üzerine çıktı, bacaklarıyla sardı, yaşlı adamın dudaklarını istekle öpmeye başladı. Yere düşünce adamın başının dönmesi geçmişti, ama derin derin soluklanıyordu, büyük bir çabayla, kalbinin karşı çıkmasına aldırmadan kollarıyla kızı sıkmaya çalışıyor, kızın öpüşlerine, karşılık vermeye çabalıyor, öpemiyordu, dudaklarını bırakmıştı, burnundan soluklanıyor, devüasyonlu burnu fazla izin vermiyordu soluklanmasına, kız bıyıksız alt dudağını öperken dudakları aralanıyor, soluğunu kızın burnuna bırakıyordu. Uzun uzun öpüştüler yine de, sonra Rozika üstünden toprağa kaydı, adam rahat, derin bir soluk aldı, yanında uzanan kızın elini yakalayıp göğsüne çekti. İki üç dakika yan yana konuşmadan uzandılar. Soluklarını dinlediler, gözlerini çamların tepelerinde gezdirdiler.

Rozika hafifçe doğruldu, gülümsüyordu.

- Biliyor musun, dedi, dün benim doğum günümdü.

- Doğum günün mü? Neden söylemedin, kutlardık.

- İç yıldır doğum günüm kutlanmadı. Kiliseye ondan gittim.

-4-

"mavi zarflar geliyor şimdi
artık yaşamadığım bir adrese
içinde pembe kalemle çizilmiş
çocuk ellerim"
(z)

Benim doğum günüm hiç kutlanmadı. Köyde öyle şey bilinmezdi, ama ben bilirdim. O gün erkenden kalkar, erik toplardım, erikleri eteğime doldurur, tren yoluna giderdim. Bizim orası rampadır, trenler hep yavaş geçerlerdi. Ben de eteğimdeki erikleri önce trenci amcaya, sonra vagonların açık pencerelerinden içeriye, bana el sallayanlara atardım, bu benim doğum günümü kutlamamdı. Okurken de parasızdım, evlendim, Hasan işlerinden bir gün bile hatırlamadı doğum günümü.

*

Bu akşam İstanbul'dayım.
Geliyor musun?
Doğum gününü kutlayacağız yarın.
İlk defa. Gel. Şile'ye gider balık yer, denize gireriz. Şey, yarın sabah çocuklara aşı Hepatit aşısı yaptıracağım, geç kalmayız değil mi Şile için?
Ben sabah arabayla götürürüm çocukları. Dokuzda sizdeyim. Sen de hazırlanırsın.
Harika.

Sana ne aldım, tahmin et?
Mayo mu aldın yoksa?
Söylemem.

Adam da dirseklerinin üzerinde doğruldu.
-Bugün kutlarız.
-Dün gece kutladık ya.

Oltu ırmağı boyunca uzanan yolda kimseler görülmüyordu. Yoldan birileri de geçse onları göremezdi, sevişebilirlerdi burada rahatça, isteseler. Doğum günü kutlaması olurdu.

Ankara, Çankaya'daki İngiliz Büyükelçisi'nin konağının bahçesi...Yağmur yağıyor: Tanrının, yağ!... diye emrettiği günlerdeki gibi. Ağaçların altında, karanlıkta, görmeden kızı yatırdığı gübre yığınının üzerinde, parmaklarını taktığı donu yırtarcasına sıyırmaya çalışıyor. Saçları, yüzleri, giysileri çamurlu gübreye bulanmış vıcık vıcık; dudaklarının kenarlarında koyun gübresi halkalanmış, öpüşürken ağızlarına gübrenin ekşi suyu kaçıyor, yutuyorlar, farkındalar mı? Çılgın gibi sevişiyorlar. 'Doğum günün kutlu olsun.'

Kızın adı Pelin... Doğum günü bugün. Bir arkadaşından anahtar alacaktı, söz vermişti arkadaşı, ama aynı saatte onun da bir kızla buluşması ortaya çıkınca açıkta kalmışlardı. Atatürk Bulvarı'ndaki Hülya Pastanesi'nde buluşmuşlar, Hava kararınca Kavaklıdere'ye doğru yürümüşlerdi, Kuğulu Park'taki karanlık köşeler doluydu. Ağaçların kuytusunda öpüşe öpüşe Çankaya yokuşunu tırmanırlarken sağanak başlamıştı. İngiliz Büyükelçisinin konağının bahçesindeki çardağı gördüler. Çevrede polis, asker görülmüyordu, bir yerlere sığınmış olmalılardı. Alçak duvarı pat diye atlayıp içeri girdiler. Çardağa doğru yürürlerken bir köpeğin havlaması, yollarını değiştirmek zorunda bıraktı. Genç adam binanın

arka tarafındaki kuytuya doğru sürükledi kızı İkisi de dayanamıyorlardı, gübre yığının üzerine düşüverdiler.

Pelin o gün hamile kaldığını söyleyecekti ilerde.

Adam irkildi; Çankaya'daki o gücü kendinde bulamamıştı Rozika üzerindeyken. Öpücüklerin biran önce bitmesinden başka bir şey düşünemiyordu, öpüşmenin bile güç istediğini öğreniyordu. Kızın açık bacaklarının arasında kalan vücudunda, otelin karşısına geldikleri zaman içinde duyduğu kıpırdanmalardan da eser yoktu, bedenin yorgunluğu üstün çıkmıştı. Yoldan başını çevirdi, Rozika'ya baktı, çok güzeldi, gözleri kapalı kıpırdanmadan yatıyordu. Eğilip dudaklarından yavaşça öptü, "Yaş günün kutlu olsun," diye fısıldadı. Yeniden, otların kuru iğne yaprakların üzerine uzanmaya yönelirken Rozika gözlerini açtı, yaşlı adamın yüzünü iki elinin arasına alıp okşarcasına sıkıştırdı. Adam o an kendini ton-ton dedeler gibi duyumsadı.

- Başım döndü biliyor musun sen çevirirken.

Başı mı dönmüştü? Adam birden dedeliği unuttu, gözlerini açarak kıza baktı, sevinmişti, Rozika iyi bir haber veriyordu: yalnız onun başı dönmemişti demek, gençlerin de dönebiliyordu. Rozika'nın koştuğu kadar o da koşmuştu, dahası kızı kucaklayıp bir de üç defa çevresinde çevirmişti. Başının dönmesi normaldi. Pelin başım dönüyor, midem bulanıyor dediği zaman sevinememişti. Yaptırdıkları kurbağa testi müspet çıkmıştı.

- Az yemek yedin ondandır. Gider bir şeyler yeriz şimdi.

Rozika acıkmamıştı. Kalktılar, üstlerindeki yaprakları, otları temizlerlerken Rozika gülmeye başladı. Adamın pantolonunun arkası ıslanmıştı. Adam da Rozika'ya güldü, onun da totosu ıslaktı. Yattıkları yerin nemli olduğunun farkına varmamışlardı.

Gübre yığınından caddeye çıktıklarında, ikisi de leş gibiydi, ayaklarının dibine isalimsi sular damlıyordu.

Birbirlerine bakıp gülemediler, birikinti sularla temizlenmeye çalıştılar. İçlerine bir burukluk yayıldı; pişmanlık mıydı bilemediler.

Adam kuruyan dallardan koparıp iki baston yaptı, birini Rozika'ya verdi. Yola inince küçük bir köpek peşlerine takıldı, kucaklarına alıp sevdiler. İnce bir yağmur düşmeye başladı, önceleri sığınacak bir yer aradılar, sonra aldırmadan yürüdüler. Yağmur kısa sürdü, bulutların arasından güneş yeniden gülümsemeye başladı. Hafif bir esinti çıkmıştı, doğa uyanmış, geriniyordu; ıslak toprak kokusu, kuru yaprak, çiçeğe kaçmağa çalışan ıhlamur, orman kokusu esintiyle bir o yana bir bu yana geziniyordu. Kıpramaya yöneldi yürekleri... Genç kız yaşlı adamın elindeki sopanın ucundan tutup koşmaya başladı. Adamı sürüklüyor gibiydi, "trencilik oynuyoruz, ben lokomotifim" diyerek neşeli, muzip kahkahalar atıyordu. Elli metre kadar koştular, adamın kalbi yeniden yeter demeye başladı. Rozika daha koşmak istiyordu. Adam çareyi kendisi lokomotif olmakta buldu, öne geçti, ellerindeki sopaları karşılıklı tuttular, lokomotifin tekerlerini döndüren adına ne deniyorsa uzun çelik çubuklar gibi sopaları devindirdiler. Adam düütt diye öterken, Rozika cuf cuf cuf diye sesler çıkarıyordu. Koşma durmuş yaşlı adam rahatlamıştı ama, Rozika, "daha hızlı daha hızlı" diye bağırıp duruyordu. Adam yokuş çıktıklarını söylüyor, sopaların devinimini yavaşlatıyordu. O zaman Rozika Cuf... cuf... cuf cuf diye kesik kesik lokomotifin taklidini yaparken, adam da, çocukluğundaki buharlı lokomotife uyarlanan cümleyi puflayarak yüksek sesle söylüyordu: Hay dar pa şa yo ku şun dan, gi de ge le kı çım çık tı, kı çım çık tı.... Köpekcik de kısık kısık havlayarak eşlik ediyordu bu yaramaz oyunculara. Trencilik oyunundan bıkınca, çiçeklenmeye durmuş bir erik ağacı ile kurumuş bir elma ağacının arasındaki koca bir taşın üstüne birbirlerine sokulup oturdu-

lar. Kız başını adamın göğsüne dayadı, Adam kızın siyah saçlarını parmaklarıyla taradı, usul usul okşadı: Kucağındaki Öykü birdenbire ağlamaya başladı eğilip saçlarını öpünce. Pelin mutfaktan koşarak geldi, ne yaptın çocuğa diye terslendi, Adam irkilip "hiçç," derken çocuğu kucağından kaptı, "gel annesinin gülü, gelll," Öykü'nün ağlaması duruverdi. Adam, Rozika'nın saçlarından yavaşça öptü. Mutluydu, yıllardır denemeye korktuğu mutluluğun tarifini yapabilirdi. Mutluluk somutlaşmış, başını göğsüne, yüreğinin üstüne dayamıştı. Rozika çevreye, ağaca, kuşa, ota, kurda mutluluk dağıtıyordu. Küçük köpek de gözleri bahara ermiş erik ağacı ile kuru elma ağacının dallarının üzerinde ötüşen serçelerde, kadınla erkeğin birbirine bitişik sızlayan bacaklarının dibinde keyifle uzanmıştı. Mutluluk çevreyi etkisi altına alır... Beş dakikadan fazla oturdular taşın üstünde konuşmaksızın, Rozika adamın göğsünde iki rüya bile gördü, ama uyanınca hatırlayamadı. Hoşlarına gitmişti ikisinin de, küçük köpeğin de, orada oturup ırmağı, ormanı seyretmek, birbirine yapışmış bedenlerinin sıcağını solumak... Ama taşın soğukluğu bağırsaklarında gaz topaklarına dönüşmüş, çıkışa doğru zorlamaya başlamıştı. Utanmasalar, sessiz çıkacağına güvenseler bırakıvereceklerdi, nasıl olsa açık hava kokusu duyulmazdı. Ah her zaman mutluluğu kıskanan bir şeyler bulunur. Kalkmak istemiyorlardı, büzdüler karınlarını, yararsız. Tepelerine ulaşan kara bir bulut bir kaç yağmur tanesini boşaltınca soğuk taşın üzerinden kalkma fırsatını yakaladılar Adam erik ağacından kıza vermek için uzanıp tomurcuklu küçücük bir dal koparırken rahatladı. Rozika zıplar gibi yaparak ilk gaz topağını sessizce serbest bıraktı. Küçük köpek bir iki defa burnunu sıkıp havayı kokladı, taşın yanından fırlayıp uzaklaştı. Adam tomurcuklu dalı Rozika'ya uzatırken gözleri de kuru elma ağacının üzerinde hüzünle dolaştı. Kuru elma ağacı ses-

siz kaldı. Adam artık otele dönmek istiyordu, yorulmuştu, gözleri bir köprü arıyordu karşıya geçmek için; otel, akşama Rozika'nın şarap içmek istediği tekne, gerilerde kalmıştı. İlerde, bir kilometre kadar uzaklıktaki ikinci köprüyü gösterdi Rozika. Adamın hâlâ sızlayan bacaklarına, güvenemediği soluğuna çok uzak geldi köprü, geriye dönseler, yol daha uzayacaktı. Yürüdüler, Rozika bir halk türküsü söylemeye başladı, sesi de güzeldi. Aslında her şey çok güzeldi, ormanın ıslak ağaçları güneşin yalancı ışığında yeşil yeşil, mor, sarı sarı parlıyordu. Nehrin öte yanındaki ıhlamur, çam, yapraksız söğüt ağaçlarının gölgesi suya düşmüş, durgun akan suyun üzerinde dalgın, sessiz oynaşıyorlardı. Bacaklar yorgun da olsa, soluk tıkansa da yaşamak güzeldi. Tutamadıkları iki gaz topağı ikisinden de aynı anda boşaldı, gülüştüler.

-5-

-gelmezse kalbim gibi
kalbim gibi taşırım yokluğunu.
(z)

Geldin mi?
Evet. Niye önümde duruyorsun?
Girme içeri.
Girme mi?
Evet, bir saat sonra gel.
Birisi mi var?
.....
Bir saat sonra gel.
Şunları al, bunu da buzdolabına koy.

-6-

"senle ben aynı trenlere binelim
farkını ödeyip dağlarda inelim
bizim de bir adresimiz olur."
(z)

Köprü istasyonun tam karşısındaydı, tren yolunun yanına basamaklarla iniliyordu. İstasyona değin dört kilometre yürümüşlerdi. Köprüyü geçerlerken uzaktan, geldikleri yönden bir tren gözüktü. Köprü tren yolunun çok berisinde kalıyordu; koştular el ele tren gelmeden, geçit kapanmadan geçmek için. Karşıya, istasyona ulaştıklarında ikisi de yine soluk soluğaydı. Göğsüne eliyle bastıran Rozika istasyondaki banklardan birine çuval gibi yığıldı, adam da çöker gibi kendini attı kızın yanına. Tren geldi, durdu. Pencerelerden meraklı başlar uzandı. Vagonların üzerinde Sibiu-Buchureşti yazılıydı. Önlerinde duran vagonun, alt basamağının ucu kırılıp sarkmış kapı merdiveninden kırmızı, yeşil çiçekli basmadan dikilmiş çadır gibi geniş entarili iri bir kadın indi, yanında küçük bir oğlan çocuğu vardı, kadın çocuğun bir kolundan tuttu, uçurup aşağı aldı sarkan basamağa çarptırmadan. Rozika adamın kulağına, "Çingene" diye fısıldadı. Kadının indiği vagonun pencerelerinden biri açıldı, sicimle bağlanmış koca bir bavul pencereden sarkıtıldı, kadın bavul boşmuş gibi zorlanmadan uzanıp aldı, yükü sağ eline geçirdi, boş kalanıyla da çocuğun elinden çekerek onlara doğru yürüdü. Tren kalkış

düdüğünü çaldı, Çingene kadın bavuluyla, çocuğu ile onlara yaklaşırken, Rozika birden yerinden fırladı, bir yandan da adamın yakaladığı elinden sürüklüyor, "çabuk çabuk," diye telaşlı bir sesle konuşuyordu. Adam bir şey anlamadan, şaşkın, eli kızın çeken elinde, vücudu öne doğru uzanmış, yürümekle koşmak arası sürüklendi. Tren kalkış düdüğünü bir daha çaldı, makinist fren simidini gevşetip, motoru tekerleklere bağladı; Rozika da basamaklara atladı, vagonun kapısını açtı, lokomotif puflayıp tekerleklerini gıcırdatırken adamı elinden çekip yukarıya almaya çalıştı, adamın sağ ayakkabısının kenarı basamağın sarkan kırığına takıldı, ayakkabı ayağından bir metre ileriye fırladı, istasyonun beton zemini üzerinde iki üç takla attı, adam "ayakkabım," derken Rozika yukarıya çekti. Kırmızı, yeşil entarili Çingene kadın çocuğunu bırakıp ayakkabıya doğru koştu, ayakkabıyı kaptı, açık duran vagonun kapısından içeriye fırlattı, ayakkabı adamın dizine çarpıp, çorapla kalmış ayağının dibine düştü. Adam eğilip ayakkabısını almak isterken, tren sarsılarak hızlandı, dengesini korumak için sol eliyle sahanlıktaki helânın kapısına tutundu, kapı açılıverdi, yüzü koyun klozetin üzerine kapaklanırken Rozika koltuklarından yakaladı. Adam doğruldu, helânın kapısını kapadı, kız koltuklarından tutmayı sürdürürken, öne doğru eğilip, yalpalayan vagonun devinimlerine uyarak, mokasen ayakkabısını sonunda ayağına geçirebildi, doğruldu, gülümseyerek Rozika'ya baktı, bir yanıt bekler gibiydi; birini mi görmüştü trende, yoksa Çingene kadından mı korkmuştu? Kadın üzerlerine doğru çocuğuyla gelirken yerinden fırlamış, trene doğru koşmuştu, peşinden adamı da sürükleyerek. Kadına bir teşekkür bile edememişti. "Ne oldu?" diye sordu.

- Hiiçç, sana Vilçea'daki Romanya eski ev müzesini göstermek istemiştim, tren de kalkıyordu, diye Rozika

hiçbir şey olmamış gibi konuştu.

Vagon şiddetle yalpaladı, makas geçiyor olmalıydı, adam sendeleyince bacaklarını araladı, sırtını helânın duvarına dayadı, kalbi küt küt çarpıyordu, şaşkınlığını, heyecanını hâlâ üzerinden atamamıştı; Rozika'nın yaptığı çok tehlikeliydi, düşebilir, trenin altında kalabilirdi. Çingene kadının yaptığı da... Helânın kapısı açılıverdi, pis bir koku yayıldı sahanlığa, yeni bir sendeleme, adam kapıyı içeriye bakmadan çekip kapadı.

- Geçen yıl geldiğimizde gezmiştik orasını Pelin'le.

Sesi, "gereksizdi bu yaptığın," der gibiydi. Sesinin tonundan kendisi de tedirginleşti, üstelik karısından da söz etmişti, kızgınlığını başına vurmak mı istemişti kızın. Kızgın değildi, belki biraz korkmuştu, ama ne diye Pelin'i ortaya çıkarıyordu. Pelin böyle 'densizlik' yapmaz mı demek istiyordu. Hiçbiri değildi elbette, ağzından kaçıvermişti şaşkınlığından. Üzüldü. Ne olursa olsun bilinçaltında bir birikim vardı ayrımına varmadan iki kadını kıyaslayan. Adam gülümsemeye çalıştı, kız başını çevirmiş pencereden uzaklara bakıyordu.

Tren iki yanı sık ağaçlarla çevrili bir yola girmişti. Pelin'in kim olduğunu Rozika sormadı, anlamıştı; geçen yıl karısıyla geldiğini kilisede söylemişti. Çok yakından hızla kayıp geçen ağaçlardan yorulan gözlerini kapadı, başını öne eğdi, şimdi adamın tozlu ayakkabılarının sadece burunlarını görüyordu. Kızın dudaklarına bir gülücük yayıldı. Adam kızın gözlerini görebilseydi, ince bir üzüntünün de tozlu ayakkabılara düşen bakışlarda dalgınlaştığını sezebilirdi.

Kırdım mı diye düşünürken, Rozika başını çevirmeden konuştu; istemeyerek de olsa sesi bakışlarından kayan üzüntüyü yansıtıyordu:

- Peki, biz de gitmeyiz.

Bir süre tekerlerin demir takırtılarından başka bir şey duyulmadı.

-7-

"yalanlar ihanetler karmakarışık limanlar
iki şeyin apansız karşı karşıya geldiği dünyada"
(T)

Ne duruyorsun, girsene.
.....
Gir hadi, rengin sararmış, bir şey mi oldu?
Hayır, niye yaptın bunu bana?.
Başka çarem yoktu.
Otur şöyle, kahvaltı yapacaktık. Çay?
Enis, bir bardak su verebilir misin bana yavrum?
Ben veririm.
.....
Teşekkür ederim. Telefonun çalıyor.
Açmasam mı?
Aç, beni şikâyet edecektir.
Kim?
Açınca öğrenirsin.
Peki. Alo... Yok canım... Ciddi misin?.. Tartakladı mı?.. Yumrukladı mı? Hay Tanrım...hıh,hıh!..
Niye gülüyorsun, sana bir olay anlatıyor. Gülmeden dinle. Bir kadına şikâyet ediyor, erkek olacak, kaçtı önümden yumruğu yiyince.
Ben onunla konuşurum. Hoşça kal... Neden yaptın?
İyi olmamış.
Sevmiyorum o herifi, şairmiş, avukatmış, ne işi var

senin evinde ırz düşmanının? Bana asılıyor demiştin, geceyi burda mı geçirdi?
Hayır, sandığın gibi değil; dün telefon etmiştim Hasan'ın borç davası için, Hasan iş için yurt dışında bana avukata hatırlat demişti. O da yazıhaneye giderken sabahleyin uğramış, ben de çay ikram ettim.
Beni niye içeri almadın?
Yanlış yaptım orada. Çocuklar siz öbür odaya gidin biz biraz konuşacağız... Hasan ceza alabilir, keşke yapmasaydın.
Sana inanmak istiyorum, inanıyorum da. Ben özür dilemesini de bilirim.
Gel sarılalım.
Sen benim her şeyimsin, kızımsın, Zeytin'imsin, o canım gülüşsün, Kara'msm, kara köpeğimsin, Çingenemsim. Seni seviyorum.
Yeter, ne olur, sus. Hadi gel oturalım.
.....
Çıkalım mı? Hazır mısın?
Ben hazırım. Çocuklar kahvaltılarını yapsınlar da. Şile'ye gideceğiz değil mi?.

Rozika vagonun yeni bir sallantısıyla başını kaldırıp adama çevirdi, bakışlarına konan o ince üzüntü uçup gitmişti. Sesi eskisi gibi şakraktı.

- Pelin, ilk defa duydum, güzel isim, anlamı ne?

Adam karısından söz etmekle yine hatalı davrandığını düşünürken gelen soru, bakışlarını kızdan kaçırmasına neden oldu. Yanıtsız bırakamazdı, önemsemez bir tutum içinde dudaklarını kıpırdattı.

- Bir bitki adı.

- Pelin?.. Ha tamam, biz de Pelina diyoruz, sarı sarı çiçek açar; köylerde ilaç yaparlar çiçeklerinden.

Kızın Pelin hakkında konuşması sinirlendirici geldi adama; başını sert sert iki yana salladı, bilmediğini söy-

leyecekken Rozika kolunu adamın boynuna doladı, yanağından ufacık öperken fısıldadı.

- Özür dilerim, çok tehlikeli bir şey yaptım.

Adam o esnada iki ismi yan yana koyuyordu: İkisi de çiçek adı. Pelin daha çok otumsu, gül daha görkemli, kokuların kaynağı, yapraklarından reçel yapılır... Pelin çiçekleri kaynatılıp içilirse, vücudu kuvvetlendir, barsak kurtlarını da döker. Bak Halk ilaçları, sayfa .... Şu beyin nereden nerelere gidiyor.

Helânın kapısı yine açılıverdi, Haldun kapıyı örterken, klozetin pisliği gözlerine takıldı, kokusu burnuna doldu, klozete ilk kapandığında kokuyu duymamıştı. Vagonun iyi kapanmayan kapısından acı bir soğuk inleyerek içeriye doluyordu.

- Önemli değil.

- Üşüdüm ben.

- Hadi oturacak bir yer bulalım. Aaa, bilet de almadık.

Birbirlerine bakıştılar gülümseyerek.

- Cezalı öderiz.

Koridora daldılar, bütün kompartımanlar doluydu. Başka vagona geçtiler, koridorlarda bavullarının üzerine oturanlar vardı. Geriye döndüler, bindikleri vagonun sahanlığı daha iyiydi ya, helânın kapısı ikide bir açılıp, kokuyu yaymasa. "Yolumuz uzun değil," dedi Rozika, gelip adamın beline sarıldı. Helâ kapısı açılmasın diye kapının dış tutacağını Rozika yakaladı, birisi gelip helâya girmek isteyene değin. Geri çekildiler, onlar beklerken bir başkası gelip sıraya girdi, onu bir üçüncüsü izledi. Trenden inecek olanlar, inmeden işlerini görmek istiyorlardı. Kapının her açılışında burunlarını tıkıyorlardı. Rozika, "bir şey kalmadı," diye fısıldadı. Karşı kapıdan dışarıyı seyretmeye başladılar. Uzaktan ev müzesi görüldü. Adam "işte müze," diye parmağıyla gösterdi, koskoca bir mahalle oluşturan iki yüz, üç yüz yıllık ahşap ev-

leri. "Doğrusu tekrar görmek isterim," diye, Rozika'nın kulağına söyledi, "Yalnız bu gün değil, yarın fotoğraf makinesi ile geliriz, senin resimlerini çekerim evlerin önünde."

Adam bunları söylerken yarını da garantiye almak istiyordu, bir çeşit tuzaktı kıza.

- Geçen yıl karınla çekmediniz mi?

- Çektik, ama senin fotoğraflarını çekmek istiyorum.

Adam fotoğraf çekme tuzağının tutmadığını gördü. Kız "karınla çekmediniz mi?" diye soruyordu. Tüm neşesi kaçtı, Rozika yarın yoktu. Gözlerini eski evlerden kaydırıp, dağlara çevirdi.

- Olmaz, yarın ben senin resimlerini çekeceğim. hem de her evin önünde.

Kızın son cümlesi, birisi kulağına bir muştu fısıldıyormuş gibi geldi. Böyle yanılma ne güzeldi, iki saniye bile sürmemişti neşesinin kaçması. Gözlerinin parladığını kendisi bile duyumsadı. Rozika, "olmaz" diyordu, "ben, senin resimlerini çekeceğim, hem de her evin önünde," diyordu. Yanılma sevinç getirdi, kız yarın da onunla beraberdi. Derin bir soluk aldı, açılan helânın kapısından havaya yayılan pis kokuyu yine duymadı.

Rm.Vîlcea İstasyonu'nda yağ, kirli duman kokan açık havaya çıktılar: yağmur yağmıştı, oldukça çok yağmur yağdığı asfalt yolun su dolu çukurlarından anlaşılıyordu. Çamurlu birikmiş suları etrafa sıçratmaya sanki özen gösteren arabalardan sakına sakına, vıcık yollardan geçtiler. Oltu nehrinin üzerinden yükselen tülümsü bulutun nemi yüksek binaların arasından aşağı doğru çökerken titretici bir soğuğa dönüşüyordu, titrediler.

Caddeler insan doluydu, iş bitişi saati, hepsinin acelesi vardı, bir yerlere yetişmeye uğraşıyor gibiydiler, yine de bir dükkândan çıkıp, diğerine giriyor, ellerinde küçük paketlerle çıkıyorlardı. Türk fırıncının 85-95 randımanlı undan pişirdiği beyaz ekmeğinin önünde kuyruk var-

dı. Doktor, adama kepekli esmer ekmek yemesini öğütlemişti, Romanya kara ekmeğini seviyordu. Kızlı, erkekli gençler yeni açılan hamburgercilerde, ketçaplı ekmek içi köfteyi kendi köfteleri *miçiye* yeğleyip, kolalarını yudumlarken liberal ekonominin havasını atıyorlardı. Küçücük ahşap kulübelerde sunulan hot dogla tanışmaları, hamburger kadar onları mutlu ediyor olmalıydı ki, sosisli ekmekleri ağızlarına atabilmek için soğuğa aldırmadan kulübelerin önünde sıra bekliyorlardı. Daha geçen yıl Bükreş'te bile bir tek hamburgerci olmadığını hatırladı adam, iyi gelişiyordu(!). Türkiye'ye Amerikan yardımı çikletle girmişti, mis kokulu, mumlu sakız unutulmuş, herkes ağzında Amerikan chewing gumlarını geviş getirmeye başlamıştı. Adam da ortaokul'a yeni başladığında Ankara'da, Hergele Meydanı'ndaki eskicilerden sırtına bol, hem de uzun gelen bir Amerikan asker parkası satın almış, okulda arkadaşlarına fiyaka atmıştı ya, Roosvelt fotinleri daha gözdeydi o zaman. Eski de olsa önemli değildi, yeter ki Amerikan malı olsun. Amerikalılar da neleri varsa satıyorlardı, müşteri buluyordu nasıl olsa. Hele naylon kadın elbiseleri... Amerikalı kadınların kullanılmış donlarını bile sattıkları söyleniyordu.

Onlar acelesiz adımlarla yürüyorlardı, ne ulaşacakları bir yer, ne de buluşacakları biri vardı. İnceden yağan yağmura aldırış etmiyorlardı. Hatta hoşlarına gidiyordu, şakaklarından, yanaklarından süzülüp. dudaklarının kenarına toplanan suları arada bir ellerinin içiyle siliyorlardı. Rozika'nın bir eli kendi cebinde, diğer eli de adamın gocuğunun cebinde, adamın avuçlarının içindeydi. Yürüyorlar, ilgili ilgisiz üç beş parça mal sergilenen her vitrinin önünde duruyor, birbirlerine sokularak gördüklerini İstanbul'daki dükkânlarla kıyaslıyorlardı. Daha doğrusu Rozika kıyaslıyor, adam da baş sallıyordu. Caddenin iki yanında, çoğunluğu devlet dairesine

dönüştürülmüş kapısında Romen bayrağı asılı nefis mimarili villalara alıcı gözle bakıyorlar, adam villaların görünüşlerini kafasına çizmeye çalışıyordu. Rozika, binaların, yaşıyorlarsa eski sahiplerine iade edileceğini duyduğunu söylüyordu.

Adam, Cälımäneşti'de geçen yıl gördüğü orman içindeki çürümeye bırakılmış ahşap villaları hatırlıyordu.

Yürüyorlar... Kaygısız, tasasız, avare dolaşmanın tadını çıkarıyorlar. Vitrinin birinde Rozika bir çizme görüyor, çok beğeniyor, adama da gösteriyor, adam seviniyor, hemen almaya kalkıyor yaş günü hediyesi diye, kızın elinden tutup dükkânın kapısına doğru çekiyor, kız dirençle "hayır" diyor, "istemiyorum." Adam şaşırıyor, çok beğendiğini söylediği şeyi istemiyor, "işte beğendim dedin ya, neden hayır diyorsun," gibilerden bir şeyler konuşuyor, ama kızın katı inadını kıramıyor. Ne çok istemişti satın almayı, adam durgunlaşıyor.

Şu pastanenin önünde durur musun?
Bir şey mi almak istiyorsun?
Hayır çocuklar orada otursunlar, seninle konuşalım biz arabada.
Ne oldu?
.....
Seni dinliyorum.
Bu iş yürümeyecek.
Niye?
Çocuklar, ben bağlanıyoruz sana. Kendimi sana borçlu hissediyorum, bizi hep borçlandırıyorsun.
Anlayamadım.
Bırakalım, bitsin.
O olaydan sonra mı bunları düşündün, onu tartakladım diye. O anlatırken hep gülüyordun.
Olabilir, bilmiyorum.

Bunları yarın konuşuruz. Bugün senin yaş günün. Yaş günümü de kutlamak istemiyorum. Hiç yaş günüm olmadı zaten. Yine olmasın. Olmazsa olmasın.
Ben kutlamak istiyorum.
Bana rağmen mi? Sen dön Ankara'ya.
.....
Sen bırak onu, benim yaş günümü kutlamaya gel. Enis'im, aslanım benim.

-8-

"beklemek bir tepenin mutluluğunu
bir acının yakıp geçmesini beklemek
(T)

Kilisenin ilerisinden, Cosia adlı devlet süper marketinin köşesinden sola dönüp dağa doğru yürüdüler. Sokak aralarında dolaşmaya başladılar. Rozika bir barın kapısında durdu. "Ne dersin?" diye sordu. Üşümüşlerdi, "iyi olurdu." Adam içinden "inşallah kafa şişiren bir müzik yoktur" diye dua etti. Barın kapısını açtılar, Romen tütününün, Yunan tütünü ile karışımı acı kokunun, gri dumanın içine daldılar. Bom bom diye müzik yoktu, barın raflarının en üstüne yerleştirilmiş televizyonda video kasetinden gelen, sesi kısılmış Basic Instinck filmi oynuyordu. Michel Douglas onlar girdiğinde Sharon Stone'un eteklerini kaldırmış, duvara dayıyordu. Bol makyajlı, minimini etekli kızlar, kot pantolonlu genç erkekler barı doldurmuşlardı. İçerisi çok sıcaktı. Buna rağmen bazıları, iyi işlenmediği hemen belli olan, ama modelli, Lâlelinin ucuzcu mağazalarından alınmış da olsa çevreye hava atmaya pek uygun deri ceketlerini sırtlarından çıkartmamışlardı. Masaların üzerinde dirsekler bira, konyak bardaklarına, Assos, Carpasi, sigara paketlerine karışmış, eller çenelere dayanmış, gözler televizyonda, hiç çıt çıkmıyor denilebilirdi eğer üç kişi gülüşerek konuşuyor olmasaydı. İki kişilik bir köşe ma-

sasına oturdular. İçerisinin sıcağı hoşlarına gitti, trende vagon kapısından sızan buz gibi havayla iyice üşüdüklerini sıcağı görünce anladılar; sırtlarındaki ıslak gocuğu, kot ceketi çıkarıp, sandalyelerinin arkasına astılar. Adam sigara paketini, ucuz çakmağını masaya koydu, gözleri garsonu ararken, Rozika bir sigara yaktı, Virginya tütününün dumanı da, kokusu da öncekilere katıldı. Saçları yapılı, sarışın, eteği dizinden bir karış yukarıda başlayan, yüksek topuklu ayakkabılı garson kız adamın bakışlarını yakalayınca topukları mozaik zeminde yankılar bırakarak yanlarına geldi. Rozika yavaşça viski mi diye sordu, adam kafasıyla onaylayınca iki duble sek viskiyi ısmarladı. İskoç olmasını söylemeyi de ihmal etmedi.

Havalandırması dışında, güzel bir yerdi burası. İyi dekore edilmişti. Gençler doldurmuşlardı, hemen hemen bütün masalarda çiftler oturuyordu. Önlerindeki masada ise üç kişilik bir grup vardı diğer masaların standardını bozan, iki kız, bir erkek... Kızlar kola, erkek de yerli bira içiyordu. Adam gözlerini çevrede dolaştırıyordu: Hiç kimse onlarla ilgilenmemişti, başını çevirip bakan olmamıştı, yaşlı bir adamla genç bir kızın birlikte olması, özellikle barda dikkat çeker diye düşünüyordu. Kızınla gelemez miydi? Gelirdi de, kızı onunla gelmezdi. Yaşlı bir erkeğin yanında görülen bir genç kız, sırf adamın parası için onunla birlikte olduğundan başka nasıl yorumlanabilirdi?. Genç bir kızın yaşlı bir erkeğe âşık olması olanak dışıydı, olamazdı, olursa haber niteliği taşır, gazete sayfalarına, televizyon ekranlarına yansırdı. Rozika'nın kendine âşık olduğunu düşünmüyordu, ama ya olursa?... Böyle bir aşka ne ruhu, ne bedeni dayanabilirdi. Belki de tersi olurdu, kaslarına, dokularına gönlündeki gibi bir gençlik doluverirdi. İnsan ne denli yaşlanırsa yaşlansın, umut denilen duygu kanatlarını hep çırpıyordu.

Bir kişinin üç türlü yaşı vardır. Doğum yaşı, biyolojik yaşı, duyumsadığı yaş. En önemlisinin duyumsadığın yaş olduğu söylenir, ama biyolojik yaşın buna uyum sağlayamazsa işte o zaman işkence başlar. Neden yaşlılar çoğunlukla sinirli ve alıngandırlar?... Bu üç yaşın yorumunun dışında görüyordu adam kendini. Ona göre gerçekte tek yaş vardı, biyolojik yaş, duyumsadığın yaş diye bir şey olamazdı. Biyolojik yaş, ya da enerji yaşı. Beden eğer güçlüyse, duygularını da, duyumsamanı da etkilerdi. Bedeninde enerjin varsa, enerjin ölçüsünde içinde bulunduğun o an ya da ilerisi için, bir limit içinde plan yapabilir, düşleyebilir, hayal edebilirsindi.

Barın hep gençlerle dolu olması, yanında bir genç kızla oturması onu yine yaş konusuna alıp götürmüştü. Rozika'ya anlatıyordu, babasının yetmiş bir yaşındaki çocuğu olduğunu yineliyordu.

- Örneğin, çok gençsin, ama bedenin tükenmiş, bir umudun olur mu gelecekten?

- Benim gibi.

Adam Rozika'nın ellerini tuttu, gözleri kızın gözlerinde, gülümsüyordu o gözler, nemli gibiydi, üzerine varsan taşacak gibiydi, elleri de buz kesmişti, Ovdu o elleri.

- Senin önünde bir gökyüzü var, okyanuslar var, tüm zorlukları yenecek gücün var.

-Ben bedenimi biliyorum. O yüzden de geleceği düşünmüyorum.

- Niye böyle konuşuyorsun?

Rozika yanıt yerine elini bardağa uzattı.

Adam bir dubleyi bitirene değin Rozika iki dubleyi içivermişti. Çok içiyordu, hem de hızlı. "Türkiye'de alıştım," dedi, "her gece içiyorduk mecburen, bazen boyalı su da olsa çok zaman gerçekti. Karaciğerim de o zaman bozuldu. Hastanede yattım."

-Karaciğerin mi? Ya şimdi? içmemelisin.

-Şimdi iyi, bir şeyim yok.'

Adamın ellerine ateş bastı, midesi yandı, Talcitini hemen ağzına attı. Çocuk yaşta her gece içki... Koşarlarken Rozika'nın neden çabuk yorulduğunu anladı. Kendinle kıyaslamasından doğan sevinci öldü.

-9-

"Yıllanmış şarabın yaralı tadı
avuçlarımda kan. İçer miyiz?"

Bu ara bölümü isterseniz okumayabilirsiniz. Öyküden kopmuş olmazsınız. Ben koymak istemedim, ama öyle tatlı anılar var ki, bir türlü çıkartmaya gönlüm razı olmadı. Eğer zamanınız varsa, okuyun, yoksa bölümün son paragrafına değin atlayın.

Bardan çıktılar, Çavuşesku'dan önce bir zenginin sahip olduğu, sonra devlet avukatlarının oluşturduğu Vîlcea Barosuna tahsis edilen villanın görkemli lokantasına akşam yemeğine gittiler. Geçen yıl, otelin resepsiyon şefi salık vermişti "yemekleri güzeldir," diye Pelin' le geldiklerinde. Tuna balığı yemişlerdi o akşam, Pelin pek beğenmişti balığın sosunu; garsondan reçetesini-tarifini bile almak istemişti. Adam gülmüş, "çok iyi olur," demişti, "topladığın diğer reçetelerin arasında balık sosu yok sanırsam, koleksiyon tamamlanır." Pelin kocasının ince alayını sert bir bakışla geçiştirmeyi yeğlemiş, adam da şaşırmıştı işi uzatmadığına. Yoksa Pelin "hiç mi yemek pişirmiyorum" gibi bin türlü hücumu bulur, adamı söylediğine pişman ederdi. Yine balık, beyaz şarap ısmarladılar; bu defa gelen erkek kalkan balığıydı.

Balığı görünce Rozika'nın gözleri parladı.

- İşte ben bunu yerim, diyerek çatalına, bıçağına ile-

ri emri verdi. İştahla balığı yemesi adamın bir daha mutlu olmasına yetti. Rozika, lokmaları ağzına atarken bir yandan da konuşuyordu:

- Eskiden et bulmamız zordu, şimdi de balık. Balık görünce, midem kalkardı, çocukluğumuzdan beri Çavuşesku bize hep tatlı su balığı yedirmişti. Etimizi ihraç ederdi, köylünün cebine bir kuruş girmezdi, ne oldu sonra köylü hayvan beslemedi, devlet çiftliklerinde de üretim gittikçe düştü, şimdi donmuş et ithal ediyoruz. Üniversitede okurken, bir gün balığı boykot ettik, kokuyordu. Rejime karşı geldik diye, hepimizi gözaltına aldılar. Sorgular başladı gizli poliste, sonra rastgele içimizden on kişi seçip içeri attılar, diğerlerini serbest bıraktılar. Seçilen şanslılar arasında ben de vardım. Mahkemeye çıktık, hepimize on beş gün hapis cezası verdiler. Sen de hiç tutuklandın mı?

- Birkaç kere.

- Birkaç kere mi?

- Gazetecilik yapınca kaçınılmaz Türkiye'de.

- Hadi anlat. Önce bir şerefe diyelim.

Şerefe dediler. Haldun önemli bir şey yok, küçük olaylar diye geçiştirmeye çalıştı ama Rozika dinlemekte ısrarlıydı:

- İlk tutuklanmanı anlat

- İlk tutuklanmam cinayettendi, on kişiyi öldürmüştüm. Ortaokula yeni başlamıştım.

Rozika, bir ohh!.. çıkartarak, uzun kirpiklerini kaşlarına değin kaldırdı, gözleri daha güzelleşti, karşısındakinin gülümsediğini görünce, 'beni kandırıyorsun', diye cilvelendi.

- Birisi sınıfta bağırdı, haydi hepimiz Dil Tarih'e gidiyoruz, kavgaya diye. Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi yani. Sınıfı bıraktık çıktık, yollar öğrenci doluydu, "kahrolsun komünizm!," diye, boğazlarını yırtıyorlardı, ben de bağırdım onlara uymak için. Dil tarihe geldik,

baktık ki, pencerelerden masalar, sandalyeler, dosyalar fırlatılıyor. Kiminle kavga edecektik bilemedik, bıyıklı kocaman ağabeyler de vardı bağıranların arasında, bizi parçalarlardı. Bir arkadaşımla fakültenin bahçesinin ucunda bir ağacın altına oturduk, seyretmeye başladık, film gibiydi. Camlar, çerçeveler kırıldı. Bağırmalar kırmalar, dökmeler saatler sürdü; kıracak dökecek bir şey kalmayınca bıyıklı ağabeyler gitti, elli, yüz öğrenci kaldı, onlar da pencerelerden atılanlar arasında kendilerine yarayacak şeyler arıyorlardı kalem, silgi, dosya, defter gibi. Birden polisler geldi, herkes kaçışmaya başladı, bu arada birkaç kişiyi polis yakaladı, biz iki arkadaş çimenlere uzanmış polisle kaçışma oynayanlara bakarak eğleniyorduk, okulu zaten asmıştık, yapacak işimiz yoktu. İki el ayrı ayrı ensemizden yakamıza yapışıp ayağa kaldırınca bizim eğlence bitiverdi. O gece falakaya yatırdılar beni, ayaklarım şişmişti. Dayaktan sonra bir sıraya sürükleyerek oturttular, ellerimi arkadan sıraya kelepçelediler. O gün sabahleyin Ankara Kalesinden güneşin doğuşunu seyrettim, içime bir hınç doldu. Öğleye doğru sorgulama yeniden başladı: "Nihal Atsız'ı tanır mısın, Türkçü, Turancı mısın?" Atsız'ın yüzünü görmemiştim, ama bir kitabını okumuştum. O zamanlar çok popülerdi Atsız'ın kitapları: 'Bozkurtların Ölümü, Bozkurtların Dirilişi' gibi. İki gün sonra bıraktılar, ayaklarımın üzerine basamıyordum. Polisler eve gelip, ağabeyimden bana kalan kitapları da götürdüler. Polisin biri "yahu bak ne buldum, Nazım Hikmet'in kitabı," diye arkadaşına gösteriyordu. Sonradan gazetelerden öğrendim, Dil Tarihte Pertev Boratav ile Behice Boran adında iki komünist hoca varmış, biz ondan fakülteyi basmışız. O zamanlar komünist denilince Nazım Hikmet'ten başkasını bilmiyorduk, tabii Rusya'da Stalin, Amerika'da da Steinbeck.

- Bize edebiyat dersinde Nazım Hikmet'i okuttular.

-Sizde okuttular, bizde de okuyanı içeri attılar. Birisi de benim. Milli Şef İnönü devri bitmiş, Demokrat Parti iktidara gelmişti, nasıldı biliyor musun İnönü dönemi, İnönü operaya gitse, gazeteler, "Milli Şef At Yarışlarını Şereflendirdiler," diye en büyük puntolarla başlık atarlardı. Koyu devletçi, asker, ekonomiden hiç anlamaz... ve namuslu... Onun yerine gelen Demokrat Parti de güya liberaldi. Aslında eski yönetimin bir devamı. Devletçi görünüp, liberal görünüp birkaç yüz kişiyi devlet eliyle zengin etmekten başka bir şey yapmadılar. Halk sefilleri oynamayı devam etti. Bir de Türkiye'de irticayı hortlattılar. İktidara geldiklerinde ilk icraatları, ezanı, hani camilerde beş vakit minareden okunur ya. Şimdi teyp kaseti kullanıyorlar. Rozika "biliyorum," diye gülümsedi. Arapça okutmak oldu. Biz Türkçe ezanla büyüdük. Çenem açıldı, sana Türkiye'nin siyasi tarihi anlatmaya başladım. İnsanlar yaşlanınca, Tanrı her yerinden gücünü alıp, aldıklarını çenesine verirmiş.

- Sen yaşlı değilsin ki...

- Öyle olsun. Lise öğrencisiyken şiir, öykü yazmaya başlamıştım, yayınlayacak dergi, gazete arayıp duruyordum. İstanbul'da "Gerçek" adında bir gazete çıkmaya başlamıştı, sahibi de Mehmet Ali Aybar. Komünistmiş, Gerçek de Rusça Pravda demekmiş. Benim hiç bilgim yok. Bak kırk yıl öncesine götürdün beni. Babandan büyük olduğum meydana çıktı işte. Orhan Veli'nin bir şiirini okumuştum, "Kelle fiyatına hürriyet," diyordu. Ben de oturup, "Hürriyet Derdi Boş Laf" diye bir öykü yazdım, Gerçek'e gönderdim. Yayınlandı. Birkaç gün sonra Ulus gazetesinde bir haber okudum, beş sütüna, o zamanlar gazeteler beş sütün olurdu. Yüz üç komünist yakalandı diye. Okula geldim, arkadaşlarda bir telaş vardı, Nazım Hikmet'in çoğaltılmış şiirlerine, Steinbeck'in 'Gazap Üzümleri'ne saklanacak yer aranıyordu.

- Biz de Rus klasiklerini gizli okurduk.

-Okul müdürü sınıflarda arama yapacak diye bir haber ulaşmıştı. Biz müdürü beklerken sınıfa polisler doldu, beni, bir de Atilla isminde bir arkadaşımı alıp götürdüler: siyasi şubede o akşam ayrı ayrı falakaya yatırıldık. Pek çok isim sordular, hiç birini tanımıyordum. Ben, "bilmiyorum, tanımıyorum" dedikçe, sopayı daha hızlı indiriyorlardı tabanlarıma. Hürriyet, yani özgürlük mü istiyormuşum al sana.

-Ne komik, bize toplum özgürlüğü öğretilmişti. Bireycilik... İğrenç...

-O zaman bana bu soruları sorduklarına göre, kendileri de biliyorlardı Türkiye'de özgürlük olmadığını demek ki. Aslında çok komik şeylerdi, bir dergide, o günkü şiir anlayışına uyan, oldukça acemice üst üste iki şiirim çıkmıştı, soruları da onlardan kaynaklanıyordu birisi, *Bir kadın sevdim/ Mürdüm eriği gibi ağzı/ Güzel mi güzel/ Ne çare dostum/ Ben evli, o evli/ Halimiz ne olacak bilmem ki,* gibilerden. Polis bunu evlilik kurumunu yıkmak istediğime yorumluyordu. "Vay!," diyorlardı, "evliliği kaldırmak istiyorsun ha..." Yanıt vermeye, kendini savunmaya kalksam, "Sus, buz gibi evlilik kurumuna karşısın puşt," diye ağzımı açtırmıyorlar, sopayı tabanıma daha güçlü indiriyorlardı.

-Kilise sağ olsun, hiç evlilik kurumuna söz söyletir mi? Onların baskısından evlilik dışı ilişkiler arttı bizde de.

İkincisi de, *Gölgem/ İkiz doğmuşuz biz/ Biri ben, diğeri gölgem/ Bana isim de koymuşlar/ Kardeşimin adı üzerindeymiş/ Ben kısala, o uzaya/ Büyüdük yavaş yavaş/Aramızda çıkmadı/ Hiçbir gün savaş/ Fakat kıskanırım onu/ Elbisesi, ayakkabısı eskimez/ Hürriyet filan da istemez/ Mesuttur vesselâm/ Benim aksime gölgem.* Bu da komünist şiiriymiş, bu arada hiç duymadığım sövmeleri de yiyordum. On beş gün sonra bıraktılar, ama yürüyemiyordum. Bu arada eve gelip ne kadar kitabım

varsa alıp götürmüşlerdi yine. Ortaokulda türkçü, turancı diye tutuklamışlar, lisede de komünist diye. Türkiye'de dış rüzgârlar ne yönden eserse, iç politika da ona göre ayarlanıyordu. Hiçbirimiz o zamanlar gerçek anlamda ne turancılığı, ne de komünizmi biliyorduk. Karl Maks'ın adını bile duymamıştık. Bir ana oğulduk, babam ölmüştü. Anam gece gündüz yalvardı, "aman oğlum yazma," diye. Ben de korkmuştum. Çünkü, liseyi bitirene değin, peşimden sivil polis eksik olmadı. Uzun boylu, zayıf sırık gibi, boynu kafasını taşıyamayan, kamburumsu, cırtlak renkli, aptal görünüşlü bir adamdı beni izleyen. Sabahleyin sokağın köşesinde bekler, okula değin peşimden gelirdi. Akşam da alır getirirdi eve. Bazı sabahlar sokağın başında görmezsem tedirgin olurdum, nerede bu herif, hasta mı diye. Bizim mahallede oturduğunu öğrenmiştim. Liseden mezun olunca bir gazetede muhabir olarak çalışmaya başladım, muhalif bir gazeteydi, yine o aptal suratlı peşimdeydi, ama eskisi gibi sık karşılaşmıyorduk. Gazeteye yazdığım öykülerde hep takma isim kullanıyordum. Hem annemi korkutmamak, hem de kendimi sağlama almak için; fakat bir gün yazı işleri müdürü bundan sonra öykülerimi yayımlamayacağını söyledi. Bana da öğüt verdi: "Sen muhabirliğini yap, bırak öyle öyküyü, şiiri," diye. "Niye?" diye soracak oldum, yanına çağırdı, kulağıma eğildi, "Akıllan oğlum, hapislerde çürümek mi istiyorsun?" Bayağı korkmuştum, durup dururken yazı işleri müdürü böyle söylemezdi. Yıllarca ne öykü, ne de şiir yazdım korkumdan, bir de yaşlı annemi üzmemek için. Milliyetçi bir gençlik derneğine de üye oldum, Anadolu Oymağı adında, bir ara da derneğin şube başkanlığını yaptım. O polis peşimden kayboldu. Derneğe üye olmakla kendimi sağlama almak istemiştim. Şimdi düşünüyorum da o zamanlar "Ben sosyalistim," diye açık açık söyleyenler gerçekten tam birer kahramanmışlar, sağ olsunlar. İş

ticarete dökülmemişti daha. Demiştim ya, bizi sınıftan Atila adındaki arkadaşımla beraber almışlardı diye. Atila'yı bir daha görmedim, sınıfa dönmedi, izini aradım, bulamadım, bir dostum polis kayıtlarından inceledi, adı yoktu. Hâlâ arıyorum. Atila Ortanoğlu. Sanırsam çift 't' ile yazardı adını, iyi de şairdi.

Adam gülerek konuşmasını sürdürdü, "Poliste bir dayak daha yedim, anlatayım mı?"

Rozika şarabını dudaklarına götürürken, başıyla gözleriyle, biraz da dudaklarından çıkan hı hıı'larla anlatmasını istedi.

- Bir sevgilim vardı, yine lise öğrencisiyken, oturduğumuz mahallede. Geceleri pencereden içeri alıyordu beni. Bir gece yine bahçe duvarını atlayıp, pencereye yaklaşırken, iki üç adam üzerime çullandılar. Yaka paça yakaladılar, ellerimi arkadan kelepçeleyip, bir arabaya koydular. Karakolda saatlerce yine falakaya çektiler. Tabanlarımın altındaki izlere yenilerini eklediler. İtiraf etmemi istiyorlardı hırsızım diye. Ben de kızla ilişkimiz meydana çıkacak diye, kayısı yemeğe girmiştim bahçeye diyordum. Meğerse bizim mahallede iki gecedir üst üste hırsızlıklar oluyormuş, beni de hırsız diye yakalamışlar. Sabahleyin eve getirdiler, evde arama yaptılar, mahalleli de alışmıştı, bir iki yılda bir polislerin eve gelmesine. Oradan evi soyulana götürdüler, hırsızı kaçarken görmüşmüş. Bir binanın ikinci katından yaşlı bir kadın çıktı, hemen tanıdım. Tanınmış bir yazardı, Halide Edip Adıvar, Kurtuluş Savaşımıza kalemiyle, etkili söylevleriyle katılmıştı. Onun romanlarıyla büyüdük, kıpkırmızı olduğumu hissettim. Halide hanım bana baktı, baktı. "Ben bir yerlerden tanıyorum bu çocuğu," dedi, polisler sevinçlerinden sırıtmaya başladılar. Ben de sevindim, "inşaallah hatırlar," diye dua etmeye başladım. Bir hafta önce Halkevinde yapılan bir şiir akşamında, şiir okumuş, Halide hanımın da elini öpmüştüm. Ben gözlerinin

içine bakarken, birden Halide hanım dikleşti, sesi sertleşti. "Yakalaya yakalaya bu şair çocuğu mu yakaladınız, bırakın çocuğu," diye polisleri azarladı. Kızarma sırası polislere gelmişti, Halide hanımın kocası milletvekilliği yapmıştı, polislerin karşı koymaya gücü yoktu. Üç polisle binadan çıktık, yine de bir bakkaldan amirlerine telefon ettiler, beni serbest bırakıp bırakmamak için. Meğerse gerçek hırsız yakalanmış, o zamanlar polislerin telsizi filan olmadığından beni götüren polislere haber ulaştıramamışlar. Gerçek hırsız dedikleri belki de yine benim gibi birisiydi ama ben kurtulmuştum. Kelepçelerimi çözdüler. Polisin biri demez mi sırtımı okşayarak 'seni röntgenci, seni' diye.

Karşılıklı anılarla iki şişe şarap da burada içildi. Adam geceyi düşündüğünden iki bardaktan fazla içmedi. İçüncü bardağı da doldurmuştu, Rozika'dan şarabı kaçırmak için, lokantadan çıkarken bardağa dokunmamıştı bile. Rozika hafif sendeliyordu Adamın kolunda. Gecenin ayazı çökmüştü beton yollara. Taksi durağına dek yürüdüler. Arabada Rozika adamın göğsüne yatıp, sızdı: bir eli adamın bacağının arasında kaldı.

-10-

"Ellerim gene de vazgeçilmez bir suda
benden ayrı yüzüyorlar dupduru
bir bozguna yukarıdan bakıyorum."
(T)

Otelin kapısında adamı bir telaş aldı: resepsiyonun önünden kimseye görünmeden nasıl geçeceklerdi? Gider, kızın yatak ücretini de öder, sorun çözülürdü, ya resepsiyondaki saçları kırlaşmış kadın yüzüne anlamlı anlamlı bakarsa... "senin çükünün kılları bile beyazlaşmış be adam," diye yüzünü ekşitirse... Şoför başını çevirip kırk beş bin lei deyince, düşündüklerini unuttu, taksiyi ödedi. Rozika'yı uyandırdı, arabadan indiler. "Uyumuşum," diyen Rozika gerindi, derin derin soluk aldı. "Beraber girmeyelim," dedi, "bir de benim için yatak parası almaya kalkarlar. Sen önce gir, iki üç dakika sonra ben gelirim peşinden." "Alsınlar..." Alsınlar da yüzüne alaylı alaylı bakmasınlar. "Hayır, hayır...", "o zaman sen önce git..." "Olur," dedi, kız. Adam bütün gün dolaşmaktan şişen ayaklarından, ayakkabılarını çıkarmış gibi rahatladı. Odanın anahtarını çıkarıp Rozika'ya verdi, o birkaç dakika sonra gelecekti. Kız anahtarı alıp, otelin koca kapısını güçlükle iteledi, içeriye girince önce bara doğru yürüdü, resepsiyondaki kadın arkasından şöyle bir baktı, sonra başını önündeki kâğıtlara çevirdi. Rozika da salondaki koca saksının arkasından dolanıp,

asansörün yolunu tuttu. Adam ayazın pırıl pırıl, mis gibi kokan temiz havasında bir sigara yaktı, otelin bahçesinde bir tur attı, Rozika soyunmuş onu bekliyor olmalıydı. Kasıklarından aşağı bir sıcaklık yayıldı, cebindeki hapları ağzına attı, tükürüğünü çoğaltmaya çalışıp, yutkuna yutkuna hapları midesine indirebildi. *Ginseng* yemek borusuna takılı kaldı. Sidik torbası da bir yandan kasıklarını zorluyordu, gün boyu tuvalete gitmediğini hatırladı. Saatine baktı, beş dakika geçmiş olmalıydı, daha fazla bekleyemedi, iyice sıkışmıştı. Kapıya yürüdü, bir el omzuna kondu, korktu, "Kamarat, sigaret," sesiyle korkusu geçti, bardaki sarhoş yine karşısındaydı, paketi çıkarıp, verdi, adımlarını açtı. Tam kapıda Boris'le karşı karşıya geldi. Buzdolabından reçel aşıran çocuk gibi kızardı. Boris'in "hello sir"üne, yüzüne yapışan gülümseme ile sırıtma arası bir bakışla, bir yandan da boğazına takılan gıcığı temizlemeye çalışarak "hello" deyip içeriye hücum etti. Resepsiyondaki kadının meraklı gözlerini de "Noapte buno"yla birlikte başını kibarca eğerek selâmladı, böylece ikinci engeli de aşıp, beşinci katta kalmış asansörü aşağıya çağırdı. Bacaklarını sıkıştırdı, biraz kendini bıraksa damlayacaktı.

Rozika kısa naylon geceliğini giymiş, elinde boş viski bardağı, kapıyı açıverdi, kapıya uzanan adamın eli boşlukta kaldı. Kız bir eliyle adama sarılıp, dudaklarından öptü. Adamın duracak hali yoktu, gocuğunu bile çıkarmadan helâya koştu. Önünü çözdü, bir iki damla pantolonuna damladı, sidik biraz geldi, durdu. Kan yüklenen aleti, sidiğin geçmesine izin vermiyordu. Zorladı, bir kaç damla daha geldi, boşaltmalıydı, dolu torba başarısını köstekleyebilirdi. Organını soğuk suyun altına tuttu, klozete oturdu, bekledi. Soğuk suyun yararını gördü, önce yavaş yavaş, sonra iyice işeyebildi, akışın debisi yükselmişti. Biraz daha bekledi, gerisi gelmedi. Kalktı, pantolonunun önünü açık bırakarak, ellerini

yıkadı, yeniden deneyecekti, her zaman öyle yapardı, bir defa da boşalmazdı, ah şu prostat... Denedi, debi düşmüştü ama, torbanın boşaldığını hissetti. Dişlerini fırçaladı, üst damak protezini çıkarıp, damağa oturan kısmına kaçan kırıntıları temizledi. Protez dün sabahtan beri ağzındaydı, yatarken çıkarıp koyacak yer bulamamıştı, Rozika görebilirdi, tiksinirdi kız belki. Her gece ilaçlı suyun içinde bırakırdı takma dişlerini. Temizlediği damağı ağzına geçirdi, banyodan çıktı; sıkışıklığından odaya girerken göremediği yarı çıplaklığa bir an çivilendi. Rozika, koltuğa yan oturmuş, bacaklarını kol yerinden sarkıtmıştı, geceliği göbeğinin üzerine sıyrılmıştı. Yana eğilmiş, bardağına viski dolduruyordu. Adam çabucak kendini topladı, sırtından çıkardığı gocuğunu yatak odasındaki elbise dolabına asıp geldi; alışmıştı çıplaklığa, Rozika alıştırmıştı, gözlerini kaçırmıyordu, çekingenliği geçmişti, daha da önemlisi içinde hemen bir şeyler kıpırdamıyordu artık; kızın her şeyi güzeldi: gecelikten taşan memeleri, kolları, pırıldayan bacakları, göbek deliği, her şeyi... Pelin hiç yanında çıplak dolaşmazdı, seviştikleri geceler bile yataktan kalkmadan el yordamıyla bir şeyler bulup giyerdi. "Üşüyeceksin," dedi, kıza dün geceki gibi. Kız yanıt olarak "Sen içmeyecek misin?" diye sordu. İçmeyecekti, ama Rozika ona eşlik etmesinde ısrarlıydı, yanlamasına bir parmak viski koydu bardağına, masadaki sürahiden de su doldurdu iki parmak. Aklına bavulundaki çikolatalar geldi, kalkıp birini çıkarıp getirdi. Rozika ellerini çırpıp, çikolatayı kaptı, bir parçanın yarısını ağzına aldı, yerinden kalktı, gelip adamın kucağına oturdu, yarısı dışarıda çikolatayı adamın ağzına uzatıp, diliyle içine iteledi. Dilleri birbirine dolaşarak öpüştüler.

Rozika yavaş yavaş adamın kazağını, gömleğini, atletini, pantolonunu çıkardı, donunu bıraktı, koltuğun önüne oturup, yukarıdan aşağıya doğru dilini adamın

vücudunda gezdirmeye başladı, adam da kızın başını, elleri yetişince göğüslerini okşuyordu.

Tiksinti verici, tiksinti, adamı uyandırmaya çalışıyor kız. Adam yaşlı, kolay mı? Aaa, rezillik, kızın yüzüne fışkırdı her şey... Nasıl hoşlanıyorlar böyle filmlerden... Kızın vücudunu gösterse ya böyle, güzel işte... Göstermeme şu moruğun işe yaramazını... Bir daha ödünç vermem sekizliğimi. Düğün filmimiz var, kızımın bebeklik filmleri var, onları seyrediyoruz biz. Lorel ile Hardy, Şarlo da var. Ne zevk alırlar böyle pornolardan? İkisi de avukat olacak keratalar, sapık mı ne bunlar? Ortak avukatlar bürosu... kız-kadın eksik olmaz yazıhanelerinden. Baksana odanın birini bu işe ayırmışlar... Tiksindim, bir daha vermem makinemi ödünç bu keratalara, sesliymiş benimki, tadı çıkıyormuş filmin, bitse de şu film, alıp gitsem.

Rozika çok yavaştı, hiç ivecen değildi, adam şaşkındı, utanıyordu, kendinden utanıyordu. Yazdığı aşk sahnelerini anımsıyordu. Yazmanın, yaşamanın başka şeyler olduğunu anlıyordu, ne yapacağını, nasıl karşılık vereceğini bilemiyor, utanıyordu. Yıllarca önce seyrettiği porno sekizlik film gözünün önünden gitmiyordu. Tiksinmişti filmden, ama yaşıyordu işte, bir yandan suçluluk duyarken, gerilen vücudundan fırsat buldukça Rozika'yı okşamayı da sürdürüyordu. Bu güne değin tanımadığı delice zevkten başını sağa sola çevirirken gözleri duvardaki metal bir kapakla kapatılmış baca girişine takıldı, birden tüm vücudu kaygıyla ürperdi, titredi: odada gizli bir kamera varmış gibi bir duyguya kapıldı. Dudaklarını sürdüğü sıcak etin titremesi Rozika'yı etkiledi, hızlandırdı, heyecanlandırdı.

On beş dakika kalmış imtihanın bitmesine, çıkar şu kopyaları, korkma öğretmenin arkası dönük. Bir yıl bekleyecek misin bitirmek için liseyi? Hiih, hay Allah!... Nasıl oldu yahu? Pantolonun önüne bile çıkmış.

Kaygı, bir kat daha artırmıştı kıvranmasını, ellerini sıktı, tırnaklarını etine batırdı, güçlükle gözlerini duvarlarda gezdirdi, gizli bir kamera objektifi aradı, bir şey göremedi. Rozika'nın çıplak fotoğraflarını da çekmişti. Acaba, birileri bir şeyler mi planlıyordu, şantaj yapmak için. Boris!.. Bu ülkelerde her şey olabilirdi. Şüphenin, korkunun desteklediği etinin ürpermesi Rozika'nın ılık dilini alevlendirdi; vücudu titremiyor, zıplıyordu artık, dayanamayacaktı, kendini hızla geri çekti kurtuldu, neredeyse boşalacaktı. Rozika gülümseyerek kalktı, gözleri mahmurlaşmıştı, viski bardağına uzandı, bir dikişte boşalttı, banyoya koştu. Adam koltuğa yığıldı kaldı bir süre, sonra yatak odasına dönüp, pijamalarını giydi, terlemişti, odayı iyice inceledi, duvardaki reprodüksiyon tablolarda küçük bir delik aradı, sandalyeye çıkıp tavandaki tek lambası yanan dört kollu avizeye baktı, gizli bir kamera konacak, yer bulamadı. Uzun boylu, kambur polis gülüyordu tuvalet masasının aynasında. Saçmaydı kaygısı, korkusu, kendi kendine kızdı. Oturmadan iki kaşık polen aldı, çikolatadan da bir parça koparıp ağzına attı.

Rozika banyodan çırıl çıplak çıktı, çıkarken sendeledi, yürüdü, doğruca masaya geldi, elini viski şişesine uzattı. Adam, çıplak kızı arkadan sardı, "çok içtin yeter," diye babacan babacan konuştu. Kız dönüp, adama sarıldı, izin istiyordu içmek için. Bu gece her şeyi unutmak istediği için içmeliydi. Annesini, kardeşini, Christ'i, Romanya'yı, Türkiye'yi, Kemal'i, Ömer dayıyı, unutmalıydı; unutmuştu hatta, kendini temiz, saf bir Rozika olarak ona vermek, onun olmak istiyordu. "Sen temizsin, safsın güzelim," diye, adam kızı okşuyor, dediklerine de meraklanıyordu, bin tane isim saymıştı. Rozika kollarını adamdan çekti, gücü kalmamıştı, koltuğa kendini bırakıverdi, başı öne düşüyordu, bakışları bulanıklaşmıştı, ama dili yalvarıyordu: "Tamam mı, bırak

da içeyim." Adam yanıtlamıyor, kızın sırtına kuru bir havlu koymaya çalışıyordu. Rozika birden başını kaldırdı, adamın yüzünü sertçe avuçlarının içine aldı, gözlerini gözlerine dikti, sürdüremedi, tuttuğu başı göğsüne doğru çekti, adam koltuğun önünde dizlerinin üstüne çökmek zorunda kaldı, başı kızın karnına doğru kaydı, romantik dönemlerin komik af diler, aşkını açıklar biçimindeydi duruşu, ama konuşan Rozika'ydı, yavaş, yumuşak, her sözcüğü yinelemek ister gibi dura dura konuşuyordu

-Sen iyi bir adamsın, ben fahişeyim, sizin bildiğiniz Nataşalardan. Bu gece fahişe değil, senin sevgilin olmak istiyorum... sadece güzelin değil, bana ilk defa güzelim dedin.... Önce içmeliyim... sonra kirlerimi sana anlatıp, kurtulmalıyım.... onlardan... Hiç kimseye anlatamadım... şimdiye kadar. Sana anlatıp sevgilin olabilir miyim?... olamaz mıyım?... bir bakarız... Tamam mı?...

Adam şimdi uyumasını, yarın sabah anlatmasını, çocuğunu azarlayan bir baba gibi söyledi, dizlerinin üstünde doğruldu, kızın elinden tutarak koltuktan kaldırdı. Havlu omuzlarından kaydı kızın. Rozika adamın elinden kurtuldu, yeniden banyoya yürüdü, kısa bir süre su sesi duyuldu. Banyodan çıktığında canlanmıştı, biraz önceki uyuşuk hali kalmamıştı. Sarhoş taklidi mi yapıyordu bu kız? "Tamam," diyordu, yarın sabah anlatacaktı öyküsünü..

- Şimdi sevişeceğiz.

Trene çektiği gibi yine çekti adamın elinden, eli buz gibiydi; soğuk su ile yıkanmış olmalıydı. Yatak odasına girdiler, kızın bakışlarındaki bulanıklık gitmiş, gözleri yeniden ışıklanmıştı, kristal gibi parlıyordu. Adamın pijamalarını çıkardı, "hemen giyinmişsin," diye de kızar gibi konuştu. Koltuğun önünde yaptıklarını, yeniden uygulamaya koyuldu yatakta. Adam gizli kamera olup olmadığını çoktan unutmuştu. Ömründe ilk defa seviş-

tiğini anlıyordu. Kız yorulunca, adamı üstüne çekti. Rozika'nın içinde boşaldığında adam kızın sızmış gibi olduğunu gördü, sanki hiçbir şeyin farkında değildi, iki dakika önceki ateşli Rozika'dan, öpen, okşayan, kollarının, bacaklarının tüm gücüyle sarılan Rozika'dan geriye bir şey kalmamıştı.

Mutluydu, zoru başarmıştı, Rozika'nın ona yaşattıklarını o da yaşatmak isterdi. Keşke sarhoş olmasaydı Rozika. Erkekliğini verebilmişti kıza, korkularının boş olduğunu anladı. On yedi yıl neler alıp götürmüştü; bir gece bir yere gidip eğlenmek aklının ucundan geçmemişti, bir iki arkadaşla zoraki bir iki kadeh içki, o da kitabın yayımlanması, ya da yayımlandıktan sonra arkadaş arası yapılan davetler. Hafızada bir gidilen ipe sapa gelmez, edebiyat söyleşileri, düzenleyenlerin de, konuşanların da kırk elli kişi karşısında kazandığı zahiri gurur. O katılan kırk elli kişi de aynı haltı yemiyorlar mıydı sanki? Parası vardı yeterince, hatta fazla, bir tatile çıkmak bile içinden gelmiyordu. Yazdıklarında da yeni bir şey yoktu, birikimini kullanıyor, tarihe, felsefeye sarılıyor, tutunup gidiyordu. Tüm yaşamı yazmaktı. Yazmanın dışında da bir dünya olduğunu unutmuştu, yaşamayı yeniden öğreniyordu biraz geç kalmış da olsa...Yürümüşler, koşmuşlar, trene atlamışlar, yağmurda ıslanmışlar, ağaçların altında öpüşmüşler, kuru elma ağacı da olsa altında öpüştükleri. İnsanlara bakmışlar, oyun oynamışlar, bir köpek yavrusunu kucaklarına alıp, sevmişler, Oltu nehrine düşen yansımaları seyretmişler, yağmur yağıp durduktan sonra doğanın sevincine, neşesine katılmışlar... İçlerindeki dünyayı dışlarına taşıdıklarının farkına varamamışlardı. Mucize olmuştu işte, belki o kuru elma ağacı da yarın yeşillenecekti.

Kızın üzerine nevresimi çekti, yanağından hafifçe öptü, uyurken de çok güzeldi. Sırt üstü yattı, lambayı söndürdü. Yaşamayı öğreniyorum diye düşündü. Yaşa-

mak sevmek, sevgini doğaya, insanlara vermek demekti. Rozika'ya her şeyini verebilirdi. Nâzım da öyle söylüyordu:

Sevdiğin müddetçe ve
sevebildiğin kadar,
sevdiğine her şeyini verdiğin müddetçe
ve verebildiğin kadar gençsin.

Beni borçlandırıyorsun.

YEDİNCİ BÖLÜM

HAYALLERİN BURUKLUĞUNDA

"hayır dargın değilim size
bendim korunmayı öğrenemeyen
bu kim bilir kaçıncı düş yatağı
kim bilir kaçıncı aşka kalışım benim"
(z)

-1-

Niye bizi aramadın?

....

Enis kaç kere telefon etti. Telesekreterine not bile bıraktı.

Yoktu not, biip sesini bilemedi çocuk belki.

İlk sana söylüyorum. Yeni bir ev tuttum, üç odalı, geldiğinde senin de bir odan olacak artık. Hep ilkleri seninle paylaşıyorum, ödülü, kitabın adını, şimdi de evi. Ne güzel!.

Taşınacağın zaman haber ver, sana bir kamyon gönderirim yardımcılarıyla, bir ithalatçının, arkadaşımın, ücret ödemeyiz. İstersen ben de gelirim.

Kendim hallederim sanırsam, işlerin vardır, ama kamyon önemli. Seni seviyorum. Hoşça kal.

-2-

"ne zamandır adımla da çağırmıyorum kendimi
anlamını yaşamadığım sözcükler duyuyorum
tanımadığım birinin bariton sesinden."
(z)

Bir peri masalı anlatmak isterdim sizlere: Rahatlatıcı, huzur verici, yüreğinize tat dolduracak, hayallerinizi süsleyecek bir peri masalı. Aslında hepimizin hayatında yaşanmış kendine göre bir varmış bir yokmuş diye başlayan bir peri masalı bölümü vardır, ya da gelecekte yaşanması umulan. Gönlünüzün nerelerde dolaştığını şöyle bir düşünün: o beyaz atlı prensin, ya da o dünya güzeli peri kızının, o talih kuşunun bir gün, hiç ummadığınız bir gün çıkıp gelebileceğini düşlediğiniz olmamış mıdır? Cebimizde bir piyango bileti varsa, loto oynadıysak, bizi hayal kurmaktan kim engelleyebilir? Hayallerimiz hiç tükenmez, yaşlandıkça azalsalar bile. Hayaller umudun itici gücüdür, her hayalin bittiği yerde yeni bir hayal yeşerir, yeni bir umuda el sallanır. Hayaller Tanrının insanlara bağışladığı yaşama sevincidir; sizleri kim, ne durdurabilir hayal kurmaktan: o kendiliğinden gelir sizin hayal kurmak için bir çaba harcamanıza gerek yoktur. Âşıksanız biliniz ki, hayallerle süslenmeyen aşk, aşk değildir; aşkın özünde hayal vardır, aşkı hayalden soyutlamaya ne yüreğimiz, ne de beynimiz egemen olamaz. Aşk bir yön alıştır, ulaştırır sizi ruhunuzla bedeni-

nizle karşınızdakine, göçersiniz, gurbete göçer gibi onun ruhuna bedenine. Tüm diğer duyguların ne çıplak, ne anlamsız, ne kuru olduğunu anlarsanız. Aşk gurbettir, gurbet özlem yüklüdür, aşkı aşk yapan özlemdir. Nehirsinizdir taşar gidersiniz, denizsinizdir dalgalarınız kıyıları okşar, bedenden kurtulmuş ruhsunuzdur kanatlanmışsınız, çıplaksınızdır; tüm giysilerden, mekândan, zamandan arınmış, ölümsüzsünüzdür kendinize... Hayal içinde birsinizdir, teksinizdir. Aşktan hayali çeker alırsanız, geriye kalanın adı yavanlıktır, çöldür. Ah, şairlerin aşkı 'kendine sürgündür', diye tanımlamalarını anlayamıyorum... Hayal kuracağım diye hiç kimse ıssız, kuş uçmaz kervan geçmez bir yere çekilemez şu yaşadığımız devamlı yarış çağında, ama insanın kendisiyle baş başa kalması, kendisini dinlemesi, hayallere dalması onun ruhunu olgunlaştırır, zenginleştirir. Bizleri yaşatanın hayallerimiz olduğu söylenmez mi? Hayal kurmanın yaşamın ta kendisi olduğunu yadsıyan çıkar mı acaba? "Ben hayal kurmam," diyene inanmayınız. Ölülerdir tek hayal kurmayanlar. Çünkü elimizde değildir, o kendiliğinden beynimizin en baş köşesine çok önceden kurulmuştur. Kovamaz mısınız, içinizden söküp atamazsınız. Hayalleri biten insan yaşamıyor demektir; umudu da bitmiştir, yarısı öldürülmüş bir yaratıktır: ölmüş ruhuyla, taşımak zorunda kaldığı bedeniyle, bir yerlerde sıkışıp kalmıştır. Hayal yaşamanın kendisidir. Yaşayan insan, hayal kuran insan ileriye dönüktür. En kötü günlerinizi düşünün; hatta bazılarımızın hayatında ölmek istediği, yeter dayanamayacağım dediği günler olmuştur. Şimdi onları anımsarken, neler duyumsuyorlardır diye kendi kendime sorduğum olmuştur; acı da olsa bir lezzet doluyordur içlerine. Onları bugün bulundukları, kendilerini mutlu duyumsadıkları konuma, farkına varmadan hayallerinin gücü getirmiştir. Hayallerimiz olmasaydı, ne o tadı duyabilirdik, ne de mutluluk denilen o

soyut kavrama ulaşabilirdik. Akşam yatağınıza sırt üstü yattığınızda, aklınıza birbiri ardına neler gelir, ne hayaller kurarsınız. Eğer yastığa on santim kala uyumaya başlayan, gamsız kasavetsiz, uykuculardan değilseniz, kafanızdan, hani çok söylenen eskimiş deyimiyle film şeridi gibi neler neler geçmez. Durdurabilir misiniz? Film makinesinin stop düğmesine basarsanız, filmin akışı durur, kafanızda böyle bir düğme olmadığından çaresizsinizdir. Bir de bakarsınız ki uçuyorsunuz, bulutların üstüne çıkmışsınız, hayalleriniz sizi alıp götürüyor, bir yıldızın başınıza konmasını beklersiniz.

> Merhaba, ne oldu ev?
> Vazgeçtim. Ben evimde mutluyum, bırakın beni, yazılarımla, kitaplarımla. Sizden bir şey beklemiyorum; kendimi kuşatılmış gibi hissediyorum. Bir taraftan sen, bir taraftan Hasan. Çocukları görmek için eve geliyor, yerleşmek ister gibi bir hali var, duygu sömürüsü yapıyor. Hoşça kal.

Zeytin neden hayallerden kaçıyor? Neden hayal kurmaktan korkuyor, anlamıyorum. Aslında hayalleriyle yaşadığının ayrımında değil. Bana hayal kuruyorum diye neden kızıyor? Kocasından neden boşandı, hayallerine yanıt alamadığından değil mi?

Boşanmasının nedenini, soğumuştum, sevişemiyordum, işine dalmıştı, bizi unutmuştu diye açıklamıştı. Zeytin hayallerini Hasan'da bulamamıştı, istediği küçük şeylerdi, ufacık şeylerdi, bana söylemedi, kendisi de belki o zaman ne istediğini bilmiyordu, karşılıklı otursunlar, bir şiir okusunlar, bir bardak şarap içsinler, çocuklarının ellerinden tutup, parklarda gezinsinler. Yeterdi ona. Bunların hiçbiri olmadı. Zeytin makyaj bile yapmaz, doğallığa tutkundur, hayallerinin kapısını ne para,

ne dünya gezileri, ne yatlar, ne lüks arabalar açabilmiştir. Belki de çocukluğunda, gençliğinde çektiği yoksulluk edindiği ile yetinmesini ona öğretmişti, ama o, şiirde yaşıyordu, şiire âşıktı, aşktan aldığını şiire yatırıyordu. Yazdığı aşkı değildi, âşığı hiç değildi, kendinde kalan, benliğini saran imgeleriydi. Biliyorum. Hasan para kazanıyordu, para kazanmak için çırpınıyordu, o ticaret için yaratılmıştı, zekiydi, kurnazdı, askeri okuldan bile kendisini, bin neden bulup attırabilmişti. Hasan karısının şair olduğunu unutmuştu. Şair hayalsiz yaşayabilir mi?

Merhaba, nasılsın?
İyiyim, ya sen?
Kötüyüm. Seninle konuşmak istemiştim.
Ben de seni arayacaktım, ne var? Hasta mısın?
Hayır, evet, biliyor musun ben âşık oldum. Kötüyüm.
Âşık mı oldun?
Evet, bilmiyorum, tipi de benim tipim değil ama.
.....
Bir şeyler söylesene, niye susuyorsun?
Tipi dedin de... Âşık olduğunun yüzünü, gözünü, boyunu,
rengini nasıl sorgularsın? Nasıl başkasıyla kıyaslarsın. O senin ruhundadır, kapağını açtığın tencerenin içindedir, yastığının yamacındadır, okuduğun kitabın satırlarındadır, telefon ahizesinin sesindedir. Ya ben? Ya biz?...
Biz oyun oynamıyor muyduk?
.....

-4-

"rüzgâr kokulu çiğdem yorgunları
şimdi nerdedir"
(z)

Rozika'nın hayalleri vardı her genç kız gibi. Adama içkinin etkisiyle hayallerinin nasıl yıkıldığını anlatmak istemesi de, hayallerinin yıkıntısı üzerine yeni hayaller kurabilmek içindi. Onu Rozika olarak görmesini, Rozika olarak tanımasını istiyordu. Rüzgarın önünde savrulup durması, bir gün bir ağaca tutunmayı, o ağacın bir yaprağı olmak istemesini nasıl engelleyebilirdi kendisini kuralsız bir yaşantıya bıraktığını sansa bile? Bir iş, biraz paradan başka bir şey beklemiyorum hayattan diye konuşması adamı sığınılacak bir liman gibi görmesinden başka bir şey değildi. Bilinçli olarak sığınılacak, geçici de olsa onu dalgalara karşı koruyacak güvenilir bir liman... Gelecekten hiçbir şey ummaz gibi yalınca söylediği; sadece bir iş, biraz para beklemek; sorunsuz, maceradan uzak bir yaşam özlemini çağrıştırıyor mu?. İşte genç kızın farkında olmadan peşine takıldığı hayallerinin odak noktasını kavgasız, dingin bir yaşam oluşturuyordu. Lüks, çok konforlu değil, yalnız huzur verici. Adam olgun yaşıyla, görünüşüyle dingin bir yaşamın temsilcisi gibi karşısına çıkıvermişti. Adama tüm zayıflıkları, tüm hatalarıyla görünmek istemesi, öz benliğini yeniden yaratma, kişiliğinin özelliklerini gösterme çabasından kaynaklanıyor, yine farkına varmadan hayal kuruyordu. Aslında aptallık ediyordu, kendisini olduğun-

dan aşağı, olduğundan küçük göstermek alçakgönüllülüğüne düşerken. Neden yazgı, ya da alın yazısı dediğimiz şeyleri yadsımalı ki... İnsanlar yaşadıklarından, kendilerince olumsuz geçmişlerinden nedense hemen bir aşağılık duygusuna düşüyorlar. Aynı olayı, aynı nesneyi hiçbir zaman herkes aynı eşitlikte, aynı yoğunlukta algılayamaz. Nesneler hiçbir zaman bize oldukları gibi görünmezler. Biz onlardan gelen ışınlarla, biçimini, rengini saptamaya uğraşır, beynimizde bir sonuca varırız. Bilim, nesnelerin bizim algıladığımızın dışında, saniyede milyonlarca kilometre hız yapan ışınlardan oluştuğunu ileri sürüyor. Bizim gördüğümüzü sandığımız şeyin aslında öyle olmadığı, orada olmadığı, kullanmasını tam beceremediğimiz beynimizin bize ulaşan ışınlardan ancak bir parçasını algılayabilmesinden kaynaklandığı kanıtlanmış gibidir. Ludwing Richter (*)'in bilinen öyküsü: Dört ressama bir doğa parçasının bir fotoğraf kadar aynısını yapmalarını söylemişler. Tablolar bittiği zaman, dördünün de renk, ışık, biçim olarak farklı olduğunu görmüşler. Aynı noktadan, aynı gün diliminde yapılan tablolardaki farklılığı sadece sanatçı algılaması açısından ileri sürmek fazla abartılı olur. Her insanın aynı nesneyi algılamasında değişiklik olabileceğinin kanıtıdır bu öykü. Olaylar da böyledir; tek ayrımı, beynimize nesnelerden ışınlar ulaşırken, onların yarattığı olaylardan da sadece, -o olayların yansıttığı- duyumsamalar gelmektedir. Sonuçta olaylara kaynak olan insan, beyninin aldığı duyumsamalara göre bir yargıya varmaktadır.

Rozika da bundan korkuyor, adamın onu olduğu gibi, neyse ne olarak algılamasını sağlamak istiyordu. Anlatırsa, konuşursa içinde bulunduğu ruhsal tedirginlikten kurtulacağını sanıyordu. Belki demir attığı liman dipsiz olmayacaktı. Psikologlar konuşmanın, anlatma-

* Sanat Tarihinin Temel Kavramları'nın yazarı

nın, ruhun dengesini sağlayacağını, insanın gururuna, yaşam sevincine yeniden kavuşacağını söylemezler mi? Neden hastayı karşılarına alıp da saatlerce konuştururlar? Bu yöntemi çok zaman bir psikologa ihtiyaç olmadan insan kendi kendine de duyumsar. Çok az tanıdığınız birinin, sizin bilmenize gerek olmayan pek çok öyküsünü, hatta sırlarını kırk yıllık dostmuşsunuz gibi anlattığım duyar, şaşarsınız. Onu göründüğü gibi ya da anlattıklarıyla, satır aralarına girmeden algılarsak işte yanılgı o zaman başlar. Ah eğer iyi bir dinleyici bulsam ben de neler anlatmazdım.

BİR ARA ÖYKÜ: ROZİKA

Rozika'nın babası komünist partisine üye olabilmişti. Bu sayede de mobilya fabrikasında iyi bir işi vardı, müdürdü, karısını da fabrikada kendine yardımcı seçmişti. Devletten kullanma alanı kırk dört metrekareyi bulan bir de ev satın almayı başarmıştı hemen hemen bir kuruş ödemeden, sosyal konutlara bakan dairenin müdürünün evine bir gece gizliden, üç kişilik bir kanepe, iki koltuk bir de kocaman duvardan duvara büfe- kitaplık karışımı bir dolap göndererek. Maaşı yetiyordu, eve iki maaş giriyordu, su parası, elektrik parası ödemiyordu. Çocukları, Rozika ile ağabeyi lisede okuyorlardı, aralarında bir buçuk yaş vardı.

O sıralarda bir Almanya'ya gidebilme tutkusu insanların gönüllerine çakılmıştı, bugün olduğu gibi. O zaman tutkunun adı kaçmaktı, bugünse gitmek. Dikta rejimi zamanında insanlar sefaletin ne olduğunun farkında olmadıklarından sadece baskıdan kurtulmak, bir de gizli gizli evlerde seyrettikleri Batı kaynaklı filmlerdeki reklamlı yaşama kavuşmak için kaçıyorlardı. Bugünkü gidişler ise ekonomik. Tüm Romen kentlerinde dükkân vitrinleri Avrupa malı dolmuş, alacak güç yok. Bir kola içmenin faturası bile ceplere ağır geliyor. Genç kızların, genç erkeklerin hayallerini Almanya süslüyor. Yalnız gençlerin mi, orta yaşa ulaşmış olanların bile. Biz de varoşlarda, kırsal kesimde yaşayanları hâlâ çektiği gibi... Orada yerleşenlerin mektupları geliyor, aldıkları ücreti duyunca dudakları uçukluyordu. "Bin beş yüz Mark alıyormuş ayda, iki bin Mark alıyormuş." Romanya'da çalışan bir işçinin bir yılda aldığının nerdeyse yaklaşık iki katı. Tabii kimse ev kirasının, yiyecek harcamasının ne tuttuğunu düşünmüyor.

- Liseyi bitirmiştim, mezuniyet balosunda, balo gü-

zeli seçilmiştim. Oğlanlar benimle dans edebilmek için sıraya giriyorlardı, sevincimden kuşlar gibi uçuyordum. Bir ara üvey amcamın oğlu Christ ile dans ederken, bana Almanya'ya gitmek isteyip istemediğimi sordu. Nasıl istemezdim, elbette isterim dedim. O gidecekti, beni de yanında götürecekti. Her şey planlanmıştı. Bir arkadaşı oraya yerleşmişti, şimdiye kadar on kızı götürmüştü. Çok basitti, oradan davetiye geliyor, Alman elçiliği hemen vize veriyordu, otobüse atladığımız gibi, ver elini Almanya diyecektik. Christ benden iki yaş büyüktü, bütün bunları nasıl becermişti? Kocaman, olgun bir erkek gibi göründü gözüme. Heyecanlanmıştım. Almanya şerefine üç bardak bira içtim. O güne kadar içki olarak gazozdan başka bir şey bilmiyordum. Balo bitince amcamın oğlunun bir arkadaşı ile paylaştığı odaya gittik, bizde bekâr odaları vardır devletin verdiği, hâlâ da var, konunun ayrıntılarını anlatacaktı bana. Almanya'da çok para kazanacaktım, istediğim her şeyi satın alabilecektim. O anlatırken içime bir coşku doluyor, amcamın oğluna sarılıp öpmek istiyordum, bana uzattığı votkaları da farkına varmadan art arda sıralıyordum. Tek sorun paraydı, arkadaşı davetiye ile orada iş bulma karşılığı beş bin Mark istiyordu. Bunu duyunca içimdeki coşku, kedere dönüşüverdi. Christ yanıma geldi, saçlarımı okşadı, yanağımdan öptü, üzülme dedi, her şeyin bir çaresi bulunur. Yeniden içime bir ümit doğdu, hem özgürlüğümü kazanacak, hem de iyi bir yaşama ulaşacaktım. Arkadaşına borçlanacaktım, belki de beni bir Almanla evlendirirdi. Giden kızlar da öyle yapmıştı. Ben evlenmek istemiyordum, sadece formalite olduğunu, orada kalabilmek için evlenmenin gerekli olduğunu anlattı. Benimle evlenecek Almana, arkadaşı beş bin Mark verecekti, adamı bir daha görmeyecektim. Böylece borcum on bin Marka çıkacaktı. Nasıl öderdim? Almanya'da çalışan biri için on bin Markın hiç önemi yoktu. Tek ya-

pacağım arkadaşının bazı özel isteklerini karşılamak olacaktı. Onlar da öyle ciddi şeyler değildi, evinde vereceği bazı davetlere katılacak, davetlilere yemekte eşlik edecektim, tehlikeli bir şey yoktu, yemeğe gelenler çoğunlukla orta yaşlı, kendini bilen erkeklerdi. Dedikleri aklıma yatıyordu, ilerisini gerisini düşünecek halim yoktu, yeter ki Romanya'dan kurtulayım diyordum. Christ'e teşekkür borçluydum, beni de düşünmüştü. Almanya şerefine votka şişesini bitirmiştik. Başım dönüyordu, Christ "Biraz uzan," dedi, "iyi gelir." Açılır kapanır kanepeyi çekti, başımın altına bir yastık koydu. O da yanıma uzandı. Mutluydum, liseyi bitirmiş, balo güzeli seçilmiş ve Almanya'ya gidiyordum. Christ saçlarımı okşadı, yanaklarımdan, boynumdan öpmeye başladı, hiç sesimi çıkarmadım. Hoşlanmıştım. O gece kızlığımı Christ'e bıraktım.

Günler arkadaşından davetiye beklemekle geçerken, Christ'le ilişkim de gelişti. Bu arada hamile kaldım, babamın liseyi bitirdim diye Türkiye'den bir Çingeneye getirttiği altın bileziği sattım, Christ de yardım etti, çocuğu aldırdık. Sonbahara doğru Christ hırsızlıktan hapse girdi, benim de Almanya hayallerim sönüverdi. Christ, "oyuna geldim," diyordu. Bükreş'te ekonomi fakültesine yazıldım, babam her ay gelip ihtiyacım olan parayı veriyordu. İkinci sınıfta iken babam partiden atıldı, tabii fabrika müdürlüğünden de annemle birlikte. İkisi de işsiz kalmıştı. Allahtan evi almamışlardı. Bütün bunlara ben neden olmuştum: Bir erkek arkadaşım vardı, Jan, babası komünist partisinin ileri gelenlerinden biriydi, oldukça varlıklı görünüyordu, koskoca bir villada oturuyorlardı, bana âşıktı. Hafta sonlarında evlerine gidiyor, onunla birlikte oluyordum. Bir gün Almanya konusunu anlattım. Heyecanlandı, komünizmden nefret ediyordu. Kendi yaşamlarının dışındakini görebilen bir çocuktu. "Bu ülkeden kurtulmalıyız," derdi. Jan'la günlerimiz ar-

tık Almanya konuşmakla geçiyordu, Christ bir akşam çıkıp gelmesin mi? Üniversite'nin oto parkında beni buldu, cezasını doldurup çıkmıştı. Jan o gün babasının yeni aldığı Dacia'sıyla beni gezdirecekti. İkisini tanıştırdım, Christ canın babasını hemen tanıdı. Jan'a Christ'ten daha önce söz etmiştim, Almanya'ya birlikte gideceğimizden, yanlış bir ilişkimiz olduğundan filan. Birlikte bir kahveye gidip oturduk. Christ çok şıktı, sırtındaki takım elbisesinin, gömleğinin, ayakkabılarının Romen malı olmadığı hemen belli oluyordu. Almanya'dan dönmüş, Braşov'a gitmeden beni görmek istemişti. Christ Almanya deyince Jan nasıl gidip geldiğini sordu. Kolaydı, gitmek isterse, birlikte gidebilirlerdi. Her zamanki gibi paraya dayamyordu. Beş bin Mark Pasaportlar, vize, Romen hükümetinin çıkış izni, hepsi ona aitti. Jan, hemen kabul etti. Ben ne olacaktım? İki erkek benim beş bin Markımı üstlenmeyi kabul ettiler, çalışıp ödeyecektim. Yalnız hiç kimseye söylemeyecektik. Bizden ikişer tane resim istedi, verdik. Dört gün sonra, Christ Almanya vizeli pasaportlar ile Romen hükümetinin çıkış izni kağıdını getirdi. Goethe Enstitüsüne kayıtlarımızın yapıldığı hakkında Almanca bir belge vardı, dil öğrenmeye gidiyorduk, her şey hazırdı. Christ pasaportları vermeden paraları istedi, Jan yanında bin Mark getirmişti, gerisini de arabasını satınca ödeyecekti. Arabayı satmak çok kolaydı, millet araba alabilmek için dört beş yıl kuyrukta bekliyordu. Konuştular, anlaştılar, pasaportlar bende kalacaktı, çıkış izni Christ'te durabilirdi. Yurtdışı çıkış izni olmadan pasaportun bir değerinin olmayacağını hepimiz biliyorduk. İki gün sonra buluşacaktık. O akşam üçümüz kaçışımızı kutlamak için, müzikli bir lokantaya gittik, Jan'la, Christ'le dans ettim. Lokanta çıkışı amca oğlunu kaldığı otele bıraktıktan sonra, Jan beni evine götürdü. Yüzü asıktı, Christ'le çok samimi bir biçimde dans ettiğimi söylüyor,

hâlâ onu sevip sevmediğimi soruyordu. Her şeyin geçmişte kaldığına inandırmaya çalıştım, gerçek de oydu. Ertesi günü polisler beni üniversiteden aldılar, karakola getirdiler. Christ de oradaydı. Pasaportları çantamda buldular. Sahteydi... Yurt dışına kaçma girişiminden beni, sahtecilik yapmaktan Christ'i gözaltına aldılar. Jan ortalıkta yoktu. Üç gün nezarette kaldım, sonra serbest bıraktılar, hiç kimseye olaydan bahsetmemem gerektiğini, yoksa tekrar içeri alacaklarını sıkı sıkıya öğütlediler. Mahkemede Jan'la birlikte kaçacağımızı söylerim korkusundan beni serbest bıraktıklarını anladım. Babası önemli bir görevdeydi, bir skandal çıkmasını istemiyorlardı. Jan'la bir hesabım olacaktı, hayallerimi yıkan bu adama iyi bir ders vermek istiyordum; hatta küçük bir çakı bile almıştım. Ne çare onu bir daha ne üniversitede ne de başka bir yerde görebildim. Babası resmi yollardan dil öğrenmesi için oğlunu Almanya'ya göndermişti. Olan bize olmuştu: Christ'e iki yıl hapis cezası vermişlerdi, ben cezadan kurtulmuştum, ama ceza aileme gelmişti; dediğim gibi babamı partiden de, fabrikadan da annemle birlikte atmışlardı.

Haldun, Rozika'nın öyküsünü çok uzun yazmış. Romanın bütünlüğünü bozuyordu. Bu nedenle özetlemekte bir sakınca görmedim. Rozika'ya ailesi çok kızmıştır, para göndermeyi keserler, aslında göndereceksi paraları da yoktur. Rozika, hem okur, hem de bir yerlerde çalışır sadece küçük cep haçlığı için. Üniversitenin yurdunda yatar, orada yemek yer, devlet bunların karşılığında o zamanlar para almazdı. Üniversiteyi bitirdiği gün Christ yine karşısındadır, hapisten çıkmıştır, çok şıktır. Rozika'ya iki kız arkadaşıyla İstanbul'a gideceğini söyler, isterse gelebilir. Rozika ailesine karşı kendini suçlu hissetmektedir. Romanya'da iş bulma olanağı da hemen hemen sıfırdır. Christ'in İstanbul'da onları satacağını bile bile gitmeyi kabul eder.

Bir düşüncesi vardır kafasında, İstanbul'a bir ulaşsın, Christ'ten kaçar, nasıl olsa on milyonluk kentte kendine bir iş bulur, çocuk bakıcılığı, garsonluk gibi. Geldikleri gün gerçekten bir fırsatını bulur, Christ'ten kaçar. Tesadüfen bir kahvede Ramona adında bir Romen kadınla tanışır, kadın bir gece kulübünde konsomatristir. Rozika'ya aynı gece kulübünde iş bulur. Bu arada kaldığı otelin katibi Kemal'le arkadaşlık kurar, Kemal'in de hayali Almanya'ya gitmektir. Birlikte gitmeyi kurarlar. Rozika yol parası, orada iş bulana değin gereksinimleri için kazandığından artırdıklarını biriktirmesi için Kemal'e verir, Kemal bir gün paralarla ortadan kaybolur. Bir yıl daha çalışır, bir gece kulüb basılır, kulübün sahibi öldürülür, polis kaçak çalışan Rus, Romen kadınları hudut dışı eder. Bulgaristan'a giderler, çamaşır suyuyla pasaportlarındaki giremez damgasını silerler, yeniden İstanbul'a dönerler. Rozika pavyonda çalışmak istememektedir artık, daha önce Ömer dayı dediği yaşlı bir demir tüccarı ile tanışmıştır gece kulübünde. Demir tüccarı hep baba gibi davranmıştır Rozika'ya. Ona gider, Ömer dayı bürosunda kıza iş verir, sekreterlik yapar. Mutludur Rozika, babasının ağır hasta olduğu haberi gelene değin. Babası felç olmuştur üzüntüden. Ömer dayı uçak biletini alıp, Rozika'yı Braşov'a gönderir. İstanbul havaalanında polis pasaportunun her sayfasına 'giremez' damgasını vurur, artık çamaşır suyuyla çıkarılacak gibi değildir, iki yüz dolar da ceza öder. Braşov'a geldiği gün babası ölür, Rozika bir daha İstanbul'a dönemez, bir iki kez dener, yeni pasaport çıkarttığı halde, Türk hududundan geri çevrilir. Polise bilgisayar gelmiştir, kaydı vardır. Braşov'da çeşitli işlerde çalışır kısa süreli. Bu arada Christ te Braşov'a döner, artık iyi adam olduğunu söylemektedir, onunla evlenir. Huylu huyundan vazgeçmez, yine sahtecilikten içeri girer. Sonra Rozika o gazete ilanını görür, parasızdır, hasta annesini bırakır, Calimaneşti'ye gelir. Hepsi bu kadar, gerisini biliyorsunuz.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

PEK AZ GEMİ YANAŞABİLİYORDU RÜZGÂR ALAN RIHTIMA

Elizabeth Bishop

"Sevgim acıyor"
(T)

-1-

"Yanılmamışım," diyordu Rozika, "sığınacak bir yer bulurum diye düşünüyordum, kime, nereye olacağını bilmeden..."

Sığınmıştı, sığınağına bedelini ödüyordu, etiyle... Yanılan bendim; ben, ben olduğum için Rozika bana geldi diye düşünmeye başlamıştım. Kuşkumu yenmeye, kendimi aldatmaya çabalıyordum. Ah yaşlılığın her şeyi görüp de görmemezlikten gelmesi, her şeyi anlayıp da anlamazlıktan gelmesi. Ne kırıldım, ne üzüldüm. Nasıl aynayı yadsırdım ki? Gerçek bu diyordu. Aynanın gerçeğini kabullenmezsek de, başka gerçek aramanın boşuna olduğunu itiraf etmekten neden korkmalı? Her gerçek görecelidir, diye kendi kendini kandırmaya çalışmak da gerçekten kaçmaktan başka nedir ki? Yadsımaya uğraşsak da her gerçeğin kendi gerçeği vardır, içindedir, özündedir. "Yanılmamışım," dediği zaman Rozika, içime gizli bir sevinç dolmasaydı, terlemiş ellerini avuçlarımın içi-

ne alır mıydım? Bana güveniyordu. Hangi koşullarda olursa olsun birinin size güvenmesi kadar insanı mutlu kılan ne vardır? Size güvendiğini duyumsadığınız bir katili bile polise teslim etmekte bir duraksama geçirmez misiniz? Sizi duraksatan, ikircimlendiren duyumsadığınız o güven duygusudur.

Rozika'yı korumalıydım. Allah kahretsin, karşılığında etini satın alarak değil!... Kişi bu denli alçalabilir: Torunun yaşında biri sana sığınıyor, sen de ondan yararlanmaya bakıyorsun, utanmazcasına. Haplar, tabletler, afrodizyaklar alıyorsun, onun aşırı içmesine göz yumuyorsun, biliyorsun ki içerse işin kolaylaşacak, karaciğerinin hasta olduğunu aklına getirmek istemiyorsun. Odana ilk geldiği gün uzak duramaz mıydın? O soyunup üstüne gelirken, yaşının gereğini neden yapmadın? Karşına alıp böyle bir şeyin uygun olmayacağını söyleyebilirdin, derdini sorardın, öyküsünü dinlerdin, daha şerefli olmaz mıydı, şerefsiz adam.

Ah şerefsiz adam, utanma, söyle; sen de onu kendine sığınak yaptığını. Senin de bir sığınağa ihtiyacın olduğunu, Türkiye'den sığınacak bir yer, bir şey bulmak için kaçtığını. Rozika'nınki gibi kime, nereye olduğunu düşünmeden. Fizik tedavi kolay, inandırıcı bir öyküydü. Gücün yoktu, inancın yoktu yaşamını değiştirmeye. Ben yaşamımı değiştirmek istiyorum diye haykıramıyordun. Yalancılık, kaçmak daha kolay geldi sana. Bilmiyor muydun yaşamın da yalan olduğunu?...

Merhaba, nasılsın?
İyiyim, ya sen?
Seni özledim.
Biliyor musun, onunla yatmayı denedim, âşık olduğum dediğimle, beceremedim, ağzıma yüzüme bulaştırdım. Seni de çok özledim.
.....

-2-

"Güneş pencereli çadır düşlendik
istedik konuğumuz olsun
üzüm bağlarından kovulan kaplumbağa
börtü böcek
kır."
(z)

Nereden bilirdim İstanbul Kitap Fuarı'nın tüm yaşamımın bir yalan, bir uyduruk olduğunu, o güne değin hiç yaşamadığımı kafama dank diye vuracağını. Bir yıla yakındır ne yazabiliyor, ne okuyabiliyorum. Ocak ayının sonunda başladığım roman daha altmış sayfa oldu. Her satırda o çıkıyor karşıma, konuşuyoruz, telefonda saatlerce konuştuğumuz gibi. Bilgisayara bakmaktan gözlerim yoruluyor, kafamdaki sözcükler birkaç satır içinde eriyip gidiyor, kapatıyorum. Uzanıyorum kanepeye gözlerimi kapıyorum, yine o... Sokağa atıyorum kendimi: trafik, gürültü onu benden uzaklaştırıyor. Akşam lokantada yine yanımda, her kadehin içinde. Birlikte yemek yediğimiz bazen bir iki dost, bazen daha dün tanıştırıldığım birilerine onu anlatmak istiyorum, anlatamıyorum. Yine de bir yolunu buluyorum, sözü şiire getirip, ezberlediğim şiirlerini okuyorum; adını bilmeyenlere öğretiyorum. Gözlerim dolunca tuvalet bahanesiyle uzaklaşıyorum. Yanımda yeni şairler varsa, genellikle hep genç kızlar oluyor, onlara Zeytin'i iyi tanımalarını salık veriyo-

rum. Adım, arada bir yazdığım şiir hakkındaki yazılardan, şiirden anlayan adama çıktığından beni ilgiyle dinliyorlar; gururlanıyorum, seviniyorum onun adına, kendim adına değil. Konuşurken, onlarla değil, Zeytin'le yaşadığımı, bir çay bahçesinde şiirlerinden konuştuğumuzu, arada sırada gözümüz çocuk bahçesine kayarak Seren'le Enis'i izlediğimizi kimse anlamıyor.

Fuarda imza günüm vardı, çoğunlukla imza günlerine katılmıyorum. Kınalı da gelecek diye gidiyordum. Üç gün beraber olacaktık gece gündüz. Kınalı'nın bana karşı duygularını anlamama bu üç gün yeterdi. Olmadı, gelemedi, okul müdürü önceden söz verdiği halde, müfettişler gelecek diye mazeret izni almasını istememişti. Çok üzüldüm, ben de gitmekten vazgeçmeyi düşündüm, çok geçti. "Git," dedi, Kınalı, "Zeytin'in de imza günü var, tanışırsın, çok iyi kızdır, akıllı, bilgili. Benim yerime öp onu." Tam bana göreydi, akıllı, bilgili... Bu demekti ki ukalâ dümbeleğinin biriydi. Kınalı'nın yayıncısı, Kınalı ile ne zaman birlikte olsak bir yemekte, söz dönüp dolaşır Zeytin'e gelirdi. İkisi de çok seviyorlardı. Bir yandan da meraklanıyor, yayıncı ile aralarında duygusal bir bağ olduğundan şüpheleniyordum açıkcası. Bu denli ondan söz etmeye ne gerek vardı öyle olmasa. Yayıncı ile İstanbul'a benim arabamla gittik. Öğleyi biraz geçe fuara girdik. Kafede eski dostlarla selâmlaşıp, sohbete dalmışken, Kınalı'nın yayıncısı ile önceden tanıdığım genç bir şair, yanlarında bir kadınla geldiler; kirli sarı, kirpi gibi kabarık, omuzlarından dökülen kara saçlı, ufak tefek, bir Çingene, ama zift karası gözleri ışıl ışıl. 'İşte bu Zeytin', dedi bana yayıncı. Kadınlara hep kibar davranan ben, hiç unutmuyorum, sesimin en küçümser tonuyla; "Bu mu Zeytin, durmadan konuştuğunuz?" "Ben de bir şey zannetmiştim" 'küçük bir Çingene bu...' gibilerden laflar etmiştim. "Küçük bir Çingene bu'yu içimden söyledim belki de. Ağzımdan nasıl çıktı bunlar, bilmiyorum, kim

bilir yaşıma mı güvenmiştim, yoksa kendimi bir halt zannetmeme mi?... O, oralı olmadı, o canım gülüşüyle, "merhaba" dedi, başını uzattı, ben de eğildim, iki yanağımdan öptü. Kınalı'nın benim yerime onu öp siparişi de yerine geldi. Sandalye gösterdik, oturdu.

O gece meyhaneden sonra evine ben götürdüm, Cihangir'e. Kızım da orada oturuyordu, daha yeni taşınmıştı, elimde sadece adresi vardı. Pelin de kızında kalıyordu.. Bana önce kızımın apartmanını gösterdi, sonra onu bıraktım. Apartman kapısının aralığında o yanaklarımdan öperken, ben dudaklarından öpmeye yeltendiğimi anımsıyorum. Gerçekten o gece, bir saatten sonra ipler kopmuştu, çok içmiştim, anımsayabildiğim üç şey vardı. Birincisi, meyhanede, kabarık saçlarını gösterip, "Hiç taramaz mısın?" diye sormuş, ardından çantamda taşıdığım kemik tarağımı uzatmıştım. Alıp saçlarını taramıştı. Tarağım, bir dişi kırık geri geldi. Yine ilk kez, bir kadının saç tararken ne denli dişiliğe büründüğünün farkına varmıştım. Kendisine de söyledim, gülmüştü. İkincisi, sizin yaşamınız da yaşam mı diye, durup dururken saldırmıştım, masadakilerin tümüne. Herhalde kendi yaşamımın bir halta benzememesinden etkilenmiş olmalıyım. Zeytin, gülerek, ama şimdi biliyorum, kırgın, herkesin yaşamı kendine özel gibilerden bir laf etmişti. Üçüncüsü dudaklarından öpmeye yeltenmem, kibarca kollarımdan sıyrılmıştı. Meyhaneye gitmeden birbirimize kitaplarımızı imzaladık bir söyleşiye yetişme telaşı içinde, "Sevgiyle, dostlukla" demiştik ikimiz de, ama gizli bir hınç varmış gibiydi birbirimize seslenişlerimizde: Soyadımı değiştirmişti, 'Birkalem', diyeceğine, 'Geç Bir kalem' diye kitabını imzalamıştı. Tuhaftır ikimiz aynı anda kitaplarımızı imzalıyorduk, birimizin yazdığını diğeri daha önce okumuş olsaydı, belki bir yanıt düşünürdü. Ben de onun soyadını değiştirmiş, "Kuyrukluyıldız," demiştim. Neden yapmıştım, o neden öyle yazmış-

tı bilemiyorum? Bu imzalamalarda bir ince senlibenlilik, nedeni belirsiz bir hınç, bir hınç alma kendiliğinden gelip oturmuştu sanki gelecek günlere. Bir şarkıdaki, "Daha önceleri nerelerdeydiniz"in umarsız yakınmasından mı kaynaklanıyordu adına hınç dediğim? Düşünüyorum; yoksa "Bu mu Zeytin? Ben de onu bir şey zannetmiştim"in şakacılığı onun bilinçaltında hınca mı dönüşmüştü? İnanmak istemiyorum.

Dört gün, o okuldan döndükten sonra, -edebiyat öğretmeni olduğunu söylemiştim,- evden aldım, fuara gittik. Son söyleşileri dinledikten sonra, kimseye görünmeden kaçtık, bir yerlerde oturup yemek yedik, geç saatlere değin konuşuyorduk, ayrılamıyor gibiydik, ikimiz birdik, aynı şeye gülüyor, aynı düşünceyi paylaşıyor, "hayır" sözcüğü aramızda geçmiyordu.

Ankara'ya döndüm; her gün telefonla konuştuk; bana yeni yazdığı şiirlerini okudu, ben yeni romanımdan söz ettim, bayılırım zaten anlatmaya. İmzaladığı kitap masamda, gözümün önünde duruyordu hep; yazıdan bunaldım mı, açıp okuyordum. Bir dörtlüğünü romanımın bölüm başı yaptım. Şiir benim için edebiyatın temelidir, tanrısal bir sanattır, eski Yunancada "yaratı" demektir. Şairleri hep ilah gibi görmüşümdür. Gün geldi, onun şiirlerinden başka şiir okuyamaz oldum. Sevdiğim tüm şairleri onunla kıyaslamaya başladım, şair şairle kıyaslanır mı? Sonuç: benim için Türkiye'de ondan büyük şair yoktu. Şiirine de kendisine de âşık olmuştum. İstanbul'a gitmek, yeniden onu görmek istiyordum. Bir yandan da kendime kızıyor, yaşına başına bak, aranızda yirmi yaş fark var diyordum. Bir hafta geçti aradan, dayanamadım, her akşamki gibi telefon ettim, İstanbul'a gelip onu görmek istediğimi söyleyecektim, cesaretim yoktu, yeni başladığı kitap olacak şiiri hakkında konuşup duruyordum. Birden sözümü kesti, Sait Faik Ödül törenine Ankara'daki arkadaşım yayıncının da, Zeytin'le

ilişkisi var diye kuşkulandığım, geleceğini, benim de gelmemi söyledi. Anlatamadım, böyle söylemedi; söyleyişi pek değişken, içtendi. Şöyle oldu: X telefon etti, Sait Faik Ödül törenine geliyor, "Sen de gelsene." Sen de gelsene..' beni uçurmaya yetti. O devam etti, "törende beraber oluruz." Törende beraber olmakla kalmadık. İstanbul'a ömrümün en mutlu, en şaşkın beş gününü bıraktım. Çocuklara da, Seren'le Enise de o zaman bağlandım. İçimden bir sevgi koptu sellerce, taştı çocuklara. Tüm çocuklara en fazla iki dakika dayanabilen bana bir şeyler olmuştu; onlarla konuşmak, ardı arkası kesilmeyen sorularına yanıt vermek, hatta yanıt bulmaya zorlanmak bile bıktırmıyordu beni. Çocuklarla konuşurken, Zeytin'in bakışları bazen hüzünleniyor, bazen de mutluluktan parlıyordu. O bakışlardan bana karşı kararsız olduğunu çıkartıyor, üzülüyordum. O da beni seviyordu, seviyordu, ama bu âşk değildi. Çocuklarına bir baba aramak içgüdüsü, paniği olabilirdi; daha altı ay olmuştu kocasından ayrılalı. Belki korkuyordu çocuklarla başladığı bu yeni yaşamını nasıl sürdüreceğinden. Ne yapabilirdim? Ah istese, yaşıma aldırmasa, boşanıp onunla evlenebilirdim. Onun evet'i, beni, "kendi hayatımı yaşamak istiyorum," diye, dağlara çıkartıp haykırıtabilirdi. Çocuklar da beni sevmişlerdi, ayrılacağım gün, Enis kulağıma eğilerek, "Ben de seninle gelmek isterdim," demişti. Nereden kaynaklanıyordu çocuklarla bu karşılıklı sevgi? Bir sevgi kaynağı olmalıydı, o kaynak durmaksızın, yorulmaksızın dört yanına sevgi saçıyor, içinde kalanların çevresini bir sevgi duvarıyla örüyordu; Zeytin'di bu... Her şey onun saçtığı sevgi ışınlarıyla eriyor, kendi niceliğini koruyamıyor, sonunda yepyeni bir biçime, değişik bir kalıba dönüşüyordu. Öyle bir sevgiydi ki bu, ondan yoksun kalmak kaygısı, insanı ölüme, öldürmeye bile götürebilirdi.

Silahımı göle attım.

-3-

"adın kapatıyor dudaklarımı
içime eriyor gitmek"
(z)

Cumartesi günüydü, ayrıldığı kocası, çocuklarla hayvanat bahçesine gitmişlerdi. Her cumartesi akşamı geliyor, geceyi orada geçiriyor, pazar sabahı da çocukları bir yere götürüyordu. Tanıştım kendisiyle, az konuşan tatlı bir adamdı. Zeytin'e söyledim, "öyledir," diye geçiştirdi, sonra kendiliğinden neden boşandığını anlattı: "Onunla yatamıyordum," dedi. Birden kafama bir ok saplandı; ya benimle? Utandım kendimden, böyle düşündüğüm için.

O cumartesi, ikimiz Boğaz'a gittik. Arabayla, yayan gezmediğimiz yer kalmadı. Hünkâr suyunda el ele dolaştık, liseli öğrenciler gibi. Sarıyer'de arabayı bırakıp Kavak'a kadar yürümeye kalkıştık, yokuşlara sarınca, ikimizde de güç kalmadı, bir taksiye binip geri döndük, arabamızı aldık, Kavak'a öyle gittik. Uçta bir lokantada aklımıza gelen tüm deniz ürünlerini söyledik, tabii buz gibi Çankaya şarabımızla.

-4-

"Çığlığım uzun uzun kalır içimde
yani güller giyinmiş bir adam nerde ben nerde?"
(T)

Zeytin, adamın çok sevdiği bir şiirinin öyküsünü anlatıyordu. "Bunu," diyordu, susuyor, dalgınlaşıyor, bir yudum şarabını içiyor, "Başa dönsem mi?" diye kendi kendine konuşuyor, sonra gülümseyerek, "En başından ister misin?" diye soruyordu:

- Öğrenciyken birine âşıktım. Sinemaya, tiyatroya gidiyor, parklarda, karanlık sokaklarda öpüşüyorduk. Bir akşam sinemadan sonra, evine çağırdı, hemen kabul ettim. İstiyordum onunla yatmayı, beni çok çekiyordu, sırım gibi bir adamdı, uzun saçları vardı omuzlarında yürürken dalgalanan. Onunla buluşacağım hafta sonlarını iple derler ya, ben ışık hızında çekiyordum. Yatma isteğimde belki kızlıktan kurtulma dürtüsünün ağır baskısı da vardı. O zamanki Ankara'nın Balgat'ının gecekondularının arasında, çamurlu yollarda bir süre yürüdükten sonra, asma kilitli bir kapıyı açtı. Çakmağını çıkartıp, elektrik düğmesini buldu. Elimden çekti; tek göz bir oda, penceresiz... Çiş kokulu... Oda içindekilerle, nesi var nesi yok, beynimin içine uğuldayarak doldu. Üzerine Siirt battaniyesi örtülmüş, bir yatak, tahta bir masa, üstünde çiçekli basma bir örtü, iki sandalye, köşede kü-

çük bir odun sobası, dumandan kararmış duvarlar, yerde adi bir kilim, kilimin üzerinde bir kadın külotu, tahta bir sandık, sandığın önünde, çiş kokusunun kaynağı bir lazımlık. Gözüm külotta kalmıştı, o koştu külotu yanmayan sobanın içine attı. Yine elimden tutarak yatağın üzerine çekti, sırtımdan mantomu söker gibi çıkartıp, sandalyenin üzerine fırlattı, ayaklarıyla da ayakkabılarımı çıkardı. Hiç konuşmuyordu. Kafamdaki uğultudan, çiş kokusundan, külottan sersemleşmiştim; hiçbir şeye yanıt veremiyor, kıpırdayamıyordum, taş kesilmiştim. O kıskaç gibi kollarını vücuduma doladı. Gözüm kapıya ilişti, açıktı, serin havayı yüzümde duydum, "Kapı açık," diyebildim. Kapıyı kapamaya giderken, ben de kalktım, sandalyenin birine oturdum. Döndü geldi, "Kız değilsin değil mi?" diye ilk defa sırıtarak konuştu. Kirli dişlerini gördüm ağzında. Aman Tanrım, o hayran olduğumun yüzü şeytan desenlerine dönüşmüştü. Nasıl söyledim bilmiyorum, kekeledim herhalde "kızım," derken. Hiç oralı olmadı, yeniden beni o şeytan gülüşüyle yatağa sürükledi, yüzü koyun yatırdı, karnımdan güçlü kollarıyla kaldırarak iki dizimin üzerine getirdi; "Ben ne yapıyorsun?" diye inlerken - belki de inlemiyordum- "Korkma acımayacak, kızlığına da bir zarar gelmeyecek," diyerek külotumu hırsla bacaklarımdan çekti, çıkardı. Yine yüzü koyun düştüm. Korkunç bir nefret doldu içime, midem bulandı, birden öğürmeğe başladım. Battaniyenin üzerine midemdekileri boşalttım. O yataktan atladı, bir havlu uzattı, kir içindeydi. Bluzumu ağzıma dayadım, iyice boşaldım. Başımı kaldırıp yüzünü görünce nefretin güzelliğini o zaman anladım. Hırsla yerimden fırladım, bluzumdan kusmuklar taştı, bacaklarıma bulaşıp yerlere saçıldı, mantomu, ayakkabılarımı kapıp, kapıya saldırdım, bir hamlede karanlık sokağa attım kendimi. Kulaklarım polis, bekçi düdükleri ile çınladı. Köpekler havlıyordu, ayakkabıla-

rım, mantom elimde koştum durdum vıcık vıcık çamurların içinde. Kasıklarıma değin, çamurların sıçradığını hissediyordum. Köpekler, polis düdükleri peşimden geliyordu sanki. Bir ara durdum, yaş ayaklarıma ayakkabılarımı geçirmeyi, mantomu giymeyi akıl edebildim. Donum orada kalmıştı, yanmayan sobanın içine atılacak. Koşmayı bıraktım, bir otobüs durağı arıyordum, Yanımdan taksiler geçerken yavaşlıyorlardı, ama taksiye verecek param yoktu cebimde. Laf atan şoförler de oluyordu. "ablam gel götürelim." Otobüs durağına ulaşabildim, durakta biri diğerinin üzerinde iki çoban köpeği ile, iki sarhoş vardı. Sarhoşlar bağıra çağıra konuşuyorlardı, benim farkımda bile değillerdi. Güvendeydim. Ayakkabılarımın bağcıklarını bağladım. İşte şiir böyle çıktı.

Adam, Zeytin anlatırken, bir suçluluk duygusuna kapıldı, gözlerini kaldırıp Zeytin'e bakamıyordu; o biri, oydu sanki cinselliği rezilleştiren, cinselliği hayvanlaştıran, kadını yalnızca bir cinsellik öğesi olarak gören. Zeytin'in şiirinin öyküsünü düşündü, şiiri düşündü, şiirin öyküsünün çirkefliği yanında, şiir usta bir elin yonttuğu elmastı, çirkeften elmas gibi parlayan bir şiir çıkarmıştı: kin yoktu, nefret yoktu, düş kırıklığının burukluğu dışında, kendini suçluyordu, şimdiki zamana hücum eden anları yaşayınca ölmek istediği oluyordu. Şiirde o öykü diplemesine vardı, ancak şairinin bilebileceği; duyup da şiire dökülmemiş; yaşanmış şiirleşmişti. Aşk mı şiirleşmişti, yoksa şiir mi saf aşka dönüşmüştü? İnsanı nesneye dönüştüren son yılların çoğunluk şiirinin yoksunluğuna bir yanıttı bu şiir, insan yeniden şiire dönmüş, şiire girmişti. Yalnız tek bir dizede onu 'yüzsüz bir üzünçle' suçluyordu ilerde karşılaştığı günlerden kalma olmalı. Zeytin'in soyluluğundan gururlandı. Çiftleşen iki kedi geldi gözlerinin önüne, Ankara'da tam apartmanının kapısından çıkarken ayaklarına dolanan, gözle-

rinde cinselliğin sevincini yaşayan. Kısacık durup bakmış, sessiz adımlarla duvarın kenarından geçerek onları huzurlarıyla baş başa bırakıp, çıkıp gitmişti. Onlar bile çiftleşmenin Tanrısal bir armağan olduğunun farkındaydılar. Sonra içini bir kara öfke kapladı, Zeytin'in kara gözlerinde kendi öfkesini aradı, yoktu. O gülümsüyordu.

Boğazdan geçen bir gemi uzun uzun düdüğünü çaldı. İçindeki öfke, tutamadığı bir merakla yer değiştirdi: kimdi bu adam? Ne iş yapardı? Soruverdi. Adamın mesleğinin, uğraşısının bu işle ne ilgisi vardı? İnsan kılığında bir yaratıktı işte.

- Şairdi, diye yanıtladı Zeytin duraksamaksızın.

- Şair mi?

-Bir şiir toplantısında tanışmıştım, kendisini dergilerden tanıyordum. Bence iyi bir şairdi. Şiirlerimi ona gösterdim, daha hiçbiri yayımlanmamıştı. Şiirlerimi okudu, beğendiğini, bana yardım edeceğini söyledi, gerçekten de Yozgat'ta çıkan bir dergide ikisini yayımlattı. Şimdi bazı toplantılarda karşılaşıyoruz, O hep gözlerini benden kaçırıyor.

- Anlıyorum, edebiyatçıların edepsizliğine tek örnek değil bu.

-Ben de neden olmuştum, evine gitmiştim. O Yozgat dergisinde şiirlerim yayınlandıktan sonra bana da cesaret gelmişti; şiirlerimi dergilere gönderebildim. Belki de ondan hâlâ şairlerle yakın arkadaşlık kuramıyorum., hiç olmadı değil. Bir çuval mektubum var, karşılıklı yazılmış. Bir gün yayınlamayı da düşünüyorum.

- Şairlerle mi?

- Tamamı değil, biri yayıncı, çoğunluğu iki kişiyle.

- Genç Bir Şaire Aşk Mektupları. Güzel bir isim olurdu.

- Kınalı'ya göndereyim, içinden o seçsin diyorum.

Ne olmuştu Zeytin'e? Bu akşam konuşma sırası ona

gelmiş gibiydi. İlk atandığı Samsun'daki doktorla aşkını, Ankara'daki bir dergi sahibiyle, okulda iken yakın bir arkadaşının sevgilisiyle ilişkisini; arkadaşı sonra onunla evlenmişti, üniversitenin bahçesinde çok az tanıdığı biriyle bir gece aşk yaşadığını, kocasına âşık olup evlendiğini, aşkın yerini yalnızlığa terkinden sonra da, İstanbul'da bir kimyagerle dört yıl beraber olduğunu, bir gün de pat diye kesiverdiğini ortada bir neden yokken, her şeyini yemek boyunca yüzünde o eylül sıcağı gülüşüyle anlatmış, adam sorusuz dinlemişti. Bu adama güven miydi? Kendisini iyice tanımasını mı istiyordu? Yoksa benimle rahat bir ilişkiye girebilirsin, çekinme mi demekti? Ya da yaşlı bir adamsın, dost olabiliriz, seninle rahatça dertleşebilirimin içten bir açıklaması mıydı? Garsonun kapatıyoruz demesiyle sorular uçuşup kayboldu.

-5-

"her şey benim kalbimdir ki bilirim
kimsenin olmadığı bir yerde
ölümü denemek isterdin
hiç değilse bir defa"
(T)

Lokantanın kapısından önce Zeytin çıktı, derin derin soluklandı; şarabın etkisini temiz havayla süzmeye çalışıyor gibiydi. Adam görününce, yaklaşıp koluna girdi.

- Yürüyelim mi biraz?

- Yürüyelim istiyorsan.

Adam aldığı yanıtı kafasına yerleştirdi. O bir şey istemez miydi? Neden her isteğe uymaya çalışıyor, yoksa uyar mı görünüyordu? Bir oyun olurdu bu, yaşlı bir adamın farkına varamayacağı sonu kahredici bir oyun... Kafasına yerleşen yanıt, yanıtını soru biçiminde buldu: koluna iyice yaslanan kadını anlayabilecek miyim diye sızılı bir kaygıya saplandırdı.

İstanbul'un yaşı, boğazın tülümsü sisiyle üzerlerine çöktü. Kıyıdaki meyhanelerin sonuncusuna doğru yürüdüler. Meyhanelerin, balık lokantalarının ışıkları tek tek sönüyordu. Son meyhanenin yetişemediği boşlukta unutulmuş bir sıraya oturdular. Yine adam sormuştu, 'oturalım mı?' diye. 'İstiyorsan.'

Caddenin yüz metre geride kalan ışıkları da, gemilerin ışıklarına uyup sisle oynaşmaya düşmüşlerdi, bir

parlıyorlar, bir söner gibi yapıp göz kırpıyorlardı oynaşlarına. Bir süre ışıklara baktılar konuşmaksızın. Adam, kara saçları hafif hafif okşarken konuştu:

- Üşüyor musun?

- Hayır, sıcaklığını duyuyorum.

- Bizi denizin kıyısında böyle görenler iki âşık sanacaklar.

Zeytin'den yanıt gelmedi hemen. Ne diyecekti ki? Oysaki, Zeytin'e uygun olan, "öyle düşünüyorsan," olabilirdi. Adam yanıtı merak ediyordu, farkına varmadan bir çeşit yoklamaydı sorusu. Zeytin başını çevirdi, gözleri ancak birbirlerinin ışığında boğulacak değin yakındılar.

- Herkes, herkesi bir şeyler sanır.

Adamın merakı yirmilik bir bilmecenin içinde büyüdü.

Yine sustular, Karadeniz'den sisin içinde can çekişen bir ışık seli boğaza girdi, ağır ağır ilerliyordu. Kocaman bir tankere benziyordu ışıkları, İstanbul'u her gün tedirgin eden petrol tankerlerinden biri. Bir gün, güm!.. diyeceklerden.

- Ölüm geldi aklıma, dedi, birden adam. Bu sessizlik, ürperten bu soğuk karanlık, bana ölümü çağrıştırdı, belki de şu petrol tankerine benzeyen ışıklar

Yanıt şaşırtıcıydı:

- Bana da.

- Ne istiyorum biliyor musun? Şimdi, Patara ya da Didim gibi sığ bir deniz kıyısında olacağız. Seni kucağıma alacağım, sen bir elini boynuma dolayacaksın, yavaş yavaş denize gireceğim. Su topuklarımdan diz kapaklarıma yükselecek, karnıma çıkacak, sen de kucağımda ıslanmaya başlayacaksın, ikimiz de ölüme yürüdüğümüzü biliyoruz.

- Ne hoş olurdu.

-Ben yavaş yavaş ilerleyeceğim, suyun bedenimizde

yükselişini milim milim duyumsayacağız. Önce su, senin boynuna yükselecek, durmayacağım, yürüyeceğim. Gözlerimiz birbirimizin gözünde olacak, ölümü yaşamaya başlayacağız. Artık bedenimizi kaplayan suyun yükselişinin ayırdında olmayacağız. Belki başını biraz kaldıracaksın, boynuma daha sıkı sarılacaksın, saçların artık suyun üstünde yüzmeye başlayacak, gözlerim hâlâ senin gözlerinde olacak. Birden su derinleşecek, hızla dibe ineceğiz. Bir maviliğin içinden süzülüp, lacivertlere doğru uçacağız. Gökkuşağını yalnız ikimiz göreceğiz denizin maviliğinde. Önce soluğumuzu tutacağız, sonra sevincimize bir oh! eklenecek, denizin dibine kavuşurken başımızın üstünden gümüş ışıklı hava kabarcıkları, köpücükler uçuşacak, kollarımız daha sıkı sarılacak, renkler birden kaybolacak. Öyle donup kalacağız. Bizi hiç kimse bulamayacak.

- Şu anda ölebilirim.

- Ben de.

Zeytin saçlarıyla oynanmasından sıkılmış gibi - belki de adama öyle geldi.- birden ayağa kalktı. Adam da kalktı.

- Hadi ölelim.

Kadını birden kucakladı, Zeytin düşmemek için adamın boynuna sarıldı.

- Seni denize atacağım.

- At.

Kucağında kadın denize doğru yürüdü.

- Atacağım.

- At.

- Atacağım.

- At.

- Ben de geleceğim.

- Gel.

- Atıyorum.

Adam, kucağında Zeytin'le alçak kıyı duvarının üs-

tüne çıktı, dev tanker tam karşılarından geçiyordu. Tankerin taşırdığı sular, karanlık kayaların üzerinde hızla çarpıp geri dönüyor, beyaz köpükler bırakıyordu.

- Kayalık burası, sığ, yaralanırız sadece.

Adam yürüdü duvarın üstünde, kayaların görünmediği, karanlık bir yere değin yürüdü. Orda durdu, gözlerini karanlık sulara dikti, derindi. Suların kıyı duvarına çarpıp çıkardığı seslerden başka bir şey duyulmuyordu. Yorulmuştu.

- Atlıyorum.
- Atla.
- Atlıyorum.
- Atla.

Tanker uzun uzun düdüğünü öttürdü.

Adam gözlerini sulardan kaldırdı. Tankerin sisi delip geçen ışık seline baktı.

-Çocuklar dedi, Zeytin'i kucağından indirdi. Zeytin hiçbir şey söylemeden önce ileriye doğru birkaç adım attı, sonra dönüp adamın yanına geldi.

Duvarın üzerinde birbirlerinin gözlerine dalıp susup durdular. Ne kafalarında, ne yüreklerinde bir ses vardı, ne bilinç çalışıyor, ne düşünce kıvranıyordu. Tanker bir daha düdüğünü öttürdü.

-Gerçekten atlayacaktım; birden suların karanlığında Seren'le Enis'i görür gibi oldum.

Duvardan indiler; Zeytin, iki üç adım yürüdü, kıyıda yalnızlığı yaşayan bir ağaca dayandı.

- Onların kendi yaşamları olacak. Bana bağlı değiller.

-Tohum nereye düşerse yeşerir. Evet, ama... güneş gerek, gölge gerek, su gerek.

- Sağlıklı yeşermesi için özen gerek.

Anne konuşmuştu şimdi de.

- Gidelim çok geç oldu, babaları merak edecek.

-6-

"böyle batık batık dururken
özlüyorum işte
özlemek bu
ya!"
(z)

Öğleden sonra üç gibi eve girdim. Küçük çantamı yatak odasına bırakır bırakmaz çalışma odamdaki telefona koştum, bir mesaj vardı. Mesajı dinlemeden telefonun tuşlarına bastım. Zil bir kez çaldı, hemen kapadım.

Haldun'un yazdığı gibi oldu. Asansörden çıkıp anahtarı kilide sokarken elleri titriyordu. Zorlandı biraz. Beş saat durmamacasına araba kullanmıştı. Ellerinin titremesini yorgunluğuna verdi. Bolu Dağı'na o sabah çok kar yağmıştı. Yol yer yer kapalıydı. İstanbul- Ankara arası trafiği aksıyordu. Beş gün İstanbul'da kalmıştı, acelesi varmış gibi zorluyordu kendini. Telefona elini uzatırken bir an düşündü: saat üçtü, okuldan çoktan gelmiş, yemeğini yemiş, çayını demlemiş, bilgisayarın başına geçmiş olmalıydı. Eğer okulda bugün çok yorulduysa, belki yemekten sonra biraz uzanmıştı. Telefonu bir defa çaldırıp da hemen kapaması, dinleniyorsa uyandırmayayım diye değildi. Beş saat yol boyunca, Bolu Dağındaki karla savaştığı dakikalar dışında hep Kınalı'yı düşünmüştü. Zeytin de Kınalı vardı, etin kemiğin

dışında. Hep onu görmüştü, onu hep yanında duyumsamıştı. Ortak tek bir ruh, hayır tek tohum ikizi ruhtu ikisinin ruhu. Zeytin'in kara gözlerinde Kınalı gülüyordu, dudaklarından dökülen sözcükler, Kınalı'nın sözcükleri, sözcük kıskançları; yere düşecek, yele gidecek diye özenle konuşan, bok dese de, ibne dese de, tek ağızdan gülen ve dahi köpek bakışlarıyla bakan... Yol boyunca bunlar geldi geçti adamın kafasından, bir biri ardına. Üç yıldır tanıdığı Kınalı'yı seviyordu, Zeytin'le geçen beş gün Kınalı'yı sevdiğini kafasına mı, gönlüne mi tak diye vurmuştu. Kınalı'ya bir gün, sen benim düşünsel arkadaşımsın demişti. Şimdi bu düşünsel arkadaşım deyişi durduğu yerde gelişmiş, tek hücreliler gibi bölüne bölüne çoğalmış, kabından çıkarak adamın belirlemede zorluk çektiği bir yöne doğru kaymaya meyletmişti. Telefon bir kez çaldıktan sonra kapaması, telefonu Zeytin açacak gibi gelmesindendi. Kınalı'ya "merhaba," diyecek, "özledim yahu," diyecekti. Ya Zeytin açarsa? Zeytin'in numarasını çevirmediğini bildiği halde Zeytin niye açsın? Bunu Ona sormak gerekti. O da kendine sormuştu telefonu kapadıktan sonra, ama bir yanıt bulamamıştı. Bulurdu, bulmasına da, ne bulacağından ürkmüştü. Konuşmak istediği, sesini duymak istediği Zeytin'di. Özlüyordu. Ne denli ikiz ruhlu olurlarsa olsunlar yüreği ayırmasını biliyordu. Zeytin'le konuşmak istiyordu: Özlüyordu. Hayır çevirmeyecekti telefonu. Çevirmeme inadına neden olan, romanına, son gün Zeytin'le aralarında geçen olayı yazmak istememesiydi, yazarsa romanın akışı başka bir yöne gidebilirdi. Romanda dört beş sayfa beride "Ömrümün en mutlu beş gününü İstanbul'da bıraktım." diye yazmıştı. Bunu da ben sonradan öğrendim. Haldun'un notlarından yararlanarak devam ediyorum. Yalnız ben kahramanı artık 'adam' diye değil, Haldun diye anacağım.

Son gün, Boğaz gezisinin ertesi günü, çocukları da

alıp yine Kavak'a gelecekler, gezecekler, birlikte balık yiyeceklerdi. İçine sinmemişti ikisinin de çocuklarsız, Haldun önermişti, Zeytin de çok sevinmişti, "çocuklar Kavağı hiç görmediler," diyordu. Sabahleyin saat onda Haldun evlerinden alacaktı. O sabah saat dokuz otuzda, adamın "ancak giderim," diye düşündüğü bir sırada, cep telefonu o çirkin ziliyle ötmüştü. Pelin, kızı, torunu, damadı hepsi evdeydi. Bir gece önce geç geldiğinin farkında bile değillerdi. Onlar, ondan daha geç gelmişlerdi eve bir kumar toplantısından. Telefonun zilini televizyonun sesinden ayırt edememişti. Pelin "ayol cebin çalıyor," demese çıkarıp konuş düğmesine basmayacaktı. Zeytin'di. "Merhaba," "Merhaba." "Şimdi çıkamayacağız." "Bir şey mi oldu?" "Ben seni sonra ararım, hoşça kal." Haldun'un içi birden kararıverdi; sarı, beyaz yüzü, kara sarıya döndü. Şakağına bir ağrı saplandı. Kimse, "kim?," diye sormadı. Mutfağa gidip iki aspirin aldı, iki bardak su ile içti. Hemen aspirini almasa migren gibi, bir ağrı saplanabilirdi şakağına. Yatak odasındaki çantasından bir kitap çıkardı, gelip salondaki koltuğa oturdu. Bir sigara yakıp okumaya başladı.

Evde bir hazırlık vardı, giyinmeler, "sıkı giyininler..." Damat yanına geldi, annesi, yani Pelin hep evde kapalı kalmıştı. Şöyle Belgrat Ormanlarına değin uzanacaklardı; "gelmek ister miydi?" Pelin damadı bir köşeye çekmiş, 'gelmez ama, sen sor yine' diye yollamıştı. Teşekkür etmiş, elindeki kitabı okumak istediğini söylemişti. "Eh sıkılır çıkarsanız, kapıyı çekiverin yeter."

Kitabına gömülmek istedi, okuduğu birkaç sayfayı anımsamaya çalıştı, sayfaları yeni baştan karıştırdı. Aile, bye bye'larla evden çıktı. Kalktı, açık bıraktıkları televizyonu kapattı, radyötöre yakın bir koltuğa geçti. Saate baktı, saat on buçuk olmuştu bile. Kitabı yeniden açtı. "Ben sonra ararım," demişti. Sonra... Bir saat söylememişti. Arasa mı? Neden arasın, tuhaf olur, o araya-

cak.

Ne diyor bu adam? Çok karışık yazmış. Benim kafam karışık, daha yalın nasıl yazılırdı ki.?

Dikkatini veremediğini anlayınca kalktı, kendisine bir kahve yapmak istedi. Kahve makinesinde kahve vardı, ışığı yanıyordu, kapatmamışlardı, kahve sıcaktı biraz bayatlasa da. Kahvesini doldurdu, sehpaya bıraktı, yatak odasındaki çantasından, dört yüz ünitelik bir E vitamini ile bir C vitamini alıp, dörtte bir bardak suyla içti. Yeniden koltuğuna döndü. Sigara... Bir yudum kahve, kitap. Kitabı kapadı. Kahveyle, sigaranın zamanı yakan keyfini sürecekti. Ayağa kalktı, balkon kapısını açtı, dışarı çıktı. Soğuk değildi hava, güneş vardı. Balkondaki kamış koltuklardan birine oturdu. Zamanı unutacak... Belindeki cep telefonunu kontrol etti, açıktı.

Beyoğlu'nun bu eski sokağı sessizdi. Oymalı taşlı, geniş girişli, sık dar pencereli yaşlı binalarda kısa bir gezintiye çıktı. Balkondan eğilip sokağın iki yanını görmeye çalıştı. "Pazar gününün dinginliğini yaşıyor sokak" diye düşünürken, gözleri karşıdaki apartmanın girişinde iki zenci ile bir beyaz kadına ulaştı. Alış-veriş vardı. Kadın çantasını açmış, çıkardığı parayı uzatıyordu. Zenciler almıyorlardı parayı. Zencinin biri başını kaldırdı, yükseklere baktı, adamı göremedi. Kadın zor durumdaydı, el kol hareketlerinden "başka param yok," der gibiydi. Biraz sonra, zencinin biri parayı aldı, cebinden çıkardığı küçük bir paketi kadına verdi. Hemen uzaklaştı. Öbür zenci, kadınla kapısında durdukları binada kayboldular. Onlara bakarken, sigarası küllenip bitmişti; kahve de soğumuştu. İçeri döndü. Bir sigara daha yaktı, kitabı açtı. Birkaç sayfa okudu. Bir şey anlamamıştı. Saate baktı: yarım olmuştu. Çocuklara balık yedireceklerdi, çevre yolundan gitmeye kalksa yine bir buçuk saat alırdı, ama bugün pazardı, hem de kış, belki trafik yoğun değildir. Telefon çaldı. Kemerine bağlı tele-

fonun kılıfının kapağını zor açtı. Beklediği sesti. "Ne yapıyorsun?" "Kitap okuyorum." "Gecikeceğim." "Bir şey mi var?" "Sonra anlatırım, istersen bekleme." "Beklerim."

Telefon yine kapandı. Ayağa kalktı, salonda dolaşmaya başladı, hiçbir şey düşünemiyordu. Kızının resim çalışmalarına baktı, çok kötüydü. Şu zamanı katletmenin yolu neydi? Tuvalete gitti, klozete oturdu, yapacak bir şeyi yoktu, toplandı. Gelip yatağına uzandı. Beş altı dakika öylece kaldı. Kalktı, bir şeyler yemek istedi, mutfağa gitti.

Hava kararmaya başlamıştı. Saat beşi bulmuştu. Gidenler dönerlerdi artık. Telefon dört buçuk saat aradan sonra yine zilini öttürdü. "Kusura bakma, gelemeyeceğim, seni beklettim." "Niye ama?" "İstersen bir on, on beş dakika görüşebiliriz, yarın gideceksin biliyorum, vedalaşırız." "Geliyorum hemen." "Peki, ben de iniyorum."

İki ev arasında beş yüz metre ya vardı, ya yoktu. Paltosunu giyip asansöre koştu. Araba kapının önündeydi. İki dakika sonra kapıda bekleyeni gördü, çocuklar yoktu, kapıyı açtı. Taksime doğru sürdü. "Ne oldu?" "Hiç" diyordu, "işte o, Hasan evde, yeniden yerleşmeye mi çalışıyor ne, olamaz, çocuklar, patladım, kimseyi görmek istemiyorum."

Haldun susuyordu.

Hilton'a girdiler. Alkol almayacaktı, çay istiyordu. Adam viski söyledi

- Biz güzel bir oyun oynuyorduk, ama olmuyor.

- Ne olmuyor?

- Gelişiyor. Sen planlar yapıyorsun.

- Ne planı?

-Okulun ara tatilinde Ankara'ya gelirsiniz. Çocuklara Ankara'yı gezdiririm. Sen eski arkadaşlarını görürsün. Uçak bileti. Yazın Avrupa'ya gidelim, Çeşme'den

feriye bineriz, sana Venedik'i göstermek istiyorum. Ben de İstanbul'a taşınırım. Senin yeni kitabın çıkınca ortak bir söyleşi yapalım. Ben hiçbirini istemiyorum. Bunlar plan değil mi? Okul, ev, çocuklar, yazacak zamanım yok, yazmak, okumak istiyorum, kitaplarıma dokunmak istiyorum.

- Bunlar plan değil ki? Bugün okuduğum bir kitapta, şöyle diyor: "Her şey güncel hayatın içindedir. Dün, bugün, yarın. Ezeli ve ebedi olan bugün yaşadığımız her şeydir. "*

Kendi de şaşırdı, nasıl anımsadığını. Sevmişti deyişi, gerçek oydu, kim bilir ayrımına varmadan kaç defa okumuştu, bir gözü saatte, kulağı telefonda.

.....

- Evet plan. Plan yapmanı istemiyorum, hayal de kurma. Bir taraftan da çocukların babası. Kendimi kuşatılmış hissediyorum, daha önce de söyledim. Bırakalım kendi seyrine, ya gelişir, ya biter.

Haldun hiçbir yanıt, yatıştırıcı, inandırıcı hiçbir yanıt veremedi.

- Ben taksiyle döneyim, onlar kestirme yolu bilirler. Çocukları merak ediyorum.

- Babaları var.

- Çıkacaktı o da.

Yine de birlikte kalktılar, İstanbul yollarında fırsat buldukça seksenle sürdü arabasını seksen defa fren yaparak. Kapıda durdu. Zeytin eğilip yanaklarından öptü. Seni seviyoruz.

** Özdemir İnce, . 'Ne Altın Ne Gümüş' (sayfa:83)*

-7-

"ateşe düşüyor kalbim almıyorum."
(z)

Telefonun tuşlarına bir defa daha bastım. Meşguldü. Bekledim, yeniden arayla denedim. Kınalı'nın gülen sesini duydum. "Hoş geldin," diyordu.

"Akşam şarap içelim mi?" diye sordum. "Yorgun değilsen içelim," dedi. Telefonu kapadım.

Haldun mesaj düğmesine bastı: Beş sözcük: "Yolculuk iyi geçti mi? Ara bizi," Oydu, Zeytin'di. Mesaj bırakmayı sevmediği halde bırakmıştı. Kınalı da sevmezdi mesaj bırakmayı, ama "Merhaba ben Kınalı," deyip kapatmasına inandırmıştı, öyle yapıyordu. Aramayacaktı, bir hafta aramayacaktı, sorarsa, "elektrikler kesikti herhalde, mesajı almamış," diyecekti.

O akşam çıktık Kınalı'yla. Yeni kitabını getirmişti bana. İyi bir telif almıştı, bir de senaryo teklifi. "Yemekler benden," dedi. Saatlerce konuştuk.

O gece uyuyamadım. Benim düşünsel dostumdu, ama ben artık öyle göremez olmuştum. Kötüydü, yapamazdım. Kocasını tanıyordum, bana güveniyordu. Benimle çıkmasına hiç karşı gelmiyordu. "Ben edebiyattan anlamam, hem ben sıkılırım hem siz," gibi bizimle birlikte olmamak için bir gerekçesi vardı. Kınalı'yı dostluk

çerçevesi dışında düşünmem olanaksızdı. Bu benim uykularımı kaçıracaktı, yazamayacaktım, okuyamayacaktım, biliyordum. Kendimi göçük altında duyumsuyordum, ama o benim düşünsel dostum olarak kalmalıydı, onu öyle içime sokmalıydım. Bir süre aramayacaktım, kendimi dinleyecek, "düşünsel dostluğumu" kökleştirecektim. Beş gün hiç telefon etmedim, O da beni aramadı. Oysaki hemen hemen her gün konuşurduk, bazen iki kez. Kınalı ile Zeytin çok yakın iki arkadaşlardı, içime bir kuşku düştü, "benim hakkımda konuştular mı acaba?" diye. Biri açıklarsa ben de söylerdim, gizlemeye gerek yoktu. Kınalı artık benim gerçek bir düşünsel dostumdan başkası olmayacaktı.

O gün telefon çaldı, açtım; Enis, "Özledim," diyordu, "Ne zaman geleceksin?" diyordu. Ne diyeceğimi şaşırdım çocuğa. Ben de özlemiştim, ama bugünlerde işim çoktu, yakında görüşeceğimizi umduğumu söyledim. Babasından alışıktı, işim çok lafına. "Çocukların babasını günlerce görmediği olurdu," demişti bir gün Zeytin. Enis'in telefonu beni ağır bir suçluluğa iteledi. Çocukları üzmeye ne hakkım vardı. Suçluydum, kendimi bağışlatmalıydım. Zeytin'e saksıyla çiçek gönderttim. "Sizleri seviyorum," diye yazmıştım. Ertesi sabah telefon çaldı: Zeytin'di, "Neredesin?" diyordu, "kaç defa aradık, Enis not bile bıraktı. Çiçeğini bu sabah aldım. Ne bildin, bugün benim mutlu günüm olduğunu?" Çiçeklerden on dakika önce telefon etmişler; Yunus Nadi Şiir Ödülü kazandığını söylemişlerdi. "Sevincimi, ilk seninle paylaşıyorum," diyordu. "Ah keşke burada olsaydın." "Olurum," dedim. "Nasıl? Bekle."

O beklerken öbür telefondan THY'ye telefon ettim. Öğle uçağında İstanbul'a yer olup olmadığını sordum. Vardı.

Saat ikide evindeydim. Ben de çocuklar da bayram sevinci yaşıyorduk. O da ödülden mutlu, sevinçliydi.

Çocukları çocuk bahçesine götürdük, onlarla oynadık, pizza yedik. Son uçakla Ankara'ya döndüm. "İstersen kal," demedi. Bekledim aslında.

Ertesi gün öğleden sonra aradı. Teşekkür etti. Onun sevincini paylamıştım. "Seni seviyorum"larla konuşmamızı bitirdik.

Gelişiyordu, ilişkimiz gelişiyordu, Zeytin de bu gelişmeden mutluydu. Oturdum, çalışmaya başladım, sözcükler ben düşünmeden dökülmeye başladı tam üç gün. Mutluydum. Üçüncü günün akşamı romanın bitişini yazarken, telefon çaldı, Zeytin'di. Elimdeki ahizeyi öptüm. Yeni şiirini okudu, ben romandan söz açtım, birden o canım gülüşüyle gülmeye başladı, "Biliyor musun?" dedi, "Ben birine âşık oldum, kötüyüm." Önce benden söz ettiğini sandım, hayır ben değildim. Odamın ışıkları azaldı, voltaj mı düşmüştü?, bilgisayardaki satırlar birbirine karıştı, oturduğum koltuk titremeye başladı, duvarlar yaklaşıp uzaklaşıyor, o konuşuyordu, "Tipim de değil, ama kötüyüm." Kendimi tutamadım, onu sevdiğimi tüm açıklığıyla anlattım. Daha önce neden söylemediğimden yakındı, "Biz bir oyun oynuyorduk diye biliyordum, hiç işaret vermedin," diyordu. Başka neler konuştuk anımsamıyorum. Tipi değilse, daha doğrusu insan âşık olduğu biri için tipim değil diye düşünüyorsa, gerçekten âşık olmadığından söz ettim sanırsam. Kendime, gönlünde yer arıyordum, ama hâlâ beynimde uğuldayan son cümleleri, son darbeyi vurmakta acımasız, insafsız olacaktı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

FAZLALIK

"Seninle olmak hayatımın özrüdür ama
Aşk bir cephe açamıyor kendine."
Veysel Çolak

-1-

Onunla yatmayı denedim, beceremedim, ağzıma yüzüme bulaştırdım.

Dünya böyle yıkılıyordu, yedi günde kuruluyor, ama bir, iki sözcükle ve birkaç saniyede yıkılabiliyordu. Bu yaşında böyle şeylerin başına geleceğini önceden birileri söylese güler geçerdi. Sokağa çıkmıyor, kimseyi görmek istemiyordu. Bilgisayarını açıyor, roman sayfasını çağıramıyor, çağırsa da yazdıklarını iki dakika sonra siliyordu. Uykuları bozulmuştu. Bozulmuştu değil, hiç uyuyamıyordu. Yatağa yatar yatmaz, kafası, geri dönüş yaparak sabaha dek Zeytin'le tüm konuşmalarını, adamın deyişi ile o canım gülüşünü, bira bardağını tutuşunu, karidesin sadece baş kabuğunu bırakıp, bacaklarına değin yiyişini, çocuklar adamı soru yağmuruna tuttuklarında bakışlarındaki sevinçli heyecanı, kol kola yürümelerini, caddeden arabalar arasından geçerken küçük bir bebek-

miş gibi onu kollayışını, şiir okurken nasıl duygu yüklü olduğunu, yeni şiir kitabına tatlı tatlı tartışarak ad bulduklarında, "ne güzel seninle birlikte adını bulduk," deyişini, gezmelerini, çocuklarla oynayışını tek tek yineliyordu. Aman Tanrım nasıl da her şeyi bir bir anımsıyordu. İki gün uykusuzluktan sonra, üçüncü gün, dört beş saat sızabiliyordu. Uyandığında, kolları, bacakları onun değildi. Kulakları uğulduyor, ensesine bir ağrı saplanıyordu. Tansiyondu, yükselmişti. Ölçtü, on sekiz.

Kınalı da hiç aramamıştı.

Dayanamayacaktı, göz yaşlarını tutamıyordu, sabahları çok kötü oluyordu, tüm geceyi Zeytin'le geçirdikten sonra, sabahlar dayanılmazdı, ağlıyordu. Ankara'da kalamayacaktı, dertleşecek kimsesi yoktu, olsa da nasıl anlatırdı? Bir yerlere gitmeliydi, yürümeli, çılgınlar gibi yürümeli ağaçlara, çiçeklere, hayvanlara Zeytin'i anlatmalı, onlara ağlamalıydı.

İstanbul'a telefon etti. Romanya'ya gitmek ister miydi Pelin. Hayır.

Başka bir yere de gidebilirdi: Rusya'ya, Amerika'ya, Fransa'ya, bir yere işte. "Durup dururken, ne Rusya'sı, ne Amerika'sı," diye Pelin'in sormasından çekindi. Romanya bildikleri, birlikte gittikleri yerdi. Belki, çamur banyosu, su altı masajı, bitki banyosu iyi gelirdi, ormanda yürüyüşler yapardı. On beş gün uzaklaşırsa kafasından, yüreğinden söküp, atacağına inanıyordu. Tansiyonu düşer, uykuları geri gelirdi. Dönünce yine eskisi gibi yazacaklarına, egemeni olduğu sözcüklerine âşık olacaktı. Sevgiyi, sevecenliği, hüznü, cinselliği, insanı yine sözcüklerinde yaşayacaktı. Başka ne yapabilirdi ki?

-2-

"gel ellerini ver en güzel ellerini öyle
ruhum, ateş yüreğim, kokum, birlikte öyle"
(T)

Rozika'yla huzurluydum, kafam da gönlüm de rahattı. Ankara, İstanbul beynimden uçup gidiyorlardı. Uykularım düzelmişti, yalnız ellerime bir titreme gelmişti. Aldığım afrodizyaklardan olmalıydı. İki gün sadece polen aldım, Ankara'da kullandığım kadar. Poleni almalıydım, prostat büyümesine karşı koruyucuydu. Ginseg de bağışıklık sistemini güçlendiriyor, enerji veriyor diye biliyordum. Ondan da üç dört tane yerine sadece bir tane aldım. Titremeler geçti. Gücümde de bir değişiklik olmadı, her akşam sevişmeyi sürdürdük. İlk günlerin korkusu kalmamıştı. Gençleşmiştim, dinçtim, kendimi genç olarak duyumsuyordun yaşlı gördüğüm yılların tersine. Belki bunda Rozika'nın da yeri büyüktü, beni heyecanlandırmasını iyi beceriyordu. Zürih'teki İspanyol kız gibi. Mideme de ikide birde el atan kedi pençesi yok olmuştu. Talcitlerim yetişmeyecek diye korkarken, bir kutuyu bile bitirememiştim. Ne ensemde, ne beynimde ağrı vardı Ankara'daki gibi. Tansiyonumun da normale indiğini duyumsuyordum. Her gün ormanda geziyor, saklambaç oynuyor, tempolu kısa yürüyüşler yapıyor, bulunduğumuz kenti nerdeyse ev ev geziyorduk. Kar yağ-

dığı gün, bir gün kaldı yerde, kar topu bile oynadık. Akşamları önce Boris'in barında birer kokteyl alıyor, sonra yemeğimizi yiyor, şarabımızı içiyor, odamıza çekiliyorduk. Otelde herkes öğrenmişti. İki kişilik oda parası da istememişlerdi, Boris'e sordum, "zaten hesabınızı iki kişi üzerinden yapmıştır uyanıklar," dedi. Çamur banyosu, su altı masajı, bitki banyosunu unutmuştum, bir gün bile gitmemiştim zaten. Bunların hepsi boş şeylerdi. Sağlığa neyin iyi geldiğini biliyordum artık. "İnsan yaşlılığında mutlu olmak isterse, cinselliği içinden söküp atmalıdır," diye düşünürken, şimdi "cinselliğini sürdürmek için kendine uygun bir ortak bulmalıdır," demeye başlamıştım.

Her şey güzeldi, ama yüreğimin, beynimin bir köşesinde yine bir burukluk vardı. Üç nedenden... Bir Ankara, daha çok İstanbul. Ne denli kendimi kurtardım desem de, zaman zaman ta oralara dalıp gittiğim oluyordu. Rozika hemen fark ediyor: "beni dinlemiyorsun sen," diye sarılıp öpüyordu nerede olursak olalım. Uyanıyordum. Zeytin'i çok sevmiştim, adını anımsayınca gözlerimin dolmasını, yüreğimin kavrulmasını engelleyemiyordum. Uzun sürmüyordu, Rozika imdada yetişiyordu. Yine de ben İstanbul'a iner inmez, Zeytin'e telefon etmeyi kuruyor, "hadi hemen gel, neredesin?" diye beni çağıracağını umuyordum. İkinci neden, Rozika'nın gençliğiydi, Zeytin'le, Kınalı ile yaşlarını kıyaslarsak on beş yaş vardı aralarında. Onları ben çok genç görürken, torunumla yatmak içimi burkuyordu.. Üçüncüsü, dönme zamanım yaklaşmıştı. Rozika'yı burada tek başına bırakıp gitmek zor geliyordu. Ona iki, üç bin Mark vermeyi, daha doğrusu gizlice çantasına bırakmayı düşünüyordum, ama mutlu olmayacak, benden nefret bile edecekti. Bir akşam yemekte, "on beş gün seninle birlikte olmak yeter bana bir ömür gibilerden" bir de laf etmişti. Her gün biraz bana bağlandığını görüyordum.

Rozika yine banyoda, ben uzun kalçalarını özlüyorum. Özlüyorum da yaşımdan kaynaklanan utanma duygusunu daha atamadım. Evli olduğum umurumda değil. Zeytin yüreğimde yavaş yavaş erimeye başladı anlaşılan. Erimesini istiyorum, Onun hayatından çıkmalıyım, "kuşatılmış gibi hissediyorum," demişti bana ödülden bir önceki görüşmememizde. Çıkacağım elbette, ama nasıl? Ah neden, kendime saygımı mı yitirdim? Kuşatılmış... Bekleyecek, umacak, düşünecek ne kaldı? Tamam, pat diye kesip atmalıydım. Zeytin yapabilirdi, yapmıştı da. Dört yıl aşk yaşadığı adama bir gün pat diye "her şey bitti," deyivermişti. "Bir neden de yoktu ortada" diyordu, "ama bana fazla gelmeye başlamıştı." O fazla dediği şey aslında taşınmasından bıkılan fazlalık olmalıydı; onu hayatında fazlalık olarak duyumsamaya başlamıştı. Neden buydu. Kuşatılmış... Bunda da fazlalık var, eski kocasının yerleşmeye çalışması, ben... İkimiz de fazlalılığız onun yaşamında. Nasıl düşünemedim bunu. Çözemiyorum, bilemiyorum. Mutlu gününde yanında görmek istiyor, mutluluğunu benimle paylaşmak istiyor. Bu sevgi değil mi? "Bizi ara," diyor, "beni ara," değil. "Bizi," derken, "bizim sana gereksinimiz var," demek istemiyor mu? Hayır!...

-3-

"Anlaşılır gibi değildi adamın
Takvim resimlerinde mayıs tutkusu
Bütün bir güldü sanki gidip gelen
Neşenin hiç yakışmadığı gözlüklü ellerine"

(T)

Banyonun kapısı açıldı, Rozika havluyu omuzlarına atmış, belden aşağısı çıplak, karnını tutarak, iki büklüm dışarı çıktı. Bir adım attı, düştü. Adam kızı düşerken görebildi ancak: sigarasının külünü silkmek isterken, sigarayı koltuğun kenarına çarpmış, yere düşen ateşi söndürmeye uğraşıyordu Rozika banyodan çıkarken. Yerinden "Rozika!" diye bağırarak fırladı. Yüzükoyun yatıyordu kız, çevirdi, yüzü ölü yüzü gibi beyazlaşmıştı, gözleri açıktı, dişlerini sıkıyordu. Ağzından sancılı iniltiler çıkıyordu. Adamın "Neyin var?"ına, "Ölüyorum galiba," diye, kesik kesik yanıt verebildi. Soluk almakta zorlandığı belliydi. Böyle durumlarda çoğumuz ne yapacağımızı bilemeyiz. Adam da öyleydi, kızın saçlarını, yüzünü okşuyor, "Bir şeyin yok, geçer, geçecek," diye konuşup duruyordu. Şaşkındı... Kalktı, telefona doğru koştu. Aynanın önünde limon kolonyası şişesini gördü, aldı, kızın şakaklarına, yüzüne, ensesine kolonya döküp, ovuşturdu. Bu arada kolonyayı Rozika'nın gözlerine de kaçırdı. Yeniden telefona sarıldı, otelin yazı maki-

nesiyle yazılmış, telefon listesinden resepsiyonun numarasını çevirdi, zil çalınca kapattı. Resepsiyondakilerin hiçbiri İngilizce bilmiyordu. Başını çevirip Rozika'ya baktı, kız yine yüzükoyun dönmüş kıvranıyordu. Belki anlaşırdı, taksi derdi, listeye eğildi, barın numarasını gördü. Boris gelmiş olmalıydı. Barı çevirdi. Boris karşısındaydı. Sakin olmaya çalışarak, Rozika'nın hastalandığını, acele bir taksi bulmasını istedi. Hastaneye götürmeliydiler. Boris'in Daciası ordaydı, hemen geliyordu. Rozika'nın üstünden havlu kaymış, çırılçıplak yatıyordu, Boris geliyordu. Koştu, havluyu üzerine çekti kızın, "Dayan güzelim, şimdi seni hastaneye götüreceğim," diye, bir yandan da konuşuyordu. Sadece inleme oluyordu Rozika'nın yanıtı. Giyinmesi gerekirdi, Boris de geliyordu. Yatak odasına girdi, yere atılmış pantolonunu, bluzunu aldı, slipi nerdeydi? Avuç içi kadar slipi yatağın içinde buldu. Çıktı, Rozika'yı sırt üstü çevirdi, bacaklarından slipi yukarıya çekti, kız inliyordu. Soluk alması yavaşlamıştı, gözleri kapalıydı. Pantolonunu da güçlükle giydirdi, kapı vuruldu. "Bir dakika," diye bağırdı. Bluzu arandı, kapının eşiğinde düşürmüştü; aldı geldi. Kızı kucakladı, beceremedi giydirmeyi. Çıplaktı Rozika, memeleri hâlâ dikti. Kızı yavaşça bıraktı, kapıyı açtı. "Gel şu bluzunu giydirelim," dedi Boris'e. Kızı kucakladı, Boris bluzu başından aşağı geçirdi. Gözleri kapalıydı, inlemiyordu, kıvranması durmuştu kızın. "Öldü mü?" diye konuştu Boris. Yaşlı adam irkildi. Yanağını ağzına dayadı, sıcak soluğunu duydu. "Yaşıyor, ağrıdan bayılmış," olmalı.

Boris kızı kucakladı.

Arabanın arkasına adam geçti, kızı kucağına yatırdı, cansızdı, kıpırdamıyordu. "Hızlı sür, Boris, hızlı," diye bağırdığını duydu. Hızlı!.. Rozika gözlerini açtı, yeniden kıvranmaya başladı, eliyle sağ böğrüne bastırıyordu.

Hastaneye girerken baygındı. Doktorların "Nesi

var," sorusuna, doğru dürüst yanıt veremediler. Sancı çekiyordu; eliyle böğrüne bastırıyordu, banyoda başlamıştı.

İki saat sonra Rozika kendine geldi. Doktorlar sirozdan şüphelenmişlerdi. Yanına sokmadılar, "gidin," dediler onlara. Sevdiği birini hastaneye bırakıp kapıdan çıkmanın acısının ne olduğunu anladı adam. Bacaklarına bir ağırlık çökmüştü, hep onu taşıyan bacakları belinin desteğine gereksinim duyuyor, beli öne doğru eğiliyordu. Ne hastane kokusunu, ne yerleri ot süpürgesiyle süpürüp tozları havaya kaldıran temizlik işçilerini, sessizlik imli hemşireye inat bağıran, çağıranları ne görüyor, ne duyuyor, beli öne kırık, yüreği geride bıraktığında acılı yürüyordu. Boris akıl etti, "Onun giysilerini gidip getirelim," diye.

Cozia adlı devlet süpermarketine girdiler. Boris'ten yardım istedi yaşlı adam "Ne gerekiyorsa, alalım," diye. Beş tane külot, iki pijama, atlet, yün kazak, hırka, diş macunu, fırça, sabun, küçük bir çanta, akıllarına ne gelirse aldılar, aldıklarını çantaya koyup hastanenin yolunu tuttular. "Bunları Rozika'ya vermezler," diyordu, Boris, "yattığı yere girmenin bir yolunu bulmalıyız." Yolunu da buldu, koğuşun kapısındaki hizmetliden, hemşirelere değin adamdan aldığı paraları dağıtarak. Rozika uyuyordu, geniş bir salonda on beş kişiyle birlikte yatıyordu. Yaşlı bir kadın, sesi çıktığınca haykırıyordu acılı. Kimsenin ilgilendiği yoktu. Rozika uyuyordu, duymuyordu, ölü gibiydi. Adam yanlarında gelen hemşirenin yüzüne baktı. Kadın anlamış olmalı ki Boris'e, "Sancısı için sakinleştirici yapıldı," dedi. İçi bir daha burkuldu adamın. Küçük çantayı yatağın altına koydular.

Adam, "Tek yataklı bir odaya kaldırılamaz mı?" diye sordu. Boris hemşireye aktardı, hemşire doktorla konuşmalarını önerdi. Adam öğrenmişti artık, hemşirenin

eline bir beş dolar sıkıştırdı. Üçü birden doktora gittiler, önce hemşire girdi doktorun odasına, ikisi dışarıda bekledi. Hemşire çıktı, Boris'le konuştu. Adam, "Paralı ise önemli değil," diye konuşmalarının arasına girdi. Tamamdı, Boris bir yirmi dolar istedi. Doktorun odasına girdiler. Boris bir şeyler söylerken, doktorun masasına yirmi doları bıraktı. On dakika sonra Rozika tek yataklı bir odaya taşındı. Onlarla birlikte gelen hemşire, "Ben ilgilenirim, söyle moruk merak etmesin," diyordu.

Boris yine küfrediyordu. "Sefil fareler, benim yanımda yapmayın bari, Romanya'da hastaneler parasızdır. Parasızdır da, vermezsen hastana da bakmazlar."

Adam dinlemiyordu: Rozika rahattı. Doktor "iyileşir," demişti. İstediği zaman gelip görebilirdi. Hastanenin karşısındaki petrol istasyonuna arabayı çekti Boris, adam depoyu doldurttu. Barın açılması gerekti, Călimanăşti'ye döndüler, ama otele değil. Adamı biraz gezdirmek istiyordu, iyi gelirdi açık hava. Kentin dışına çıktılar, çevresi tellerle çevrili geniş bir alanın kıyısında Boris arabayı durdurdu. "işte," diyordu, "burası benim kiralayacağım, tır parkı. Tam şuraya, üzerinde koca bir Türk Bayrağı olan bir tabelâ dikeceğim. Bir de nasıl yazılırsa Türkçe, 'hoş geldiniz, Türk yemekleri' yazdıracağım. Sen paraya bak o zaman, bütün Türk tırları burada. Bak koca koca iki bina var içinde. Birini bakım yeri yapar, birini de lokanta yaparım." 'Üç, dört tane de kız,' dudaklarından çıkarken yutuverdi.

-Namuslu bir ortak bulsam bu iş biter, tek başına yürütmesi zor.

Adam baş sallamakla yetiniyordu.

Otele döndüler. Barın ilk müşterisi adam oldu, üst üste üç duble viski içti, durmadan da, "Nasıl bakarlar, iyi bakarlar mı?" diye, sorup duruyordu. Para vermişlerdi ya, iyi bakarlardı, meraklanmasındı.

Adam yatağa yatar yatmaz uyudu o gece. İki saat

sonra uyandı, sabaha değin bir daha uyuyamadı. Göz atmak için getirdiği, Rozika'nın yirmi sayfa okuyabildiği kitabını okuyup hataları bulmaya çalıştı. Kendi kitabı yabancı bir kitaptı.

O sabah Boris saat on bir gibi geldi. Rozika hastaneden çıkana değin, götürmeyi, çevirmenliği üzerine almıştı. Cälimaneşti de taksi bulmak zordu, Vilcea'dan gelecekti. Yirmi beş kilometrelik yol, git gel, ikişerden yüz kilometre, anasının nikahını isterlerdi şoförler. Boris uygun bir şey yapardı.

Rozika'yı solgun, ama güleç buldular. Tahliller yapılmış, röntgen çekilmişti. Sonuçlar doktorun kuşkusunu doğruluyordu. Rozika siroza doğru gidiyordu. Bugün başka tahliller daha yapacaklardı, şimdilik dinlenmesi gerekiyordu. Doktora o gün de bir on dolar sıkıştırdı Boris.

Dönme günü yaklaştıkça telaşlanmaya başlamıştı; Rozika'yı bırakıp gidemezdi. O akşam otelin lobisinde üç saat oturup İstanbul'a iki, Ankara'ya bir telefon bağlattı. Ankara, özlediğini söylüyor, tatilinin nasıl geçtiğini soruyordu. Pelin, "Ah şekerim, keyfine bak, istediğin kadar kal," diyordu, Zeytin, kendisinin de, çocukların da iyi olduğunu, özlediklerini, ne zaman Romen kızlardan ayrılabileceğini soruyordu; "şaka yaptım," ekiyle.

Dördüncü günü akşam üzeri Rozika'yı taburcu ettiler, koca bir torba ilaç, uzun bir perhiz listesiyle. İçki kesinlikle yoktu, yağlı yiyecekler yoktu, bol meyve, meyve suyu içecekti. En önemlisi dinlenmesiydi. Gençti, çabuk kendini toplardı. Dikkat etmezse... ölüm de uzak değildi, kansere bile dönüşebilirdi. Ailesinde de kanser vardı. Rozika gülüyordu. "İçmem," diyor, adama güven veriyordu.

İyi bir hemşire oldu adam, ilaçlarının dakikasını geçirmedi. Boris özel yemekler yaptırdı otelin aşçısına on dolar karşılığı. Üç gün sonra Rozika ayağa kalktı, iyi

hissediyordu kendini, ağrısı, sancısı kalmamıştı. Otelin arkasındaki ormanda kısa bir gezinti bile yaptılar.

O akşam yemekten sonra, Rozika ne zaman Türkiye'ye döneceğini sordu. O iyice iyileşince... İyiydi, dönebilirdi. Söz veriyordu, içki içmeyecek., perhizini uygulayacaktı.

Yaşlı adam gizlemeye çalıştığı yüreğini tutamadı:

- Ben gidersem üzülür müsün?

Rozika yanıtlamadı, başını öne eğdi, burnunun gözlerine yaklaştığı yerde parlak birikintiler oluştu. Adam kıza yaklaştı, yanaklarından öptü, damlaların tuzunu dudaklarında duydu.

- Gitmen gerekir.

Bu defa adam sustu. Gitmesi gerekti, burada kalamayacağını biliyordu. Evi, dostları, bilgisayarı onu bekliyordu. Kınalı, "Özledim," diyordu, Zeytin, "ne zaman geleceksin, özledik," diye soruyordu.

Kınalı, düşünsel dostum benim.

Zeytin... Zeytin kapılmış olabilirdi o adama, ama yatmamıştı, yatamamıştı. Demek ki istemiyordu, geçici bir tutkuydu. "Tipim de değil," demişti.

Hayır âşık filan değil.

- Ben de eve dönerim. Merak etme.

- İşin yok, nasıl geçineceksiniz. Türkiye'ye gel. Ankara'da sana bir iş buluruz.

- Anlatmıştım, pasaport sorunu. Sizin polisin bilgisayarı, beni sınırdan geçirmez.

Birisi balkon penceresinden dışarı baktı, kız gözlerini sildi, dudaklarına bir gülücük kondurdu, gelip adamın kucağına oturdu.

- Merak edecek bir şey yok.

Adam yutkundu, söylemek için kafasında tasarladığı sözcükler birbirine girdi, yeni sözcükler aradı, bulamadı, kıvranmaya başladı. Boris olsa hemen çözümlerdi. Cüzdanını çıkarsa, içinden istediğin kadar al dese. Al-

mazdı. Önce onu göndermeliydi, çantasına bırakırdı birkaç bin Mark.

- Annemde param var. Benim buraya gelmem yanlıştı, ama seni tanıdım. Ne olur beni düşünme.

O dizginleyemediği yüreği, yine ortaya döküldü.

- Gitmesem, burada kalacağım desem, ister misin?

Kız kollarını adamın boynuna doladı, dudaklarını tüm yüzünde gezdirdi. Sonra durdu, ağzını adamın kulaklarına yaklaştırdı, fısıldadı:

-Bunun olanaksız dolduğunu ikimiz de biliyoruz. Birbirimizi sevsek de olanaksız.

Evet, olanaksızdı, dönecekti, ama yine gelebilirdi.

- Beş altı ay sonra yine gelirim.

- Ben de beklerim.

- İyi dinlenmelisin. Hemen iş aramaya kalkmamalısın.

- Param var dedim annemde. Onunla idare edebiliriz bir süre.

İşte fırsat çıkmıştı, söyleyebilirdi.

- Ben sana bir kaç ay yetecek kadar para bırakacağım. Sonra her ay sana Türkiye'den bir miktar gönderirim, tam iyileşip, kendine bir iş bulana değin.

Rozika adamın yüzünü iki elinin arasına aldı.

- Kabul edemem.

- Borç yalnızca.

- Ödeyemeyeceğim borç.

Beni borçlandırıyorsun.

Saçmalamıştı. Yaptığı kabalığı nasıl örteceğini bilememenin telaşına düştü bu defa da. Kafası olmazların peşinde koşuyordu. Pelin boşansa, kısa bir süre için; evlense Rozika'yla, Türkiye'ye girebilirdi. Ya da birini bulsa parayla, onunla evlendirse.

- Türkiye'de yaşamayı düşünür müsün?

- Hayır, burası benim memleketim, o hayallerim geçti, gerçeği tanıyorum şimdi.

"Benimle," diyecekti, diyemedi.

Rozika başını adamın göğsüne dayadı.

- Yoruldun mu?

- Biraz.

- Hadi yat sen.

Yatağı açtı, kızın soyunmasına yardım etti, nevresimli battaniyeyi üzerine çekti.

-Sen yatmıyor musun, diye Rozika başını kaldırdı.

- Ben telefon edeceğim Türkiye'ye.

- Yarın döneceğini söyle,

- Yarın mı?

- Ben de yarın gideceğim.

Adam put kesildi, güzel şeylerin, mutlulukların sürekli olmadığını biliyordu, bir gün biterdi, tüm mutluluklar aslında bir şaka değil miydi? "Gideceğim yarın," diyordu. Yaşamının unutamayacağı on sekiz günü noktalanıyordu. Hiçbir şey söyleyemedi. Kızın kendisine gülümseyerek bakan gözlerinden bir şeyler çıkarmaya çalıştı. Acaba deniyor muydu?

- Ama sen uçakta daha yer ayırtmadın.

- Niye acele ediyorsun? Sesine titrek bir tını gelip oturmuştu.

- İyiyim, sen de çok geç kaldın benim yüzümden

Adam eğildi, battaniyenin üzerinden kızın omuzlarını okşadı.

-Şimdi uyu olur mu? Sabah konuşuruz.

Rozika gülümsedi.

-Olur.

-4-

"Güneş sessizce boğuldu,
gözlerinde kan vardı
görmüşsündür,
deniz ne durgundu
kimi kandırdı dersin."

Işığı söndürüp resepsiyona indi. İki İstanbul, bir Ankara telefonu istedi. Lobideki bir koltuğa oturdu, bir sigara yaktı, "Yarın gideceğim," diyordu, Rozika gidiyordu. Gitmemeliydi, ona borçluydu, Rozika'ya borçluydu. Yaşamının en umulmaz bir döneminde, onun da keyfince bir yaşamı olacağını öğretmişti. Tanımadığı bir dünyanın varlığını kanıtlamıştı.

Resepsiyondaki kadın bağırdı. "Mösyö, İstanbul." Ne çabuk bağlamışlardı bu akşam. Koştu, telefonu aldı. "Alo," diyordu Zeytin.

- Benim, merhaba!..

- Merhaba, seni dinliyorum.

- Nasılsın?

- İyiyim, uzun konuşamayacağım, konuğum var. Hem telefon cızırdıyor.

Konuğu vardı, uzun konuşamayacaktı. Ne oldu, nasıl oldu, "O mu?" diye soruverdi. Zeytin'e soru sormazdı, söylenecek bir şey varsa o söylerdi.

- Evet o.

Sorunun arkası geldi.

-Yapabildin mi?

- Neyi?

- Yatmak istedim, demiştin.

- Ha evet,

Zeytin, 'o canım' gülüşüyle yanıtını yineledi..

- Yapabildim bu defa, becerdim.

Telefondan cızırtılar gelmeye başladı. "Seni duyamıyorum," diyordu Zeytin. Haldun susuyordu. Söyleyecek bir şey kalmamıştı.

- Duyamıyorum, sen duyuyorsan, hoşça kal.

Cızırtılar arttı. Telefonu bıraktı, yürüdü. Bara giden koridorda sendelerken, resepsiyondaki kadının sesini duydu.

- Mösyö, İstanbul, Ankara?

Durdu, kadına döndü, Türkçe, "İptal edin," dedi, sonra, "kensel, no, no, kaput," diye bağırarak bardan içeri girdi. Resepsiyondaki kadın bir küfür savurarak, merkez santralını aradı.

Bar yine boştu. Doğru tezgâha yürüdü. Boris, Rozika'yı sordu. Duymadı.

- Hâlâ ortak arıyor musun?

Boris yılışık yılışık güldü.

- Paralı birini.

- Tamam, benim param var.

Boris duraladı, adamın yüzüne aptalca baktı. Birden pot kırdığını anladı.

- Namuslu birini demek istemiştim.

- Boş ver, o vardı bende.

Boris tezgâhın arkasından dolandı. Geldi Romen usulü adamı sarsarak kucakladı.

- İçime doğmuştu seninle ortak olacağımız.

- Yarın resmi işlere başlayalım, bir de bana ev bulalım.

Boris, "Kolay," diyerek, tezgahın arkasına döndü. İki bardak çıkardı, yarısına kadar viski doldurdu. Birini

Haldun'a uzattı.

-Kutlayalım.

Bardaklar tokuştu.

- Tır parkına!

- Tır parkına!

SON BÖLÜM

"Aradığım bir 'ses orospusu'ydu Karmen."

-1-

Haldun romanını tamamlayamadı. Deneme, roman, anı gibi yazmaya çalıştığı kitabını isterse bitirebilirdi. Bana verdiği gibi ham, işlenmemiş bırakmıştı. Roman hakkında konuşurken şöyle demişti: "Aşkın süslediği politik bir roman olacaktı, Türkiye'de yıllarca süren faşist yönetimin, Romanya'da dikta yönetimle bir kıyaslaması yapılacaktı. Her bölüm bir konuyu işleyecekti, ara bölümler de konunun yaşam içindeki, rejim içindeki yerini irdeleyecekti Kurguyu kafamda öyle hazırlamıştım. Hem ana bölümlerin, hem de ara bölümlerin, bir, iki diye gidiyor ya, başlarına bir dörtlük ya da bir dize gelecekti, onları Zeytin'in şiirlerinden seçecektik. Ona söylediğim zaman, "ne hoş, eğleniriz," demişti. Olmadı.

Romanya Yazarlar Birliği'nce beş günlük bir geziye davet edilmiştim. Orada söylediler; Cälimaneşti'de bir Türk romancının tır parkı işlettiğini duymuşlardı, ama adını tam bilmiyorlardı. Yemekte beraber olduğumuz Romen yazarlardan biri, "Haldun, Haldun'du adı sanırsam, aile adını anımsayamadım," deyince, doğrusu heyecanlandım, Haldun Birkalem olmasın? Evet oydu. Bir

yıldır kendisinden bir ses çıkmıyordu. Benim gibi genç yazarların yetişmesinde onun romanlarının etkisi büyük olmuştu. Gençleri hep özendirirdi, bir romanım hakkında da çok güzel bir eleştiri yazmıştı. Ne çare onunla hiç karşılaşamamıştım. Onlara anlattım, görmek istediğimi söyledim, hatta onun romanlarıyla ilgili bir söyleşinin çok ilginç olacağından söz ettim. Onlar da ilgilendiler hatta biraz da utandılar, bugüne değin gidip tanışmadıkları için. Ertesi günü, Birliğin bir arabasıyla beni gönderdiler. Genel Sekreterleri de gelmek istedi benimle, ama ben yalnız görüşmek istediğimi söyleyince, o zaman kendisini bir söyleşi için ikna etmemi rica ettiler.

Tır parkını kolay bulduk. Yolun hemen sağında Türk bayraklı koskoca bir tabelâ dikkati çekiyordu. Tabelâ da "Hoş Geldiniz," altında da "Kuru Fasulyeyi özlediniz mi?" yazılıydı. Sağ köşesinde de, koca harflerle, "Türk Hamamı" vardı. Çevresi tellerle çevrili geniş alan tırlarla doluydu, Türkiye plâkalarının, nerdeyse 01 den 77'ye değin -77 doğru mu bilmiyorum- hepsini görebilirdiniz.

Parka girdik, şoför arabadan indi, eline yazıp verdiğim, Haldun Birkalem yazılı kâğıtı birine gösterdi, sonra bana işaret etti, yanlarına gittim. Şoförün konuştuğu Romen beni içeriye aldı, bir odanın kapısını vurmadan açtı. Bir masanın arkasında yorgun, solgun görünüşlü oldukça güzel bir kız oturuyordu. İki kapılı küçük bir odaydı, tertemiz, duvarlarda çerçevelenmiş Türkiye afişleri vardı, bir çalışma masası, iki koltuk rahatça sığmıştı odaya. Adam kıza Romence bir şeyler söyledi, çıktı, bir turko dediğini anlamıştım. Kız bir süre, kocaman gözlerle bana baktı, kuşkulu kuşkulu, gözlerinin akı sararmış gibi geldi bana, belki ışıktandı, sonra güzel bir Türkçe ile. "Hoş geldiniz," dedi, şaşırdım. Masanın arkasından öne çıktı, bir eliyle masaya tutunuyordu, gelip elimi sıktı. İncecik bedenine göre karnı fazla büyüktü;

hamile idi belki de. Adımı, Haldun beyi görmek istediğimi söyledim. Kibarca ne için görmek istediğimi sordu. "Yazarım," dedim, "beni tanırlar." Kız heyecanlanır gibi oldu, "Sizi görünce sevinecek," dedi. "Buyurun." Yandaki kapıyı açtı, önce kendisi girdi, arkasından ben. Kız, "Bir misafirin var Haldun, bak, hem de yazar," diye beni tanıttı. Afallamıştım, bu adam mıydı Haldun Birkalem? Ben onu daha yaşlı sanıyordum. Altmışında bile göstermiyordu. Kız beni tanıttıktan sonra, sarı gözleriyle gülümseyerek dışarı çıktı. Haldun Birkalem koca masasından ayağa kalktı, gözlüklerini çıkardı, bana doğru yürüdü. Benden bir karış uzundu, dikti. Adımı söyledim, şöyle bir yüzüme baktı. "Anımsadım," dedi tok bir sesle, uzattığım elimi görmemezlikten geldi, oturmam için yer gösterdi ama. O da gelip karşıma oturdu. "Ne işiniz var burada?" diye sordu. Kızın dediği gibi hiç de sevinmişe benzemiyordu, hatta canı sıkılmış gibiydi. Davetli geldiğimi, kendisinin burada olduğunu duyunca, tanışmak istediğimi söyledim. Hiç yanıt vermedi, neler yazdığımı sordu, yakında bir romanın çıkacağından söz ettim, "eleştirilerine" sunardım roman çıkınca. Oralı olmadı, sanki o sormamıştı neler yazdığımı. Kızmıştım, bu ihtiyarlar -yaşlı görünmüyordu, ama ben kendimi bildiğimden beri Haldun Birkalem'di.- hep böyle kendini beğenmiş oluyorlardı. Bu kez ben sordum itliğine yeni bir şeyleri olup olmadığını. Gülümsedi, hoşuna mı gitmişti ilgilenmem. "Ben bıraktım," dedi, "artık boş şeylerle uğraşmıyorum." Ne yanıt vereceğimi bilemedim. Yakışıklı, düzgün yüzü asıldı, gülümsemesini bir el çekip alıvermişti birden. "Sen yaşamak nedir bilir misin?" diye sertçe sordu. Bu sırada kapı vuruldu, beni karşılayan kız içeri girdi, elinde kalaylı bir tepsiyle kahve getirmişti. Tepsinin üzerinde kanaviçe işli bir örtü vardı. "Sormadım ama, orta şekerli yaptım, umarım seversiniz."le tepsiyi önce bana uzattı, teşekkür ettim, or-

ta kahve içtiğimi söyledim, O da memnun olduğunu söyleyip çıktı. Haldun'un asık yüzü kız içeri girince gevşemiş, gözlerinin içi gülmeye başlamıştı, o denli açıktı ki, ayrımına varmamaya olanak yoktu. O sevecenlik dolu bakışları kızın arkasından birkaç saniye daha sürdükten sonra, yine sertleştirdiği gözlerini bana yöneltti: "Evet genç arkadaşım, sen yaşamak nedir bilir misin?" diye tok sesiyle sorusunu yineledi. Benim yanıt vermemi beklemeden, "İşte ben burada hayatımı yaşıyorum. Geride kalan beş on günlük, ya da beş on yıllık ömrümü boş şeylerle geçirmeye niyetim yok," dedi, sustu. Sesinin o sert tonu kalmamıştı, hatta bana biraz titriyormuş gibi de geldi. Bir ölüm haberi almış gibi oldum. Ne diyebilirdiniz, hiç... Ben de sustum. Kahvemizden bir iki yudum içtik, kalktı, masasının gözünden Rothmans sigarası çıkardı, bana uzattı, kullanmıyordum. O hiçbir şey söylemeden sigarasını yaktı, yine gelip karşıma oturdu. İki yudum da kahvesini bitirdi. Boş fincanı sehpaya bırakırken, "Benim son romanım için, Haldun da postmodern oldu demişlerdi," diye konuşmaya başladı. " Sana itiraf edeyim mi, o postmodern dedikleri şeyin ne olduğunu hâlâ bilmiyorum. Bir romancı, bir romana başlarken yeni bir biçim olsun, ya da şu bu kuralları uygulayayım diye bir şey düşünmez. Roman nasıl isterse, öyle yazar, aslında bu romancının saklı gücüdür, ona kendini tekrarlatmaz. Romancı işlediği temayı zenginleştirmek, çoğaltmak, yaşamın çelişkilerini kendinden bir şey katmadan sunmak zorundadır okuruna; okur da bunu bekler. Bu nedenle biçemi sürekli biçemle savaştadır. Buna ne ad verirlerse versinler, önemi yok. İyi zaman okuru, romanı yazıldığı gibi okumaz, yaşamın uyuşmazlıklarını araştırır aralarında. Bilirim bizdeki bazı züppe yayıncılar, efendim Türk Romanına yeni bir şey getirmiyor, diye gençlerin çok güzel biçem denemelerini içeren romanlarım yayımlamamışlardır. Arkasından da laf ederler,

yahu benim yayınlamadığım roman, bir bakıyorum başka bir yayınevinde çıkmış, ne yapıyorlar, parayla mı bastırıyorlar diye de iftiralarını eksik etmezler." O bariton sesi yumuşamış, sevecenlik dolmuştu, biraz önceki kendini beğenmiş dediğim tavrından eser yoktu.

Roman hakkında uzun uzun konuştu, zevkle dinledim. Isınmıştım, tatlı bir adamdı. Sonra, "Gel," dedi, "sana bir şey göstereyim." ayağa kalktı, ben de kalktım, masasının arkasına geçti, en alttaki çekmeceyi açtı. O sırada benim gözüm de masanın üzerindeki iki kadın resmine takıldı, biri sağ başta, diğeri sol başta duruyordu. Fotoğrafın biri, beni kapıda karşılayan solgun yüzlü kızdı, ama fotoğraf daha genç, diriydi, diğeri de pek yabancı değil gibi geldi, ama çıkaramadım, koyu siyah saçlı, zeytin gibi koyu renk gözlüydü, tanıyordum, ama nereden? Çekmeceden bir dosya çıkardı, "Bak şuna," dedi. "Vaktin varsa, otur masaya, iki üç sayfa oku. Bitmemiş bir roman, ham, işlenmemiş, işlemeye de niyetim yok." Vaktim vardı elbette, masasına geçtim, o dışarıya çıktı, okumaya başladım.

On on beş dakika sonra içeriye girdiğinde Kınalı'yı, Rozika'yı, Zeytin'i tanımıştım. Kınalı bana içaçıcı biri gibi geldi. Şair Zeytin, masanın üzerindeki resim miydi?..

Yemek hazırmış, elimden tuttu, dışarıya çıktık, sevecen bir ağabey gibi davranmaya başlamıştı bana. Roman hakkında hiçbir şey sormadı. Tır parkının umamayacağım kadar pırıl pırıl lokantasına girdik. Tüm masalar doluydu, gürültülü, küfürlü Türkçeyi duyunca, üç günde dilimi özlediğimi anladım. Bir yanda mini etekli Romen kızlar oturuyordu, etekleri karınlarına dayanmış, gözleri masalardaki erkeklerde. Bazı masalarda çiftler görülüyordu, oldukça samimi. Beni karşılayan kız da oradaydı, yanında genç bir adam vardı. Haldun bey, o genç adamla, "Ortağım Boris," diye tanıştırdı. "Rozi-

ka'yla tanışıyorsunuz," diye devam etti. Romandaki kız, masanın sol başındaki fotoğraftaki kız, adını bile değiştirmemişti, ya sağ baştaki; Zeytin olmasın? Üçümüz aynı masaya oturduk. Gözlerim beni getiren şoförü aradı, o da bir Romenle beraberdi, derin bir sohbete dalmış gibiydiler. Benim lokantaya girdiğimi bile görmemişti.

Yemekte çok az konuştuk. Boris bu yaz Türkiye'ye gitmek istediğinden söz etti. Sebzeyi, meyveyi, eti, yağı, kuru gıda maddelerini Türkiye'den getirtiyorlardı, Haldun bey Türk yemeklerini bir Romen aşçıya öğretmişti. Romenler bile yemeğe geliyordu otuz kırk kilometreden. Gözlerim tır şoförlerine baygın bakışlar atan kızların üzerinde dolaştı. "Ya mini etekli kızlar?" diye soramadım Boris'e.

Yemekten sonra çaylarımızı içtik. Haldun bey'in odasında ikimiz. O bana okumam için verdiği romandan hiç söz etmiyordu, etmesine de gerek yoktu, konuştuklarına örnek olsun diye vermişti. Benim bir şeyler söylememi bekliyor sandım: "Romandan epey okudum," dedim. "Öyle gelmiş, öyle yazmışsınız, anladığımca." Yüzüme dikkatlice baktı, yüzünün sert çizgileri yine gevşemişti, bana sorarsınız, özellikle yüzünü gerip sertleştirmek istiyordu, tüm çizgileri yumuşaktı aslında. "Okunması zor bir roman olacaktı, sıkıcı, iç karartıcı." "Niye?", diye soruverdim. "Niye mi?" diye bir soruşu vardı ki unutamam, sanki sen romancı değil misin, nasıl anlamazsın?', diye aşağılıyordu beni. "Romanda göbek attırmıyoruz, çiftetelli de oynatmıyoruz insanları eğlendirecek. Kara bir roman, sıkıntılı, acılı, sancılı bir konu, elbette zor okunacak, okuyucunun da içini karartacak ki, romanı sonunda elinden bırakınca tadına varsın." Sustum, söylediklerini düşünmeye başladım. Şu satırları yazarken de hâlâ düşündüğüme inanabilirsiniz. Birden konuyu değiştirdi. "Bu gece istersen bizde konuk olabilirsin." Önerisi çok hoşuma gitti nedense, şoför de var-

dı, düşündüğümü anlamış gibi, "Şoförü gönder, yarın ben seni Bükreş'e götürürüm," dedi, "Rozika'nın da kontrolü var."

Şoförü gönderdik, Birlik Genel Sekreterine bir not yazıp eline verdim. Haldun beyin evine gidecektik. "Romanı alabilir miydim?" yatarken biraz daha okumak istiyordum. İzin verildi, dosyayı koltuğuma sıkıştırdım; Rozika'yla üçümüz bir BMW arabaya binip, orman içinde bir eve geldik. Bahçede iri kara bir köpek bizi karşıladı, Haldun bey'e kuyruğunu sallayarak yanaştı, Haldun bey çöktü, köpeğin kara gözlerinden öptü, başını okşadı, boynunun altını, sırtını kaşıdı, köpek ön patilerini dizlerine koydu, başbaşa verip sarıldılar, sevişme bitince köpek Rozika'ya gitti, o da başını okşadı, sonra gelip benim ayaklarımı kokladı. "Benim Kara'm, kara kızım, kara Çingenem," diye Haldun bey beni tanıştırdı köpekle, hayır Kara'yla. Ev, ahşaptan üç katlı koskoca bir konaktı. Devletten on yıllığına kiraladığını söyledi, kiraladığında oturulacak halde değilmiş, onartmış. Bana odamı gösterdiler, yanımda diş macunum bile yoktu. Akşam yatmağa gittiğimde, yatağın üzerinde yepyeni bir pijama, komodinin üzerinde de ambalajı açılmamış diş fırçası ile macun duruyordu. Ormanda dolaştık dördümüz, Kara da vardı. Kara bize yol gösteriyordu, onu izliyorduk, biz gecikirsek durup bekliyordu. Rozika hep Haldun beyin kolundaydı, bir eli de çıkık karnının üzerindeydi. Haldun bey ağaçlar, çevrede uçuşan kuşlar hakkında bilgi verdi. Kışın kar yağınca ormanda dolaşmanın zevkine doyum olmazmış. Bir ara Rozika'ya döndü, "Yoruldun mu?" diye sordu, O da gülümseyerek başını salladı. Eve, pardon konağa döndük, Rozika içeri girdi. Kara da peşinden yürüdü. Haldun bey bana çevreyi göstermek istiyordu. BMW'sine bindik, şifalı sulara gittik, insanların serçe parmağından ince akan suda nasıl uzun kuyruklar oluşturduğunu gördük. Yirmi kilo-

metre uzaklıkta ev müzesini gezdik. Eve döndüğümüzde hava kararmaya başlamıştı. Ben odama çıktım, banyo dışarıdaydı, her katta bir banyo olduğunu söylemişti Haldun bey. Duşumu aldım, aşağıya indim. Salonda Rozika yalnızdı. Yer gösterdi, bir içki alıp almayacağımı sordu, alırdım. Eski bir konsolun üstü bar gibiydi, çeşitli içkiler vardı. Rozika'dan önce davranıp, hamile hamile bana hizmet etmesini içim istemedi. "Ben hazırlarım," dedim, kendime viski koydum, ona da sordum, içki kullanmıyordu. Yerime oturunca Haldun beyin mutfakta olduğunu öğrendim, çoban salatası yapıyormuş. Ne konuşalım, diye ben düşünürken, Rozika, "Sizin gelmenize çok sevindim," dedi. Neden, gibilerden yüzüne bakarken o sözünü sürdürdü. "Bir yazarla konuşması, ona iyi gelecek. bir yıldır bir tek satır yazmadı. Ben her gün söylüyorum, bazen TRT Avrasya'da sanat edebiyat saati oluyor, özellikle açıyorum, Haldun kalkıp kapatıyor. Belki siz yeniden yazmaya özendirirsiniz diye düşünüyorum, romanı yarım duruyor." Haldun beyin iyi bir yazar olduğunu, kendisinden çok etkilendiğimi anlattım, ben de yazmasını isterdim, ama nasıl özendirebilirdim? Yanımda edebiyat dergisi varsa bırakabilir miydim? Belki okur, özenirdi yeniden. Küçük çantama sığan bir Adam Öykü vardı, elbette bırakabilirdim. Sonra Rozika, dergilerin abone bedellerini sordu, bana döviz verecekti, lütfen bir iki dergiye Haldun'u abone yaptırmalıydım. Sevinçle yapardım. Hatta bazı dergilere adresini verirsem, abonesiz de Haldun Birkalem olduğu için göndereceklerini söyledim. O sırada bir kadın içeri girdi, kadınının elindeki bir tepside tabaklar, çatallar bardaklar vardı, bana bozuk bir Türkçeyle "Hoş geldiniz," dedi. Rozika, 'Epeyce Türkçe öğrendi bizden', diye, güldü. Biraz sonra da Haldun bey geldi, gülüyordu, elinde bir porselen kâse tutuyordu, çoban salatası olmalıydı. "Rakı içeriz değil mi?," diye bana sordu, uzun zamandır rakı içme-

diğini de ekledi. "Rakıdan anlamayanlarla rakı içmenin zevki olmuyor." Yardımcı kadın mezeleri dizdi. Mezeler tamdı, kaşkaval peynirinin yanında, Bulgar beyaz peyniri de vardı. Bulgar peyniri olduğunu Haldun beyden öğrendim. Rozika'nın yemekleri ayrı geldi, hamilelik diyeti yapıyor diye düşündüm. Şerefe kaldırdık, Rozika da portakal suyu ile bize eşlik etti. Haldun bey Romanya'nın sosyal, ekonomik durumunu anlatıyordu. Çok ilginç şeyler söylüyordu, iyi bir gözlemci yazarın yorumları vardı hiçbir yerde duymadığım. "Bunları yazsanıza," dedim, "Biz çok yanlış tanıyoruz Romanya'yı, ihtilâlin oluş nedenlerini, halkın duygu ve düşüncelerini." Güldü, "Yazmak mı?" diye sordu. "O romana bundan başlamıştım." Başını iki yana çevirdi, "Şimdi çok geç." Rozika bana baktı, ne demek istediğini anlamıştım, yüklenmenin zamanıydı. "Hiçbir şeyin geç olmadığını sizler öğrettiniz bize, yazmalısınız." Rozika'nın solgun yüzü canlanır gibi oldu. "Romanda yer yer var, ama anlattıklarınız belki de yirmi de biri." Rozika'nın pembeleşen yüzü, normal solukluğuna dönüştü. Yanlış bir taktik uygulamış, konuyu politikaya dökmüştüm. Haldun bey, "Salatayı sevdin mi?, hadi şerefe!" diye sözlerimi geçiştiriyordu. Susmak zorunda kaldım. Biraz sonra Rozika izin isteyerek, yatmaya gitti. Haldun bey de beraber çıktı, iki, üç dakika sonra döndü. "Eşiniz hamile galiba, ne güzel," diye sordum. Gözlerime baktı gülümseyerek, "Eşim değil," dedi, "beraber yaşıyoruz, hamile de değil, hasta. Yarın kontrole Bükreş'e gideceğiz." Gülümseyişi donmuştu. O kadehini dudağına götürürken, "Geçmiş olsun," diye mırıldandım. Teşekkür etti. Sonra benim boşalan bardağıma rakı koydu. Birden konuşmaya başladı, içini dökmek ister gibiydi: "Sizin niyetinizi anladım, daha doğrusu Rozika'yla konuştuklarınızı duydum, kapıyı dinlemedim, tam içeri girecekken Rozika "Onu özendirebilirsiniz," diyordu. Geri döndüm, daha

önceleri Rozika gibi birini tamsaydım, herhalde bugün iki Haldun olurdum. Evet, beni yeniden yazmaya yöneltmek istiyorsunuz. Parkta söylediğim gibi bana boş işler geliyor artık roman, öykü yazmak, ama arada sırada şiir yazdığım oluyor, iyi şiir yazmadığımı bildiğim halde. İçimdeki edebiyat canavarı bazen kükrüyor, ateşini yüreğime değin uzatıyor ama yazmıyorum. Ona karşı bir zafer kazanmış gibi gururlanıyorum. Burada çok mutluyum, bir yıl içinde bir defa gittim Ankara'ya iki günlüğüne, bazı banka işlerimi ayarlamak, bir de bakımevine bıraktığım Kara'mı almak için. Çok sevdiğim düşün dostumu dahi görmeden döndüm. -Düşün dostunun kim olduğunu sormaya çekindim.- Burada mutluyum. Rozika bir gün iyi, iki gün hasta. Yine de durmuyor, bana yardıma çalışıyor. Ona bakıyorum, bundan da huzurluyum, onu kaybetmekten çok korkuyorum. Öyle bir şey olursa ne yaparım bilemem. Zaman zaman mutluluğumu azaltan bu düşünce oluyor. Sana büroda 'Yaşamak nedir bilir misin?' diye sormuş, işte ben burada hayatımı yaşıyorum diye de kendim yanıtlamıştım. Bana hayatın içinde bir yaşamak olduğunu o genç kadın öğretti. Ona şükran borçluyum. O dosya da sizde kalsın, belki bir gün kullanırsınız, sizi şaşırtacak bazı bölümleri kaleme almam, onları yeniden yaşamak içindi. Yaşadım da... Ama sürdürmeye gönlüm yetmedi. Ben ölünce hakkımda bir şeyler yazmak isterseniz, size yardımcı olur, anılar var içinde. Görüyor musunuz, işte sanatla uğraşmamızın nedeni bu... Ölüm korkusu, ölümden sonra da yaşamak isteği. Elimle koz verdim size."

-2-

Pencereme bir kumru kondu
kanatlarına sığındım
avcı mıydı o gülen
kumru düşüverdi
yaralıyım,
tut elimden anne.

Gece dosyayı bitirdim, bir bölümden sonra, sadece ince ince düşülmüş beş altı sayfa not vardı: Rozika'nın annesinin öldüğü bile tarihiyle kaydedilmişti. Romana girmeyen Zeytin'le son telefon konuşmaları parantez içine alınmış, yanına kocaman bir soru işareti konulmuştu. Zeytin'e kızamadım, herkes kendi yaşamını yaşıyordu, ama... Bir 'ama...' demeden de edemedim, Zeytin bir "Karmen" di, tam bir Karmen, ölüme de, öldürmeye de seveni sürükleyebilirdi... Haldun bey, "Silahımı göle attım," diyordu bir yerde. Düşün dostu Kınalı'yı, kına rengi saçlı bir öykücüyü anımsamaya çalıştım bulamadım, saçları daha önce sarıymış, sarışınmış, Ankaralı kadın öykücülerin isimlerini biliyordum, ama hiçbiri ile tanışmamıştım. Bana oldukça değişik geldi Kınalı, yazgısına rıza göstermişti, yazgısını değiştirmek için de ne çabası ne de cesareti vardı, yazılarına gömülmüştü, öykü yazmak onun için bir sığınaktı. Belki de Kınalı diye kimse yoktu. Kınalı bir ferahlık, bir kaçış imgesiydi

Haldun bey için. Rozika gözümde melekleşti, o incecik, çıkık karınlı, solgun kız. Haldun bey gözümde devleşti, bir simge oldu, bir yandan da korkunç bir acıma duygusuna kapıldım, inanılmayacak bir aşkla sevmişti Zeytin'i. Rozika'ya çok şey borçluydu; "Bana hayatın içinde bir yaşama olduğunu öğretti," diyordu.

O sabah beni kimse uyandırmadı. Üçüncü katta yatıyordum, alkolün, ya da orman havasının etkisiyle olacak saat on bire kadar uyumuşum. Giyindim, zemin kata indim. Salona girdim, ortalıkta kimse görünmüyordu. Konak büyük bir sessizliğe bırakmıştı kendini. Salondan çıktım, bahçede biraz oyalanırdım. Dün akşam gelirken görmüştüm, bahçe çiçek doluydu. Burnuma şebboy kokusu bile gelmişti. Sokak kapısı aralıktı, yavaşça ittim, dışarı çıktım. Kara'nın gözleriyle karşılaştım, soru sorar gibiydi, ayakta kıpırdamadan duruyordu, başını okşadım, kuyruğunu sallamadı. Akşam bize hizmet eden yardımcı kadın da basamaklarda oturuyordu. Beni görünce ayağa kalktı, gözleri kana oturmuştu, ağlıyordu. Bir an ne diyeceğimi bilemedim, kadıncağızı tedirgin etmiştim, bir sorunu vardı, neyiniz var diye sorup da derdini depreştirmek istemedim. "Günaydın," dedim, gülümseyerek, "Haldun bey?.." Islanmış mendiliyle gözyaşlarını silerken kendini tutamadı, birden sesli sesli ağlamaya başladı, kalktığı basamağa yeniden oturdu, başını iki elleri arasına aldı, hıçkırıkları arasında "Rozika öldü," dedi gibi geldi bana. Anlayamadım, anladım da, yanlış mı anlamıştım. İnanamazdım böyle bir şeye. "Öldü mü?" Kadın gözlerini bana çevirdi, ağlamasını kesme zorlanmasına düştüğünü gördüm; yutkunuyor, başını sallıyordu. Her şey açıktı, ama ben duyduğumun yanlış olmasını doğrulamak istiyordum, ne olmuştu? Söyleyin, diye nerdeyse yalvardım. Kadın elinin tersiyle gözlerini sildi, durulmuş gibiydi, kötü Türkçesiyle kesik kesik konuştu: "Götürür gece hastaneye bey, ölür yolda Rozi."

-3-

"akşamdan kalma dip derelerine
öldürürsün serçe yürekli bir bekleyişi"
(z)

Yardımcı kadının yanına çöküverdiğimi anımsıyorum. Sanırsam kadının ellerini de tuttum. Kara da gelip başını dizime koydu.

Rozika, "Hoş geldiniz," diyordu, kahve getiriyordu, bir eli karnının üstündeydi hep. "Size döviz versem, dergilere abone yaptırır mısınız?" diye soruyordu. "Ben alkol kullanmıyorum," diye gülümsüyordu. Portakal suyuna "şerefe", diyorduk.

Dün gece Rozika'yla beraberdim, Zeytin de, Kınalı da vardı yanımda, ama Rozika'ydı beni etkileyen. Belki Haldun bey'e saygımdan, belki onu mutlu kıldığından.

Ben de ağlamaya başladım.

-4-

"tek kişilik incelikti aşk
yaradanı bulanı bendim"
(z)

Akşam üzeri, Haldun bey, Rozika'yla geldi, Boris ile birkaç adam tabutu salona taşıdılar. Ceviz tabutun içinde yatanın Rozika olduğuna inanmak güçtü. "Burasını çok severdi, bir gece evinde yatsın istedim," diyordu.

Konuşan dün tanıştığım Haldun bey değildi. Bir insanın bir günde nasıl çöktüğüne ömrümde ilk defa tanık oluyordum, birileri anlatsa belki inanmazdım. Gözlerinin ışığı sönmüştü, parlamıyordu, yüzüne derin çizgiler oturmuştu, boyu kısalmış, beli öne bükülmüştü, ayaklarının üzerinde duramıyordu, yaşlı, çok yaşlı bir adamdı.

O gece geç saatlere değin oturduk Rozika'yla yardımcı kadın, ben ve Kara. Boris erken ayrıldı, tır parkında işleri vardı.

Haldun beyin gözü bir an ceviz tabuttan ayrılmadı, ağzından da tek bir sözcük çıkmadı, Rozika'yla konuşuyordu eminim. Ancak sabaha karşı onları baş başa bırakmayı akıl edebildim. Yardımcı kadın da anlamış olmalı ki, benimle birlikte o da kalktı.

Kara'yı sabahleyin tabutun baş ucunda buldum.

Kilisenin mezarlığına Rozika'yı bıraktık. Eve bir

doktorla döndük. Haldun beyi uyuttu iki iğneyle.

Kara gelmedi bizimle, tüm çağırmalarımıza karşın mezarlıkta kaldı.

Bükreş'e Yazarlar Birliği'ne telefon ettim, bir gün daha burada kalacağımı söyledim. Haldun beyi bırakmak istemiyordum. Akşama değin düşündüm, Zeytin'i çok sevmişti, inanılmaz bir aşktı. Zeytin'in yaptıklarını anımsayınca içime bir kin doldu. Bir insanla nasıl böyle oynanabilirdi? İstanbul'a gidince Zeytin'i bulmalı, bir insanı nasıl yok ettiğini anlatmalı, onun da içini kavurmalı, hiç olmazsa utandırmalıydım, ama bana hiç utanacak bir kadın gibi gelmiyordu. Böylesine duygudan yoksun bir şairi hayal edemiyordum. Şairlerin kendilerini söylediklerine, aşklarının da, sevgilerinin de, şiirlerinin de kendilerine yönelik olduğuna bir daha inandım.

Bir intikam duygusu gelip yüreğime oturdu.

Akşam üzeri yardımcı kadın, Haldun beyin beni sorduğunu, gitmediğimi öğrenince sevindiğini, beni görmek istediğini söyledi.

Kapıyı tıklatırken, Rozika'yı da orada bulacağım gibi bir duyguya kapıldım, odanın önünde duraladım. Cansız, "Giriniz, lütfen"i duyunca kapıyı açtım; irkildim: Dinlenmiş bir Haldun bey göreceğimi umuyordum, bana "Giriniz, lütfen," diyen cansız sesin sahibi de cansız gibiydi. Yanakları çökmüş ölü bir yüz, yuvalarında kaybolmuş gözlerdi gözlerime ilk dolanlar. Omuzlarına değen kumral saçlarından başka bir şey yoktu Haldun beyi anımsatacak. Olamazdı, Haldun bey değildi yataktaki, ne yüzü, ne bakışı, ne tok sesi o değildi. Bitmiş, tükenmiş dediğim sabahki Haldun bey, bitmişliğin, tükenmişliğin nasıl olacağını öğretiyordu bana. Yatağın bir ucunda, arkasına konulan yastığa dayanmış oturuyordu, başı hafifçe yana düşüktü. Yatağın büyük bölümünü sanki birisine ayırmıştı. Yine o dermansız sesiyle, oturmamı istedi, kaldığım için teşekkür ediyordu, bana ver-

mek istediği bir zarf vardı. Rozika'ya ayırdığı yastığın üzerinde duran zarfı gösterdi, zarfa elini uzattı, ama kolu düşüverdi. Eğildim zarfı aldım, kendisine uzattım. "Hayır sizde kalsın," diye kendini zorlayarak konuştu. "Üzerinde adresi var, İstanbul'a gidince lütfen bunu Zeytin'e postalayınız. Ona yazılmış şiirler var içinde."

Zarfı aldım, "Gerekirse kendim gider, veririm," dedim. Yuvalarına çekilmiş donuk gözlerinde bir hiddet ışığı görür gibi oldum. Yerinden doğrulmaya çalıştı, gücü yetmedi. "Hayır," dedi sesi çıktığı kadar, "postayla." Kızmıştı. Ben dostluğumu göstermek için "Gerekirse kendim gider veririm," demiştim. Kendisine de söyledim. Benden söz istedi, Zeytin'i gidip görmeyecektim, bilinmesini, tanınmasını istemiyordu, hiç kimse gerçek kimliğini öğrenmemeliydi, yoksa zarfı vermeyecekti. İçtenlikle söz verdim, onurum üzerine. Eliyle işaret etti, yaklaştım yanaklarımdan öptü. Boris beni Bükreş'e götürecekti. Gözlerim dolu, içim o odada, "Allahaısmarladık," demeyi başarabildim. Rozika, "Onu yeniden yazmaya özendirebilirsiniz," diye fısıldıyordu.

Ayrılırken yardımcı kadına Kara'yı sordum, "Gelmiyor Rozi'nin başından," dedi, "ben su ile yiyecek götürür bugün."

Keşke sormasaydım.

-5-

"geçmişi geçmişe
geleceği geleceğe uğurladım
indim sana"
(z)

Haldun bey, Zeytin'in bilinmesini istemiyordu, bu bende tüm merak kurtlarımı canlandırdı, beynimin içini oymaya başladılar. İstanbul'da iki gün kendimle savaştım, sonunda gidip görmeye karar verdim. Sözümü tutamayacaktım. Adres Cihangir'di, sokağı kolay buldum, üçüncü kat beş numara. Çıktım, şans bana güldü, beş numaralı dairenin kapısında, "Nilgün Yıldız"ı okudum, hemen anımsadım, iyi şairler arasında sayılıyordu. Kapının ziline parmağımı uzatırken, parmağıma kramp girer gibi oldu, sözümü hatırladım. Zili çalmadım, dönüp evime geldim. Zeytin'in kim olduğunu öğrenmiştim sonunda, ama bana yetmiyordu, bu acımasız, duygusuz şair kadının yüzünü görmek, sesini duymak istiyordum Haldun bey gibi birini nasıl etkileyebilmiş, kendine âşık edebilmişti? Yüz on sekizi çevirdim, santraldan Nilgün Yıldız'ın telefonunu aldım. "Beni affet," diyordum içimden de Haldun beye. Affedeceğini sanmıyorum.

-6-

"gözlerin gözlerime taşınırdı
gülüşün gelip şurama otururdu tam
yaşamak kokardın"
(z)

Öğleye değin zor zapt ettim kendimi, öğretmendi, evine normalde saat bir-iki dolaylarında gelebilirdi. Son direncimi kullanarak, saat ikide, Zeytin'e, Nilgün Yıldız'a telefon ettim, "Alo"sunu duyunca, kendimi tanıtmadan - O da bana sormadı.- Romanya'dan bir zarf getirdiğimi söyledim. Heyecanlandı, hemen nasıl alabileceğini sordu. Divan pastanesinde buluşmayı kararlaştırdık akşam altıda. Beni nasıl tanıyacağını bilmek istiyordu. "Ben sizi tanıyorum," dedim. Yine kim olduğumu sormadı.

O akşam her şeyi anlattım Zeytin'e, zarfı vermeden, hiçbir şey sormadan sonuna değin dinledi. -Zeytin sormaz demişti Haldun bey- Yüzünde bir acının izlerini arıyordum, yoktu, ama rengi kirli sarıdan karaya dönüşmüştü, Haldun beyin, "O canım gülüş"ü dediği de kaybolmuştu. Sözlerim bitince zarfı verdim, açmadı. Kalkarken bendeki dosyayı "Okuyabilir miyim?" diye sordu, sesi çatallaşmıştı. Benim yanımda okuyabileceğini söyledim, kabul etti. Özellikle okumasını istiyordum, bir daha yaşamalıydı o günleri. Haldun bey, "O günleri yeniden yaşamak için yazdım," demişti, o da yaşamalı, anlamalıydı kendini. İki gün sonra Divan'ın barında buluştuk, ben rakımı içerken, ona da bir bloody mary söyle-

dim, kendisi istedi, "Haldun severdi bunu," dedi. İki saat durmadan okudu dosyayı, benim gözlerim hep yüzündeydi, kara gözlerinin zaman zaman nemlendiğini gördüm. İçime bir ılıklık yayıldı. Bitirince dosyayı, sadece teşekkür ederek önüme bıraktı. İçkiye ihtiyacı var gibi geldi bana, bir bloody mary daha söyledim, sesini çıkarmadı.

Zeytin'le birkaç kez daha buluştuk. Onun romanlarından nasıl esinlendiğini anlattı, şiirlerindeki pek çok imge, izlek onun romanlarından kaynaklanmıştı.

Zeytin'le evliyim şimdi; hamile, üçüncü bir çocuğumuz olacak, erkekmiş, doktor öyle söyledi, adını Haldun koyacağız. Ben de Zeytin diye çağırıyorum Nilgün'ü. Seren'le Enis, Haldun beyi tanıdığımı öğrendiler, bana durmadan onu soruyorlar. Onları Haldun beyce sevmek isterdim, istemekle olur mu bilmem?

Haldun bey dosyasını bana verirken, "Ben ölünce hakkımda bir şeyler yazmak isterseniz size yardımcı olur," demiş; eklemişti: "Sanatla uğraşmamızın nedeni, ölümden sonra da yaşamak isteği."

Hakkında hiçbir şey yazamadım. Onu anlatmaya gücümün yetmeyeceğini biliyordum, ama romanı yayımlamaya karar verdim. Zeytin de hiç karşı çıkmadı yayımlanmasına. O da Haldun beyin şiirlerini yayımlayacak, içine bir şeyler yazarak.

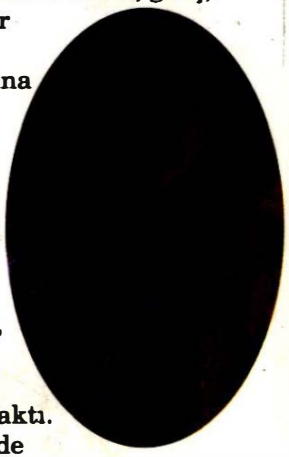
Kara'yı düşünüyorum.

"her şey kalbimdir diyorum
ve işte o zaman
ölüme eşitliyorum aklığını.

(T)

Kaş: 22 Aralık 1997
Ankara: 15 Mart 1999

"Rozika hücremin kapısını araladı. Cinsellik mi insanı mutlu kılan? Tanrım anlayamıyorum, anlatamıyorum kendimi... Bir yandan cinselliğe koşuyor, bir yandan aşkı yüceltiyorum. Rozika da cinselliği yaşıyorum, Zeytin'siz yapamayacağımı biliyorum, seviyorum onu... Elimi tuttuğu, gözlerime baktığı zaman ben, ben değilim, hatta öbür adam da değilim, üçüncü bir adam, genç, kabına sığmayan, yıldızlarda düşler kuran bir adam doğuyor... Kınalı başka türlü yükleniyor üzerime, bana huzur veriyor, rahatlıyorum."

Böyle diyordu adam, üç kadın arasında bocalarken, ama kafasındaki cinsellik tartışmasının içine Zeytin de, Kınalı da girmiyordu. Onların yeri ayrıydı. Neresiydi o yer?"

Sorunu, unuttuğu cinselliği değildi, Zeytin'e âşıktı, seviyordu, ama Rozika'nın taze bedeninde bulduğu cinsellikle yaşamın ayrımına varacaktı.

Celâl Hafifbilek'in orta yaşı gerilerde bırakmış bir erkeğin, kutsadığı aşkının kendisini cinselliğe sürüklemesinden çektiği acılarını, çelişkilerini, açmazlarını irdelediği bu romanında, bugüne değin okumadığınız değişik, inanılmaz bir aşk öyküsünün hüznü ile yakın tarihimizin ince bir mizahla sorgulanmasını ve roman sanatının doruklarına ulaşan tüm inceliklerini bulacaksınız.

1998 Kültür Bakanlığı Büyük Roman Ödülü'nü *Ankara 1920* ile alan yazarın son romanı.

"... *Ve Sevgili Rozika*"yı elinizden bırakamayacaksınız.

Roman

Kapak resmi: Comyn

ISBN 975-545-

telos

9 789755 451